הארץ

VOL. 68/20481 SEPTEMBER 12 1986 בספטמבר 12 ,ח' באלול תשמ"ו 'ש"ח יום ו 1.20

במה להמשיך עתה: בהתנחלויות או בתהליך השלום?

הפיסגה במרוקו, ההתקרבות הקלה שחלה ביחסים עם מצרים, הגברת מעורבותה של ירדן במפעלי־פיתוח לרווחת תושבי הגדה המערבית וקולות פלס־טיניים המשמעים לאחרונה, בד־בות מו"מ ירדני־פלסטיני משותף עם ישראל, הינם סימנים כי קיים איזשהו סיכוי לתזוזה חיובית בתהליך השלום. תמורות אלה התאפשרו בזכות עמדותיה ומדיניותה השקולים של הממשלה בשנתיים ה־אחרונות, וביחוד הפסקת ה־התנחלויות הפרובוקאטיביות בשטחים. עתה, עם התקרב מועד הרו־טאציה, יש לתבוע מממשלת ישראל כי תמשיך בדרך זו. תהיה זו טרגדיה אם הליכוד יב־זבז השנים אלה במסע התנח־לויות מורד, בסיגנונו הידוע.

שינוי מפלגת המרכז

השיחות בין פרס ומובארק התרכזו בעיקר בנושא הפלשתיני. נשיא מצרים סירב לדון בנורמליזציה והנושא הועבר לצוותי עבודה בראשות מנכ"ל משרד החוץ דוד קמחי. (צילום: לשכת העיתונות הממשלתית)

מובארק לוחץ לגבש הסכמה בנושא הפלשתיני; סירב לדון בנורמליזציה

הבוקר צפויה הודעה משותפת על כינוס ועידה בין לאומית שתלווה שיחות ישירות בין כל הצדדים המעורבים בסכסוך

מאת עקיבא אלדר
שליח המיוחד
של "הארץ" למצרים

אלכסנדריה (מיוחד ל"הארץ"). ישראל ומצרים יפרסמו הבוקר הודעה משותפת ובה הסכמה לכינוס ועידה בינלאומית שתלווה שיחות ישירות בין כל הצדדים המעורבים בסכסוך במזה"ת.

ראש הממשלה שמעון פרס והנשיא מובארק ינסו לבטא בהודעה המשותפת את נכונותה של ישראל להכיר במכתם של הפלשתינים לקבוע את עתידם. ראש הממשלה ינסה לגשר על הפער בין תביעתו של מובארק להכיר בזכות ההגדרה העצמית של הפלשתינאים לבין נוסח קמפ דיוויד המכיר בזכותם להשתתף בקביעת גורלם. נודע כי הפגישה הראשונה בין השניים בארבע עיניים שהתקיימה אתמול אחר הצהריים בארמונו של הנשיא, עסקה בעיקר בנושא הפלשתיני. הנשיא המצרי דחה בתוקף כל ניסיון לכלול בסדר היום של שיחותיו עם פרס את נושאי הנורמליזציה. במקום זאת דנים בכך צוותי עבודה ובעיקר מנכ"ל משרד החוץ דוד קמחי.

בתום פגישתו עם פרס יצא הנשיא מובארק לעיתונאים ותקף בלשון חריפה את הערבים אשר אינם מצליחים להגיע להסכמה בנושא הפלשתיני. הנשיא המצרי ציין כי מהדברים ששמע בדיונים עד אמש הבין שישראל, ככלל, רוצה לפתור את הבעיה הפלשתינית על מנת לקדם את השלום. "אנו רוצים פתרון אבל עלינו הערבים לסייע איש לרעהו כדי לפתור את בעיה זו. עלינו להשקיע מאמץ ולא להסתפק בדרישות מישראל ולסבך את העולם. ההודעה על הקפאת הסכם חוסיין־ערפאת מקשה עלינו. על איזה בסיס לנהל את הדיונים? על קמפ דיוויד הערבים אמרו לא."

(סוף בעמוד 2 טור 7)

רייגן: שמעון היקר ברצוני לברך אותך על ההסכם שהושג

(עת"ם). להלן נוסח אגרת מאת נשיא ארצות הברית לראש הממשלה פרס: "שמעון היקר, ברצוני לברך אותך על ההסכם שהושג הערב ביניכם לבין מצרים על התהליך לפתרון סכסוך טאבה. הזוגך המדיני איפשר לך להתגבר על מכשולים וחילוקי דעות, ולצפות את התועלת הרבה שתצמח לכם כתוצאה מהשלמת ההסכם. אני גם שואב השראה מהסיכויים למפגש הפסגה בינך לבין נשיא מצרים ב־11 בספטמבר באלכסנדריה. המשמעות ההיסטורית של הפגישה בין מצרים לבין ישראל, בדרך הים ביותר, צריכה לשמש מופת לאחרים באזור. הוכחתם פעם נוספת שמשא ומתן היא דרך יעילה. אנו מאמינים שפגישת הפסגה תסייע בסלילת הדרך לשלום כולל באזור.

אני מצפה לראותך בשבוע הבא בוואשינגטון.

בברכה, רונלד רייגן."

לוטפי קיבל את פרס; דגלי ישראל לא נתלו באלכסנדריה

אלכסנדריה (ע"ד ע"צ). ראש הממשלה שמעון פרס נתקבל אתמול בנמל התעופה הצבאי ליד אלכסנדריה על ידי ראש ממשלת מצרים, עלי לוטפי, שנלווה אליו בטיסה קצרה במסוק לארמון ראס אל־טין, לפגישה עם מובארק.

חיילים של חיל הים המצרי, במדים לבנים, ניגנו את ההימנון הישראלי, שלא נשמע במצרים מאז נפגש ראש הממשלה דאז מנחם בגין עם הנשיא אנואר סאדאת המנוח באוגוסט 1981.

לא נראו דגלים ישראלים באלכסנדריה, לשם באו כ־300 עיתונאים מישראל, מצרים ומדינות אחרות כדי לסקר את ועידת הפסגה.

על פגישת הפסגה לא דווח כלל במוסקווה

מאת אליהו זהבי, סופר "הארץ" בקופנהאגן

רדיו מוסקווה לא דיווח באף מלה על המפגש במצרים בין פרס למובארק. שתיקה דומה היתה בימים האחרונים כאשר לא היה ברור אם תתקיים פגישת הפסגה באלכסנדריה.

בריה"מ שוללת כל 'הבנה' בין מצרים לישראל בחסות אמריקאית. יש לצפות כי במקרה של כשלון המפגש תפרסם בריה"מ הודעת גינוי לכל נסיון לכפות על מדינות ערב 'הסכם שלום אמריקאי'.

חוסיין ומובארק תיאמו לפני הפסגה את 3 העקרונות של ירדן שיוצגו בפני פרס

ועידה בינ"ל לשלום, הגדרה עצמית לפלשתינים במסגרת מדינה קונפדראלית עם ירדן, הימנעות ישראל מנקיטת צעדים שישנו אופי השטחים הכבושים

מאת סופר "הארץ"
לעניינים ערביים

המלך חוסיין סיכם עם הנשיא מובארק, במסגרת התיאום המדיני המוקדם ביניהם, לעמוד על שלושה עקרונות בשיחותיו המצריות עם ראש ממשלת ישראל שמעון פרס בפסגת אלכסנדריה:

1. דבקותה של מצרים בכינוס ועידה בינלאומית לשלום בהשתתפות חמש המדינות הקבועות במועצת הבטחון וכל הצדדים המעורבים בסכסוך.

2. להדגיש את זכות ההגדרה העצמית לפלשתינים במסגרת מדינה קונפדראלית עם ירדן, בתואם להסכם עמאן.

3. לדרוש התחייבות מישראל כי תימנע מצעדים או פעילות שיש בהם כדי לשנות את אופי השטחים הכבושים והריבונות הערבית עליהם.

מקורות ירדניים מוסמכים שמסרו על כך אמש לכתב רדיו "מונטה קרלו" בעמאן ציינו כי ההתייחסות של ירדן להודעה המשותפת שתתפרסם בסיום הפסגה מותנית במידת ההתקרבות שתושג בשלושת העקרונות האלה.

אמצעי התקשורת בסוריה, לוב ועתונות לבנונית פרו־סורית תקפו אתמול קשות את הנשיא מובארק על שנאות לארח את שמעון פרס. הם ציינו כי מובארק החזיר את מצרים לימי סאדאת השחורים. לעומת זאת קרא העתון הכוויתי "אל־ראי אל־עאם" להתייצב לימין מובארק למרות הפסגה. לדברי העתון הוכיח מובארק עמידה איתנה נגד הלחצים הקשים לוותר בנושא טאבה.

בעיתוני קאהיר הפסגה לא קיימת

לא דווח עליה בידיעות בעמוד הראשון ולא במאמרים הראשיים

מאת סופר "הארץ"
לעניינים ערביים

שלושת העיתונים הלאומיים (ממלכתיים) היומיים בקאהיר לא התייחסו אתמול, לא בידיעות בעמוד הראשון ולא במאמרים הראשיים לביקור פרס באלכסנדריה. לדברי הכתבת המצרית של "רדיו מונטה קרלו" המקורבת לממשל המצרי, נהגו עיתוני קאהיר "התעלמות" כאילו הפסגה לא קיימת. כמו כן ציינה כי ביקור פרס מתקבל בקרירות וכי הדגל הישראלי היחיד התנוסס בארמון ההארחה ראס אל־תין שבו הונף מעטות לפני נחיתת המסוק שהביא את פרס משדה התעופה נגאוקליס למגונת הארמון. לדבריה התפלאו הגורמים המצריים על כך ש"הישראלים הפכו את הביקור הקצר לפסטיבאל של שמחה", כאשר נחתו ביחד עם פרס 250 עיתונאים בנוסף ל־250 העיתונאים המוצבים בקהיר.

אמצעי התקשורת המצריים הדגישו אמש במיוחד את נאום הברכה הראשון שנשא ראש הממשלה ד"ר עלי לוטפי כאשר קידם את פני פרס בסעודת צהריים בארמון ראס אל־תין. ד"ר לוטפי ציין כי החתימה על שטר הבוררות מסירה "רק מכשול אחד ולא את כל המכשולים" ביחסי שתי המדינות ובמאמצי השלום, וכי יש לחתור לכינון שלום צודק ובר־קיימא. ד"ר לוטפי הדגיש עוד כי השלום המיוחל ניתן להשגה באמצעות ועידה בינלאומית בהשתתפות חמש המדינות הקבועות במועצת הבטחון וכל הצדדים המעורבים בסכסוך, אשר צריך להבטיח את הזכויות הלגיטימיות הקבועות של העם הפלשתיני.

חילוקי דעות התגלעו בין רבין לווינברגר; מקור בכיר במשרד ההגנה האמריקאי:

"ישראל שוגה באשליות בבקשותיה לקבל את הסיוע הרגיל וגם מעמד של מדינת נאט"ו"

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). חילוקי דעות מהותיים התגלעו בין שר הביטחון יצחק רבין לבין ראשי משרד ההגנה האמריקאי בנושא הקניית מעמד דומה כמו של מדינות נאט"ו לישראל.

הנושא עלה בשיחה ארוכה בת כשעה אותה קיים רבין עם שר ההגנה כספר ויינברגר בארבע עיניים ולאחר מכן בארוחת צהריים עם צוותי העבודה.

ישראל מבקשת לקבל מעמד דומה לזה של מדינות נאט"ו כולל כל ההטבות כגון השתתפות ארה"ב בפיתוח כלי נשק, השתתפות אמריקאית בבניית שרות תשתית ואפשרות לרכוש נשק אמריקאי במחירים זולים יותר. שר ההגנה ועוזריו סבורים כי ישראל מקבלת היום הטבות וסיוע רבים יותר מאלה שהיתה מקבלת אילו היתה בעלת מעמד "דומה מדינת נאט"ו". מקור בכיר במשרד ההגנה אמר ל"הארץ" אמש כי חילוקי הדעות נסבו סביב השאלות הבאות: האם רוצה ישראל לוותר על הסיוע הצבאי (1.8 מיליארד דולר) ובתמורה לזכות במעמד מדינת נאט"ו? האם ישראל מוכנה להצבת חיילים אמריקאים בישראל כפי שעושות זאת מדינות נאט"ו? האם ישראל מוכנה להביא לסטנדרטיזציה של כלי נשקה כולל הפסקת ייצור של כלי נשק ישראליים וחומת הגליל או ציוד מתוחכם אחר שאינו מקובל בצבא ארה"ב או בצבאות נאט"ו. "ההרגשה שלנו היא" אמר המקור, "כי קיימת אי הבנה בסיסית בישראל באשר למושג נאט"ואיזציה וכי אם ישראל מבקשת גם את הסיוע הרגיל אותו היא מקבלת וגם מעמד של מדינת נאט"ו היא שוגה באשליות".

רבין, מצדו, מאמין כי לקראת חודש ינואר יבקשו שר ההגנה ושר החוץ מן הקונגרס להכריז על ישראל כעל בעלת ברית שאינה חברה בנאט"ו. להכרזה זו משמעות הצהרתית בלבד ואין היא מקנה כל טובות מיוחדות.

המו"מ במגזר הפרטי נקלע למשבר

המעסיקים תובעים לחתום הסכם לשנתיים בעוד ההסתדרות עומדת על כך שיהיה לשנה בלבד

מאת יהודית וינקלר
סופרת "הארץ"

בניגוד לתחזיות אופטימיות בחוגי ההסתדרות ביחס לסיכויים לחתום בתוך ימים אחדים על הסכם השכר במגזר הפרטי, נקלע המשא ומתן אמש למשבר. יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, מזמן היום את מזכירי האיגודים המקצועיים במגזר זה לדון בצעדים ארגוניים נגד המעסיקים. אתמול התנהל בבניין הוועד הפועל של ההסתדרות בתל אביב המשא ומתן עם צוות מצומצם מטעם לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים, לאחר שבשבועות האחרונים הודיעו ראשי ההסתדרות על התקרבות ניכרת בין הצדדים ועל סיכויים טובים לחתום גם במגזר זה על ההסכם.

חילוקי דעות שהוגדרו עד כה על ידי דוברים בהסתדרות כטכניים, הפכו אתמול לסלעי מחלוקת שהביאו למבוי סתום. המעסיקים תובעים לחתום על הסכם לשנתיים, בעוד ההסתדרות עומדת על כך שגם במגזר העסקי־פרטי, בדומה לציבורי, יהיה ההסכם לשנה אחת בלבד. כן חלוקים הצדדים ביחס לקצב העלאת שכר המינימום לכדי 450 שקלים — ההסתדרות מוכנה לפרוש את ההשלמה לכל המאוחר עד סוף 1986, בעוד המעסיקים מבקשים לדחות זאת עד אפריל 1987. דובר האיגוד המקצועי, דן עם שלם, אמר אמש, כי בעמדה זו יש משום נסיגה מצד המעסיקים ביחס לעמדותיהם בעבר. אמש לא ניתן היה להשיג תגובה מצד ראש צוות המשא ומתן מטעם המעסיקים, אבי פילוסוף.

בלונדון סבורים: אבו ג'יהאד קשור להתקפות באיסטנבול ובקראצ'י

לפי הערכות מודיעיניות — ההתקפות היו מתואמות ובמסגרת מאמצי ערפאת לאחות קרעים עם ארגוני טרור פלשתיניים

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). מידע מודיעיני אשר נאסף בלונדון מצביע על קשר ישיר בין הפעולות הרצחניות באיסטנבול ובקראצ'י לבין אבו ג'יהאד, יד ימינו של יאסר ערפאת וקצין המבצעים של אש"ף. שתי ההתקפות היו, לדעת המקורות, חלק מברית הפיוס והסולחה הנרקמת בין ה"פתח" לבין "החזית הדמוקרטית" של נאיף חוואתמה ועוד שתי קבוצות מרכסיסטיות הפועלות בבירות ובדרום לבנון.

לפי הערכות, ההשתלטות על המטוס בקראצ'י נערכה ביום השנה ה־14 לרצח הספורטאים הישראלים באולימפיאדת מינכן והיא שימשה אות עבור החוליה שפעלה בתורכיה לתקוף את בית הכנסת "נוה שלום". שני התוקפים באיסטנבול, שאחד מהם היה ככל הנראה ערבי ישראלי, השתמשו בנשק המצוי בידי אנשי הפתח.

לפי החקירה הראשונה בפקיסטן מתברר שכוונת החוטפים היה להבריח את המטוס לקפריסין ולבקש תמורת בני־הערובה את שחרורם של הפלשתינאים שנעצרו לפי פקודת חוסין כאשר סגר את משרדי אש"ף בעיר וסילק ממנה את אבו ג'יהאד.

נמשכים החיפושים

(ע"ד וע"צ). אלפי שוטרים ונ־דים תורקים עדיין מחפשים אחר אנשים שהשתתפו או סייעו בטבח. מקורות מקורבים לחקירה מסרו, כי שני החשודים, איראני ולבנוני, נעצרו ביום רביעי בגבול האיראני כשבר שותם דרכונים מזויפים.

פולין הודיעה על שחרור כל האסירים הפוליטיים

ביניהם מנהיגי סולידריות

וארשה (ע"ת). שלטונות פולין הודיעו כי הם ישחררו את כל 225 האסירים הפוליטיים הכלואים בארצם עד יום ב' הבא, בתוקף חנינה — מסרה אתמול הטלוויזיה הפולנית.

הטלוויזיה ציטטה את דבריו של שר הפנים הפולני צ'סלאב קישצ'ק, אשר אמר, כי בין המשוחררים יהיו גם מנהיגי ארגון סולידריות, זביגנייב בויאק, תדאוש ידינאק ובוגדאן בורוסביץ.

הקריין הקריא רשימה מלאה של כל האסירים שישוחררו וביניהם היו כל ראשי הפעילים של האופוזיציה. צו החנינה אינו חל על אלה שנמצאו אשמים במעשי טירור, ריגול, חבלה או פגיעה בסודות המדינה.

"טיימס": פגיעות מטוסי ישראל באיזור צידון לא היו מדויקות

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). הפצצת המטוסים הישראלים על אזור צידון שלשום נסתיימה בכשלון חרוץ. לדברי ה"טיימס" הלונדוני לא דייקו המטוסים בפגיעותיהם למטרות. לדיווח הטיימס, החטיאו את מוסך התחמושת של "חזית המאבק העממי" והפציצו במקומו אזור תעשייה קטן בדרומה של העיר בו שוכנים כמה עשרות מוסכים קטנים, מהם נהרסו כששים. כתב העתון בבירות מוסר כי ההפצצה לא השיגה את מטרותיה וכי התושבים המקומיים מצפים לפעולת תגמול רצינית על הטבח באיסטנבול.

העיתון אל דוסתור:

ארה"ב הציעה סיוע למצרים לייצור מטוס דומה ללביא

מאת ראובן פדהצור,
סופר הצבאי של "הארץ"

"ממשלת מצרים מעיינת בהצעה אמריקאית שלפיה מוכנה וואשינגטון להגיש סיוע טכנולוגי וכספי על מנת לייצר מטוס קרב השווה ביכולתו למטוס הישראלי לביא". כך מדווח העתון הלבנוני "אל דוסתור". לדברי העתון העביר שר ההגנה המצרי, הגנרל אבו עזאלה, את ההצעה לקהיר לאחר ביקורו האחרון ושיחותיו בוואשינגטון.

אלה 12 הפסגות

19 בנובמבר 1977, ירושלים. ביקורו הדרמטי של הנשיא סאדאת בישראל במהלכו נועד בראשונה נשיא מצרים עם ראש ממשלת ישראל.

25 בדצמבר 1977, איסמעיליה. בגין מציג בפני סאדאת את תכנית האוטונומיה ואת תכנית ההצעה לנסיגה בשלבים מסיני.

6 בספטמבר 1978, קמפ דיוויד. בגין וסאדאת נועדים במשך 13 יום יחד עם הנשיא קרטר ומגבשים מסגרת לחוזה שלום ואוטונומיה לפלשתינאים.

26 במרס 1979, וואשינגטון. בגין וסאדאת חותמים על חוזה ראשון בין ישראל למדינה ערבית, בחצרה של ארה"ב.

2 באפריל 1979, קהיר. ביקורו הראשון של ראש הממשלה מנחם בגין בבירה המצרית.

27 במאי 1979, אל עריש ובאר שבע. "פסגה מתפתפת" ביחד עם שר החוץ האמריקאי, סיירוס ואנס, במטוסו של סאדאת בדרך מאל־עריש לבאר שבע.

7 ביולי 1979, אלכסנדריה. בגין וסאדאת מסכימים על מסירת שדות הנפט והציוד שבסיני לידי מצרים.

4 בספטמבר 1979, חיפה. בגין וסאדאת מסכימים על נסיגה מסיני כמחווה למצרים.

8 בינואר 1980, אסואן. 4 ימי מפגש לדיון בבעיות אוטונומיה.

4 ביוני 1981, אופירה. הפסגה הפחות מוצלחת מכולן — בפגישה בת 6 שעות אין שני המנהיגים מצליחים להיחלץ מן המבוי הסתום בנושא האוטונומיה.

24 באוגוסט 1981, אלכסנדריה. בגין וסאדאת מחליטים על חידוש שיחות האוטונומיה.

11 בספטמבר 1986, אלכסנדריה. פגישה ראשונה של שני מנהיגים חדשים בישראל ובמצרים: ראש הממשלה שמעון פרס נפגש עם הנשיא חוסני מובארק בארמון ראס אל תין בתום כשנתיים של מו"מ על ניסוח שטר בוררות בנושא המחלוקת בטאבה.

חדשות הארץ

שיחות היום

עם: ד"ר ישראל פלג מנהל לשכת העתונות הממשלתית, אלכסנדריה
על: פסגת הצילום של פרס (עמ' 2)

★

מאסר עולם לרוצחי החייל משה תמם (עמ' 3)

★

אלמנת לותר קינג נפגשה עם ויני מאנדלה (עמ' 5)

★

מודעי: היה כבר צריך להתחיל בחידוש הצמיחה (עמ' 6)

★

מאסר לעורך דין שהורשע בגניבה מלקוח (עמ' 12)

שרות הארץ

מזג האוויר

מעונן חלקית עד בהיר. גובה הגלים 40 — 80 ס"מ. תשקיף לשבת — חם ויבש יותר. הטמפרטורות: ירושלים 18 — 30, רמת הגולן 19 — 33, נהריה 23 — 30, צפת 18 — 29, חיפה 22 — 30, טבריה 23 — 38, נצרת 20 — 31, עפולה 22 — 33, שומרון 20 — 31, תל־אביב 22 — 30, לוד 21 — 32, יריחו 22 — 38, עזה 22 — 30, באר שבע 19 — 34, אילת 25 — 38.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.4871	.0015-
נוסעים	1.7675	.0018-
שחור	1.5160	.0100-

שער הסל

יציג	1.4884	.0035-

בגליון זה 28 עמודים
בצירוף 48 עמודי מוסף
העיתון מופיע ב־3 חלקים

שוק ההון

בנק ישראל ממשיך לגייס

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לעניני כלכלה

בנק ישראל מנצל את הקיפאון בשוק ההון, ואתמול גייס 45 מיליון שקל. בשבוע האחרון הגיע היקף גיוס ההון ל־90 מיליון שקל. ההתעוררות הקלה השבוע בדולר השחור, היתה זמנית בלבד, ואתמול ירד מחירו באגורה. מגמת הביקושים לאפיקי ההשקעה הדולריים, שאפיינה השבוע את שוק ההון, נבלמה אתמול. אגרות החוב הדולריות ירדו עד 2 אחוזים. בשוק המניות נמשכה ההתעוררות, ואתמול עלו שעריהן של 171 מניות, לעומת ירידות שערים שחלו ב־95 ניירות ערך. עיקר הפעילות היתה בניירות ערך דלי סחירות. הפעילים העיקריים בבורסה היו קרנות הנאמנות, שנהנו מהצטרפות ליקוידות של משקיעים.

ערכה את העמוד: אורית גליל

הארץ חדשות
מתפרסם היום בעמודים
7א, 8א, 9א, 10א, 11א, 1ג, 2ג, 3ג, 4ג, 5ג, 6ג, 7ג, 8ג

בוא לטעום...

בנק לאומי

هكذا من الأصل

ראיתי שמעתי

הסברה "בין השורות"

ראש הממשלה שמעון פרס שהה באלכסנדריה, אך כאן, במצודת זאב עסוקים אנשי ההסברה של תנועת החרות במערכה לקראת הרוטציה ומה שיהיה לאחריה.

השבוע ראתה אור חוברת מידע הנקראת "בין השורות" המוקדשת לנושאי מדינה וחברה. אחת ממטרות החוברת היא להמעיט בהצלחת ראש הממשלה. השיטה: שאלות ותשובות בנושאים שונים.

אחת מהשאלות נוגעת לקשירת יחסים דיפלומטיים בין ישראל למדינות מזרח אירופה. הדגש בתשובה הוא שיצחק שמיר (ולא פרס) הוא שהוביל לקשרים אלה. גם הנושאים בעיות המידע מוזכרים בחוברת אלו הם אמצעי התקשורת שקשרו התהילה לראש הממשלה.

בחוברת מובאות גם תמונות המטיבות. "שומר על גבי לבך", כי האנתרוי להודרש היחסים עם מדינות אפריקה. בתמונות נראה שמיר בחברת נשיא ליבריה סמואל דו, האריאל שרון נראה בחברת נשיא זאיר מובוטו ססה סקו.

אילן שחורי

רווחה, במשרד התעשייה והמסחר

שר התעשייה והמסחר אריאל שרון יצא אתמול לחו"ל. את מקומו במשרד התעשייה והמסחר, ימלא שר העבודה והרווחה משה קצב.

בכבוד ממלא בימים אלו שר המדע והפיתוח גדעון פת את מקומו של שר התיירות והמשפטים, אברהם שריר, ומיום ראשון ימלא פת גם את מקומו של שר האוצר משה נסים, היוצא לארצות הברית.

צבי זרחיה

תקליט, אלבום, וספר ב"כתר"

הזמרת עופרה חזה מכינה לא רק תקליט חדש משירה ובעיקבותיו מסע, אלא גם ספר. הספר, "עופרה חזה", יראה אור בהוצאת "כתר" ובו דברים שסיפרה חזה למחברת, בעצמה טל.

לידיעת המעריצים, בין הנושאים שחזה נוגעת בהם: "הגבר שלי" ו"התורות". הדברים נאמרו באופן כללי ובלי פירוט. בספר ישובצו כמובן תמונות. מגיל הלול ועד הלום, וזו תהיה שמחה רבה, מן הסתם, למי שכל פיסת מידע על הזמרת חשוב לו.

ב.ש.

בקול ולא בדממה

אלים פיקרינג אשת שגריר ארצות הברית בישראל, היתה בין האורחים והמוזמנים הרבים שבירכו את הופעת הבכורה של להקת "קול והממה" "מיומות" שהתקיימה שלשום בתל-אביב. בתמונה נראית הגב' פיקרינג בחברתו של משה אפרתי כוריאוגרף הלהקה. האורחים הרבים וביניהם אורח נכבד יצחק ארצי יוסי בנאי נתן יונתן ואחרים הבטיחו לאפרתי להמשיך ולתמוך בעתיד בלהקה השרויה במצוקה תקציבית קשה.

בעריכת נורית אמיתי

ח"כ ברעם: לא ניתן לליכוד לפגוע בעבודה בשם הרוטציה

מאת אילן שחורי
כתב "הארץ"
לענייני מפלגות

מפלגת העבודה לא תתן שבשם הרוטציה ישבע מעמד התנועה ולא תאפשר ממשלת ליכוד במקום ממשלת לכבוד לאומי, אמר אתמול עוזי ברעם, מזכיר העבודה, בישיבת מרכז המפלגה באולם "שם" בתל אביב.

"אל לראשי הליכוד לחשוב כי בשם הרוטציה נתפשר על שינוי בעקרונותינו," אמר ברעם.

"לא נסכים לשינוי במדיניות הממשלה, ולמתן עדיפות להתנחלויות במקום עזרה לישובי הגליל והנגב, ולא נאפשר שמינויים לנציגויות לחו"ל יהיו מקרב עסקני חרות חסרי כל כישורים אלמנטריים".

ברעם הוסיף עוד כי הוא מקווה שראש הממשלה המיועד יכבד "לנמקתו" הכבית בשעה צל של משך לא מעיב על ראשו בפרשת השב"כ-יהבי-שיסכן את יכולתו המוסרית להנהיג את הממשלה.

מרכז העבודה, שהתכנס בדיוק בשעה בה נפגשו פרס ומובארק, אישר אמש את התקנון החדש לבחירות לישכת המפלגה, לקראת הבחירות הפנימיות בעבודה שיהיו בראשית החודש הבא. על פי התקנון שאושר, חברי הכנסת ושרי המפלגה לא יצורפו ללישכה, אלא יהיו חברים בפורום חדש שיוקם ויקרא מד כירות הלשכה. בעת דיונים מדיניים מהותיים, תתכנס לשכת המפלגה יחד עם הסיעה בכנסת לפורום קבוע, ושם יהיו לשרים וחברי הכנסת אותן זכויות כמו לחברי הלשכה.

הליברלים תוקפים

במפלגה הליברלית תקפו אתמול בחריפות את מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם שחזר והצהיר כי מפלגת העבודה לא תאפשר את שובו של יצחק מודעי לממשלה לאחר הרוטציה.

בהודעה שפרסמה אתמול המפלגה הליברלית נאמר כי "מודעי נבחר ונשלח לממשלה כנציגה של המפלגה הליברלית, ורק מרכז המפלגה רשאי להחליט."

עיסקה בין ערפאת ורומניה: כסף ומידע תמורת עצורים

מאת שאול צדקא

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). יאסר ערפאת חתם עם ממשלת רומניה על הסכם סודי לפיו הוא יעביר לבוקארשט סכומי כסף גדולים וכן מידע שוטף על הנעשה בעולם בין-ל-תנועות שחרור של כמה מוקפא הפלשתינאים ומתן היתר השכרת לפעול על אדמת רומניה – הורשו. מקורות צבאיים בלונדון.

נודע, כי בשבוע שעבר, ירות המדינות הבלתי מזדהות בהרארה, העביר סכום של 5 מיליון דולר לשלטונות מוגאבה כחלק מעיסקה אשר תעניק שם לאנשי אש"ף בסיסי אימונים.

תחזית: המדד יעלה באוגוסט ובספטמבר — עד אחוז וחצי

מאת צבי זרחיה
כתב "הארץ"
לענייני כלכלה

במשרדים הכלכליים בירושלים מעריכים, כי מדד אוגוסט שיפורסם ביום ב' הקרוב, יעלה בשיעור של אחוז עד אחוז וחצי עלייה דומה במדד תהיה גם בספטמבר ואילו באוקטובר צופים שהעלייה תהיה בשיעור של 2.5 אחוזים ויותר, בשל מייבים עונתיים ועליות מחירים לקראת החגים.

בשבוע הבא אמור להתבצע שלב נוסף בהוצאת ענפים ושירותים מפיקוח על המחירים. במשרד התעשייה והמסחר מגבשים עתה את רשימת הענפים שיוצאו מפיקוח.

במשרד התעשייה אומרים כי עליות המחירים של הימים האחרונים בענפי המכוניות ומוצרי מזון שונים, נובעים משינויים במטבעות שונים בעולם והגידול בעלויות של היצרנים.

במשרד האוצר הובעה ביקורת על כך, שמרבית משרדי הממשלה עדיין לא הגישו את תוכניותיהם לביצוע קיצוץ של 3.9 אחוז בתקציבים. גורמים בכירים באוצר הזהירו אמש, כי המשרדים השונים יואשו בקרוב במצוקת תקציבית עקב הקפאת ההתקשרויות הקפאת תקציבי פעולה של המשרדים על ידי החשב הכללי עד לביצוע הקיצוץ המלא.

הנהלת ויצו ישראל

אבלה

בהלקח חברת כבוד ולשעבר יו"ר סניף ירושלים

עדי גורדון ז"ל

ומביעים תנחומים למשפחה

לגבי מגל ומשפחתו

אתכם באבלכם הכבד במות

אחותך ז"ל

החברה המאוחדת ליצוא נפט בע"מ
ההנהלה והעובדים

תמונות מאלכסנדריה

מאת לילי גלילי, סופרת "הארץ"

תמונה א': סצינת המדרגות

בשדה תעופה צבאי נטוש, באזור גלקסין המרוחק 80 ק"מ מאלכסנדריה, נחת עם לכתי מטוס ארקיע שהוביל כ-120 עתונאים מישראל לסיקור הפסגה במצרים. כבר מלמעלה, נראה המראה חשוד במקצת: השקט המוגזם, השממה. העיתונאים, עם להזין המתח מטיסת הלילה המתאמצת, מתחילים לתכנן את צעדיהם. ואז, מגיעה ההפתעה: אין מדרגות. איש לא טרח להכין גם ישר ולו נעות מן הסוג שמקיפים לדלת המטוס ויורדים דרכם. אי אפשר לרדת. העיתונאים ועים באירגונות. הקבוצים מרגיע: בזה הרגע הודיעו לו כי בעוד חמש דקות ינחת מטוס הרקולס ויביא מדרגות. המטוס לא מגיע. אי הנוחות במטוס גדלה. קצת תחושה של בני ערובה הטופים, קצת השתנות אפילו שמא נעשה הדבר בכוונה, ומעט בריחות בנוסח "אולי פשוט עוד לא החליטו סופית על הפסגה". לאחר כשעה מגיעות המדרגות. לא עוד לא יורדים. צוות מסוף של אנשי הצבא במקום מפריק את כרם המדרגות ביסודיות אישית. רק לאחר שעה וחצי, כשהשסיה הארם מבריק, נוטשים את המטוס המחניק, ומתקבלים בפנים מאירות של חיילי הבסיס.

תמונה ב': סצנת הארמון

בשעה 12 מוסעים כל העתונאים לארמון ראס אתין שם אמורה להתקיים קבלת הפנים לשמעון פרס כאורחו של ראש הממשלה המצרי, עלי לוטפי. בדרך חולפים לאורך הטיילת הארוכה של אלכסנדריה. עיר מזהה אלכסנדריה. צרוף מפתיע כל מרכבים יס תיכוניים והמגבעים אירופאים, בתוכם אפילו העוני נראה שמח למדי. נשים בלבוש מלא רוחצות בים. ברחובות אין זכר לשום פסגה או תכונה יוצאת דופן. רק נהגי המוניות, שגם כאן הם מרד מקובל לדעת הקהל אומרים: טאבה יופי, גם פרס יופי – גם אם עד שעות הצהריים לא ידעו כלל שהוא נמצא כאן.

הארמון עצמו, מתקופתו של מוחמד עלי, מרהיב ביופיו. עוד בבוקר ציפו כאן בפסימיות לעשרה עיתונאים מקומיים לכל היותר, והנה כל התקשורת המצרית והעולמית רבה על פיסת קרקע ועל פיסת מידע. מלטשים בהעדרם הרגלים הישראלים, המלווים בדרך כלל ביקורים מסוג זה. יש אומרים, כי זו הפשרה המצרית בין הרצון לפסגה לבין האילוצים בעולם הערבי, ואולי שיקולי ביטחון. עיתונאי בכיר מאל-אהרם מספק לי הסבר אחר: אי אפשר להניף כאן דגל ישראל כל עוד אתם מחזיקים בפיסת אדמה שלנו. בשתי דקות לפני בוחות ההליקופטרים המביאים את פרס ולוטפי מתנפים לפתע הדגלים. שוב "התקווה" על אדמת מצרים. העתונאים רבים על הסריט של ראש ממשלת ישראל. כתבת בכירה של הטלוויזיה המצרית באנגלית, מבקשת ראיון עם פרס. אחר היא צריכה להתייעץ עם שר ההסברה שלה. מאוחר יותר מתברר שקיום הראיון תלוי בעצם במובארק עצמו. בינתיים הטקס כולו משודר בשידור חי בטלוויזיה המצרית וממנה לעולם כולו.

תמונה ג': סצנת המרפסת

בדרכם לארוחת הצהריים עם לוטפי יוצאים ראש הממשלה המלווה למרפסת הארמון. הרזמיאו התקשורתי עומד למטה, ומפנה בקול רם שאלות לפרס. למרבה הפלא השאלות בעברית, והשואל הוא כתב הרדיו קהיר בעברית: "מה התרשמותך מר פרס?" פרס משיב שהכל יצא מהכלל. הידידות, האקלים, הנוף והיחסים. הדיאלוג מן המרפסת משעשע את הנוכחים הארוחה עצמה כוללת דגים כשרים וגלידות מבנו שמעודדות את קידום התורמליזציה.

אחר הצהריים פגישה ראשונה בארבע עיניים עם הנשיא מובארק. הנשיא מאחר קמעה וממתין לפרס בחדר העבודה.

גם אם לא בדיוק פסגת חלומות מבחינת שני הצדדים תקריש לה הטלוויזיה המצרית דקות ארוכות בשתי הרשתות.

ארקיע הפעילה טיסה מיוחדת לעיתונאים

מאת זוהר בלומנקרנץ, כתב "הארץ" לענייני תעופה

חברת "ארקיע" הפעילה אתמול לפנות בוקר טיסה מיוחדת לאלכסנדריה עליה היו בעיקר נציגי כלי תקשורת מישראל ומחו"ל שיצאו לסקר את פגישת הפסגה בין ראש הממשלה שמעון פרס ונשיא מצרים חוסני מובארק. נודע, כי קודם ליציאת המטוס מסוג "בואינג" 707 התקיימו דיונים קדחתניים, ברור זכויות הנחיתה של טיסת החברה המיוחדת במצרים. המטוס יוחד היום את נציגי כלי התקשורת אשר יציאתם נעשתה בתיאום עם לשכת העתונות הממשלתית. הטיסה המיוחדת יצאה אתמול בשעה 5.15 לפנות בוקר כשעל סיפון המטוס 120 נוסעים. היא נחתה באלכסנדריה בשעה 6.20 לפנות בוקר.

נעצרו 2 ערבים שניסו להיכנס עם דרכון מזוייף לאלכסנדריה

קאהיר (ע"ה). שני ערבים שהחזיקו בדרכונים ירדניים מזויפים, נעצרו בנמל אלכסנדריה – מסר "אל אהרם" בגליון אתמול.

המעצרים נערכו יום לפני פגישת הפסגה בין הנשיא מובארק וראש הממשלה שמעון פרס באלכסנדריה.

העתון מוסר כי המשטרה חוקרת את זהותם האמיתית של שני העצורים, כדי לגלות "את המניע האמיתי מאחורי נסיונם להיכנס לאלכסנדריה עם דרכונים מזויפים, במועד מיוחד זה".

פרס בצאתו: ישראל לא מוכנה לתת לשלום לגווע או להיחלש

(ע). ראש הממשלה שמעון פרס המריא בשעה 11.10 בדרכו לחזרה מהפסגה עם הנשיא מובארק באלכסנדריה, לאחר טכס ממלכתי מלא שנערך בנמל התעופה בירגוזה. שלום פעיל בינינו לבין מצרים יכול לתרום רבות להרחבת השלום באזורנו, אמר ראש הממשלה. בהודעתו הקצרה אמר פרס שהוא יצא לפגישה עם תחושה מבין שכנותינו, הציין שהכנת הפגישה עם מובארק לא השגה ללא קשיים. אולם קשיים אלה עדיפים בהרבה על אלה המתעוררים במסגרת מדיניות של עימות, אמר ראש הממשלה. הוא אמר שישראל איננה מוכנה לתת לשלום לגווע או להיחלש, והודעה בדעתה להכביס חיים ורוח לשלום לטובת כל העמים היהודים והערבים באזורנו.

אבא אבן אמר לפני צאתו שלדעתו היתה דאגתם של שרי חרות מיותרת. זו פגישה שלא יפלו בה הכרעות. אלא היא באה לצורך הבהרת עמדות. "לא היה צורך לגלות עצבנות כזאת", הוסיף.

שולץ שלח באיגרת לפרס איחולים להצלחה לפסגה

(עשת). להלן נוסח אגרת מאת שר החוץ של ארצות הברית ג'ורג' שולץ לראש הממשלה שמעון פרס: אדוני ראש הממשלה היקר, ברצוני לצרף את ברכותי לברכותיו של הנשיא רייגן לרגל הסיום המוצלח של המשא ומתן על טאבה.

המשימה אשר העמידה בפניכם בשנה שעברה נראתה קשה מאוד, אך נחישותך להסיר את העניין מסדר היום של שתי המדינות הוכתרה בהצלחה.

אני מאמין בכנות שההסכם אשר הושג ביניכם לבין מצרים הוא הוגן ומוצלח. ההסכם יאפשר לך ולנשיא מובארק לפעול מעבר לנושא זה למען קידום הצורך הדוחק להרחבת תהליך השלום באזור.

אני מאחל לך הצלחה בפגישת הפסגה באלכסנדריה, והכותרות שתצאנה מפגישה היסטורית זו תשמשנה את האינטרס הלאומי של ישראל ומצרים, ואת עניין השלום במזרח התיכון.

בברכה, ג'ורג' שולץ.

רבין בארה"ב: לא צריך להגזים בחשיבות הפסגה

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). שר הביטחון יצחק רבין אינו רואה בפסגה פתיחת פרק חדש "הללואי שתהיה כאן פתיחת דף חדש". רבין ביקש שלא להגזים בחשיבות בפסגה על אף היותה לדבריו צעד חיובי. הוא אינו סבור כי היא תביא לפריצת דרך בתהליך השלום וכי התנהגותה של ירדן איננה תלויה או קשורה בזו של מצרים.

רבין תקף את ארה"ב על כך שהיא מוכנה לאפשר את שיתופה של ברית המועצות בוועידה בינלאומית ללא תנאי, רבין עצמו הציג שני תנאים "שרק על אחד מהם על ברית המועצות לענות. כדי שתוכל להשתתף בוועידה". האחד, הכרה דיפלומטית בישראל, והשני מתן אפשרות הגירה חופשית ליהודי ברית המועצות. ברית המועצות, כאמור, צריכה לקיים רק תנאי אחד כדי שישראל תתיר את השתתפותה.

אשר לטרור אמר שר הביטחון, כי ישראל לא תהסס ליירט ספינות הנושאות נשק למחבלים גם אם הן שטות במרחק 300 מייל מחופי ישראל וכי ישראל יירטה ספינה ששטה מתימן לקפריסין כשעל סיפונה נשק למחבלים.

רבין הדגיש כי "מטוס אל על לעולם לא ייחטף. אפשר להתקיף אותו אך לעולם לא לחוטפו", בכך ביקש להסיף על חוסר מרעותה של ארה"ב ואי מוכנותה לעמוד מול הטרור. אשר לסוריה הודיע רבין כי היא עומדת לקבל טילי קרקע קרקע מסוג אס אס 23 וכי ישראל מפתחת בתשובה לכך טילים בליסטיים טקטיים נגד טילים.

בריה"מ יוזמת כינוס מועה"ב כהכנה לוועידה בינ"ל למזה"ת

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). ברית המועצות שוקלת יוזמה דיפלומטית לפיה תועלה בעצרת האו"ם הקרובה הצעת החלטה לכינוס מועצת הביטחון כשלב מכין לוועידה בינלאומית למזרח התיכון. לא ברור עדיין אם הסובייטים עצמם יגישו הצעה זו לעצרת או שיטילו תפקיד זה על אחת מגרורותיה. מידע על כוונה סובייטית זו הגיעה למשלחת ישראל באו"ם.

עצרת האו"ם ה-41 נפתחת ביום שלישי הבא, ובמגישת תידרוך עם כתבים ישראליים מסר שגריר ישראל בנימין נתניהו, כי על רקע ההתנגדות של ארצות הברית וישראל לוועידה בינלאומית נערכת המשלחת הישראלית לסיכול היוזמה הסובייטית שהוגדרה כמהלך מתוחכם שמטרתו לעקוף את ארצות הברית וישראל ולהביא להחלטה רשמית של עצרת האו"ם על הצורך בוועידה בינלאומית למזרח התיכון. לא ברור - אם להצעה כזאת, אם תועלה, יהיה סיכוי לקבלתה, רוב רגיל או רוב של שני שלישים.

נתניהו מסר כי לקראת בואו של ראש הממשלה השר החוץ יצחק שמיר לניו יורק נקבעו לו מספר פגישות עם שרי חוץ ושגרירים של מדינות מזרח אירופאיות, אך סירב לנקוב בשמם.

שיחת היום/ עקיבא אלדר, אלכסנדריה

עם: ד"ר ישראל פלג מנהל לשכת העתונות הממשלתית

על: פסגת הצילום של פרס

התקשורת מלווה את האווירה החדשה במזה"ת אך גם מסייעת ליצור אותה

פסגת פרס מובאראק נראית מכאן – מאלכסנדריה – כאירוע תקשורתי יותר מאשר כדבר של מדיני. אתה מסכים?

זהו אכן אירוע תקשורתי על פי כל אמת מידה, אבל במערכת היחסים בין המדינות במזרח התיכון, לצילום המשותף של ראש ממשלת ישראל ונשיא מצרים – כשהם משוחחים על השלום – משמעות מדינית ראשונה במעלה. נוצרה אווירה חדשה באזור והתקשורת מלווה אותה ומתארת אותה ובעת ובעונה אחת גם מסייעת ליצור אותה.

ובכן, חשיבות הפסגה היא בעצם צילומית?

אחרי ששכחו את המושג "חשיבות הפגישה היא בעצם קיומה" זה ישמע אולי מוזר, אבל המושג של חשיבות הצילומים הוא בתמונות עצמן, במראות שהם מביאים. כאשר מהדורות החדשות בטלוויזיה העצמודים הראשונים בעתונים מביאים צילום של לחיצת ידיים של ראשי המדינות נוכח הסיכוי שלא יראו תמונות של חייליהם לפני הקרב.

לשכת העתונות הממשלתית שכרה מטוס מיוחד לאלכסנדריה. אתה יכול לומר הקרב שזה היה כדאי?

מבחן הכדאיות היחיד שלי הוא שביעות רצונם של העיתונאים משירותינו. שכרנו את המטוס רק לנוכח הלחץ והתעניינות הבלתי רגילים של אמצעי התקשורת מכל העולם. קיבלו הרבה מחאות על כך שבתוך פחות מ-12 שעות הסדרנו אפשרות כניסה למצרים. ארגנו טיסה מיוחדת והקמנו מרכז תקשורת ששירת מאות עיתונאים. חשוב לציין כי כל זה נעשה בשיתוף פעולה מלא עם המצרים.

פסגת מטבעות של תקלות ובעיות?

היו הרבה בעיות ומעט תקלות בעיקרן טכניות. כאשר הדברים הגיעו לרמה של קביעת מדיניות, המצרים גילו הרבה רצון טוב. למשל, כאשר צלמי עתונות ישראלים ואלה המייצגים את השבועונים האמריקאים התלונו, שמנעים מהם לצלם את פגישת פרס-מובארק, פניתי לשר ההסברה המצרי והוא, ביחד עם ראש מנהל ההסברה הסדיר את העניינים בתוך דקות ספורות.

מובארק לוחץ לגבש הסכמה

(סוף מעמוד 1)

הם קונגו את הסכם הוסיף-ערפאת ועכשיו כאשר הקיאו אותו בגלל אי הבנה בין אש"ף לירדן מה הפתרון? בכל פעם שאנו מעלים הצעה, הדבר הולך ומסתבך. הפלשתינים הם שצריכים להסכים בינם לבין עצמם. אנו המצרים וגם הישראלים איננו יכולים לכפות פתרון".

בשיחה עם עיתונאים אמש לאחר פגישתו עם הנשיא מובארק אישר ראש הממשלה שמעון פרס כי קיימת הבנה עקרונית עם המצרים בנושא זה ובהמשך הלילה יעסקו הצדדים במציאת נוסח. שיגשר על הפערים בנושא הייצוג הפלשתיני והרכב המשתתפים בוועידה הבינלאומית. עיקרי הדברים של ראש הממשלה אמש בפני העיתונאים:

• היום יודיע הנשיא מובארק על מינוי שגריר מצרי בישראל. ממקור בכיר במשלחת הישראלית נודע כי מובארק כבר הודיע לפרס שהשגריר יהיה מיופה הכוח בת"א בסיטבי.

• ראש הממשלה מקווה כי "אם יהיה מזל" נגיע לוועידה בינלאומית בהקדם. לדבריו יהיה לדבר כפרי בהודעה המשותפת "אם נספיק לסיימה עד הבוקר".

• הנשיא מובארק ביטא אכזבה מאש"ף ומההכרזה האחרונה של יאסר ערפאת בהארדה שבה הכיר בהחלטות האו"ם 242 ו-338 בכפיפה אחת עם כל החלטות האו"ם.

• הנשיא מובארק עד למגבלות של ממשלת האחדות ופרס אומר כי לא הזה מצדו שום ניסיון ללחוץ עליו לוויתור מכך.

• מצרים מוכנה לדון בנושא הפלשתיני על מנת להחזיר לעצמה את מעמדה בעולם הערבי והדבר עולה בקנה אחד עם האינטרס הישראלי.

• הנשיא מובארק ושמעון פרס הרחיבו את הדיבור על נושא הסודר ומובארק הביע ועמוד מהסכנה באזור טבול.

• פרס אמר כי הוסרו המכשולים לשיפור היחסים בין שתי המדינות. הוא אישר כי במהלך שיחות טאבה העבירו 4 שודדים בינו לבין נשיא מצרים ובהם הובהר למצרים כי ישראל איננה מקבלת תנאים מוקדמים לקיום הפסגה.

• נקבע כי שני הצדדים שבבחרו כבר יגיעו יחדיו להסכמה בדבר הבורר השלישי והאחרון.

וכי פרסי אל תהסס החזר את עזרי איינדגיאם לכפריהם

אורי אבנרי
יהודה עמיחי
פרידה ילידמור
בועז עברון
אסא כשר
גרשון פלוטקין
אלונה פרנקל
יוסף שילות
דן קדר
דוד פרטקובר
רחל אבנרי
גבריאל מוקד
בני ציפר
נעמי גבעון
יצחק חסון

חיים באר
אורי ליפשיץ
אריה זקס
אופליה שטראל
אשר צרפתי
משה גרשוני
יעקב רוטבליט
מיכאל מנר
אהרן אשכנזי
יאיר גרבוז
מיכל סנונית
אלמה בן-פורת
כוכבי שמש
שמוליק קראוס
יבי

בנק ישראל פיצה משקיעים אותם הונה פקיד בכיר בבנק

הפיצוי – כמיליון דולר – שולם על ידי קבוצת הביטוח לוידס

מאת אריה לביא
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

קבוצה של משקיעים, אותם הונה משה גלעד, פקיד בכיר בבנק ישראל, זכו לקבל פיצויים בעקבות מעשה ההונאה, נודע לכתב "הארץ". הפיצויים לא שולמו ישירות על ידי בנק ישראל, אלא על ידי קבוצת הביטוח לוידס מלונדון, המבטחת את בנק ישראל מפני מעשי הונאה.

הפיצויים, בסך של קרוב למיליון דולר, שולמו לכתריסר אנשים אותם הונה גלעד (50) ששימש כסגן מנהל מלוות המדינה בבנק ישראל. גלעד, שהורשע במעשים פליליים, הבטיח למשקיעים אלה למכור להם אגרות חוב מיוחדות אותן מנפיק בנק ישראל רק למוסדות בנקאיים. הוא נתן למשקיעים אישורים על נייר מכתבים של בנק ישראל בדבר מכירת אגרות חוב, כאשר בפועל שילשל את הכספים לכיסו.

על פי הערכה, הונה גלעד את המשקיעים בסכום של כמיליון דולר. המשקיעים פנו לבית המשפט בתביעה נגד בנק ישראל. בנק ישראל הסכים, באמצעות קבוצת הביטוח לוידס המבטחת את הבנק להתפשר עם התובעים בהם קצינים בכירים במילואים, בעלי מקצועות חופשיים ואנשי עסקים ידועים. על פי הסכם הפשרה קיבלו הנפגעים פיצוי בשיעור של 85 אחוז מסכום "השקעתם" אצל גלעד.

ביקורת צוננת למחזה "קידוש" במנהטן

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בארצות הברית

ניו יורק, (מיוחד ל"הארץ"). המחזה קידוש שהוצג במנהטן על ידי התיאטרון הקאמרי זכה לביקורת צוננת ביותר בניו יורק טיימס שאיננה נעדרת ביטויי לעג.

מבקר התיאטרון של העתון מציין כי אין למחזה שום ייחוד והוא מתמשך ללא צורך ואיננו מציג דמויות משכנעות. הרבה תנועות והרבה דיבורים.

זכו בפיס

בהגרלת הביפיס מבטבר של מפעל הפיס מס. 37/86 שהתקיימה ביום 11/09/86 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 170,000 ש"ח זכה המספר 732067. הפרס המצטבר בסך 270,000 ש"ח עד לשבוע הבא. מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 530,000 ש"ח (כולל צבירה).

בסך 11,000 ש"ח זכה המספר 590053.

בסך 5,000 ש"ח זכו המספרים: 704404, 651518.

בסך 275 ש"ח זכו המספרים: 040044; 073352; 092711; 099922; 110538; 113472; 131451; 194101; 227314; 255840; 324611; 365633; 384090; 397535; 423188; 456853; 478602; 490271; 560319; 573828; 623805; 654980; 728326; 744432; 748632; 752234; 792834; 797429; 829075; 840746; 846235; 846731.

בסך 130 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב-: 1181; 7533.

בסך 20 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב-: 860; 355.

בסך 15 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב-: 278; 773; 993.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 2 זכו בסך של 2.20 ש"ח.

בסך 4.40 ש"ח זכו המספרים התלת-ספרתיים: 062; 114; 119; 135; 184; 195; 221; 259; 343; 368; 507; 519; 628; 677; 739; 781; 792; 809; 858; 877; 883; 900; 947; 950; 980.

בסך 2.20 ש"ח זכו המספרים הדו-ספרתיים: 02; 06; 09; 16; 19; 21; 22; 25; 27; 31; 35; 38; 41; 43; 47; 48; 52; 68; 74; 81; 84; 87; 92; 95; 99.

רק הרשימה הרשמית של תוצאות ההגרלה מחייבת מפעל הפיס.

100 שנה לחתימת אמנה על זכויות היוצרים

ברן (ע"ר). נציגים מ-76 מדינות השתתפו אתמול בטקס במלאות השוויצי לציון יום השנה ה-100 לחתימת אמנת ברן, ההסכם הבינלאומי הראשון להגנה על זכויות היוצרים.

האמנה, עליה חתמו 10 מדינות ב-9 בספטמבר 1886, נועדה להגן על זכויותיהם של סופרים, אמנים ומלחינים.

מאז הוכנסו בה מספר פעמים שינויים, וכיום היא מקיפה "כל יצירה בתחומי הספרות, המדע והאמנות, תהיה מתכונתה או צורת הביטוי אשר תהיה".

על האמנה חתמו 76 מדינות.

נשיא שוויץ, אלפונס אגלי, שיבח את האמנה כדוגמה לשיתוף פעולה בינלאומי, אך ציין כי קיימות בעיות גוברות וקשיים על רקע התפתחות של כלי תקשורת חדשים.

המסמך על אמנת ברן, אשר בוגש, קרא לארה"ב, לבריה"מ ולסין לחתום על האמנה.

איל הון יהודי נבחר לעמוד בראש סי־בי־אס

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק, (מיוחד ל"הארץ"). איל ההון היהודי האמריקאי לורנס טיש, מהדמויות המרכזיות בקהילה היהודית בארצות הברית, נבחר אמש לעמוד זמנית בראש רשת הטלוויזיה האמריקאית סי־בי־אס.

בישיבה מיוחדת של מועצת המנהלים של הרשת הודח יושב ראש ארוכי של הילופים בצמרת הרשת החשובה והגדולה ביותר באמריקה. טיש התחיל לגלות עניין ברשת סי־בי־אס לפני חודשים אחדים ורכש עד כה כ-25 אחוזים ממניות הרשת. שווי המניות שבידו נאמד ב-900 מיליון דולר. במסגרת הילופים: סולק התומאס וויימן מראשות הרשת. מייסד סי־בי־אס ויליאם פאלי בן ה-84, יהודי, ששימש לפני שנים אחדות חזר להנהלת הרשת וינהל אותה לצידו של טיש.

כוח יוניפי"ל שבה ושוחרר מחבלים שהיו בסירה שצה"ל התקיף

(ע). כוח של האו"ם לכד ושחרר את המחבלים שנמלטו מהסירה שהותקפה ביום רביעי בלילה ע"י חיל הים. נשקם של המחבלים הוחרם, וכאמור, הם שוחררו.

כוח אחר של האו"ם גילה אתמול בבוקר את קנה השיגור לקטיושות שממנו נורו טילי הקטיושה לעבר ישובי הגליל.

עורך את העמוד: אורנה גלילי

הבדלי השקפות בין רבין והמטכ"ל על תוכנית העבודה הרב־שנתית בצה"ל

מאת ראובן פדהצור

הבדלי השקפות לגבי תוכנית העבודה הרב־שנתית של צה"ל, התגלעו בין שר הביטחון למטכ"ל בעת הדיון על תוכנית זאת.

השר רבין לא קיבל את המלצת המטכ"ל, שבאה לידי ביטוי בדיון בתוכנית שנערך בפורום המטה הכללי.

על פי הנתונים הנוכחים יש בתר כנית פער כספי המתבטא במאות מיליוני דולר בשנה.

טנדרים כפיתוי להישאר בקבע

מאת ראובן פדהצור

צה"ל רכש לאחרונה כ-300 טנדרים חדשים מדגם "פיג'ו". אותם הוא מתכוון לייעד בעיקר לשימושם של קצינים בדרגות רב סרן, זאת בעקבות בדיקות שונות שנעשו בצה"ל בנסיון להתחקות אחר הסיבות לכך שקצינים רבים אינם מאריכים את שירות הקבע שלהם, לאחר סיומם תפקיד מפקד פלוגה. אחת המסקנות של הבדיקה גרסה כי אחד התמריצים להשאר אותם של הקצינים בקבע הוא קבלת רכב לשימושם לאחר שעות העבודה.

עד עתה נמסרו לקצינים כ-50 טנדרים.

הדבר צה"ל סירב למסור נתונים על עלות הרכישה של כלי הרכב החדשים.

המעלות של אל על

	מספר מינימום	מספר מכסי		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	9	15	מ"ח	5	15
אתונה	21	27	מ"ח	21	26
בוקרשט	15	30	בהיר	15	25
בריסל	10	21	מ"ח	6	15
וינה	10	16	מ"ח	10	12
ז'נבה	11	22	מ"ח	9	18
לונדון	10	17	מ"ח	6	16
ליסבון	20	24	גשום	20	25
מדריד	18	25	ס"ד	16	26
ניו-יורק	15	25	מ"ח	15	29
פאריס	12	25	מ"ח	6	18
פרנקפורט	7	16	מ"ח	9	16
ציריך	8	17	מ"ח	10	16
קהיר	22	35	בהיר	23	31
קופנהאגן	10	16	גשום	8	15
רומא	21	27	מ"ח	18	24
שטוקהולם	6	13	גשום	8	12

EL AL אל על

לאריאלה ועובד יושע

ברכות לבביות

לנישואיכם

הארץ

O. P. E. J.

OEUVRE DE PROTECTION DES ENFANTS JUIFS

Anciens de l'O.P.E.J. ,prenez contact avec Marie

B.P. 136 – OFAKIM 80300

Tel. 057 923 906

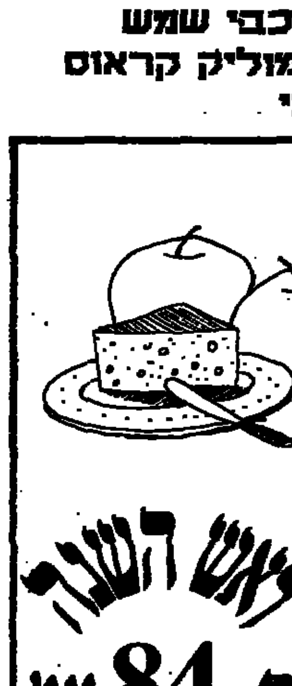

ראש השנה

ב-84 ש'

לאורח בחדר זוגי, ללילה בחצי פנסיון, כולל כל המיסים (לשלושה לילות)

במלזה תל-אביב החגיגה נמשכת: עוגת דבש אמיתית - לך ולבני משפחתך.

ארוחת חגיגית של ערב ראש השנה ביום שישי - (3 באוק' 86) כ"ט אלול, תשמ"ו

ארוחת ערב של א' דראש השנה בשבת - (4 באוק' 86) א' בתשרי, תשמ"ז

נשמח לצרף אף אותך לחגיגה ב-

פלזה תל־אביב

רחוב הירקון 155
טל' 299555

הכנסנו את ים המלח לתוך מלון "גני־מוריה" ו... האורחים צוהלים.

פתחנו במלון "גני־מוריה" בריכות פנימיות ממתנות של מי ים המלח, לאקווי וסאונה**

מבצע 49.50 ש"ח בלבד

3 תשלומים שקליים חודשיים לשוהים מ־3 לילות (לבעלי כרטיסי אשראי)

תוספת לארוחה — 19.85 ש"ח, כולל מע"מ.

* לאדם ליום בחדר זוגי כולל ארוחת בוקר ומע"מ. לישראלים בלבד. עד סוף ספטמבר.
** במבלום נוסף

הזמנות: מלון "גני־מוריה" 057-84351, 057-84411
"מלונות מוריה" משרד ראשי: 03-217088, 03-219166

תת־אלוף בני מידן מהיום — קצין קשר ואלקטרוניקה ראשי

אלוף־משנה בני מידן יתמנה היום לקצין קשר ואלקטרוניקה ראשי ויועלה לדרגת תת־אלוף, במקום תת־אלוף מרדכי בר־דין, המסיים את שירותו הפעיל בצה"ל. כך הודיע דובר צה"ל.

עד למינויו היה סגן קצין קשר ואלקטרוניקה ראשי.

הרב ישראל לאו מועמד עיקרי להיות רבה הראשי של ת"א

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ"
בתל אביב

המועמד העיקרי להיות רבה האשכנזי של תל אביב במקומו של הרב ידידיה פרנקל ז"ל הוא הרב ישראל לאו, כך נודע לסופר "הארץ".

הרב לאו

לאו, כיום רבה של נתניה ובעבר הרב של צפון תל אביב, זוכה לתמיכה של חוגים שונים בעיר, בהם דתיים וחילוניים, הרואים בו אישיות בעלת יוקרה בקרב הציבור בעיר כולו. לדעת התומכים בו, הרב שעשוי להביא למיתון המיתחים במחלוקות בין דתיים לחילוניים בעיר.

הכין מנורת כסף לקראת בניית בית המקדש

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ" בירושלים

מנורת כסף ובה שבעה קנים, כדוגמת המנורה, שהוצבה בבית המקדש, הוכנה בירושלים בהשקעה של 5000 דולר. את המנורה הכין צורף ירושלמי על פי הנחיותיו של הרב דוד אלבוים, אלבוים ארג בעבר בגדי כהונה לכהנים בהנחה, כי יש להתכונן לקראת בניית בית המקדש, העתיד לקום אולי עוד בדורנו.

גובה המנורה, שהוכנה כולה מכסף, מעל למטר. כל אחד מגביעיה מסוגל להכיל למעלה מחצי ליטר שמן. אחיינו של הרב דוד אלבוים, הרב יוסף אלבוים, מסביר, כי הגביעים עמוקים, "כדי שהשמן יוכל לבעור גם בלילות הארוכים". אלבוים קיבל את ברכתו של הרב פישר, חבר בית דין צדק של העדה החרדית, שאותו תואמה הכנת המנורה וקביעת מידותיה.

תחרות בהשתתפות השחמטאים בכירים תהיה בי"ם במקביל לתחרות בדובאי

ישתתפו עשרות רבי־אמנים ואמנים ידועים שם לא ניתן לישראלים להשתתף

(ע). ארגון שחמטאי ישראל מארגן בירושלים תחרות אישית, בהשתתפותם של רבי־אמנים מבכירי השחמטאים בעולם המערבי, במועד שבו תיערך אולימפיאדת השחמט בדובאי, שם לא ניתן לישראלים להשתתף. זאת מסרו אתמול נציגי הארגון במסיבת עיתונאים בבית סוקולוב בתל אביב.

יו"ר הארגון, אברהם קלדור אמר, כי לאחר שלא עלה יפה מאמצי משרד החוץ לאפשר את השתתפות ישראל באולימפיאדה בדובאי וגם פעולות ארגון השחמט הבינלאומי לא נשאה פרי, החליט לערוך תחרות אישית בחודש נובמבר בירושלים. הארגון פנה אל שר התקשורת ולעיריית ירושלים, ואלה הסכימו לסייע בארגון האירוע.

קלדור הוסיף, כי איסלנד, דנמרק, שוויץ, הולנד ושוודיה החליטו לא להשתתף באולימפיאדת דובאי. בארה"ב הוקם ארגון שחמטאים, המתנגד להשתתפות בתחרות בדובאי.

המזכיר, אלמוג בורשטיין אמר, כי המשחקים בירושלים יתחילו ב־18 בנובמבר ויסתיימו ב־4 בדצמבר ויערכו באחד המלונות בעיר.

הוא הוסיף, כי בתחרות ישתתפו 14 עד 16 רבי־אמנים, 30־40 אמנים וכן תיערך תחרות עממית פתוחה.

לגבי התחרות הראשית, הארגון נמצא במו"מ עם השחקנים הטובים באירופה בכללם ויקטור קורצ'נוי משוויץ והאמן הבינלאומי ג'ואל בנג'מין מארה"ב. אלוף העולם לשעבר, בוריס ספאסקי שקל לא להשתתף בדובאי, ועל כן הארגון יפנה אליו ויזמינו לשחק בארץ.

עוד אמר מזכיר הארגון, כי נתקבלו 2 פניות משני רבי־אמנים משתי ארצות מזרח אירופה, המעוניינים להשתתף במשחקים בישראל.

תקציב התחרות האישית עולה על 50 אלף דולר. התקציב יכוסה ע"י גורמים מסחריים וממרסמים.

על קיום התחרות צריכים המארגנים להודיע לארגון השחמט הבינלאומי, פידה, ולדווח על התוצאות בסיום התחרות.

צו גירוש נגד אזרחית בראזיל שעסקה באימוץ

(ע). היחידה לחקירות הונאה של משטרת ישראל עצרה אתמול את אזרחית בראזיל ארלט הילו, שעסקה באימוץ ילדים מבראזיל לזוגות בישראל, לצורך גירושה מן הארץ, על־פי צו גירוש שהוציא שר הפנים. הילו נכנסה לישראל בתחילת אפריל השנה באמצעות דרכון ברזילאי מזוייף ובזהות מזוייפת. משום שחששה כי כניסתה לארץ תימנע, או שהיא תיעצר, מכיוון שבביקור קודם היא נחקרה בחשד למעשי הונאה בקשר לאימוץ ילדים בבראזיל. הילו תיווכה בביצוע אימוצים לזוגות ישראליים בבראזיל, כהציגה עצמה כעורכת דין.

מאסר עולם לרוצחי החייל משה תמם

מהומה בבימ"ש לפני מתן גזר הדין

מאת בתיה אמיתי
סופרת "הארץ" בלוד

מאסר עולם הוטל אתמול בבית המשפט הצבאי בלוד, על אבראהים ראסק בואסה (26) ואבראהים נאיף אבו מוך (25) שהורשעו ברצח החייל משה תמם ז"ל. משפטם של האליר נימר אסעד דקה (25) ודשרי חמדאן אבו מוך (26) אשר כפרו באשמה נדחה למועד מאוחר יותר.

לפני תחילת הדיון ומתן גזר הדין של השניים התחוללה מהומה במקום. קרובי משפחתו של החייל שנרצח וכן אנשי תנועת כך דרשו למנוע מקרובי הנאשמים להיכנס לאולם. אמו של תמם שלפה סכין וצעקה שאם יאפשרו לערבים מבוקה אל גרביה להיכנס לאולם היא תרצח אותם. הנוכחים במקום ניסו להרגיע ולבסוף איפשרו רק לארבע מקרובי הנאשמים להיכנס לאולם.

אזהרת השופט

השופט, אלוף משנה אהרן אלפרן, הדגיש בפני הנוכחים כי אם תהיינה הפרעות נוספות יתקיים משפטם של שני הנאשמים הנותרים ללא קהל. "מי שלא יכול להתגבר על רגשותיו שלא יבוא הנה", אמר אל"מ אלפרן.

מכתב האישום עולה כי באוגוסט 1984 אספו הנאשמים, שהיו חברים בארגון המחבלים החזית העממית לשחרור פלשתין, את החייל משה תמם בצומת נתניה, כשהתחזו והזמינו להם לבקה אל גרביה. כעבור יומיים, משלא הצליחו ליצור קשר עם מפעיליהם, הם החליטו להרגו, תמם הובל לוהושה ליד בנין, תחילה ירו בו בכדור, שהיה עקב, כדור שבשרט אותו במצחו והוא נפל. הכדור השני חדר ללבו וראיותיו וגרם למותו. כוונת הנאשמים היתה להעבירו לסוריה לצורך מיקוח לשחרור מחבלים.

סרן גיל גרשוני, התובע הצבאי הסביר כי לא דרש עונש מוות בעקבות התייעצות עם גורמים מוסמכים.

בית המשפט דוחה את ניסיון אחד הנאשמים לשוות נימה פוליטית למעשיו וקבע כי תמם נרצח בשל היותו חייל יהודי.

בעת המשפט נמצא במקום כוח מוגבר של שוטרים.

30 חודשי מאסר לאיש "כך" לייטנר על התנכלות לערבים

(ע). פעיל תנועת "כך" קריית ארבע לייטנר, שהואשם בהתנכלות לערבים, נידון אתמול בבית המשפט המחוזי בירושלים ל־30 חודשי מאסר בפועל, בעקבות עסקת טיעון עם התביעה. לייטנר חזר לפני מספר שבועות מארה"ב, לאחר שברח סמוך למועד שבו היה אמור להופיע כעד מדינה נגד אחר משותפיו לעבירות.

עסקת הטיעון כללה הודאתו של הנאשם בכל העבירות שיוחסו לו בכתב האישום, ובקשת התביעה להטיל עליו 30 חודשי מאסר בפועל. עוד סוכם בעסקה כי לייטנר יחזור לישראל מרצונו, מבלי שישראל תבקש להסגירו, והוא לא יועמד לדין על הימלטות מהארץ, וכן לא יבקש מבית המשפט להמתיק מעונשו.

כתב האישום נגד לייטנר כלל שישה אישומים: השתתפות בפעולה של אנשי "כך" בירי על אוטובוס ערבי באזור רמאללה במרס 1983, שבה נפצעו שישה פועלים ערבים; הצתת מכוניות של ערבים באזור חברון ומזרח ירושלים; הטלת בקבוק תבערה לעבר משרדי אל־פאג'ר במזרח ירושלים, והטלת בקבוקי תבערה לעבר ביתו של תושב מחנה הפליטים שועפאט.

כאמור, הרשיעו שופטי בית המשפט המחוזי אליהו נועם, צבי טל ושמואל פינקלמן את לייטנר בעבירות שיוחסו לו, וגזרו עליו 30 חודשי מאסר בפועל. מתקופת המאסר יופחתו 13 חודשים שאותם כבר ריצה מאז שנתפס ועד שנמלט לארה"ב.

ראש עיריית רחובות: התעלמו מסניף תנועת "כך" בעירנו

מאת זהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" ברחובות

ראש עיריית רחובות, יחזקאל הר מלך, הוקיע את תנועת "כך" והתריע על הסכנות הצפויות בפתיחת סניף התנועה בעיר מחודשים. אמש נמסר, כי בדברים שנשא בישיבת מועצת העירייה, הוא קרא לגורמים הציבוריים השונים ברחובות, שלא לקיים מחודשים כבתר כן הפגנה מול משרדו החדש של התנועה, כיוון שזו תיתן לכהנא ולקומץ אוהדיו את ההד הציבורי שהם מעוניינים בו.

התעלמות

לדבריו, ביקר בשנתיים האחרונות הרב מאיר כהנא כמה פעמים ברחובות, וההתעלמות בביקוריו הביאה לכך שכינוסיו לא זכו לתשומת לב כלשהי. בעיריית רחובות נבדקה האפשרות למנוע את פתיחת הסניף החדש באמצעות חוקי העזר העירוניים, אך הוברר, כי פתיחת המשרד במבנה מסחרי (בתוך חנות) אינה דורשת קבלת רישיון מהעירייה. התנועה של כהנא מהווה איום לדמוקרטיה ולדיקטורה ההגברתית במדינת ישראל, אמר הר מלך, ולכן הדרך היעילה ביותר לדעתו למאבק נגד תנועת "כך" היא להתעלם ממנה.

מבצע לחגים

ציפוי אמבטיות "זאב"

חידוש אמבטיות באמאייל, באחריות, בכל הארץ.

משרד ראשי: 052-78862

חיפה, 04-333454, ירושלים, 02-638292

ציפוי אמבטיות רק אצל "זאב": 22 שנות נסיון.

לחברנו ח"כ מתי פלד

ברכות חמות להולדת הנכדה

"אלטרנטיבה"
ב"רשימה המתקדמת לשלום"

נופש בחו"ל במחיר של נופש בארץ

קח אותה לאיי יוון

$355 נופש בכרתים החל מ-

$279 נופש ברודוס החל מ-

סוכות - טיסה, סיורים מודרכים, שייט באיים, מלונות מפוארים ברודוס, הידרה, איגינה, פורוס, כרתים. החל מ-$565 בלבד ליחיד. אפשרות לשילוב טיסה/שייט החל מ-$485 ליחיד.

קח אותה לרודוס וטורקיה

סוכות - טורקיה בשילוב רודוס, איסטנבול, איזמיר, מרמריס. טיסה, מעבורת, מלונות נופש בדרגה ראשונה חצי פנסיון, מלווה ישראלי צמוד, החל מ- $615 למבוגר.

קח אותה לפלמה

סוכות - טיסה ישירה, מלונות על בסיס חצי פנסיון, בילוי חלומי במחירים החל מ-$595

קדמוס

03-294433/4/5, 291354/5/6

בספטמבר - 35 ש"ח לאורח

ובאוקטובר - אוירה של חו"ל במחיר מיוחד של 40 ש'

לאדם בחדר זוגי כולל לינה, ארוחת בוקר וכל המיסים.

אוירה בינלאומית בשילוב הנאה אמיתית במלון של 5 כוכבים בניהול רשת אינטרקונטיננטל.

נוף מרהיב של ירושלים ומדבר יהודה.
חוויות קולינריות בינלאומיות - בוקר, צהרים וערב.
והורד - פינוק של ממש.

משמח לשמוע ממך עוד היום להבטחת חדרך לחגים.

HOTEL INTER•CONTINENTAL Jerusalem

הר הזיתים ת.ד. 19585 ירושלים, טל' 02-282551

אני מעדיף חופשה בישראל

בכנסת

כחודש לפני החילוף מבטיח המיועד לראשות הממשלה:

שמיר: ישראל תגביר את מלחמתה נגד הטרור הערבי

באולם המליאה

/ עמוס בדרור

ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ, יצחק שמיר, מי שעתיד להיות ראש הממשלה בעוד קצת יותר מחודש, הבטיח אתמול מעל בימת הכנסת, שישראל תגביר את אמצעי ההרתעה, הסיכול והענישה נגד הטרור הערבי. זו היתה ישיבת פגרה מיוחדת, שזומנה על פי דרישתם של 20 ח"כים, אך כמה מן הנושאים שבגללם זומנה הישיבה, בין היתר בעיית היועצים המשפטיים של השב"כ, לא הועלו. שמיר אמר שאשליה היא לדבר בהקשר המעשה באיסטנבול ב"טרור בינלאומי", מאחר שאין לו יעדים אוניברסאליים. היעד היחידי המאחד את הטרוריסטים הערביים המקבלים את השראתם מאש"ף הוא פגיעה בעם ישראל.

הטרוריסטים האלה מקבלים תמיכה מדינית, דיפלומאטית, צבאית, תעמולתית ולוגיסטית מכמה מדינות ערב, בראשן לוב וסוריה. יש לעשות צעדים נגד המדינות המסייעות לטרור, כולל סגירת משרדי אש"ף בבירות המערב.

גרשון שפט (התחיה) שהעלה את הנושא אמר שהתשובה היחידה היא מלחמה יזומה בטרור ובאחראים לו. אליעזר גרנות (מפ"ם) יצא בהריפת חמת תקיפים נגד אש"ף, באומרו "מי שביד האחת מחזיק אקדח ובשניה ענף של זית - אינו מכירים בו כשותף לשיחות" (הכוונה להופעת ערפאת בעצרת אר"ם כשהחזיק בשני חפצים אלה). עם זאת ההודי שיש לפעול נגד האחראים בלבד גינה את המעשה, אך אמר שאין שמץ של הוכחה שמבצעיו היו ערבים לא כל שכן פלשתינאים. הנושא הועבר לדיון בוועדת החוץ והביטחון, אחרי שגרנות לא הסכים "להסתפק בדברי השר", כהצעת שמיר.

תחיקה ממשלתית

הגדרה מחודשת של מעשה אונס וההוראות בעונשין נכללות בהצעת חוק שהוגשה אתמול מטעם הממשלה לקריאה ראשונה על ידי מ"מ שר המשפטים, שר התחבורה חיים קורפו. גם יחסי מין בין בעל לאשה יחשבו בתור אונס, אם נעשו בכפיה או באלימות. העונש המירבי על אונס בנסיבות מחמירות יועלה ל־20 שנות מאסר. לא יהיה עוד הכרח בעדות מסייעת להוכחת המעשה, אלא השופט יידרש לנמק מדוע בחר לקבל את עדות היחידה של הקרבן. גם העונש המירבי על מעשה סדום בכוח בקטין יועלה ל־20 שנות מאסר. עוד יש בהצעה שינויים ביחס לפרסום שמות החשוד והקרבן, איסור חקירת הקרבן על עברה המינית, וכיו"ב. ההצעה הועברה לוועדת החוקה, חוק ומשפט.

מינורים באתרי מחנות השמדה

ביקורת על שלא נשמע קול הרבנות הראשית ולא קולה של ממשלת ישראל עקב ידיעות כי באתרי מחנות ההשמדה בפולין קמים מינזרים וכנסיות השמיעה חייקה גרוסמן (מפ"ם) בהצעה לסדר היום בעקבות חוזר של כומר המבקש כספים "לעילוי נשמות הרצוחים", שהגיע לידיה. "...זהו סילוף העבר, ומדינת ישראל חייבת למלא את שליחותה כלפי העם היהודי, במישור ההיסטורי הכולל ולארגן פעולה בינלאומית נגד תופעות מסוג זה", אמרה ח"כ גרוסמן.

סגן שר החוץ, רוני מילוא (ליכוד - תחיה), השיב, כי למשרד החוץ הגיע מידע על אתר תפילה של המיסדר הקפוצ'יני שהוקם בסוביבור, אך על פי המידע לא ברור מה הוקם בסוביבור, ובאיזה מקום בדיוק. זה אינו מקום מושב קבוע של אנשי דת נוצריים, בניגוד למינזר שהוקם באושוויץ, ואשר גרם סערה בעולם היהודי כולו. משרד החוץ פנה לנציגויות ישראל במספר בירות, כדי לברר פרטים נוספים, וגם לבדוק אם נעשתה פעילות כלשהי מצד ארגונים יהודיים בנושא. כאשר יגיע המידע המלא, ישקול משרד החוץ באילו צעדים לנקוט.

הוצע שאנשי הפרקליטות ימלאו תפקידי היועצים המשפטיים של השב"כ

— עד לפרישת היועץ המשפטי של השב"כ וסגנו, שהודו בבידוי ראיות

מאת גדעון אלון
סופר "הארץ"

גורמים בכירים בפרקליטות המדינה הציעו באחרונה שאנשי הפרקליטות ימלאו את תפקידי היועצים המשפטיים של השב"כ עד לפרישתם של היועץ המשפטי של השב"כ וסגנו, שהודו בבידוי ראיות ובשיבוש הליכי משפט בפרשת האוטובוס בקו 300.

לסופר "הארץ" נודע כי ההצעה הועלתה כדי להתגבר על הנתק המתמשך ביחסים שבין פרקליטות המדינה לבין הלשכה המשפטית של השב"כ, וכדי למנוע ככל האפשר שיבושים בקשרי העבודה היומיומיים בין הפרקליטות והשב"כ.

היועצים מתנגדים

על־פי הצעה שהובאה בפני גורמים ממשלתיים בכירים, יקיימו אנשי השורה של השב"כ קשר ישיר עם הפרקליטות. שני היועצים המשפטיים של השב"כ התנגדו להצעה בכל תוקף.

גורמים משפטיים בכירים הביעו אמש אכזבה מכך שראש הממשלה שמעון פרס עושה כל מאמץ "להדיח" את הקרע שבין הפרקליטות לבין הלשכה המשפטית של השב"כ, בכך שמנע דיון בנושא במליאת הכנסת ובוועדת החוקה, במקום להעביר את שני היועצים המשפטיים של השב"כ מתפקידם ולמנות יועצים חדשים במקומם.

נודע כי עד כה לא שינה היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש את ההנחיה שנתן בזמנו היועץ לשעבר פרופ' יצחק זמיר. ההנחיה אוסרת על הפרקליטות לקיים קשרי עבודה עם אנשי המחלקה המשפטית של השב"כ.

מסרים מהנשיא ומראש הממשלה מביא השר שריר לנשיאה אקינו

מאת זהר בלומנקרנץ

שר התיירות והמשפטים אברהם שריר נושא עימו מסר בעל פה מנשיא המדינה חיים הרצוג לנשיאת הפיליפינים קוראזון אקינו. המסר מתייחס בין השאר לפרטים הקשורים לביקור הצפוי של נשיא המדינה במדינה זו.

בשיחה עם סופר "הארץ" לפני עלותו אתמול בצהרים למטוס "אל־על" בדרכו לסינגפור כדי להשתתף בכינוס השנתי של סוכני הנסיעות והתיירות של ארה"ב, מסר שריר כי הוא מביא עמו גם איגרת אישית מראש הממשלה שמעון פרס לנשיאת הפיליפינים.

המדובר "באיגרת חמה", כדבריו, המשבחת את אומץ ליבה של הנשיאה ומברכת על הצטרפות מדינתה למשפחת העמים הדמוקרטית.

אף ששר המשטרה נמנע מלהדיח את סוויסה:

הדו"ח בעניין נציב שירות בתי הסוהר — קשה וחמור

מבקר משרד המשטרה — מגיש המסמך — סבור כי הדו"ח חמור מכפי שהוצג על ידי השר בר־לב

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

דו"ח מבקר משרד המשטרה בעניינו של נציב שירות בתי הסוהר רפי סויסה הוא דו"ח קשה וחמור — זו דעתם של שר המשטרה חיים בר־לב, מבקר משרד המשטרה אברהם אבן וחברי כנסת מוועדת הפנים ששמעו אתמול מהשר בר־לב סקירה על מימצאי הדו"ח.

עם זאת, אין דו"ח המבקר מכיל מימצאים על מעשים פליליים כלשהם ואין בו כל ראיות לעבירות כביכול על החוק מצד נציב שירות בתי הסוהר. בנושאים אלה החליטה המשטרה לסגור את התיק.

השר בר לב הדגיש, כי היה מדיח את סויסה מתפקידו, לו נמצאו מימצאים פליליים ואילו. [illegible] הוא השתכנע מדברי הנציב שהיוהויים היו בתום לב.

המבקר סבר אחרת בעניין תום הלב והוא אף אמר לחברי הוועדה, כי הדו"ח חמור מכפי שהוצג על ידי שר המשטרה בישיבה, והוא ממליץ לקרוא אותו במלואו.

שר המשטרה אמר לחברי הכנסת, כי הם רשאים לעיין בדו"ח בן שש הפרקים בלשכתו בירושלים. בשבוע הבא תקיים הוועדה ישיבה נוספת בעניין, לאחר שחבריה יעיינו בדו"ח המלא ובתגובותיו של הנציב סויסה לדו"ח.

אמון למרות הכל

על אף המימצאים החמורים בדו"ח המבקר, שרובם עוסקים בליקויים בתיפקוד נציב שירות בתי הסוהר והמטה שלו — [illegible] חופשות והטבות לאסירים ולבני משפחותיהם, — הביע אתמול שר המשטרה אמון בנציב שירות בתי הסוהר ונתן לו גיבוי להמשיך בתפקידו למרות הדו"ח הקשה בעניינו.

בפגישה עם חברי ועדת הפנים של הכנסת, ואחר כך בפגישה עם עיתונאים, אמר השר בר־לב: "יש לנו נציב שאני מוקירו כבוד לשירות בתי הסוהר. יתרונותיו רבים מחסרונותיו. הוא בעל יוזמה ורעיונות ויש לו גישה בסיסית נכונה לאוכלוסיית האסירים הקשה. לאסירים ולסוהרים יש אמון כלפיו, ואני מחשיב את זה. אני מאמין שלסויסה יש עוד מה לתרום בתחום הזה. הוא נכנס בהרבה תחומים. עכשיו הוא יכול לשנות את התנהגותו [illegible] המסקנות שיקבל [illegible] מימצאי הדו"ח המבקר".

אבידות לצד"ל ויוניפי"ל בעימות עם חיזבאללה

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

בתקריות אש המודות אתמול בדרום לבנון נהרגו ונפצעו חיילים מצבא דרום לבנון, מחבלים מארגון חיזבאללה וחיילים מכוח יוניפי"ל.

המחבלים ניסו אתמול בבוקר לכבוש מוצב של צבא דרום לבנון באזור בינת־ג'בל בצפון תחום רצועת הביטחון. במקום התפתח קרב ירי שבמהלכו נהרגו שני חיילים מצבא הדרום ושלושה נפצעו. כמו כן נהרגו שלושה מחבלים וארבעה אחרים נפצעו. מקורות לבנוניים מסרו כי אחד המחבלים שנהרג שימש כמנהיג בארגון חיזבאללה בדרום לבנון.

המחבלים הצליחו להשתלט על נגמ"ש של צד"ל שחנה בסמוך למוצב ולהסתלק איתו אל מחוץ לרצועת הביטחון. מיפקדת אמל מיהרה להודיע כי אין לה חלק בתקפה זו.

כמה שעות לאחר מכן החלו חיילי צד"ל לירות לעבר חמישה כפרים שיעים מחוץ לרצועת הביטחון. כתוצאה מהירי נפצעו חמישה חיילי או"ם מנפאל. הם הועברו לבית החולים בנקורה. מצבם של שני פצועים מוגדר כקשה.

משמרת מחאה ליד שגרירות צ'ילה

מאת סופר "הארץ" בתל אביב

משמרת מחאה נגד הנעשה בצ'ילה התקיימה אתמול אחר הצהריים סמוך לשגרירות מדינה זו בתל אביב. בהפגנה השתתפו כ־200 איש, חלקם עולים מצ'ילה, שהופיעו רעולי־פנים מחשש כי בני משפחותיהם שנותרו במדינה זו ייפגעו. המפגינים קראו להחזרת הדמוקרטיה לצ'ילה, להפסקת מכירות הנשק של ישראל לשלטון הצבאי ולשמירת זכויות האדם במדינה.

סמל יעקב שץ מפיקוד הדרום חתן התנ"ך הצה"לי

סמל יעקב שץ, מפיקוד הדרום, הוכתר בתואר חתן התנ"ך הצה"לי לשנת תשמ"ז בחידון הכלל צה"לי שנערך באמפיתיאטרון של צמח ויוחד לנושאי ביטחון ישראל ומקורות המים בתנ"ך. בחידון נכחו הרמטכ"ל, רב־אלוף משה לוי, הרב הראשי לצה"ל, הרב אלוף גד נבון, וקצינים בכירים. קהל רב של חיילים ותושבי האזור מילא את האמפיתיאטרון. במרכז החידון עמדה שאלת הרמטכ"ל.

עורך את העמוד: חיים בל

פיאט חדשה '87 ללא מזומנים

אינך זקוק למזומנים כדי לקנות פיאט חדשה 1987.
מכור את מכוניתך הישנה ואת היתרה שלם עד 30 תשלומים*

נצל עכשיו את מחירי המבצע הנמוכים ללא תחרות. לבחירתך:

פיאט אונו — מ־16,363 ש"ח כולל מע"מ
פיאט רגאטה — מ־21,452 ש"ח כולל מע"מ
פיאט פיורינו — מ־15,920 ש"ח כולל מע"מ
פיאט דוקטו — מ־31,197 ש"ח כולל מע"מ

* האשראי עד 60% מהמחיר הכללי של הרכב. המחירים אינם כוללים הובלה.

FIAT

פיאט. טכנולוגיה בתאוצה

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

שערי המניות 11.9.86

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
אגוד ש	15800		32	-451	-1	-12
המסות 0.1	1141		3645			+1677
המסות א 0.5	760		2777	-27	-5.4	-5721
המסות אופ 2	830		1788			
כללי לא בהסדר	24020		55	+20	+0.1	+101
בנק צפנר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צפנר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צפנר אופ			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בינלאומי 0.5	5550		576			-348
פיבי 0.5	3954		2747			-648

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
אידיבי רג 100.0	78610		480	+400	+0.5	+455
אידיבי ב 100.0	78500		3			+36
אידיבי בכ א	480000		1	-800	-0.2	-6
אגוד 0.1	58600		151	+250	+0.4	+199
דיסקונט ב	100500		3	+200	+0.2	+17
דיסקונט א	100100		404	+550	+0.6	+861
דיסקונט שה ב	11700		35			-53
המזרחי ש	32600		1154	+330	+1	+1299
המזרחי מ	32200		57			-63
המזרחי שה 9	14740	קר				
הפועלים מבכ	107000	חב	2.2	-5980	-5.3	-2.2
הפועלים ש	53650		490	+325	+0.6	+788
הפועלים מ	53570		131			-197
כללי א 1.0	137000		5	+750	+0.6	+24
כללי שה 5	103500	קר				
כללי שה 7	6600		94	+80	+1.2	+254
בלל 0.1	34070		656	-10		-66
בלל שה 11	12840		265	+60	+0.5	+692
מימון ומסחר 1.0	45210		34	+400	+0.9	+39
מימון ומסחר 5.0	23200	קר				

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
אדנים 0.1	16300		46	+400	+2.5	+57
לאומשכ ש	5170		108			-2
לאומשכ מ	5360	קר				
כרמל ש	4090	קר				
כרמל שה 1	3100		40	-50	-1	-49
בנין ב' 5.0	7000		15.4	+49	+0.7	+10
פת משכ ש	1910		1400	+25	+1.3	+1540
משכן ב ש	2100		342	+1	+0.1	+442
עצמאות 0.1	8750		72	+60	+0.7	+9
טפחות מבכ ש	14000	קר				
טפחות רג ש	13600		18	-200	-1.5	-18
טפחות שה 1	8150	קר				
טפחות שה 2	4045		25	+1		+175
יעמר 1.0	1900		148			
יעמר 5.0	935		497	-14	-1.5	-251
מירב 1.0	5868		220	+60	+1	+18

מוסדות מימון

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
שלמון אש	586		4323			-1345
החקלאות מבכ א	58628	לג				
החקלאות מבכ ג	147800	לג				
לאמפי תעש' א ש			—	הפסקת	מסחר	—
פתוח תעש' מבכ	66380	לג				
פת תעש' בכ ב	357580	לג				
פת תעש' בכ גג	220580	לג				
פת תעש' בכ גג	209080	לג				
פת תעש' בכ ד	232080	לג				
פת תעש' בכ דד	71038	לג				
מרכז קבלנים 5.0	568		2049			
תירות בכ	166800	לג				
כלל ליסינג 0.1	28900		24	-500	-2.5	-64
כלל ליסינג 0.5	14000		43	-120	-0.9	-85
כלל ליסינג אופ	11270		65	-20	-0.2	-51

ביטוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
איזון	229		5364	+2	+0.9	+3501
אריה 0.1	920		386			
אריה א 0.5	485		2814	+5	+1	+1860
בטוח משנה 0.1	516		550			
בטוח משנה 0.5	168		7734	+5	+3.1	+9682
הדר 1.0	396	חב	9969	+36	+10	+10916
הדר 5.0	218	חב	20174	+14	+7.1	+33278
הסנה ש	268		53025			-9947
הפניקס 0.1	749		1300	+19	+2.6	+680
הפניקס 0.5	439		501	-1	-0.2	-1104
המשמר־הדאל 1.0	6650		15	+100	+1.5	+16
המשמר־הדאל 5.0	3335		332	-100	-2.9	-367
מנורה 1.0	2150		119	-51	-2.5	-73
מנורה 5.0	826		492	-15	-1.8	-222
סהר ג 1.0	4700		228	-50	-1.1	-19
סקוריטס 0.1	2600		84			-34
צור ש	317		3400	-1	-0.5	-1628
ציון החזקות 1.0	9100	קר				
ציון החזקות 5.0	2050		99	-10	-0.5	-99

מסחר

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
אינטר גאמא ש 1	6850		25			+2
אינטר גאמא ש 5	1365		804			
מגיד עזרא 1.0	6940	קב		+330	+5	+4756
מגיד עזרא אופ 1	6589	קב		+330	+6.3	+3078
כלל סחר	1515		7342	-45	-2.9	-7898
קריסטל 1.0	10301		70			-11
רפק 0.1	31001					
רפק 0.5	9545	חב	70	-800	-7.9	-69
שופרסל א 2.0	5550		367			-79
שופרסל ב 10.0	4045		1429	+56	+1.4	+1954

שירותים

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
דלק ג ש	3195		2114	-55	-1.7	-2058
הדאל 1.0	2800		169	+109	+4.1	+159
הדאל 5.0	1425		100	-5	-0.4	-108
סונות הנפקה 0.1	15200		30			
סונות הנפקה 0.5	3851	חב	219	-300	-7.2	-216
קידו 0.1	2100		637			-182
קידו 1.0	317		4695	-3	-0.9	-1083
חברת החשמל 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
מוס' שיכון 0.1	4500		185			-25
מוס' שיכון 0.5	1780	חב	2382	+139	+8.5	+2674
קונטרסים 0.1	2822	חב	616	+160	+6	+1166
קונטרסים 0.5	1881		989			+19

מלונות ושירותי תיירות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
קופל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
קופל אופ 1			—	הפסקת	מסחר	—
גלי זהר 1.0	9000		37.2	+219	+2.5	+44.2
גלי זהר 5.0	4406		74.2	-96	-2.1	-52
מלונות דן 1.0	4800		615	+150	+3.2	+116
מלונות דן 5.0	3213		294			-62
חוף האלמוג 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
כנס מר 1 ש	3505	חב	548	+230	+7	+874.6
מלונות הירדן	3101		136			
מלונות שלום 1			—	הפסקת	מסחר	—

מחשבים ושירותי מחשבים

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
איכות מחשבים	1204	קב		+57	+5	+17940
דטה מיכון 1.0	4390		449	-221	-4.8	-192
ת.ל.נ. 1.0	15800		7	-300	-1.9	-42
יעמן 1.0	4450		344	+60	+1.4	+229
כלל מחשבים 1.0	9800		78			
מ.ל.ל. 1.0	22050		71	+1050	+5	+409
מ.ל.ל. 5.0	6439		408			-126
משוב מחשבים 1.0	3333		585			-58
מיקב מחשבים 1	10516		180			-69
מיקב מחש' 5	7789	חב	157	+600	+8.4	+286
תים מחשבים 1.0	1679		222	-11	-0.7	-251
תים מחש' אופ	16599			-400	-2.4	-4

נדל"ן, בינוי ופיתוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
אברהם גינדי רש			—	הפסקת	מסחר	—
אברהם גינדי 5			—	הפסקת	מסחר	—
אזרן 1.0	850		359	+29	+3.6	+882
אזרן 5.0	370		400	+10	+2.8	+196
אזורים 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אזורים אופ			—	הפסקת	מסחר	—
אזורים אגח			—	הפסקת	מסחר	—
אילון 1.0	488		12291	-2	-0.4	-1798
אל־רוב 1.0	1147	חב	2692	+62	+5.7	+4656
אפרונים 1.0	3066	מב		-161	-5	-794
אפריקה 0.1	37050		54	-100	-0.3	-76
אפריקה 1.0	27700		80			-42
ארדים	2400		700	+100	+4.4	+1482
ארלון 0.1	3100		998			-128
ארלון 0.5	1536		1645	+33	+2.2	+921
בן־יקר גת 1.0	3780		256			-76
ברנוביץ 1.0	4250		686			-131
ברנוביץ 5.0	2571		1257			-28
דנקנר 1.0	4620		325	+1		+61
רדקו 1.0	641		1085	-25	-3.8	-6234
רדקו 5.0	516	חב	2489	-80	-13.4	-4245
רדקו אופ 1	219		6772	-1	-0.5	-2684

(המשך)

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
דרעי 0.1	6400		100	-245	-3.7	-53
דרעי 0.5	4137		3	-150	-3.5	-46
המכלול 1.0	1470		510	+21	+1.5	+828
המכלול 5.0	832		354	+12	+1.5	+1390
חלב 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
חלב 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
נכסים ובנין	2720		1376			+93
גבים 0.1	4200		346	-40	-0.9	-896
גבים 0.5	2860		470	+15	+0.5	+315
הכשרת הישוב ש	53350		76			-145
ישפר 0.1	3750	חב	4656	+215	+6.1	+4929
ישראלום 1.0	2358	חב	5365	+213	+10	+1246
ישרס 10.0	21850	מב		-1150	-5	-1276
כנף פיתוח 1.0	7400		55	-160	-2.1	-75
כלל נכל ן	400		34549	+10	+2.6	+46713
לומיר 1.0	3902		80	+102	+2.7	+15
לומיר 5.0	1450		222	-43	-2.9	-236
מ.ת.ב. 1.0	500		13620	+8	+1.6	+8852
מגורי בנייה 1.0	700	חב	7125	+38	+5.7	+12394
מגורי בניה אופ	538	חב	4807	+29	+5.8	+6121
מודל בטון			—	הפסקת	מסחר	—
מישור 5.0	285		4121	+5	+1.8	+2549
מרב 5.0	1070	חב	5167	+60	+5.9	+6831
מרלין 1.0	550		1318	-11	-2	-2566
ליבשטין 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
ליבשטין 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
ליפשיץ 1.0	1500		1353			-1091
ליפשיץ 5.0	815	חב	4543	+40	+5.2	+5797
נאות אביב 0.5	6400		326	+300	+4.9	+575
נכסי אורים	668		2273	-30	-4.3	-8835
סוד השקעות 1.0	15000		83			+75
סוד השקעות 5.0	9005		51	+6	+0.1	+109
סופ 1.0	6570		84			-69
סופ 5.0	3654		198	-36	-1	-2
עמר וסלע מר 1 ש	708		2856	+37	+4.9	+3105
שר 3.0			—	הפסקת	מסחר	—
קיסריה 0.1	1799		785	+64	+3.7	+1318
קיסריה 0.5	995		2251	+15	+1.5	+727
רומבין 1.0	3470		469			-118
רומבין 5.0	2582		1236	+50	+2	+1081
רסקו מבטל	12815		192			+105
רסקו רג	11080		381			+414

חקלאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
מגעי הדר 0.1	2600		130	+25	+1	+590
מגעי הדר 0.5	1850		100			-80
מהדרין 0.1	7220		36	-10	-0.1	-102
נכסי הדרים 1.0	1875		721	-25	-2.3	-3777
פרי אור 0.5	3060		144	+35	+1.2	+175
שגיר 5.0	15550		259			-333

דחפון
שירות הודעות אלחוטי של דחק
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

מזון וטבק

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
אסם	1414		258	+4	+0.3	+46
גולדפרוסט 1.0	3666		393			-23
גולדפרוסט 5.0	1780		349	+10	+0.6	+196
גולדפרוסט אופ 1	1550		102			-102
דובק מב ש	3455		322			-193
דובק מב מ	3490		404	+20	+0.6	+140
זגלבל 1.0	750		856	-6	-0.8	-248
זגלבל 5.0	553		588			-310
פרי־גל 1.0	1490		594	-11	-0.7	-1127
פרי־גל 5.0	1275		280			
סמגר בירה 1.0	17200		207	+500	+1.8	+120
סמגר בירה 5.0	11200		27	-300	-2.6	-82
יעד 1.0	1570		501			+40
יעד א 5.0	860		380	+33	+4	+1355
פן 1.0	9570	חב	116	+870	+10	+245
פן 5.0	4914		200	+234	+5	+157
סנומדס 1.0	8950		62			-58
עלית	15720		145	+50	+0.3	+34
עסיס ב 0.5	31560		55	-600	-1.9	-52
אנגל שקל 1	3650		99	-41	-1.1	-114
שמן מבכ א	4340		576.6	+141	+3.4	+1023.7

טכסטיל והלבשה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
אורגר מר 1 ש	1397		4630	+10	+0.7	+3109
אופס 1.0	1471		7298	+65	+4.5	+8935
אתגת ברך 1.0	3620	חב	3306	+238	+6.6	+3365
אתגת ברך 5.0	2545		3886			-518
אמנן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אמנן אופ 1			—	הפסקת	מסחר	—
ארגמן רג ש	14800		46	+700	+5	+75
דלתא־גליל 1.0	2730		1285			-628
דלתא־גליל א 3.0	1740		704			-316
מכוונות מאוחר 1	2200		159.5	-30	-1.4	-14.5
מכוונות מאוחר 5	1000	חב	284.2	+50	+5.3	+352
וילבר 1.0	1734		762			-613
וילבר 5.0	1056		595	+45	+4.5	+515
חדימן 1.0	6060		667	+10	+0.2	+61
זיקית 1.0	1515		1444	+30	+2	+1296
זיקית 5.0	989		2260	+14	+1.4	+2964
לודזיה 0.1	3124	חב	497.2	+154	+5.2	+246
לודזיה 0.4	1170		1724	+5	+0.5	+417
ליגת 1.0	850		5753	-10	-1.2	-3009
מים גליק	952		2788	+4	+0.4	+1275
מכס 0.1	26000		95			
מכס 0.5	13650		150	+250	+1.9	+471
עיט 1.0	12400		131	-100	-0.8	-95
עיט 5.0	6180		450	-120	-1.9	-201
עמק מרינה 1 ש'	2694	חב	3376	+245	+10	+7671
פולגת א 0.1	3630		626	-31	-0.9	-337
פולגת ב 0.4	2440		1382			-722
פולינן א 0.5	9680		510			-579
פרגוד	3040		788	+140	+4.8	+1310
גיבור סברינה	16280	חב	397	+1200	+8	+596
תעש רוכזין 1.0	2860		782			-582

מתכת ומוצריה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
אקסבון 5.0	2610		1227	-24	-0.9	-1272
אורדן 0.1	8400		92			-25
אורדן 0.5	4622		4	+60	+0.9	+56

תעשיות שונות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
אלומית 1.0	5940		443	+260	+4.6	+486
אלומית 5.0	3880		110	+185	+5	+110
כבלים ש			—	הפסקת	מסחר	—
חוגוף 1.0	7140		99	+70	+1	+114
חוגוף 5.0	3500		250			-65
חוגוף אופ	3075		130	+35	+1.2	+482
דיקה 1.0	6330		145	+30	+0.5	+13
דיקה 5.0	2690		719.5			
קופסאות מד 1.0	1997		6513	+77	+4	+6546
קופסאות מד 5.0	1580		408	+75	+5	+776
מתכת מרום 1.0	2196		390	-10	-0.5	-441
כללי ציון 1.0	2360		594	+29	+1.2	+652
כללי ציון 5.0	1060		3265			-1234
כללי ציון אופ	621		720	+20	+3.3	+543
מודן 1.0	728		275	+27	+3.9	+322
מודן אופ א	520		102	+5	+1	+2
קרמני 1.0	960		1144	+10	+1.1	+1286
קרמני 5.0	540		923	+10	+1.9	+677
נדשן 0.1	26200	חב	46	+2785	+11.9	+111
נדשן 0.5	9378	קב		+447	+5	+1306
סקי פלדה 1.0	13061	חב	763	+750	+5.7	+814
קינג 1.0	1395		1135	+20	+1.5	+1464
קינג 5.0	701		2410	+11	+1.6	+2847
קליל 1.0	4960		602	+100	+2.1	+562
קליל 5.0	2810		193	+50	+1.8	+900
שלמות 5.0	2651		130			-138
תעשיות לביש 1.0	1107		114			
תעשיות לביש 5.0	550		336	+8	+1.5	+1576

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
אלביט 3.0	362500		8	-2000	-0.6	-22
אלקו 0.1	7785		48	-5	-0.1	-38
אלקו ש 0.25	3150		305			-205
אלקו מ 0.25	3205		50			+50
אלקטרה 0.1	17500		92			
אלקטרה א 0.5	9850		457	+350	+3.7	+1446
אלרון 3.0	267700		22	-300	-0.1	-17
אריה 1.0	20050		158	-250	-0.9	-134
כלל העש אלק'			—	הפסקת	מסחר	—
טמקוטרוניקס 1.0	1950		664	-60	-3	-1095
טמקוטרוניקס 5.0	1292		760	+20	+1.7	+1912
מיכמנר 1.0	405		1740	+11	+3.3	+1505
מיכמנר 5.0	281		4857	-8	-2.8	-6257
ציקלון 1.0	2210	קב	100	-190	-7.9	-100
ציקלון 5.0	1100		1690	+50	+4.8	+1917

(המשך)

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
קומבטין אלקל 1	5540		44	-150	-2.7	-70
קומבטין אלקל 5	3350		15	+100	+5.1	+15
ת.א.ת. 1.0	3255		279	+5	+0.2	+96
ת.א.ת. 5.0	1278	חב	1496	-95	-6.8	-1029
ת.א.ת. אופ 1	11000		7			
תדאה			—	הפסקת	מסחר	—

מוצרי בנייה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
א.ע. תעשיות 1	804		1308			
א.ע. אופ	426		6694			-2263
א.ע. אגח	95.5		19275	+0.5	+0.5	+90645
אלקל 5.0	15620	חב	349	+3400	+9.9	+949
אקרשטיין 1.0	1860		663	-40	-3.1	-308
אקרשטיין 5.0	1390		1008			-752
בטון תדיר 1.0	11802		9	+2		+50.4
בטון תדיר 5.0	4900		76.3	-200	-3.9	-76.3
בר־כגן 1.0	1196		365	+36	+3.1	+448
בר־כגן 5.0	368		800	+10	+2.8	+886
כרומאגנזיט 1.0	7500		7	+200	+2.7	+34
כרומאגנזיט 5.0	2550		290	+25	+1	+92
מ.ל.ב. 1.0	850		640	-18	-2.1	-1090
מ.ל.ב. 5.0	555		365	+6	+1.1	+435
מרול השק בתעש	5000		381			-361
מתאיקה ולפגן 1	15581	לג				
מתאיקה ולפגן 5	12799					

כימיה, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
אגן 5.0	19600		166	+300	+1.6	+131
אליאנס ב	2796		1192	+10	+0.4	+659
גל תעשיות 1.0	12500		44	+100	+0.8	+51
גל תעשיות 5.0	6800		240	-100	-1.5	-240
דקסטר 1.0	3450		108	+35	+1	+215
רשבים 0.1	5050		22			
רשבים 0.5	1080		392	+40	+3.9	+885
חיפה כימי 10.0	633		6412			-1520
טבע ש	58801		137	+1		+35
ליטסקי 1.0	2000		1156	+35	+1.8	+812
ים המלח	4540		2747	-2		-5124
פטרוכימיים 10.0	644		3269	-7	-1.1	-4467
מקסימה 1.0	6800		39			
מקסימה 5.0	2909		485	+89	+3.1	+294
סקה כימיקל 1.0	3400		67	-10	-0.3	-173
סנו 1.0	13723		221	+222	+1.7	+97
סנו 5.0	9800		211	+300	+3.2	+439
קום כימיקל 1.0	6720		109			
ת.ג.ל. 1.0	6202		306			-57
ת.ג.ל. 5.0	5101		180	+1		+77
תיא 5.0	9410		65	-10	-0.1	-86
פרוטארום 10.0	12700		152			-60
חרד א 5.0	4636		187			-57

עץ, נייר ודפוס

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
רפתון 1.0	6848	חב	67	+548	+8.7	+172
רפתון 5.0	4066		110			-10
תבג 1.0	17711	חב	750	-1968	-10	-1031
יאה 1.0	4400		111	+30	+0.7	+69
לבידי אשקלון 1	500		10582	+14	+2.9	+6235
לביאשקלון אופ	787		1908	+2	+0.3	+545
מולט ב 0.5	22900		22	+1000	+3.7	+16
מפעלי ניר 10.0	223900		17	+1000	+0.5	+15
סקאנדיה 1.0	3022		158			-357
רים 0.1	4980		315			-509
רים 0.4	2610		320	+60	+2.4	+1717
תעל ב 0.2	15550		194	+300	+2	+380
אורין 1.0	4600		233	+127	+2.8	+58
אורין 5.0	2200		309	+50	+2.5	+786
חמישה יוד	10600		138			-9
הנבפלק 1.0	7400		77	+100	+1.4	+84
הנבפלק 5.0	4949		89	+150	+3.1	+110

השקעות בתעשייה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
מרכזית ב 0.1	6670		198	-50	-0.7	-258
כור בכ ש	3319000		5	-1000		6
כלל תעש' 1.0	1269		13133			-409
מאורי טכנולוגיה	440		1117	-5	-1.1	-2681

חברות השקעה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
אמיק ש	4001		455	+50	+1.1	+475
אדירי מחח 2.0	3860		995			+5
אינקוגה 0.1	1675		238	-5	-0.5	-317
אינקוגה 0.5	840		1187	-15	-1.8	-1096
אלגר ש	9900		168			-55
אלגר מ	10890		16	+10	+0.1	+16
אלרן ש	3230		1292	-10	-0.3	-1313
אלרן מ	3500		136	-1		-37
אמישר כל			—	הפסקת	מסחר	—
אמיק 1.0	385		17084	+11	+3.7	+9266
אמיק 5.0	201		4946	+4	+2	+5305
בולת 1.0	1350		470			-421
חברה לישראל 1.0	8607		2556	+157	+1.9	+1570
חברה לישראל 5.0	6800	חב	1114	+400	+7.1	+2543
הלמסון 0.1	109000			-1000	-0.9	-5
הלמסון ש 1.0	25410		66			+22
אמנא א 0.5	14500		85			
מועלים השק ש	5500		1315	+150	+2.9	+1317
בלל השק			—	הפסקת	מסחר	—
דיסקונט השק ש	2200		3536			+1719
מזרחי השק ש	14500		35	-500	-5.5	-25
מור השקעות 12.4	10051	קר				
חירון 1.0	1901		50	-9	-0.5	-59
חירון 5.0	815		1468			+897
ישום הזוקות	275		39918	+11	+4.2	+31604
יצא ש	9450		82			-26
ירדן א 0.1	3600		311	+49	+1.4	+67
כלל 10.0	840		5621			+3406
כלל 50.0	678		1228	+5	+0.7	+1370
לנדקו 0.1	7370		30	-30	-0.4	-49
לנדקו 0.1	2550		378			+296
מנור 0.1	790		2470	-10	-1.3	-1927
מנור א 0.5	430		2718	+3	+0.7	+4547
עז השק ב 0.1	3800		467	-200	-5	-309
עז השק ג 0.5	1900		750			-258
טז השק ש	6770		392	+170	+2.6	+262
מנה א 0.1	9600	חב	130	+875	+6.5	+223
מנה 0.5	6000		204	+40	+0.7	+42
פריץ ב 2.5	3700		1287	+130	+3.6	+1090
גליל טכנולוגיות	459	קב		+22	+5	+15226

חיפושי נפט

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע.נ
דלק חיפושים 1.0	3050		630	-150	-4.7	-1332
דלק חיפושים 5.0	1630		886	-16	-1	-1079
דלק חיפ' אופ 2	941		400	+4	+0.4	+732
מ חיפושי נפט	14650		29			-18
פראייל 1.0	1900		761	+58	+2.7	+795
פראייל 5.0	1360		1159	-72	-5	-1575
ינגל 5.0	2040		2186	+21	+1	+831
מ.נ.ג. 1.0	2991		180	+21	+0.7	+480
מ.נ.ג. 5.0	1300		1188	+30	+2.2	+1520
פראייל ב 0.5	5500		109	+100	+1.9	+327
זאגאריטנס 1.0	316		1545	-6	-1.9	-3116
זאגאריטנס 5.0	204		5961	-4	-1.9	-3361
נפטא ש	1680000		1			-1

נסחרות במט"ח

שם המניה	השער אתמול
בזית מ	222

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

נמשכות עליות השערים

שבוע המסחר בבורסה הסתיים אתמול במגמה של עליות שערים בכל אפיקי המסחר. ב־113 ניירות־ערך נרשמו עליות שערים וב־59 ניירות־ערך נרשמו ירידות. בבורסה תולים את שיפור האווירה בהתפתחויות המדיניות ובעיקר במפגש באלכסנדריה. ואולם, כמויות הכסף הנזילות יחסית, שאינן מוצאות דרכים לאפיקי השקעה אלטרנטיביים, הן שמזינות את הטון בבורסה. הפעילים העיקריים השבוע בבורסה היו קרנות הנאמנות, ואליהם הצטרפו גם מנהלי תיקים. מדד המניות הכללי ללא בנקים עלה השבוע ב־1.57 אחוז, במחזור מסחר ממוצע יומי של 5 מיליון דולר.

מדד		שינוי יומי ב־%
מדד מניות כללי	116.97	+0.34
כללי ללא בנקים	148.68	+0.29
מדד אג"ח כללי	109.71	-0.09
אג"ח צמוד מדד	111.37	-0.07
אג"ח צמוד מט"ח	94.19	-0.14

מניות התעשייה ממשיכות לקלוט מגמת עליות השערים במניות

	תשואה שנתית דולרית ב־%
בל"ל 0.1	15.65
הפועלים ש	15.61
א.י.בי. רג	15.72
דיסקונט א	15.99
המזרחי ש	15.45

ההדר נמשכה גם אתמול. שערי המניות עלו השבוע בממוצע ב־1.64 אחוז, וזאת בשל התחזקות הזיקה שהיתה בכל אפיקי ההשקעה הדולריים. מחזור המסחר במניות אלה הסתכם אתמול ב־1.2 מיליון דולר.

נעצרה חלקית בבכורות

מגמת עליות השערים בניירות הערך בעלי רמת הסחירות הגבוהה נעצרה אתמול. אמנם סוחרי הבורסה קלטו את ההצעים, שהוצעו ללא שינוי או בירידות שערים מתונות, אך לקראת סוף המסחר החלו הסוחרים לספק את הביקושים ללא שינוי. כך היה למשל במניות כלל ישראל, ובמניות דיסקונט השקעות. וכששערי המניות הבכורות כמעט ואינם משתנים, מועתקת עיקר הפעילות לניירות־הערך דלי הסחירות.

מניית הדר עלתה ב־10 אחוז

מניית הדר היא דוגמא למניה שאינה נחשבת בכירה, אשר בה היתה השבוע פעילות ערה, שלוותה במחירים גדולים. אתמול עלתה המניה ב־10 אחוז. פעילות ערה היתה השבוע גם במניות חברת הטכסטיל עמק. בשני ימי המסחר האחרונים עלתה המניה ב־20 אחוז, ובמהלך השבוע כולו עלתה בלמעלה מ־30 אחוז. אגב, כמעט בכל מניות חברות הטכסטיל הורגשה השבוע פעילות ערה. שער קונים בלבד נרשם אתמול למניות גוטקס, גליל טכנולוגיות, איכות ומאיר עזרא. שער מוכרים בלבד נרשם למניות ישרס.

מה קורה בישראלום?

במניות חברת המקרקעין ישראלום מורגשת בשבועיים האחרונים פעילות ערה, שלוותה בעליות שערים חריגות. ככל הידוע, אחת מחברות הברוקרים, הגדילה לא מכבר את אחזקותיה במניות. השליטה בישראלום מתחלקת בין מספר בעלי עניין, והפעילות בבורסה נעשית ככל הנראה על רקע הרצון של אחד הצדדים להגדיל את אחזקותיו במניה. שלשום נרשם למניה שער מוכרים בלבד. אך אתמול, למרבה הפלא, עלתה המניה ב־10 אחוז. מניות ישראלום נסחרות כיום לפי שווי השוק של 8 מיליון דולר, שהוא שווי גבוה לכל הדעות ביחס להיקף פעילותה של החברה.

בנק ישראל גייס 45 מיליון שקל

בנק ישראל גייס אתמול 45 מיליון שקל באמצעות שתי סדרות של אגרות חוב. בשוק אגרות החוב התהפכה אתמול המגמה, ושערי האג"ח נטו לרדת, במחזור של 4 מיליון דולר. היקף הפעילות במלוות קצרי מועד הסתכם ב־1.1 מיליון דולר.

הנפקה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
936	5	99.77	1.41
946	12	99.45	1.41
1016	19	99.13	1.41
1026	26	98.82	1.40
1036	33	98.49	1.41
1046	40	98.17	1.41
1056	47	97.85	1.42
1116	54	97.52	1.42
1126	61	97.20	1.43
1146	75	96.53	1.44
1216	82	96.24	1.43

● כלל אלקטרוניקה: המכירות במחצית הראשונה של 1986 — 9.3 מיליון שקל בהשוואה ל־5.9 מיליון שקל ב־1985 כולה. החברה הודיעה כי הושג הסכם בינה לבין אלרון ושתי חברות מקבוצת שבירדו, על הקמת חברת אלאור אופטיקה, שתייצר מערכות מודיעה אלקטרוניות. כלל תשקיע 750 אלף דולר, ושבירדו — 2.25 מיליון דולר.

להשכרה מבני תעשייה באזור התעשייה חולון

עד 7,000 מ"ר, שטח 10 דונאם, 3 טלפונים, כוח 2000 אמפר, מחולק למשרדים ולתעשייה

(הוחזק ע"י תדיראן)

פרטים נוספים אצל בעל הנכסים 02-341362 בשעות הערב

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אג	3977.42	3960.73	4.90	0.12
אבוקה	34243.38	33906.20	299.03	0.89
אגן	198.56	194.70	0.27	0.14
אגיר	1322.73	1296.47	1.03	0.08
אדום	1760.82	1726.35	7.64	0.44
אופיר	1585.45	1554.24	1.22	0.08
אור	385.60	377.56	1.36	0.36
אוריין	147.13	144.14	0.09	0.06
אורייל	211.85	210.29	0.25	0.12
אורן	614.00	601.98	-0.37	-0.06
אייל	3102.52	3042.65	10.74	0.35
איילת	3824.85	3745.69	17.15	0.46
אירים	4013.66	3925.83	-3.18	-0.08
אלון	581.42	569.38	0.09	0.02
אלין	497.74	487.31	0.36	0.07
אלמוג	587.05	575.63	0.06	0.01
ארז	706.69	693.05	3.33	0.48
אש	119.22	116.71	0.65	0.56
אשל	163.33	160.13	0.11	0.07
אתגר	190.71	188.84	0.51	0.27
בריח	1771.62	1736.98	8.91	0.52
ברוש	390.60	383.04	0.07	0.02
ברק	387.59	379.80	0.02	0.01
ברקת	731.55	727.94	2.96	0.41
גביש	1145.67	1123.10	2.48	0.22
גבע	859.12	846.33	1.58	0.19
גורן	589.33	577.73	0.90	0.16
גיא	7686.33	7572.52	20.55	0.27
גיל	2353.25	2307.71	3.86	0.17
גלית	504.80	498.53	1.40	0.28
דובדבן	294.39	291.57	0.00	0.00
דוכיפת	541.48	530.85	0.87	0.16
דולב	189.64	185.56	0.34	0.18
דורון	1218.07	1194.59	0.81	0.07
דותן	214.60	210.43	-0.07	-0.03
דליה	415.48	408.46	0.96	0.24
דרור	318.15	312.56	0.69	0.22
דקל	287.44	281.81	-0.41	-0.15
הדס	291.67	288.77	0.69	0.24
הדר	409.42	402.13	0.15	0.04
זהבית	2532.69	2480.14	1.15	0.05
זהר	16159.21	15919.55	37.47	0.24
זיו	15197.86	14972.47	41.55	0.28
זמיר	691.54	678.08	2.22	0.33
חוחית	127.70	124.89	0.18	0.14
חליפין	111.47	110.99	0.10	0.09
חלמיש	557.12	546.04	0.95	0.17
חן	111.11	110.67	0.10	0.09
טופז	1175.34	1148.20	1.22	0.11
טל	4299.82	4249.55	3.59	0.08
יובל	663.05	650.07	0.51	0.08
יהלום	1637.33	1605.24	3.57	0.22
יסודות	31646.45	31356.23	287.43	0.93
ישרה	562.60	550.27	0.05	0.01
כוכב	831.95	815.93	4.52	0.56
כחל	114.87	112.61	0.46	0.41
כלנית	458.70	450.94	1.00	0.22
כספית	610.50	604.21	1.82	0.30
כרמל	116.60	114.30	0.11	0.10
כתר	918.51	901.02	1.32	0.15
לחם	3544.84	3476.67	0.46	0.01
למשקיע	99020.00	97341.09	135.89	0.14
לפיד	11765.37	11528.85	83.94	0.73
לקט	1473.56	1443.67	1.71	0.12
לשם	803.86	799.31	-0.46	-0.06
מבחר	977.83	958.64	1.16	0.12
מבטח	2834.90	2807.90	3.10	0.11
מגד	192.97	190.13	1.78	0.95
מגוון	2623.40	2598.60	4.30	0.17
מגל	624.25	612.21	0.33	0.05
מור	1248.10	1230.30	2.10	0.17
מורן	688.36	681.91	3.21	0.47
מטח	23666.56	23063.48	70.93	0.31
מיטר	736.64	721.97	1.84	0.36
מעוף	3103.90	3043.00	4.50	0.15
מעיין	645.61	633.16	0.77	0.12
מקשה	844.27	827.66	0.35	0.04
מרגלית	1003.64	983.93	4.21	0.43
מרום	960.69	941.94	1.27	0.14
נוגה	21053.90	20741.74	37.35	0.18
נוף	664.00	651.57	1.44	0.22
נמש	388.13	380.45	0.58	0.15
נילי	4237.03	4174.41	4.57	0.11
סביון	454.03	445.60	1.86	0.42
סגולה	117.92	115.59	0.09	0.08
סלע	830.87	814.21	0.45	0.06
סנונית	576.51	565.18	0.34	0.06
סער	625.11	613.30	0.86	0.14
ספיר	494.88	494.88	1.79	0.36
עדיף	673.45	660.70	2.32	0.35
עדית	1701.81	1693.63	5.02	0.30
עידן	5872.15	5787.94	13.72	0.24
עובד	1118.82	1094.23	2.27	0.21
ענת	2035.82	2017.72	13.99	0.70
עפרוני	547.02	534.99	0.38	0.07
ערמון	137.58	134.90	0.21	0.16
פיא	1225.18	1201.09	2.52	0.21
צבר	505.86	495.72	1.61	0.33
צומת	520.36	510.13	0.85	0.17
צוק	100.35	99.96	0.09	0.09
צמיד	854.62	836.33	-0.07	-0.01
צמיחה	6327.75	6234.93	18.85	0.30
צפרית	1488.31	1458.84	4.34	0.30
קלע	1704.36	1605.85	-86.17	-5.09
רונית	15971.75	15825.93	184.61	1.18
רימון	102.36	102.16	0.11	0.11
רקפת	553.47	544.44	1.33	0.24
רשף	647.62	633.22	1.51	0.24
שביט	652.31	639.62	1.35	0.21
שחם	822.00	802.14	-0.19	-0.02
שירה	319.96	317.69	0.64	0.20
שמיר	305.58	299.54	0.23	0.08
שנהב	612.22	603.73	2.63	0.44
שפק	569.87	555.94	0.35	0.06
שקד	161.05	157.89	0.11	0.07
תאומה	179.75	177.99	-0.15	-0.08
תבור	756.60	746.35	0.23	0.03
תדהר	381.78	379.88	0.20	0.05
תהילה	87.80	85.85	0.14	0.16
תירוש	418.31	413.35	0.33	0.08
תמר	185.68	182.11	0.14	0.08
תמח	173.59	172.33	0.14	0.08
תרשיש	1258.18	1233.42	1.15	0.09
תשרי	387.05	385.60	-1.41	-0.36

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (100% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3601	33679	-7
3602	30963	-52
3603	29314	-74
3604	26273	+12
3605	24208	+22
3606	22770	+12
3607	21239	+11
3608	20099	+10
3609	19183	+10
3610	17236	-185
3611	16649	-180
3612	16164	-179
3613	15189	-60
3614	14579	-59
3615	13460	-55
3616	12321	-53
3617	11814	-50
3618	11210	-48
3619	10315	-45
3620	9724	-43
3621	9236	-42
3622	8328	-39
3623	7815	+5
3624	7358	+4
3625	6704	+5
3626	6201	+4
3627	5750	+5
3628	5278	-15
3629	5046	-14
3630	4770	-14
3631	4372	-18
3632	4116	-17
3633	3888	-16
3634	3414	-25
3635	3228	-22
3636	3188	-22
3637	2930	+2
3638	2727	+1
3639	2496	+1
3640	2061	--
3641	1823	+1
3642	1638	-20
3643	1421	-18
3644	1270	-6
3645	1145	-6
3701	880.2	-22.9
3702	675.3	+0.4
3703	601	-7.9
3704	514.3	-6.9

סדרה	שער	שינוי
3751	278.9	+2.1
3752	107.6	+0.1
3753	103.2	--
3754	96.1	--
3755	92.4	--
3756	89.1	--
3757	87.3	--
3826	97.1	--
3827	95.2	--
3828	91.8	--
3829	90	--
3901	96.7	+0.5
3902	96	--
3903	97.4	--
3904	95.8	+0.1
4.25% שגיא		
4101	118.8	+0.1
4103	114	--
4104	110.2	--
4201	102.5	--
4204	95.1	+0.1
4205	93.2	--
4206	91.4	+0.1
4207	91	+0.1
4301	108.4	--
4302	118	-0.1
4303	107.2	+0.1
4304	105.5	+0.1
3112	242500	--
3113	243700	--
3114	234600	+200
3115	234100	+1200
3116	224000	+1000
3117	234600	--
3118	226700	--
4%, 6%, 7% פיתוח (80% הצמדה)		
3201	193400	+400
3202	194400	+600
3203	192900	+100
3204	187901	+400
3205	186450	+200
3206	182660	+109
3210	178651	--
3211	175200	--
3212	170712	+600
3213	164000	--
3214	159500	--
3501	161400	--
3502	159500	-499
3503	144000	--
3504	139380	--

סדרה	שער	שינוי
3505	156500	--
3521	135700	--
3522	129500	--
3523	122500	--
3524	122000	--
3525	120100	--
3526	120000	--
3527	117100	--
3528	114000	--
3529	113500	--
3530	111061	-437
3531	110748	-457
3532	107504	-445
3533	107321	-473
3534	101208	-449
3535	106662	+58
3539	100473	+55
3536	106338	+58
3537	106220	+57
3538	99979	+54
3540	99775	+54
3541	96407	+52
3542	96264	+52
3543	91570	+49
3544	91527	+50
3546	89257	+48
3547	89060	+50
3548	88961	+49
3550	84302	+46
3551	83975	+45
3545	89206	+48
3549	84258	+45
3552	77327	+41
3554	77170	+42
3555	77170	+42
3555	76175	-484
3571	65978	-466
3556	73006	-315
3558	72881	-326
3559	70302	-316
3560	66517	-309
3561	66331	-310
3557	73545	-141
3572	66826	-140
3573	66545	+57
3574	61359	+53
3577	61293	+34
3578	56623	+51
3575	61171	+132
3576	61001	+132
3579	56298	+119
3580	52372	-574
3581	49718	-534
3582	45840	-508
3583	42592	-485
3584	40995	+395

סדרה	שער	שינוי
3585	38872	+384
3586	35205	+357
3588	35157	+363
3587	35131	+202
3591	32012	+188
3592	31977	+188
3593	31924	+188
3589	31786	-139
3594	30299	-137
3590	31618	-351
3595	30114	-343
5% מלווה פיתוח (בנייה בפועל)		
2001	130200	--
2002	129700	--
2003	124850	+50
2004	125400	+199
2005	117900	--
2006	117750	+250
2007	115200	+200
2008	113800	+150
2009	115950	+250
2010	115150	+150
2011	112850	+300
2012	111600	--
2013	112550	+200
2014	109600	+200
2015	109800	--
2016	109950	+300
2017	108372	-527
2019	108066	-551
2020	104901	-536
2018	108977	-461
2021	105428	-479
2022	101792	-2958
2023	103266	+56
2024	96069	+52
2027	92622	+50
2031	85675	+46
2025	96706	+248
2026	96385	+248
2028	93681	+51
2030	89085	+48
2029	87772	-235
2033	80726	-235
2035	74068	-224
2032	86157	+48
2034	81366	+45
2036	74661	+41
2037	71367	+38
2052	59899	+32
2038	71125	+39
2040	68461	+37
2051	64744	+35
2039	67988	-485

סדרה	שער	שינוי
2041	64331	-474
2053	59686	+197
2054	54698	+50
2056	50593	+25
2058	47503	+26
2060	43800	+24
2055	55239	+181
2057	52759	+177
2059	47951	+165
2061	34004	+18
2062	32404	+16
2063	31504	+15
רמון		
7001	229.3	-0.2
7002	222.2	-0.2
7003	211.5	+1
7004	194.8	+1
7005	182.2	-0.1
7006	170.4	-0.1
7007	158.6	+0.1
7008	150.8	+0.1
7009	153.2	-0.1
7010	142.2	+0.6
7011	134.3	+0.5
7012	129.5	+0.4
7013	122.2	+0.3
7014	106.3	+0.2
7015	87.9	-0.1
7016	90	-0.1
7017	89.2	--
7018	89	--
7019	89.3	-0.1
7020	89.1	-0.1
7021	88.3	-0.1
7201	86.2	--
גלבוע		
6101	11872	+5
6102	7030	+32
6103	6351	+38
6104	5853	+21
6105	5547	+19
6106	5286	+19
6107	5088	+18
6108	3586	-7
6109	3408	-7
6110	3348	-6
6111	2808	-6
6112	2724	-5
6113	1819	-1
6151	712.9	+0.5
6152	682.6	+0.5
6153	606.4	-1.2
6154	595.6	-1.1
6155	385.5	+3.2
6156	309.8	-0.2

סדרה	שער	שינוי
6157	233.4	-2.2
6158	221.2	-2
6159	186.3	+0.2
6160	173.8	+0.7
6161	167.8	+0.6
6162	152.7	-2
6163	140.7	-0.4
6164	134.8	-0.2
6165	126.7	-1.6
6166	121.5	-0.3
6167	118.8	-0.3
6168	117	-0.3
6169	110.1	-1.1
6170	103.3	-0.1
6171	74.2	-0.2
6172	73.1	-0.2
6881	83.8	+2.1
ארמון		
2501	152.6	-0.1
2502	150	--
2503	145.1	-0.1
2504	144.5	--
2505	138.9	-0.1
2506	134	-0.4
2507	129.2	-0.5
2508	102.2	+1.5
100% מט"ח		
אל און	803	-1
אלבים	203.5	--
אלתא	1190	--
אלסינט	59.4	--
מאיסקס	708	--
תורד 84	94.9	-0.2
תורד 85	400	--
חב היש	191.5	--
דיס היש	163.7	--
כור	147	--
כלל	433.9	--
מ'צמ ד	231.9	--
מ'צמ ב	330	--
מ'צמ י	420	--
רן	101	+1
סול בונ	158.5	--
תיעוש	176.9	-0.2
מדד/מט"ח		
בלת	113.3	-0.1
דיס היש	117	--
כור	118.2	+0.4
כלל	145.5	-1
מב דיס	115.8	-0.5
משא מ	112.6	-0.2
משא מ	106.2	--
משא מ	98.5	--

שערי מטבע חוץ

11.9.86

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.45	1.52	1.4778	1.4962	1.45	1.52	1.4778	1.4962	1.45	1.52	1.4783	1.4969	1.4871	-0.0015
1 לישט	2.14	2.25	2.1901	2.2174	2.15	2.25	2.1858	2.2131	2.15	2.25	2.1908	2.2183	2.2025	0.0021
1 מארק גרמני	0.70	0.74	0.7149	0.7239	0.70	0.74	0.7154	0.7244	0.70	0.74	0.7156	0.7247	0.7193	-0.0038
1 פרנק צרפתי	0.21	0.22	0.2184	0.2211	0.21	0.22	0.2181	0.2208	0.21	0.23	0.2186	0.2214	0.2197	-0.0014
1 גולדן הולנדי	0.62	0.65	0.6334	0.6413	0.62	0.65	0.6341	0.6420	0.62	0.65	0.6344	0.6424	0.6376	0.2968
1 פרנק שווייצרי	0.86	0.90	0.8791	0.8901	0.86	0.91	0.8802	0.8911	0.86	0.91	0.8813	0.8924	0.8846	-0.0041
1 כתר שוודי	0.21	0.22	0.2124	0.2150	0.21	0.22	0.2127	0.2153	0.20	0.22	0.2126	0.2153	0.2138	-0.0007
1 כתר נורבגי	0.20	0.21	0.2003	0.2028	0.20	0.21	0.2003	0.2028	0.21	0.21	0.2030	0.2030	0.2016	-0.0006
1 כתר דני	0.19	0.20	0.1888	0.1912	0.18	0.19	0.1888	0.1912	0.18	0.19	0.1888	0.1912	0.1900	-0.0010
1 מרק פיני	0.29	0.31	0.2989	0.3026	0.29	0.31	0.2990	0.3027	0.29	0.31	0.2990	0.3028	0.3008	0.0008
1 דולר קנדי	1.05	1.10	1.0666	1.0799	1.05	1.10	1.0664	1.0797	1.11	1.10	1.0658	1.0792	1.0733	-0.0053
1 דולר אוסטרלי	0.85	0.94	0.9118	0.9232	0.88	0.94	0.9103	0.9217	0.88	0.95	0.9138	0.9253	0.9176	0.0040
1 ראנד דרא"פ	0.40	0.48	0.6192	0.6269	0.37	0.63	0.6196	0.6274	0.39	0.54	0.6208	0.6286	0.6283	0.0055
10 פרנק בלגיים	-	-	0.3450	0.3493	-	-	0.3456	0.3499	-	-	0.3455	0.3498	0.3473	-0.0016
10 שילינג אוסטריים	1.00	1.05	1.0160	1.0287	1.00	1.05	1.0162	1.0289	1.00	1.05	1.0166	1.0294	1.0224	-0.0046
1000 לירות איטלקיות	1.01	1.07	1.0360	1.0489	1.02	1.08	1.0373	1.0503	1.01	1.08	1.0381	1.0511	1.0424	-0.0055
100 ינים יפאניים	0.93	0.98	0.9507	0.9625	0.94	0.98	0.9519	0.9637	0.93	0.97	0.9506	0.9626	0.9569	-0.0057

שערי מטבע בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 11.9.1986 באירופה

סחירות מיידית (ספוט)

$ ארצות הברית	לי"ש שטרלינג	1.4810/1.4820
מרקים גרמניים	ליש ארה"ב	2.0655/2.0665
פלורינים הולנדיים		2.3300/2.3315
פרנקים שווייצריים		1.6772/1.6782
פרנקים בלגיים		42.78/42.81
פרנקים צרפתיים		6.7600/6.7640
לירות איטלקיות		1424.00/1425.00
יינים יפאניים		155.40/155.50
$ ארצות הברית	ליש.ד.ר.	1.1960/1.1965

שער הזהב $ 407.00 ארה"ב אונקיה לונדון

סחירות עתידיות (פורוורד)

	$/לי"ש	מרק/$	פר"ש/$
1 ח':	1.4762/1.4773	1.6744/1.6759	2.0629/2.0641
3 ח':	1.4665/1.4680	1.6698/1.6712	2.0577/2.0592
6 ח':	1.4553/1.4547	1.6622/1.6642	2.0501/2.0518

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

הישג ישראלי כפול בכדורסל

ניצחון 98–95 לאליצור על מחזיק הגביע היווני

גידינס הטביע כדור מכריע לסל פאנאתינאיקוס

כדורסל

מאת חנן מאייר
סופר "ספורט הארץ"

קבוצת הכדורסל של אליצור נתניה גברה אמש על מחזיקת הגביע היווני, פאנאתינאיקוס אתונה, 98–95 (42–53) במשחק ידידות שנערך בנתניה. שחקני אליצור היו טובים יותר במחצית הראשונה. במהלכה הפכו פיגור 22–20 בדקה ה־10 ליתרון 41–31 בדקה ה־15. במחצית זו בלט בי־כולתו הטובה ווילי סימס.

במחצית השניה נחלשו שחקני נתניה והמישחק נעשה חריף ומתוח. היוונים, בשורותיהם הופיע ג'וליוס ווייז שאינו רשום בקבוצה ישר־אלית, ניצלו את המישחק הכולני של כדורסלני נתניה וצימצמו את הפער בהדרגה. בדקה ה־30 פיגרו 70–66 ודקה מן הסיום הוליכה נתניה 94–95 בלבד. אולם גֶרג גי־דינס הטביע את הכדור לסל היווני והבטיח את ניצחון קבוצתו.

"היה זה מישחק גרוע", אמר בסיום ניקי גאלים, כוכב נבחרת יוון וקבוצת אריס סאלוניקי, שחזה עם חבריו במישחק. אריס תשחק במוצאי שבת נגד מכבי חיפה ובאותו אולם, ברוממה, ישחקו אליצור נתניה נגד שיבנקה העומדת להגיע היום מיוגוסלוויה.

● לנתניה קלעו: סימס 25, גי־דינס 17, ברכה 17, מאלוביק 16, נחושון 10, ג'ונסטון 10, פייר 3.

● לפאנאתינאיקוס הירבו לקלוע: ווייז 21, יוהאנס 18, בראון 15, ג'קסון 11.

כ־800 צופים חזו במישחק שהיה בנתניה.

דן־בוס הובילה 3 דקות, מכבי חיפה ניצח 99–88

מאת יוסף גלזר
סופר "ספורט הארץ"

יכולת טובה של קפטן מכבי חיפה ארי רוזנברג, במחצית השניה, סופה את קבוצתו לניצחון נאה על אלופת הולנד, נשואה ודן־בוס, 99–88 (43–53).

תכנית של פנחס גרשון הוליכו במהלך כל המחצית הראשונה, ורק בדקה ה־32 שמטו לראשונה את יתרונם ואיפשרו להולנדים להוביל שלוש דקות, 72–78. אולם הסיום שוב היה שייך לחיפאים — 86–99. בשורות חיפה, שחסרה את הרכז הפצוע עדי גורדון, בלטו פרט לרו־זנברג גם שני הזרים, ג'ון פלאוארס ומייק קלארק. הטוב בין האורחים היה שחקן הזיווד האמריקאי מייק רדיק.

● למכבי חיפה קלעו: ארי רוזנברג 22, קלארק 20, פלאוארס 20, שפע 13, שטיינהאואר 12, שלכטר 8, ירדן רוזנברג 2, גולדשמיט 2.

● קלעו לדן־בוס: רדיק 16, קייפרס 15, פיטרסה 13, האגנס 12, בק 11, אסולט 10, קורטהאוס 7, חופרס 2, וולפס 2.

שפטו שמעון גוטליב ושאול קניג, 800 צופים בחיפה.

מחר בערב יתמודדו ההולנדים בראשון־לציון עם אלופת ישראל, קבוצת מכבי תל אביב, שחזרה אמש מספרד. יקדם לזה מישחק בין מכבי ראשל"צ למכבי נתניה.

● במישחק אימון בירושלים גבר אמש בית"ר תל־אביב על מכבי רמת־גן 97–76 (54–41).

ויינקרנץ חזר מאיטליה — לא החתים זר שני

מאת סופר "ספורט הארץ"

מאמן הפועל תל אביב, משה ויינקרנץ, חזר אתמול לישראל מאיטליה שם תר אחר שחקן זר שני לקבוצה. ויינקרנץ חזה במישחקי אימון של קבוצות בהן הופיעו שחקנים אמריקאים, המועמדים לחזק קבוצות אירופיות, אך לא החתים שחקן להפועל. בימים הקרובים ייעשה מאמץ בקבוצה לסיים את הליך ההחתמה.

ג'קי רובינסון, שהופיע בעבר במכבי דרום, הוא אחד המועמדים לחזק את תל אביב, ועשוי להגיע לישראל בימים הקרובים.

מהרכב של הפועל תל אביב, שיופיע היום בטורניר בגדל (ראה ידיעה נוספת), ייעדרו חיים זלר ויקפן הפצוע בברכו ומייק לארני החולה.

כדורגל

מלמיליאן הוצב ברשימת ההעברות

מאת סופר ספורט "הארץ"

אורי מלמיליאן, קשר בית"ר ירושלים והנבחרת הלאומית, הוצב אתמול ברשימת ההעברות במשרדי ההתאחדות לכדורגל.

ראשי המועדון הירושלמי הביעו בימים האחרונים נכונות למכור את הכוכב הירושלמי בסכום העולה על רבע מיליון דולאר. הם גם הודיעו כי אינם יכולים להיענות לדרישותיו הכספיות, כדי שימשיך להופיע בביתר ירושלים.

להט: תל־אביב זקוקה לבריכת שחיה אולימפית

מאת סופר "ספורט הארץ"

"מבוזיתני זו ממש שעירייה שאין בתל אביב בריכת שחיה אולימפית. אני מבקש שתעשו מאמץ לבנות במרכז הספורט הלאומי בגדר יוסף גם בריכת שחיה לנערי תל אביב". אמר אמש ראש העירייה שלמה להט, בקבלת פנים שהיתה במרכז הספורט הלאומי בגדר יוסף.

באירוע, שנועד לציין את סיום עונת הפעילות במרכז, שיבח להט את הפעילות בבקום אבל תבע מראשי המיתקן כ"תוסיפו גם יותר ירק שיהיה יפה לעיך".

יצחק אופק, יו"ר הוועד האולימפי, אמר כי יש תכנית להרחיב את המרכז ולהוסיף לו שיפורים שי־אפשרו לערוך בו לא רק אירועים כמו מכביות וכינוסי הפועל, אלא גם אליפויות גדולות "ואולי גם כישחקי אסיה או אליפויות עולם". את האירוע, בו נשא דברי ברכה גם ידיב אורן, מנהל רשות הספורט הממלכתית, הינחה סגן ראש העירייה נתן וולוך.

טניס

וילאנדר פורש עד נובמבר

שטוקהולם (אי־פי). הטניסאי ה־שוודי מאטס וילאנדר, מספר 3 בדירוג העולמי, איפר כאן אתמול כי הוליט על פרישה לזמן קצובה שבועות כדי "למצוא שהקיקה בחזרה".

וילאנדר בן ה־22 אמר, כי הטניס התיש באחרונה את כוחו. ועל כן לא ישוב לשחק לפני הטורניר של שטוקהולם, שיחל ב־3 בנובמבר. הוא פרש מטורניר ז'נווה, ויחמיץ גם את תחרויות הגראנד־פרי הבאות באמבורג, ברצלונה, סידני ופאריס. בן הודיע כי לא ייצג את שוודיה במיפגש חצי הגמר על גביע דייויס עם צ'כיה בפראג.

בז'נווה עלה אתמול הצרפתי הנרי לקונט לרבע גמר טורניר באורוק בניצחון 6–3, 6–3 על יוהן קריק מאוסטרליה. חואן אגילרה מספרד ניצח 6–4, 6–2 את אנדראס מאורר ממערב גרמניה.

בכדורגל: נבחרת צרפת דאן טיגאנה (מימין) בעימות עם מארגרייד־סן מאיסלנד, שכמתה בְּרייקיאוויק 0–0 מתמיע על האלופה האירופית, בפתיחת השלב המוקדם של אליפות היבשת לשנת 1988. (צילום: ראויו אי־פי).

הזדמנות לאלוף ולסגנו להשיג ניצחונות בכורה

הפועל ת"א בבלומפילד נגד נתניה ומכבי חיפה (עם ברייילובסקי) נגד שמשון מחר במחזור השני

גביע הטוטו

מאת משה הר־געש
סופר "ספורט הארץ"

המחזור השני של טורניר גביע הטוטו יאפשר מחר להבחין בחלוקה ברורה יותר של יחסי הכוחות באר־בעת הבתים, וגם לקבל תמונה מעורבכת על כושרן של הלאומיות שבוע לפני עליית המסך על פתיחת הליגה.

המוקד יהיה גם השבת באיצטדיון בלומפילד, שיארח בהצגה כפולה את מישחקי הבית של הפועל ומכבי תל־אביב. למרות שתם משובצים בבתים נפרדים. האלוף יארח בבית א' את מכבי נתניה (15.30). הקבוצות מובילים אמנם בראש הבית, אך במישחק חוץ עם הפועל ת"א שם קבוצה אינה מוחזקת מאבדן נקודות, למרות שתכניה של דוד שוייצר לא הרשימו עד כה במישחקי ההכנה.

מכבי תל־אביב, שזכה באמצע השבוע בגביע לילין, יארח (13.30) את מכבי יבנה בבית ג'. שלושת הניצחונות הרצופים של המארחים תוך שבוע אינם מבשרים טובות לשחקני יבנה. במישחק אחר בבית זה יארח מכבי פתח־תקוה את בית"ר תל־אביב. ספק אם הביתיות תמנע מהעולה החדש ניצחון רישמי ראשון בעונה זו.

מחזיק גביע הטוטו הפועל פתח תקוה, שנוצח בשבוע שעבר ע"י מכבי נתניה, עלול לאבד נקודות נוספות. הוא יתמודד (17.30) במישחק חוץ (בית א') עם בני יהודה, שהרשימו במישחק הזוץ בב־לומפילד עם הפועל תל־אביב (1–1).

בכורה לברייילובסקי

בבית ג' תהיה למכבי חיפה, סגן האלוף, הזדמנות לתקן את הרושם אחרי ההפסד הביתי 0–3 לכפר־סבא. החיפאים יארחו את שמשון תל־אביב. הבכורה הצפויה של דניאל ברייילובסקי, שחקן־הרכש היהודי מארגנטינה, תמשוך ודאי צופים רבים לאיצטדיון בקרית־חיים (15.30). הפועל כפר־סבא עשוי לשפר את מעמדו בראש כאשר יארח בדרבי של השרון, ראשון מסוגו בליגה הלאומית, את העולה החדש בית"ר נתניה.

מישחק אחר בבית ד' יהיה כבר היום (15.30). הפועל לוד ששב לליגה הלאומית יתמודד במיגרשו עם הפועל באר־שבע. במישחק השני יארח מחר מכבי יפו (15.30) את מחזיק הגביע בית"ר ירושלים.

ליגה ארצית

היורדים בבית, העולים בחוץ

מאת סופר "ספורט הארץ"

גם המחזור השני של טורניר גביע הטוטו לליגה הארצית בעיר מישחקי בית לשלושת היורדים מהלאומית ומישחקי חוץ לשלושת העולים מליגה א'.

בבית א' יארח היורד הפועל ירושלים את הפועל עכו במיגרש בבית־יהודה בשכונת התקווה. הפועל חדרה יתמודד בביתו עם הפועל יהוד. בבית ב' יארח יורד נוסף, הפועל חיפה, את בית"ר רמלה. זה יהיה מישחק מוקדם. בקרית־חיים (13.30) למיפגש הלאומי בין מכבי חיפה ושמשון. הפועל טבריה יארח בבית זה את העולה החדש הפועל בית־שאן בעימות מסקרן.

בבית ג' יארח היורד מכבי רמת־עמיד עולה אחר, הפועל דימונה, שהפתיע בשבת האחרונה את הפועל רמת־גן (2–1). היורד השלישי מכבי שעריים ישחק ברחובות נגד הפועל רמת־גן. העולה השלישי בית"ר נהריה יתארח במישחק מוקדם בפתח־תקוה (13.30) אצל הפועל מרמורק. הפועל חולון יארח בבית זה את הכח רמת־גן. השעה הראשית למישחקים 15.30.

ליגות אירופה

רובסון חוזר מחר להרכב יונייטד נגד סאותהמפטון

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). בריאן רובסון, אמר לחזור מחר להרכבה של מנצ'סטר יונייטד, בת־קוה לסייע לה להשיג ניצחון ראשון בעונה, במיגרשה הביתי, על סאותהמפטון.

למוּבילה המפתיעה ויימבלדון (12 נק') צפוי מחר מיבחן־קשה, כאשר תארח את סגנית האלופה אברטון. האלופה ליברפול, המפגרת ב־2 נקודות, מבטיחה למעידתה של ויימבלדון כדי להעפיל לראש הטבלה. קני דלגליש ובחוריו יארחו את אחת העולות, צ'רלטון אתלטיק.

שני מישחקי הדרבי יהיו בלונדון: קווינס פארק ריינג'רס (רביעית עם 10 נק') תארח את טוטנהאם ווסט האם את צ'לסי.

יתר המישחקים: קובנטרי — ניוקאסל, לוטון — ארסנל, נוריץ' — ווטפורד, נוטינגהאם — אסטון וילה, אוכספורד — מנצ'סטר סיטי, שפילד ונסדיי — ווסטהאם.

האמבורג מחכה למובילה לוורקוזן

פרנקפורט (שרות "ספורט הארץ"). במישחק המרכזי במחזור השישי בבונדסליגה, תארח מחר האמבורג (7 נקודות) את המובילה המפתיעה לוורקוזן (9 נק'). האחרונה ברוּזג, פּצ.קלן עם נקודה אחת בלבד, מקווה לניצחון בכורה — בבית על העולה החדשה האמבורג.

יתר המישחקים: נירנברג — מאנ־היים, שאלקה — ברלין, ברמן — בר־כום, קייזרסלאוטרן — באיירן, דיסלדורף — איינדגן, דורטמונד — שטוטגארט, מגשגלאדבך — פרנ־קפורט.

דרבי פאריסאי

פאריס (שרות "ספורט הארץ"). הדרבי הפאריסאי בין האלופה סָן ז'רמן (מדורגת רביעית) לראסינג, המדורגת במקום לפני אחרון, יעמוד מחר במוקד המחזור התשיעי בליגה הצרפתית בכדורגל. המובילה, אר לימפיק מארסיי, תארח את האחרונה בדירוג, טולון.

יתר המישחקים: מונאקו — נאנט, טולוז — ניס, לאוואל — בְּרסט, אוקזר — סֶנט אטיין, סושו — מֶרדה, לה האוור — רַן, נאנסי — מֶץ, לאנס — ליל.

לינקר ויוז הוניקו את ברצלונה לפיסגה

מאדריד (שרות "ספורט הארץ"). הצמד הבריטי גארי לינקר ומארק יוז, שנרכשו ב־6 וחצי מיליון דולאר, הוניק את ברצלונה לראש טבלת הליגה הספרדית בניצחון ביתי 2–0 על קאדיז. לינקר, מלך השערים של המונדיאל במכסיקו, כבש בדקה ה־9 ויוז הבקיע בדקה ה־37.

במישחק רצוף תקריות בפתח ספורטינג חיחון 2–2 על האלופה ריאל מאדריד. הארגנטיני חורחה ואלדאנו הישווה בפעם הראשונה לריאל. המכסיקאי הוגו סאנצ'ס קבע על סף ההפסקה 2–2 בבעיטת 11 מטר. אחרי שנפגע בנגוח על ידי שוער ספורטינג, אבלארדו, שהורחק מהמיגרש. ריאל באטיס מסוויליה איבדה את הבכורה אחרי 0–0 ביתי עם אתלטיקו בילבאו. לאס פלמאס עלתה למקום השלישי בעקבות ניצחון 3–2 על אספאניול ברצלונה.

התנגשויות אלימות בשטוקהולם בין אנגלים ושוודים

שטוקהולם (ע"ז). קבוצות יר־יבות של אוהדים חמושים בס־כיני גילוח, מטילי ברזל וכלי משחית אחרים התנגשו כאן ביום רביעי בערב, בעת מישחק כדורגל ידידותי בו ניצחה שוו־דיה את אנגליה 1–0.

דובר המשטרה מסר כי אוהד בריטי נדקר ונותח בבית החו־לים. מצבו אינו מעורר דאגה. נמסר כי חבורה של צעירים שוודיים ודמה אחר האוהד הבר־יטי ברחובות שמחוץ לאיצטדיון, לאחר שהפילוהו, הלמו בו הצע־ירים באלות, עד שמספר עוברי אורח התערבו. חמישה בריטים ושלושה שוודים נעצרו על ידי המשטרה ויועמדו לדין.

הקטטות האלימות ביותר אי־ירעו באיצטדיון ראסונדה בין 40 מגולחי־ראש שוודיים לבין קבו־צה של אוהדים אנגליים. למרות שמאות שוטרים עם כלבים וכן פרשי־משטרה הוצבו במקום כדי למנוע התפרעויות. המשטרה מסרה כי החרימה סכיני גילוח, אולרים ומיכלי ריסוס בלתי חוקיים.

עד המשטטים השוודי סטן ויקבום הלך בעצמו לאיצטדיון, כדי לראות איך מכסלת המשט־רה באוהדים הבריטיים. שכמה פרם נאמד כ־400. לאחר מכן אמר כי לא הרגיש כלל שהיו קטטות.

נבחרת הנערים יצאה להונג־קונג

מאת סופר "ספורט הארץ"

שלושה טניסאים צעירים, רביב ויינפלד, אהוד וינברג, בועז פרנשטיין והמאמן יאיר ורטהיימר, יצאו אתמול להונג־קונג. הם ישת־תפו שם בטורניר קדם־אליפות העולם לנבחרות עד גיל 16. אם יע־פילו לשבי הגמר יוחזר בסוף השנה למוזח הרחוק לתחרות שתערך במקסיקו.

נשים

כניעה ללא תנאי 82–61 נגד צרפת

וורסאק, יוגוסלוויה (שרות "ספורט הארץ"). נבחרת הנשים של ישראל בכדורסל נוצחה אמש 82–61 (44–36) על ידי נבחרת צרפת, במישחקה הראשון בטורניר הקדם־אירופי המתקיים כאן. הצרפ־תיות היו טובות יותר לאורך המישחק כולו וניצחונן לא הוטל בספק. הערב תשחק ישראל נגד יר־גוסלוויה המארחת ומחר תסיים את מישחקיה בהתמודדות עם אירלנד.

לישראל קלעו: ענת דרייגור 26, אורית וולך 10, אלונה גורן 7, אודלי גרוסבן 7, דיזה רון 6, פנינה בריאלובסקי 5.

וילי רדן ממשיך בווילרבאן — ירידת הפועל חולון

ליון (שרות "ספורט הארץ"). ווילי רדן (2.10 מ'), שחקן הציר האמריקאי, ימשיך להופיע זו העונה השלישית בשורי קבוצת וילרבאן. נציגת צרפת במישחקי גביע אירופה למחזיקות גביע שתשחק נגד הפועל חולון. גם האמריקאי הכבד־נוריס כל (1.97 מ'), יופיע בעונה השלישית שלו בקבוצה.

אתלטיקה

סידיק נוצח בתחרות ברומא

רומא (ע"ז). שיאן העולם והאלוף אירופה בידור פסיע, הסובייטי יורי סידיק, נוצח כאן על ידי בן ארצו סרגיי ליטבינוב שידה ל־84.88 מטר, לעומת 81.98 של האלוף.

אלופת אירופה, מאריטה קוך ממזרח־גרמניה, ניצחה פעם נוספת את האלופה האולימפית, האלרי בריסקוקס, בשעברה 400 מטר ב־49.17 שניות, לעומת 50.21 של האמריקאית.

סיאבית העולם והאלופה האירופית ב־100 מ' משוכות, הבולגריה יורדנקה דונקובה, קבעה השעה 12.47 שניות. נבחנן בולגרי נוסף היה בזריקת דיסקוס, על ידי סוו־כאבקה הריסטובה — 68.90 מטר.

נתניהו: אין די הערכה לנחישות ארה"ב להילחם בטירור

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). הערכה בלתי מספקת לגבי מידת נחישותה של ארצות הברית להילחם בטירור מורגשת רק בקרב הציבור וזו באמצעי התיקשורת, אמר שגריר ישראל באו"ם, בנימין נתניהו.

לדבריו החליט הממשל האמריקאי להלום בטירור ולהביא להיסילו או לפחות להחלשתו. השגריר סיפר, כי פקיד בכיר מאוד בממשל האמריקאי אמר לו לא מכבר כי הבעייה בפני ניצבת כרגע ארצות הברית בתחום הלוחמה נגד הטירור היא ההסכנות שמגלות מדינות מערב אירופה שעדיין אינן מוכנות לאמץ מדיניות תקיפה ולווד מית נגד אירגוני הסירור והמדינות המסייעות לטירור.

בצרפת נעצרו 20 השודדים "בעלי קשרים פרו־סוריים ופרו־איראניים"

מאת יואב סוקר
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). בכסגרות חקירת מעשי הטרור האחרונים עצרו כוחות הביטחון הצרפתיים ביממה האחרונה כ־20 חשודים, שתוארו כ"בעלי קשרים כחוגים פרו־סוריים ופרו־איראניים". המעצרים בוצעו בבתואם באזור פאריס ובחמש עיירות ברחבי צרפת, ויתהוו לחקירה ולמעקב אחר ארגון המרור "ועד ההזדהות עם האסירים הערבים". ארגון זה נטל השבוע על עצבו את האחריות להטמנת פצצת בבית העירייה של פאריס וקשרון הרכבת התחתית.

בגיל 119 מת ברזילאי שהיה עבד בצעירותו

ריו דה ז'נירו (ע"ז). ואלדומירו דא סילוזה, עבד ברזילאי לש־עבר שטען כי היה בן 119 שנה, מת אבק בשנתו, מסרה משפחתו.

דא סילוזה זכה להופיע השנה בעיתונות, כאשר נשא בת 65 לאישה.

דא סילוזה החזיק את תעודת הלידה שלו ליד מיטתו. "כדי להוכיח שאינני שקרן", אמר בזמנו.

העבדות בברזיל בוטלה ב־1888. לפי התעודה נולד דא סילוזה ב־1867.

עֵיך את הבהיה: חיים כל

משטרת סיאול פיזרה בגז מדמיע מהומות שפרצו נגד משחקי אסיה

סטודנטים מתסיסים בקמפוסים תוך האשמת הנשיא צ'ון דו הואן בביזבוז מיליארדים כדי לשפר את תדמית ממשלתו ★ סיאול מתכוננת לארח את אולימפיאדת 1988

סיאול (ע"ז). המשטרה הפעילה ביום חמישי גז מדמיע כדי לפזר מאות סטודנטים שזרקו אבנים ובקבוקי מולוטוב, בהיתלקחות שפרצה על רקע ההתנגדות למשחקי אסיה העומדים להיפתח בסיאול ב־20 בספטמבר.

שוטרי־מהומות הסתערו על הקאמפוס של אוניברסיטת יונסיי בסיאול, שם קיימו כ־300 סטודנטים אסיפה כדי לתכנן את שיבוש המשחקים האמורים להימשך 15 יום. גם בשבוע שעבר היו תקריות דומות באוניברסיטה זו.

המשטרה גם פיזרה הפגנה של כמאה סטודנטים באוני' קוריאה. באוניברסיטה הלאומית בסיאול ה ערכו כ־200 סטודנטים הפגנה נגד הולטה, להפסיק את הלימודים בימי משחקי אסיה.

כל משטרת המדינה בכוננות

כל שלוש אוניברסיטאות מתכוונות להפסיק את הלימודים בימי המשחקים, כדי להגן על הספורטאים שיתמודדו באולמות של מיכללות אלה. באולמות אלה יהיו תחרויות טניס שולחן, כדורעף וטאקבונדו (אמנות הלחימה הקוריאנית).

סטודנטים האשימו את הנשיא צ'ון דו הואן כי הוא מארגן את משחקי אסיה המתכוון לארח את אולימפיאדת 1988 כדי לשפר את תדמית ממשלתו, וכי הוא מוציא מיליארדי דולרים שאותם צריך היה להקציב לפועלים ולחקלאים עניים.

כספר אנשים נעצרו אתמול, לאחר של־150 סטודנטים תקפו שני משרדים של מפלגת השלטון בסיאול. הסטודנטים הציתו שתי מכוניות שיטור וניפצו חלונות.

כל משטרת דרום קוריאה על 100,000 אנשיה עומדת בכוננות מחשש להתקפות מצד צפון קוריאה או מחבלים בינלאומיים, וכדי לטפל בהפגנות סטודנטים גדולות.

מצפים לבואם של כ־6,000 ספורטאים הצפויים מ־29 מדינות לרגל משחקי אסיה. צפון קוריאה מחרימה את המשחקים והאשימה את הדרום כי היא מנסה לנצלם כדי להנציח את חלוקת קוריאה.

ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, ועמיתתה הנורווגית, גרו הארלם ברונטלאנד, במטוס בדרכן מגרדרמון לאוסלו במהלך ביקורה של תאצ'ר בנורווגיה. (תצלום אי־פי)

רייגן אינו מוכן לחשוף תשובה מבריה"מ שקיבל בעניין דאנילוף

ואשינגטון (ע"ד וע"צ). הנשיא רייגן קיבל את תשובתו של מנהיג בריה"מ גורבאצ'וב על דרישתו לשחרר את העיתונאי האמריקאי ניקולאס דאנילוף, אך אמר, כי לא רצה למסור את פרטי התשובה. "אינני רוצה לזעזע את הסירה", אמר רייגן לעיתונאים שביקשו פרטים. "לא רצוי לשוחח על נושא זה".

דובר משרד החוץ האמריקאי מסר קודם לכן, כי שלטונות ארה"ב מנסים לגבש עיסקה לשחרור של דאנילוף שנעצר במוסקווה... סגן שר החוץ הסובייטי, ולאדימיר פטרובסקי, אמר היום זמישי במסיבת עיתונאים במוסקווה, כי אפשר להסדיר את בעיית דאנילוף, העצור במוסקבה באשמת ריגול. "אולם הכדור נמצא עתה במגרש האמריקאי".

הסובייטים מעוניינים בשחרורו של גנאדי זאכארוב, עובד סובייטי של האו"ם שהואשם בריגול בניו יורק.

מתי 'ברשלה' פרשת דאנילוף?

אליהו זהבי, סופר "הארץ" בסקנ־דינביה, מוסר, כי במוסקווה רווחים ניחושים באיזו מידה היה גורבאצ'וב אחראי אישית לפרשת המעצר של העיתונאי דאנילוף, או היה זה נסיון להכשיל את מפגש הפסגה בין גור־בצ'וב לרייגן. גורבאצ'וב שוהה כיום בנופש באזור הים השחור. ייתכן כי הגורם מוסקבה אפשר לק.ג.ב. לנקוט בצעדים שלא היה נוקט אילו היה 'בעל הבית' בביתו, בקרמלין.

בעיצומה של פרשת דאנילוף העניק ביום שני גורבאצ'וב ראיון לעיתון הצ'כי "רודה־פראבו". בראיון לא מזכיר גורבאצ'וב אף במלה את נושא דאנילוף ומתייחס לנושאים הקשורים למפגש עם רייגן: הקפאת ניסויים גרעיניים, נושא 'מלחמת הכוכבים' וכו'. הראיון פורסם במילואו ביום שלאשה 'בעל' תוני מוסקווה.

רייגן, קלארספלד, מאנדלה — בין מועמדי פרס נובל לשלום

אוסלו (ע"ז). נשיא ארה"ב, רונלד רייגן, המנהיגים השחורים של דרום אפריקה, נלסון וויני מאנדלה, ציידת הנאצים, ביאטה קלארספלד, וכוכב הרוק האירי, בוב גלדוף, נמנים עם 99 המועמ־דים לפרס נובל לשלום 1986, מסרה אתמול סוכנות הידיעות הנורווגית.

היא מסרה, כי בין המועמדים גם ראש ממשלת ניו זילנד, דויד לאנג, הוועד האולימפי הבינלאומי ותנועת הצופים הבינלאומית.

גם ראש ממשלת שוודיה המנוח, אולוף פאלמה, הוצע כמועמד, אולם הוועדה הודיעה, כי הפרס אינו ניתן לאחר מותו של אדם.

מזכיר האו"ם לשעבר, דאג המרשלד, גם הוא שוודי, הוא האדם היחיד שקיבל את הפרס לאחר מותו, אולם מאז שינתה ועדת נובל את תקנותיה.

נראה כי גלדוף, שאירגן אשתקד קונצרטים ותקליטים שבעזרתם נגייסו סכומי עתק עבור הרעבים באפריקה, הוא המועמד הפופולארי ביותר לפרס.

אלמנת מנהיג השחורים קינג נפגשה עם ויני מאנדלה

יוהנסבורג (ע"צ וע"ד). קורטה קינג, אלמנתו של מנהיג השחורים האמריקאי מארטין לותר קינג, נפ־גשה אתמול עם מנהיגת השחורים הדרום אפריקאית ויני מאנדלה, בקריית השחורים סואטו ליד יוהנסבורג.

קינג ומאנדלה התחבקו על המרפסה הקטנה שלפני ביתה של מאנדלה כלב הקרייה הגדולה. הסובלת זה שנים מאלימות פר־ליטית.

קינג אמרה לכתבים "זה היה אחד הרגעים הנרגשים ביותר בחיי; אני חשה שחלק מיעודי נתמלא".

לא תיפגש עם בותה

מאנדלה, שבעלה נלסון, מנהיג השחורים, חבוש בכלא זה 24 שנה, אמרה כי קינג היא סמל בעיני הש־חורים הדרום אפריקאים, הנאבקים למען זכויות פוליטיות.

קינג, שבעלה נרצח ב־1968, חזרה בה ברגע האחרון ולא הופיעה לפגישה עם הנשיא.

המוני צעירים, המחרימים את הלימודים בבית הספר התיכון שבקרבת ביתה של הגב' מאנדלה, הריעו לקורטה בבואה לפגישה.

מפגש פסגה נשי באוסלו:

לאחר 85 שנה: ראש ממשלת בריטניה בביקור בנורווגיה

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינביה

קופנהגן (מיוחד ל"הארץ"). ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, באה אתמול לביקור רשמי באוסלו, לפגישה עם ראש הממשלה הנורווגית, גרו הארלם ברונטלאנד. מאז זכתה נורווגיה לעצמאות בשנת 1905 זהו ביקור רשמי ראשון של ראש ממשלה בריטי בנורווגיה.

ראש הממשלה הבריטית הזמנה לביקור ע"י מי שהיה ראש ממשלה, קורה וילוק, מנהיג המפלגה השמר־נית הנורווגית.

ערב בואה של תאצ'ר לאוסלו פרסמה החלטת ממשלת נורווגיה לצמצם את תפוקת הנפט ב־10%, צעד הנוגד את מדיניותה של ממשלת בריטניה. נושא נוסף למחלוקת היא שאלת זיהום אויר. בריטניה מאשמת בזיהום סביבתי בנורווגיה עקב סירובה להנמיך את שיעור הזרמת פסולת תעשייתית (דו תחמוצת פחמן) הגורמת נזקים חב־ריאתיים בנורווגיה וביתר מדינות סקנדינביה.

רב־חובל גרמני ו־2 טמילים השוהים בגרמניה מואשמים בקשר בהברחת טמילים לקנדה

מאת גלעד דותן
סופר "הארץ" בקנדה

סיינט־ג'ונס (מיוחד ל"הארץ"). המשטרה הפדרלית של קנדה הגישה כתבי אישום נגד רב החובל גרמני ושני טמילים השוהים בגר־מניה, על חלקם בהברחות 155 טמי־לים לקנדה לפני חודש, נמסר אתמול בסיינט־ג'ונס, בירת מחוז ניופאונדלנד.

רב החובל, וולפגנג בינדל, ווידו־אמוג'ה ראת'נאם ומוהאן ראמה־לברי, הואשמו בקשר לעבור על חוקי ההגירה, לפיתוי על כל חבקה המובילה נוספים לקנדה. להאנג להבאתם לפקידי משרד ההגירה לצורך בדיקה. המשטרה תוכל לפעול רק אם הנאשמים יבואו לקנדה. ואם יימצאו חייבים בדין — הם צפויים לקנס עד אלף דולר ו/או מאסר עד 6 חודשים.

כדי למנוע אי־נעימות מרב החובל, הציע דינו עורך לשלם מיד אלף דולר, ובכך לפטור את מרשו מהעמדה לדין כאשר יגיע לקנדה. הצעה עוררה תגובת צחוק כללי במשרד המשפטים באוטאווה, שאחד מעובדיו הבהיר כי לא ניתן לשלם קנס "בלי שהאדם יימצא קודם לכן אשם בדין בבית משפט".

נופש בראש השנה, אל תאחר

השנה נופש בראש אחר

בראש השנה, החברה להגנת הטבע מציעה לך ניקוי ראש טבעי:
הרבה הרבה טבע, הרבה מקומות שאולי מעולם לא טיילת בהם כמו הגולן, או שדה בוקר, אכזיב או הר מירון, אלון תבור או מעגן מיכאל, מעלה אפריים, עופרה הר גילה, עין גדי, הר הנגב ואפילו אילת.
הטיולים מתבצעים באוטובוסים או במכוניות פרטיות ומתאימים לזוגות, למשפחות וליחידים ובמיוחד לך. בוא ונכנס ביחד לראש... השנה.

★ הדרכה צמודה
★ חדרים משפחתיים
★ שרותים צמודים
★ 5 ארוחות כשרות ליום.

עד 20.9.86 - אפשרות ל-3 תשלומים

לפרטים והרשמה (גם באמצעות כרטיסי אשראי) - מחלקת טיולים;
טל: 03-382501. בחברה: רח' השפלה 3 (ליד התחנה המרכזית),
ובסניפי החברה · ירושלים: 02-222357. חיפה: 04-664135-6.
כרמיאל: 04-981010. באר שבע 057-32156.

החברה להגנת הטבע

קול המפרסם

هكذا من الأصل

מכذا من الأصل

נשיא המועצה הכלכלית־הבינתית של השוק המשותף, ג'ארד מור (באמצע) ומנכ"ל המועצה, רוג'ר לואה. היו אתמול אורחיו של נשיא התאחדות התעשיינים, דוב לאוטמן (משמאל) לארוחת צהריים. בארוחה השתתף גם מנכ"ל ההתאחדות, ישראל קיסר (מימין). נשיא ההתאחדות קרא לשוק המשותף להגביר את קניותיו מישראל, במיוחד לנוכח הגירעון המצטבר במאזן המסחרי בין ישראל ובין ארצות השוק בשנים 1976/85, המסתכם ב־12.3 מיליארד דולר. מר לאוטמן ציין כי חלקו של השוק המשותף ביצוא הישראלי פחת בשנים אלה וירד מ־38.7 אחוזים ל־30.8 אחוזים. ג'ארד מור אמר, כי ישראל יכולה להגדיל את היצוא התעשייתי שלה לאירופה, במיוחד אם תשכיל לפתח מוצרים ייחודיים לשווקים האירופיים. (תצלום: ישראל סימיונסקי/ י.פ.פ.א.)

נדחתה ישיבת הנהלת מלם שנועדה להדיח את המנכ"ל

הילל דוראי מועמד לרשת את כיסאו של יהודה גונן

מאת אברהם צהר
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

ישיבת מועצת המנהלים של מלם־מערכות, שנועדה להתכנס אתמול בצהריים כדי להדיח את המנכ"ל יהודה גונן, נדחתה ונקבע מועד לכינוסה מחדש.

חברת מלם־מערכות היא חברה ממשלתית שהוקמה על בסיס המרכז למכון משרדי, שהיה יחידת־סמך של משרד האוצר. לשליטה על מלם־מערכות נודעת חשיבות רבה, גם כלכלית, וגם פוליטית. מחזור העסקים של החברה הגיע בשנה שעברה לכ־14 מיליון דולר. הרווח התפעולי הגיע באותה שנה ל־3.3 מיליון דולר, סכום כפול מרווחי השנה הקודמת.

חברת מלם־מערכות היא חברת המחשבים הממשלתית, לה שליטה על קובץ מרשם האוכלוסין, על קבצי מערכת הבחירות ואף על נתוני המשכורות של כל עובדי המדינה.

המאבק על כיסא המנכ"ל נמשך זה חודשים. למנכ"ל הנוכחי, יהודה גונן, לא נמסר רשמית על הכוונה להדיחו, אם כי כבר נקבע למעשה מי יחליף אותו: מי שכיהן כממונה על השכר באוצר, הילל דוראי.

גונן, שמונה לתפקידו כמנכ"ל מלם ב־1982, עבר במממ"ם (יחידת המחשב של צה"ל) ונחשב כאיש מקצוע מובהק. לדברי מקורביו, "חסרונו" היחיד הוא, שאינו משתייך "לפורום המפלגתי הנכון". הוא גם פעיל של תנועת החירות בתל אביב. מאז ששר האוצר הנוכחי, משה ניסים נכנס לתפקידו, הוא מחפש דרכים להיפטר מגונן ולמנות במקומו מועמד משלו.

המאבק הנמשך על תפקיד היו"ר, מנע בינתיים את הדחת המנכ"ל הנוכחי יהודה גונן.

דוראי מעוניין ביו"ר חלש

הילל דוראי, שהסכים לקבל על עצמו את התפקיד, התנה כתנאי שהוא — דוראי — יקבע גם מי יהיה יו"ר מועצת המנהלים החדש של מלם במקומו של שלמה הלוי. גם הלוי הוא מפעילי הבכיר תנועת החירות, ונוגע בחברה אמנם שרוראי, שרצה ביו"ר "חלש" שיתן לו, כמנכ"ל, יד חופשית לנהל את החברה, הציע לתת את התפקיד לאיש הליבראלים ומי שכיהן בעבר כיו"ר הכנסת, מנחם סביזור. סביזור עצמו, כפי שנודע, סירב לקבל את התפקיד. מנכ"ל האוצר, עמנואל שרון, רוצה לעשות זה למנות כיו"ר מלם את שכנו לבית וידידו האישי, את נחמן אורון, המנהל חברת ייעוץ פרטית בתחום המחשבים.

הילל דוראי היה בעבר, יחד עם אבי שץ (שכיהן כמנכ"ל מלם) מיוזמי הקמת חברת המחשבים הפרטית הגדולה בעיר ימית. מאז החזרת ימית למצרים, חברה זו חדלה לפעול.

טמבור תשקיע 7 מיליון ד' בהרחבת המפעלים והייצור

מאת אברהם צהר
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

חברת טמבור לצבעים תשקיע עד סוף השנה הבאה כשבעה מיליון דולר בהרחבת המפעלים והגדלת הייצור. ההשקעה תמומן מהרווחות העצמיות של החברה, ללא סיוע ממשלתי וללא הזדקקות לאשראי. כך אמר יו"ר מועצת המנהלים של טמבור, בנו גיטר, שמכהן גם כסגן יו"ר קבוצת איזידורי, שבשליטת משפחת רקנטי.

דברי גיטר נאמרו במסיבת עיתונאים שקיימה אתמול החברה בבית סוקולוב בת"א לרגל מלאות 50 שנה להקמתה.

חברת טמבור שבשליטה משותפת של קבוצת איזידורי וקבוצת כור תעשיות ההסתדרותית, שולטת בכ־80 אחוז משוק הצבעים בארץ.

מנכ"ל טמבור, ראובן שולשטיין אמר, כי היקף המכירות של החברה מגיע לכ־50 מיליון דולר, מזה כ־3 מיליון דולר יצוא.

חברת טמבור הוקמה בשנת 1936 על ידי משקיעים מגרמניה ומאז שנות ה־70 היא רכשה את השליטה גם על שני מפעלי הצבעים שעד אז התחרו בה על השוק הישראלי, מפעלי "צבע" וחברת "אסקר".

תיבדק איכות המזוט המסופק לחברת החשמל

מאת אלי אלעד
סופר "הארץ". לאיכות הסביבה

שר האנרגיה והתשתית, משה שחל, החליט למנות ועדה לבחינת נושא איכות המזוט המסופק לחברת החשמל, התאמתו לתקנים והשפעתו על איכות הסביבה. על הוועדה יוטל גם לגבש המלצות לשיפור תהליכי השריפה בתחנות הכוח, למניעת פליטות פיח, ולשיפורים באיכות המזוט. בראש הוועדה יעמוד מנכ"ל משרד האנרגיה ד"ר נתן ארד.

החלטת שחל נעשתה בעקבות פרסום ב"הארץ" שלשום על הפסדים של יותר מ־15 מיליון דולר שנגרמו אשתקד לחברת החשמל בשל האיכות הירודה של המזוט שבתי הזיקוק סיפקו לה. שחל אמר, כי מדיניות משרד האנרגיה היא למצוא כל דרך לשיפור איכות הנפט הגולמי המיובא, ובכך להקטין את זיהום האוויר הנובע משימוש במזוט. השר הוסיף, כי הוא דוחה את האשמות חברת החשמל בקשר לאיכות המידרדרת של המזוט המסופק לתחנות הכוח, כפי שפורסמו, אם כי יש לבדוק את מקורן ועילתן.

באשר לאספלטנים יוצרי פיח בארובה, נאמר בתגובה שנמסרה ממשרד האנרגיה כי על אלה ניתן להתגבר באמצעות התאמת המבערים בתחנות הכוח לבעירה מושלמת יותר. עלפי משרד האנרגיה, חברת החשמל החלה אמנם לטפל בסוגיה זו, אך קצב הביצוע של ההתאמות הוא איטי ולא הניב תוצאות עד כה.

עו"ד כספי ונשיץ מונו לבוררים בסכסוך בין חברות אורן ורמיר

הסכסוך על רקע הקמת פרויקט גדול למגורים ומסחר באשדוד

מאת אריה לביא
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

עורכי הדין רם כספי וגד נשיץ ישמשו בוררים בסכסוך בין חברת אורן שבבעלות בניו של השר יגאל הורוביץ לבין חברת הבניה רמיר. עו"ד כספי מייצג את חברת רמיר ועו"ד נשיץ את חברת אורן. אם שני הבוררים לא יגיעו להסכמה, יועבר הסכסוך לגורם שלישי שיהיה מוסכם על שני הצדדים.

הסכסוך בין שתי החברות קשור לפרויקט בניה בהיקף של מיליוני דולר, אותו תיכננה חברת אורן באשדוד. אורן התמה חוזה עם חברת רמיר מפעלי בניה והנדסה (1967) בדבר בניית דירות, קוטג'ים ושטח מסחרי. כל הפרויקט היה אמור להשתרע על שטח של קרוב ל־40 אלף מ"ר.

על פי ההסכם היתה אמורה חברת אורן, שמניותיה נסחרות בבורסה, לשלם לרמיר 75 אחוז מסך ההכנסות ממכירת הפרויקט. בסוף השנה הקודמת שלחה אורן באופן מפתיע מכתב לרמיר ובו הודעה על ביטול החוזה. מנהלי אורן טענו, שרמיר אינה עומדת בהסכם ותבעה ממנה פיצויים עקב אי מילוי תנאי החוזה. רמיר דוחה את תביעתה של אורן ותובעת ממנה נזקים.

לאורן סכסוך נוסף

סופר "הארץ" מציין, שלחברת אורן סכסוך גם עם קבלן אחר, אילן גת. הקבלן הגיש לחברת אורן חשבון סופי בסך של 5 מיליון דולר, אך אורן טוענת שהקבלן "ניפח" את החשבון בכ־800 אלף דולר. לדעת מנהלי חברת אורן, אין בסיס לטענות הקבלן. יצויין, שרואה החשבון של חברת אורן, משרד פיביך אשכנזי היו בדעה שאורן היתה צריכה לבצע הפרשה מתאימה בדו"ח רווח והפסד עקב תביעת הקבלן ולכן נמנע רואה החשבון מלהביע חוות דעת לגבי התביעה.

חברת אורן סיימה את שנת הכספים שנסתיימה בסוף מארס 1986 עם הפסד של 3.5 מיליון שקל, הפסד גדול פי חמישה מזה של הפסד בשנה הקודמת. ההון של החברה ירד במהלך השנה ל־2.6 מיליון שקל לעומת 6.2 מיליון שקל בשנה הקודמת.

חברות הדלק יבחנו הצעה לרכוש מניות בתי הזיקוק

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בעלי חברות הדלק סונול הדלק ופז יבחנו בימים הקרובים את הצעתו של שר האנרגיה משה שחל לרכישת מניות בתי הזיקוק המוחזקות בידי הממשלה. כך סוכם בפגישה במשרד האנרגיה עם בעלי המניות בחברות הדלק. בישיבה השתתפו דני רוזוליו, מנכ"ל חברת העובדים, עמירם סיון, מנכ"ל בנק הפועלים, וגיורא סיון חבר דירקטוריון בנק דיסקונט.

נציגי חברות הדלק ניסו לשכנע את השר שחל, כי משמעותה של פתיחת משק הדלק לתחרות חופשית היא הלאמת משק הדלק, וצעד כזה יהיה בבחינת אסון למדינה.

השלושה שללו את הרעיון וניסו לשכנע את שר האנרגיה שלא ליישמו. שחל טען, כי יש לפעול לייעול המערכת על־ידי חשיפה לתחרות. לדבריו, במקום שחברות הדלק ישבו את מרצם למלחמה כנגד פתיחת משק הדלק לתחרות, עליהם להיות מעוניינים להשתלב בכך. לדברי שחל, לבתי הזיקוק לא יהיה יתרון על חברות הדלק, אם החברות ירכשו את מניות בתי הזיקוק שבידי הממשלה.

נציגי חברות הדלק הבטיחו, כי עד ה־15 באוקטובר יכינו הצהרת כוונות באשר לרצונם לרכוש את בתי הזיקוק. משרד האנרגיה יפעל במקביל להבאת הצעה לממשלה למכירת בתי הזיקוק.

מפקח הביטוח פסל הצעת הסנה לכלול גרירה בביטוח הרכב

דרש מכל החברות להוזיל את התעריפים שהוגשו לאישורו

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

המפקח על הביטוח דחה את בקשתה של קבוצת הביטוח הסנה, לכלול בתעריפי ביטוח הרכב שלה ביטוח גרירה. כחלק מהתעריף הכולל של ביטוח הרכב. חברת הסנה ביקשה להציע למבטחיה ביטוח רכב ללא תשלום נוסף, אך המפקח על הביטוח, יהודה דרורי, דחה את הבקשה ודרש מהחברה להגיש תעריף חדש. התעריפים החדשים בביטוח רכב, שיוחלו מיום שני הקרוב, הם לניסיון עד לסוף חודש דצמבר, ואז ייערך דיון בצורך לשנותם.

פסילת תעריף קבוצת הסנה מהווה חלק מהחלטה של המפקח על הביטוח במשרד האוצר להביא להוזלת תעריפי ביטוח הרכב (רכב ושו). התעריפים החדשים, שאמורים להיכנס לתוקף השבוע, יקרים בעשרות אחוזים מהתעריפים שנגבו בפועל על ידי החברות. עם זאת, חברות הביטוח רשאיות לתת הנחות, במסגרת התעריפים שהן הביאו לאישור המפקח על הביטוח, בשיעור של עד 40 אחוז מהתעריף שהן קבעו לעצמן. המדובר בתעריפי ביטוח לקולקטיבים ולנהגים שלא הגישו תביעות נגד החברה.

חברות הביטוח: נפסיד
המפקח: להיפך

מנהלי חברות הביטוח אמרו אתמול בשיחה עם סופר "הארץ", שהתעריפים החדשים כוללים רווח שבין 2.5 ל־5 אחוזים, אך המפקח לא אישר להן גם תעריף זה. מנהלי חברות מתחו ביקורת חריפה על המפקח וטענו שיש בכך כדי לגרום להפסדים לחברות הביטוח.

לסופר "הארץ" נודע, שהמפקח על הביטוח, יהודה דרורי, דוחה את טענת מנהלי החברות. בדיונים פנימיים הביע המפקח את דעתו, שהתעריפים החדשים של חברות הביטוח כוללים מרכיב רווח גבוה בהרבה. המפקח דוחה טענות של מנהלי החברות, לפיהן אין באפשרותו לקבוע את התעריפים המתאימים בביטוח רכב בגלל חוסר כלים מקצועיים מתאימים.

המפקח אמר אתמול ל"הארץ", שאישור התעריפים החדשים נעשה בעקבות בדיקה מקצועית, וחלק מחברות הביטוח כבר קיבלו היתר להפעיל את התעריפים החדשים החל מיום שני הקרוב.

מודעי: היה צריך להתחיל בחידוש הצמיחה לפני חודשים

מאת אברהם צהר, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

"את חידוש הצמיחה במשק היינו צריכים להתחיל עוד לפני חודשים אחדים, אך גם אם נחדש אותה עכשיו, תוך ארבע שנים נוכל להגיע לאיר־תלות בסיוע האמריקאי". אמר אתמול ח"כ יצחק מודעי במפגש החודשי המסורתי של חברי לשכת המסחר ישראל־אמריקה, שנערך במלון הילטון בת"א.

בהופעתו הראשונה של מודעי, מאז "התפטר" מתפקיד שר המשפטים, הוא נזהר מאוד שלא למתוח ביקורת, אפילו ברמז, על הממשלה. בראשות רבין הוא, ספק בצחוק, ספק ברצינות, כי "הוא לומר שנה לדבר מבלי לומר מלה". לדבריו, התנאי לחידוש הצמיחה במשק הוא רפורמה מיידית במערכת המיסוי, בשוק ההון ובמערכת ההצמדות במשק.

משה מן יצא לחופשה מתפקיד מנכ"ל טפחות

שלושת המשנים למנכ"ל מונו למנכ"לים משותפים

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

משה מן יצא לחופשה מתפקידו כמנכ"ל בנק טפחות, בעקבות מינויו למנכ"ל בנק המזרחי. עם זאת, הוא ימשיך לכהן כיו"ר מועצת המנהלים של הבנק. עם מינויו למנכ"ל מזרחי, ביקש מן להמשיך ולכהן גם כמנכ"ל בנק טפחות.

מועצת המנהלים של בנק טפחות החליטה למנות את שלושת המשנים למנכ"ל, חיים בדרוד, אליעזר חלף ושלמה קפרין, למנכ"לים משותפים. השלושה ישמשו, ביחד עם חבר הדירקטוריון יעקב בריש מקיבוץ יבנה, הנהלה פעילה בבנק. על בריש הוטל לשמש יו"ר ההנהלה הפעילה של הבנק.

שחל מציע לסווג מחדש את ערי הפיתוח בארץ

במסגרת ייעול פיזור האוכלוסיה

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

שר האנרגיה משה שחל מציע לראש הממשלה להפעיל שיטת ניקוד חדשה לסיווג מחודש של ערי הפיתוח בארץ. שיטת הניקוד המוצעת מבוססת על מרחק היישובים ממרכז הארץ ועל תרומתם להשגת היעד של פיזור האוכלוסיה את המטרה של פיזור האוכלוסיה בצורה המועילה.

עלפי ההצעה, רוב היישובים בשומרון ידורגו כאזור פיתוח ב' בתחום הכלכלי. סיווגם ביתר התחומים הסברתיים־כלכליים, ייקבע עלפי מצבם הנוכחי בכל תחום.

קבוצת המקומות שתוכה לסיוע כאזור פיתוח א' תכלול בין היתר את שלומי, ירוחם, קריית שמונה, בית שאן, אופקים, שדרות, מצפה רמון, דימונה, נתיבות, חצור ומעלות.

שחל מציע, כי ערי הפיתוח יחולקו לארבע קבוצות. לדבריו, היתרון של שיטת הדירוג המוצעת הוא במתן פיצוי הולם למרחק ממרכז הארץ וקירבה לאזור עימות. שחל מציע לדאוג לכך שהתמיכה הממשלתית תינתן באופן שתקדם

סופר "הארץ" מציין, כי מתחתיים אמורה ועדת מנכ"לים לסיים עבודתה בעניין סיווג מחודש של ערי האזורי הפיתוח. ההמלצות יוגשו לממשלה.

רשת מוריה חתמה הסכם לחכירת פלזה תל אביב

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

רשת מלונות מוריה, שבבעלות חברת אמפל, חברה אתמול את מלון פלזה בתל־אביב לאחר מו"מ ממושך עם בעלי המלון, קבוצת משקיעים מפרנקפורט, גרמניה.

ההסכם נחתם אתמול לעשר שנים וייכנס לתוקפו ב־1 בינואר 1987. הוא מעניק למלונות מוריה עצמאות מלאה בניהול המלון, ששמו יוסב למוריה־פלזה.

ההסכם כולל התחייבות של רשת מוריה להשקיע בשיפוץ המלון. לחוכרים הבטוח תשלום קבוע בעבור השימוש במלון. הוכחת המשך העסקתם של עובדי המלון הקבועים, תוך שמירת זכויות החתק שלהם. אנשי השיווק והמכירות של מוריה החלו כבר לפעול לקידום המכירות של המלון החל מינואר 1987.

פרשת מוריה סירבו למסור פרטים על ההסכם הכספי שהושג עם בעלי המלון. סופר "הארץ" מציין, שרשת מוריה (הכוללת את מוריה ים המלח, מוריה ירושלים, מוריה אילת וגני מוריה בעין בוקק), בודקת אפשרויות לצרף אליה מלון נוסף בתל־אביב.

עו"ד כצמן מבקש משר הפנים להטיל פיקוח כספי על עת"א

כדי שהעירייה לא תיקלע שוב למשבר כספי

מאת חיים הנדווקר,
סופר "הארץ" בתל אביב

יו"ר הוועדה המוניציפלית של מפלגת העבודה, עו"ד חיים כצמן, פנה אתמול במכתב לשר הפנים וביקש ממנו להפעיל את סמכותו המוקנית לו על פי חוק ולהטיל פיקוח על משק הכספים בעיריית תל אביב.

כצמן פנה לשר הפנים בעקבות ידיעה שפורסמה אתמול ב"הארץ", לפיה האשים גזבר העירייה יצחק אלרון בוועדת הביקורת של העירייה את ראש העירייה שלמה להט, מנכ"ל העירייה אלי עשת ומנכ"ל חברת עזרה ובצרון ליאור רושניצקי, בטיפול בכספי ציבור בניגוד לכללי מינהל תקין ובניגוד לסדר הטוב.

במכתבו כתב כצמן, כי הנעשה בעירייה בתחום הכספים מעורר דאגה. לפני מספר שבועות החליטה העירייה להזרים כספים לשורה של פרויקטים לראווה, "עקב גביית הארנונות הגבוהות, בצמצם עודפי כספים בקופת העירייה ועתה מתברר כי הנהלת העירייה אינה יודעת לנהל משק כספים בצורה יעילה ומבובת את הכסף. במצב הנוכחי אין מניעה שעיריית תל אביב תיקלע פעם נוספת למשבר כספי קשה למרות גביית הארנונות המוגברת".

מוריד־דיד מישראל ינסו לעודד תיירות מארה"ב

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תיירות

משלחת בת 5 מורי דרך תצא בעוד חודש לארה"ב כדי להשתתף במסע הסברה לעידוד התיירות לישראל. יציאתם התאפשרה לאחר שיושבו חילוקי דעות בינם לבין משרד התיירות לגבי תנאי העסקתם בחו"ל.

יציאת המשלחת העמידה בספק לאחר שמשרד התיירות ביקש להתחייבם על חוזה בעל תנאים דרקוניים, כטענתם. לדבריהם, ניסה משרד התיירות להעסיקם "כקבלנים פרטיים" ואף ביקש להתנער מאחריות במקרה של פגיעה בהם במסעם.

ממשרד התיירות נמסר בתגובה, לפני שיושבו חילוקי הדעות, כי מורי הדרך הסכימו לצאת בהתנדבות, וללא שכר.

מיליון דולר הושקעו במשקה פירות חדש

תשלובת "תבורי" מוציאה אותו היום לשוק

מאת נורית אמיתי,
סופרת "הארץ"

מיליון דולר השקיעה תשלובת "תבורי" בייצור משקה פירות חדש, אשר ייצא הבוקר אל הרוכלים.

במסיבת עיתונאים שהקימה אתמול באחד ממפעלי החברה, בבת ים, סיפר מנכ"ל החברה יגאל תבורי, כי במשך שנה וחצי שקדו אנשי החברה בפיתוח המשקה, ששמו המסחרי הוא "ספרינג", הכולל נקטר פירות במגוון טעמים.

המשקה פותח במפעלי התשלובת על בסיס הסכם ידע עם יצרנית משקאות שווייצית מן הגדולות בעולם, המתמחה בייצור נקטרים מפירות. המשקה מכיל תמיסים אחוז פרי ודלילים טבעיים. המשקה ישווק בטעמי תפוזים, אשכוליות בשילוב אננס, אגסים בשילוב תפוזים, גויאבה בשילוב תפוזים וספרינג אננס.

בשלב ראשון ישווק המשקה בבקבוק זכוכית. מאוחר יותר נוכל לרכוש בבקבוקי ליטר ועוד. המחיר המומלץ על ידי התשלובת הוא 85 אגורות.

בעתיד מתכוונים לייצא את המשקה בארצות זכוכית לארצות הברית ולאירופה. יצויין, כי תרכיזי מיצי האננס והגויאבה מיובאים מברזיל, תאילנד, דרום אפריקה ואקוודור. מיצי ההדרים והתפוחים — תוצרת הארץ.

תוקם מרינה בנהריה

במימון משרד התיירות והחברה הכלכלית של העיר

מאת נורית בתנא
סופרת "הארץ"

שר התיירות המשפטים, אברהם שריר, סיכם עם ראש עיריית נהריה, חיים לבב, על בניית מרינה בחוף ימה של העיר, במימון משרד התיירות והחברה הכלכלית של העיר. בניית המרינה תארך שלוש שנים.

בפגישה שהתקיימה בעת ביקורו של שריר בנהריה שלשום, סוכם כי משרד התיירות יממן את סלילתו מחדש של קטע בשדרות הגעתון להיות משולב במבנה אירופי. הקטע הוא משפך הגעתון עד לכיכר העירייה.

בתפקידו כשר המשפטים הבטיח שר האוצר משה נסים לראש עיריית נהריה לדאוג לשיפוצו ולהרחבתו של בית המשפט המקומי. ראש העיר הבטיח להקצות קרקע לצורך הבנייה.

ההמראות והנחיתות בנתב"ג

(ע). להלן ההמראות והנחיתות בנמל התעופה בן־גוריון בימים שישי ושבת 86. 9. 13—12:

שישי

המראות

ב־0100 אל־על (001) לניו־יורק, ב־0400 אל־על (5351) לקלן/בון המבורג, ב־0545 פאן אמריקן (119) לפאריס, ניו־יורק ומיאמי, ב־0605 טי. וו. איי. (889) לפאריס וניו־יורק, ב־0605 טי. וו. איי. (891) לפאריס, וושינגטון ולוס אנג'לס, ב־0630 אל־על (363) לוינה, ב־0645 אל־על (541) לאתונה, ב־0650 סוויסאייר (333) לציריך, ב־0705 איר פראנס (139) לפאריס, ב־0705 אל־על (385) לרומא, ב־0725 סאבנה (246) לבריסל, ב־0730 אל־על (323) לפאריס, ב־0740 בריטיש איר ווייס (577) ללונדון, ב־0745 אל־על (581) לאיסטנבול, ב־0850 אולימפיק (302) לאתונה, ב־0905 איר סיני (055) לקאהיר, ב־0930 אל־על (347) לציריך, ב־1000 אל־על (357) לפרנקפורט, ב־1030 אל־על (315) ללונדון, ב־1530 לופטהנזה (605) לפרנקפורט, ב־1555 ק. ל. מ. (522) לאמסטרדאם, ב־1715 אליטליה (747) לרומא, ב־1755 איבריה (889) לברצלונה ומדריד.

נחיתות

ב־0400 בריטיש איר ווייס (576) מלונדון, ב־0515 אל־על (004) מניו־יורק, ב־0820 איר סיני (054) מקאהיר, ב־1150 אל־על (542) מאתונה, ב־1315 אל־על (582) מאיסטנבול, ב־1400 ק. ל. מ. (521) מאמסטרדאם, ב־1420 לופטהנזה (604) מפרנקפורט, ב־1435 אל־על (364) מוינה, ב־1500 טי. וו. איי. (800) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1500 טי. וו. איי. (812) משיקאגו, בוסטון ופאריס, ב־1525 אל־על (036) מניו־יורק ואמסטרדאם, ב־1530 ס. א. ס. (771) מקופנהאגן, ב־1600 אל־על (5352) מקלן/בון המבורג, ב־1605 אליטליה (746) מרומא, ב־1610 פאן אמריקן (134) ממיאמי, ניו־יורק ופאריס, ב־1630 אל־על (386) מרומא, ב־1640 איבריה (888) ממדריד וברצלונה, ב־1805 סוויסאייר (332) מציריך, ב־2010 אר־לימפיק (301) מאתונה, ב־2035 לופטהנזה (606) ממינכן.

יום שבת

המראות

ב־0545 פאן אמריקן (135) לפאריס, ניו־יורק ומיאמי, ב־0605 טי. וו. איי. (803) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0605 טי. וו. איי. (825) לפאריס ובוסטון, ב־0620 לופטהנזה (607) למינכן, ב־0650 סוויסאייר (333) לציריך, ב־0655 ס. א. ס. (772) לקופנהאגן, ב־0730 ארקיע (441) למינכן, ב־0850 אולימפיק (302) לאתונה, ב־1010 ארקיע (431) לפרנקפורט, ב־1530 לופטהנזה (605) לפרנקפורט, ב־4715 אליטליה (747) לרומא, ב־2000 אל־על (1535) לניו־יורק, ב־2225 אל־על (005) לאמסטרדאם, שיקאגו ולוס אנג'לס.

נחיתות

ב־1215 טי.וו.איי. (884) מניו־יורק, ב־1420 לופטהנזה (604) מפרנקפורט, ב־1605 אליטליה (746) מרומא, ב־1610 פאן אמריקן (114) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1620 ארקיע (442) ממינכן, ב־1805 סוויסאייר (332) מציריך, ב־1900 איר פראנס (136) מפאריס, ב־1955 ארקיע (432) מפרנקפורט, ב־2035 לופטהנזה (606) ממינכן.

כל ההמראות והנחיתות זמנן אינו סופי. את המועד הסופי יש לוודא בשעתיים לפני המועד הנקוב לעיל.

ערך את העמוד: אריה חשביה

מודיעים בצער על פטירת אבינו וסבנו
יעקב קורט ברמר ז"ל
בנותיו: רות ונעמי
והנכדים
פרטים על מועד ההלוויה בטלפון 04—253678

ט' באלול
16 שנה לנפילתו של
דניאל גורניצקי הי"ד
לזכרו הוקמה במכללת תל־חי
"ספרית־דני" לספרי לימוד
למען חיילים משוחררים הלומדים במכללה.
רוחמה וירוחם גורניצקי
דפנה, יואב, ענבל וארז טלגם

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
אברהם כ"ץ ז"ל
תתקיים אזכרה וטכס גילוי מצבה ביום ב' י"א באלול
15.9.86 בשעה 16.00 בבית העלמין בנס־ציונה
הסעה ממשרדי המחלקה לנוער והחלוץ קרן היסוד
19 א' ירושלים בשעה 14.30.
תודתנו לכל מנחמינו בע"פ ובכתב
משפחת כ"ץ — משפחת הנוער והחלוץ

למיקי שניידר
איתך באבלך הכבד במות
אביך
הולנדר ושות' בע"מ

למיכאל שניידר
איתך באבלך
ה. פסקלוביץ בע"מ

לעקיבא מאיר
מנכ"ל כלל תעשיות אלקטרוניקה בע"מ
משתתפים בצערך במות
אמך ז"ל
אי.סי.אי. טלקום בע"מ
ההנהלה והעובדים

בצער רב וביגון אנו מודיעים על פטירתה של
רעיתי אמנו וסבתנו היקרה
אסתר פפרמן
ההלוויה תתקיים היום יום שישי ח' באלול תשמ"ו 12.9.86
בשעה 11.00 לפנה"צ בבית העלמין בכפר סמיר חיפה
המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו
מרטה וגמן
ההלוויה תצא היום יום שישי ח' אלול תשמ"ו 12.9.86 בשעה 11.30 לפני הצהריים
מבית ההלוויות העירוני רחוב דפנה 5 תל־אביב לבית העלמין הדרום
גבול חולון בת־ים
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.
המתאבלים:
בנה וכלתה: שאול ושרה וגמן
והנכדים
אחיותיה: נסיה וגנר וב"ב
ארנה שינברג וב"ב

במלאות שלושים לפטירת יקירנו
טוביה פושקר ז"ל
ממכסיקו
נערוך אזכרה וטכס גילוי מצבה
ביום שני י"א באלול תשמ"ו, 15.9.86
בשעה 14.30 בבית העלמין בכפר סמיר חיפה.
מוקירי זכרו נפגשים ע"י השער הראשי של בית העלמין
תודה מקרב לב נתונה לכל מנחמינו בכתב ובע"פ
המשפחה

נפלה עטרת ראשנו
בצער עמוק וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתה בשיבה טובה של אמנו וסבתנו היקרה
שרה מאיר ע"ה
לבית שפיצר
ההלוויה היום, יום שישי, ח' באלול תשמ"ו (12/9/1986) בשעה 11.30
בבית הקברות הישן חוף הכרמל חיפה
נפגשים ליד השער
מתאבלים:
ילדיה
אלכס וג'ין מאיר
יוסף ורות מאיר
אהרון וצפורה מאיר
יהודית מאיר
עקיבא ורחל מאיר
הנכדים והנינים
יושבים שבעה בביתה ברח' האילנות 15, כרמל מערבי חיפה

הארץ

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן דרום הלוח הבטוח

הלוח הארצי

הארץ חדשות

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 03-371261.
המחיר למודעה 42 ש"ח
המחיר למילה 5.25 ש"ח
המחירים כוללים מע"מ

יבואן, יצואן! איש עסקים!
כלכלן, איש שווק
נוסע באוקטובר לאיטליה,
דובר איטלקית המכיר היטב
את השוק מוכן לקבל שליחויות
טלפון: 03-442179

Mustela *bébé*
חברת קוסמטיקה בינלאומית
דרושות
מקדמות מכירות
לאזורים: הרצליה, רמת השרון,
כפר שמריהו, תכנית ל, רמת אביב
אפקה, צהלה
נא לפנות לטל: 052-541114
(משרד) לפנות לתמי

לחברת קוסמטיקה בינלאומית
דרושות
לעבודה מעניינת ומכניסה
באזורים: כפר סבא, רעננה,
הוד השרון וכל מושבי הסביבה
טל: 052-23716 לבני, גם במשך השבת

לחברה מסחרית בהיקף ארצי
דרוש
בוגר כלכלה/ מינהל עסקים
לטיפול בנושאי
תזרים מזומנים
וקשר עם הבנקים
המעוניינים יפנו לטל: 03-836198
בין השעות 08.00-13.00

למרכז הכשרה ושיקום לאנשים מוגבלים בשכלם
דרושים
מדריכים חינוכיים
מקצועיים למשרה מלאה
בעלי ניסיון יפנו: עוזי הצב
טל: 481109, 472322

מרבק
דרוש
מחסנאי
בעל ניסיון במוצרי מזון
טל: 055-81141 עד 16.00
לבקש את רחל מהתשלובת

לגוטקס אשדוד
דרושים
תופרות
★ הסעה מאורגנת
★ תנאים סוציאליים
★ משכורות גבוהות למתאימות
★ לעבודה מעניינת
כתובת: רח' האופים 12
טלפון: 055-23079 בעבודה
055-55276 מען
055-54883 מען

מורים דרושים
לתיכון בוקר בת"א
היסטוריה, ספרות
והתעמלות
בבוקר טל: 339017
בערב טל: 449335

לחברה ארצית
דרושים
מפיצים
לאזורים:
אשדוד,
קרית מלאכי,
אשקלון
תנאים טובים למתאימים
פרטים נוספים בטלפון:
055-51619, 52402

המשטרה אתגר

צעירים וצעירות לעבודה שטח מעניינת ובלתי שגרתית
הכישורים: 12 שנות לימוד, יוצאי יחידות קרביות, עדיפות לבוגרי קורס פיקוד בצה"ל, רשיון נהיגה אזרחי, בריאות ותקינות, עד גיל 28.
עדיפות לבעלי רקע טכני או צילום
העבודה בשעות בלתי שגרתיות
מקום השירות: כל הארץ.
על המעוניינים לפנות ללשכות הגיוס כמפורט להלן בצירוף תעודות השכלה, פנקס מילואים, פנקס שבי ותעודת שחרור:

תל־אביב	— רח' הרכבת 14	טל: 03-628290-3
ירושלים	— רח' המלך ג'ורג' 8	טל: 02-244433
באר־שבע	— רח' העצמאות 55	טל: 057-32521
רחובות	— רח' הרצל 206	טל: 08-487488
חיפה	— רח' דרך חטיבת גולני 21	טל: 04-661067

– סודיות מובטחת –

דקו- חברה לייבוש ירקות
דרושים

1. **חשמלאי** (עם ידע באלקטרוניקה)
★ בעל רשיון לעבודות חשמל עד 200 אמפר.
עם ניסיון מוכח של 3 שנים לפחות בעבודה בתעשייה.
(סודיות מובטחת).

2. **מסגרים**
★ עם ניסיון בתעשייה (סודיות מובטחת)

על המעוניינים לפנות בצרוף קורות חיים למנהל כח אדם
ת.ד. 22 שדרות, מיקוד 80150
לפרטים נוספים נא להתקשר לטלפון 051-98231-4
לבקש את רפי, מנהל כח אדם.

נציבות שירות המדינה
דרוש בדחיפות
טכנאי ייצור
למשרד התחבורה בירושלים
בדרגה 4-6 של דירוג ההנדסאים והטכנאים בתפקידי אחזקה ועידכון שוטף של מערך שכר עידוד
העסקה בחוזה מיוחד לתקופה של 4 חודשים. העבודה כרוכה בניידות.
מועמדים מתאימים יפנו למחלקת ארגון במשרד התחבורה, רח' יפו 97 בנין "כלל" ירושלים טל. 02-229310

לחברת צילומית
דרוש
טכנאי למכונות צילום מסמכים
בעל ניסיון
לפנות לטל' 221169, 02-245662, לצביקה

לסופרפארם "קניון" בר"ג וסופרפארם "שמרא" בפ"ת
דרוש:
רוקח/ת
צעיר/ה נמרץ/ת
● אפשרות לקידום
להתקשר ברמת גן - 03-78646
בפתח תקוה - 03-909030

סופר-פארם

אוניברסיטת תל-אביב
דרושים/ות

1. טכנאי/ת
לביה"ס לפיסיקה ואסטרונומיה
הנדסאי/ת או טכנאי/ת מוסמך/ת, בוגר/ת בי"ס מקצועי במגמת חשמל/מכניקה או אופטיקה, רצוי ניסיון של מספר שנים.

2. מפעיל/ת בית מכונות
אגף המשק והבינוי
מכונאי/חשמלאי בעל ניסיון באחזקת מתקנים אלקטרומכניים מרכזיים, מדחסי אויר, מדחסי קירור, דודי קיטור ומשאבות מרכזיות.
העבודה במשמרות

3. דפס/ת מולטיליט
ניסיון של 5 שנים לפחות - רצוי במכונת A.B. DICK
פרטים נוספים בטל: 03-428087 או 03-420454
על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, פרטים על ניסיון בעבודה ושמות ממליצים למדור תעסוקה, יחידת המנגנון, אוניברסיטת ת"א רמת־אביב.

לפרוייקט רב שנתי בנושא: בקרתם של תהליכים סינפטיים ומעורבותם של פפטידים אופיאטיים בתהליך זה

א. חוקר
בעל תואר ph.D או M.SC במדעי החברה (רצוי רקע ביוכמי)

ב. מלגה לסטודנט תואר דוקטור
העובדים יועסקו על חשבון מענק מחקר.
מועמדים מתאימים מתבקשים להתקשר לפרופ' דני מיכאלסון טלפונים: 03-420624 או 03-420625 בשעות העבודה; 052-77248 - בשעות הערב

נ"תנובה" מתוז תל-אביב
דרושים
מחלקי מוצרי בשר ודגים
הכישורים הדרושים:
- השכלה תיכונית
- ידיעה טובה בחשבון
- רשיון נהיגה למשאית ד או סמיטריילר
- ידע בשיווק מוצרי מזון

תינתן עדיפות בקבלה למועמדים בעלי נסיון מעשי בשיווק מוצרי מזון.
מועמדים מתאימים יעמדו במבחני כניסה לבדיקת התאמתם לתפקיד מחלק.
מועמדים מתאימים, תושבי תל-אביב, חולון והסביבה הקרובה, מתבקשים לפנות ישירות למר אורי לוין, מנהל מרכז הפצה "קר-פרי", רח' המשביר 25, איזור התעשיה חולון, טלפון 03-804447, 03-5591556-7, בין השעות 13.00 עד 16.00, לצורך ראיון וקבלת פרטים בקשר לעבודה.
– סודיות מובטחת –

לחברת מזון ידועה
דרושה
למשרד השיווק בחיפה
פקידת מכירות
בוגרת תיכון אחרי צבא
נא לפנות לטלפון: 04-642008

למתנ"ס ע"ש בוברוב קרית מלאכי
דרוש/ה
★ רכז/ת קליטה חברתית לעולי אתיופה
דרישות המשרה:
השכלה על תיכונית.
ניסיון בעבודה קהילתית.
לתושבי קרית מלאכי והסביבה בלבד.
בפרטים לפנות למזל טל: 055-81335
התאריך אחרון להגשת המעמדות 22.9.86

המשביר לצרכן
דרושים/ות
★ מוכרות/ קופאיות
לעבודה במוצאי שבתות
לחנות סט. מייקל קניון אילון
לראיון טל: 797455
★ עובדי מחסן
לעבודה במחסן המרכזי
לראיון טל: 820542

צלם מעוניין ב דוגמנית נאה
לפרטים: תיבת דואר רחוב הלל 24, מנוי 129

BIP בית ספר לפסיכולוגיה
INSTITUTE OF PSYCHOLOGY
עבור לקוחותינו דרושים/ות
א. מזכירה בכירה
★ שפת אם אנגלית, כולל קצרנות
★ הדפסה באנגלית, רצוי גם בעברית
ב. מזכירה דו־לשונית מנוסה
★ שליטה מלאה באנגלית ועברית כולל ניסוח והדפסה
★ ידע במעבד תמלילים יתרון.
ג. מזכירת עורך־דין
נא לפנות בכתב ל־ביפ ת.ד. 26004 ת"א מיקוד 63902

החברה להגנת הטבע
מדריכים
לתוכני סיור וידיעת הארץ
ראיונות 16.9.86
לתאום מועד
02-231918

למסעדת יובל גד באשקלון
דרושים
עובדי מטבח ועובדי חדר אוכל
נשים או גברים
תנאים מצויינים למתאימים כולל הסעה
טל: 051-21602 עבודה; 051-30470 בבית

לחברת נ. לנגסם ושות' בע"מ
רח' מנורת המאור 8
תל־אביב
דרוש
דפס
למכונה פלקסוגרפית
לבעל מקצוע עם ניסיון קודם
מובטחים תנאים טובים
להתקשר לנפתלי
טל: 03-252603
03-267002
סודיות מובטחת

לחברת שקם בע"מ
דרושים
אנשי אחזקה
חשמלאים בעלי תעודת מוסמך/ראשי
ניסיון עבודה של שנתיים לפחות
תושבי גוש דן
המעוניינים יפנו למינהל התחזוקה
רח' החופש 34, אזור התעשייה חולון
למר אריה מהמלי או מר אורי אריאלי
טל: 03-803121

La Reine להרביזה
דרוש
קונדיטור מעולה!!!
★ מישרה מלאה
★ ניסיון הכרחי
★ תנאים מצויינים למתאים
לפנות לשארל 02-248347

לחברה גדולה המפעלת בשטח המזון
דרושים

1. מנהל ייצור
דרישות התפקיד:
א. הכשרה מקצועית/אקדמאית
ב. יכולת הפעלת צוות עובדים
ג. ניסיון מוכח של 4 שנים לפחות בענף המזון
ד. אזור מגורים יבנה

2. איש ארגון אדמיניסטרטיבי
דרישות התפקיד:
א. הכשרה אקדמאית
ב. יכולת פיקוח והפעל צוות עובדים
ג. ניסיון מוכח של 4 שנים לפחות

3. מזכירת מחלקת חשבונות
דרישות התפקיד:
א. הדפסה
ב. רקע בהנהלת חשבונות
ג. ניסיון מוכח של שנה לפחות בתפקיד דומה
נא לשלוח קורות חיים אל "חומי ומל" בע"מ
רח' תוצרת הארץ 13 ת"א מיקוד 67891
סודיות מובטחת

לתיכון בוקר בת"א
דרושים
מורים
במקצועות:
אנגלית / ספרות
מתמטיקה / גיאוגרפיה
לשון
רק מורים בעלי רשיון הוראה קבוע
ניסיון בהכנה לבגרות
מתבקשים לפנות לטל: 03-204990

לחברה בינלאומית במרכז הארץ
דרוש
מהנדס אוירונאוטיקה
בעל ניסיון של 5 עד 7 שנים בתחום מיבנאות מטוסים
תנאי הכרחי: מגורים באזור המרכז
לפנות לת.ד. 33263 ת"א מיקוד 61332
עבור מהנדס אוירונאוטיקה

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מחלקת המנגנון ת"ד 92 ים 91920

ביחידה לייעוץ לנוער עולה
בקרית ביאליק
(יחידה קלינית—קהילתית)
משרה מס' ח/215/86
פסיכולוג בחצי משרה
לעבודה עם נוער עולה ומשפחותיהם.
רצויה ידיעת שפות. התפקיד כרוך בנסיעות.
מועד אחרון להגשת מעמדות 26.9.86

משרה פנויה מס' ח/237/86 — המקום: חיפה
קולט/ת
תאור תפקיד: מטפל/ת בקליטת ילדים והשמתם למסגרות חינוך פנימייתיות.
כשורים:
1. השלכה אדמאית בעבודה סוציאלית או בחינוך או במדעי החברה (יועץ/יועצת) בוגר/ת עובד/ת סוציאלי/ת.
2. יכולת טובה בראיון ובכתיבת דיווחות סוציאליים.
3. הכרת המערכת החינוכית הפנימייתית.
4. ניסיון בעבודה עם נוער.
5. יכולת טובה באיבחון.
6. כושר אירגוני ומינהלי.
7. ידיעת השפה העברית על בוריה.

דרגה: בדרוג העו"ס לפי כשורי המועמד/ת
תאריך אחרון להגשת מעמדות 26.9.86

אלומה רשת מוסדות חינוך **אחוזה**
למוסד הילדים הפנימייתי ל"אחוזת שרה" בני־ברק
דרושים עובדים דתיים
★ **מדריכה** רווקה (במשרת מלאה.ה מגורים במקום)
★ **אחות מוסמכת** (בחצי משרה)
★ **אם בית קבוצתית** (בשעות אחה"צ והערב)
★ **עוזרות מטבח** (חצי משרה)
★ **עובדת נקיון**
בדבר פרטים נא להתקשר טלפונית
03-791504; 782578

ההסתדרות הציונית העולמית
מחלקת הנוער והחלוץ

דרושים
שליחים/מדריכים למחנות הקיץ בחו"ל

אם יש לך את הנתונים הבאים:
1. אזרחות ישראלית ושהות של חמש שנים אחרונות בארץ.
2. מסיים שרות צבאי או לאומי וחייל בשרות סדיר שמועד שחרורך חל עד 1.4.87.
3. נסיון בהדרכה או בחינוך.
4. שליטה מושלמת בשפה האנגלית.

ואתה מעונין להדריך במחנות קיץ של קהילות, תנועות ואירגונים יהודיים בארה"ב וקנדה באחד מן המקצועות הבאים:
ריקודי עם. דרמה. אמנות. עבודות עץ. צילום. טבע. ספורט. תרבות (במיוחד לילדים צעירים). מורים לעברית לדוברי אנגלית. צופיות וכן מדריכי מוזיקה המנגנים באקורדיון או בגיטרה — המסוגלים ללמד שירים עבריים ולהנחות שירה בציבור.

פנה אל: מפעל מחנות הקיץ בחו"ל, מחלקת הנוער והחלוץ, קרן היסוד 19/א ירושלים 91920 תוך פרוט תולדות חיים; נסיון בעבודה חינוכית עם בני נוער מהארץ ומחו"ל נסיון בהדרכת המקצוע ומסמכים בדבר שרות לאומי או צבאי. מכתבים שלא יפורטו — לא ייענו. נא לכתוב בכתב יד ברור.

הערות:
1. היציאה למחנות היא בין ראשית לאמצע יוני, סיומה לאחר כתשעה שבועות. השיבה ארצה חובה עד לתאריך 15.10.87 כפוף לחוזה שנחתם בטרם היציאה.
2. המועמדים יבחרו לאחר תהליך מיון, ראיונות ומבחנים מקצועיים ע"י נציגים מהארץ ומחו"ל.
3. מפעל מחנות הקיץ יכול לדחות מועמדים מפאת גילם או מצבם המשפחתי.
4. תנאי ליציאה — השתתפות בסמינרי הכנה.
5. ההסתדרות הציונית העולמית או הקהילות או התנועות או האירגונים האמורים אינם מתחייבים לקבל הצעה כלשהי, קבלת ההצעה לא תטיל על ההסתדרות הציונית אחריות או חובה כלשהי כלפי המציע.
6. תוקפו של מכרז זה יפוג בתאריך 15.11.86 — לא תתקבלנה פניות לאחר תאריך זה.
7. לעונים על הדרישות יישלחו שאלונים וחוברות הסברה.
8. כל הנאמר בלשון זכר יש לראותו כנאמר בלשון נקבה.

נציבות שירות המדינה
ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה
דרושים
באזור תל־אביב ונתניה
מראיינות ומראיינים
לביצוע סקר הוצאות המשפחה
★ העבודה כוללת ראיון אוכלוסיה מגוונת ביותר. את האנשים מראיינים בדירותיהם בעזרת שאלונים בנושאים חשובים ל-משק ולחברה בישראל.
★ העבודה מתבצעת בכל שעות היום - שעות הבוקר, אחה"צ והערב - בהתאם לנוחיות המשפחות המשתתפות בסקר.
★ העבודה מתאימה בעיקר לעקרות־בית.
★ ההעסקה היא עפ"י חוזה בהיקף של כחצי משרה לפי צרכי העבודה.
★ השכר ישולם לפי שעות עבודה. ישולמו גם הוצאות עבור שימוש ברכב פרטי לצרכי עבודה.
דרישות מיוחדות:
★ הכרחית ידיעת השפה העברית. רצויה ידיעת שפות נוספות.
★ השכלה של 12 שנות לימוד לפחות.
★ גיל 22 עד 55.
מועמדים מתאימים הגרים באזור תל־אביב ונתניה יפנו בכתב אל: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
ת.ד. 7010 תל־אביב מיקוד 61070
בפנייה יש לציין: שם מלא, כתובת, מס' טלפון שנת לידה, מצב משפחתי, השכלה, ידיעת שפות עיסוק נוכחי וניסיון קודם בעבודה

קפוס מקום בריסון!!!
למפעל החברה בירושלים דרוש/ה:
מנהל מחסן
★ ניסיון מוכח כמנהל מחסן
★ בוגר קורס מפ"סים בצה"ל
או קורס אזרחי בתפעול מחסן — יתרון
★ ניסיון בניהול צוות עובדים
נא לפנות לטל' 02-521111
...רים
תשלובת הריהוט הגדולה בישראל

ש. קאופמן מחסן עצים
דרושים
מנהל חשבונות ראשי
למשרה מלאה
דרישות התפקיד:
- ניסיון של 5 שנים לפחות
- ניסיון בעריכת משכורות
- ניסיון בהנהלת חשבונות ממוחשבת
- רצוי ניסיון בתמחיר

פקיד מכירות
ניסיון בעבודה בחברה מסחרית
רצוי ידע בהנהלת חשבונות
רק בעלי כישורים מתאימים והמלצות
לפנות לטל' 02-853193-4, 02-854360 (שמואל)

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

מהנדס תוכנה AI-
MS מארה"ב - 7 שנות ניסיון.
ניסיון בהקמה ובניהול צוותי פיתוח.
מעוניין בהצעות מתאימות
02"528063

דשנים וחומרים כימיים בע"מ
40 שנות צמיחה
בקבוצת כימ"ים לישראל

מקדם מכירות

למגזר הערבי - במחלקת שיווק דשנים

תאור תפקיד:
* קיום קשר עם לקוחות וסוכנים
* יזום וקידום מכירות דשנים ותוספות למזון בעלי חיים
* מעקב מכירות
* קשר עם אגפי המפעל

כישורים דרושים:
* כלכלן חקלאי או אגרונום או נסיון בתחום הרלוונטי
* כושר ניהול מו"מ
* יכולת עבודה בצוות
* שליטה מלאה בשפות עברית, ערבית ואנגלית (כולל קרוא וכתוב)
* רשיון נהיגה

מהנדס אחזקה צעיר

לתפקיד ניהולי הנדסי

תאור תפקיד:
* עוזר למהנדס אחזקה איזורי כהכשרה לקראת תפקיד מהנדס איזורי בטווח של 3-5 שנים
* במסגרת תפקידו יהיה עליו לרכז, לפקח ולבצע עבודות אחזקה במתקנים כולל הצעות לשיפורים ויישומם במערך המכני של המתקנים

כישורים דרושים:
* מהנדס מכונות - בוגר בשלוש שנים האחרונות
* בוגר בי"ס מקצועי
* כושר ניהול
* שליטה בשפה האנגלית
* יכולת עבודה בצוות
* ידע ונסיון במיכשור ובקרה - יתרון
* תושב חיפה והסביבה

למתאימים מובטחת עבודה מגוונת ושבוע עבודה בן 5 ימים

אם הנך בעל הכשורים הנ"ל, נמרץ ובעל יוזמה ואינך חושש להתמודד עם אתגר מקצועי ואישי הנך מוזמן לפנות בכתב עם פרוט קורות חיים, השכלה ונסיון עבודה קודם אל מחלקת משאבי אנוש, ת.ד. 1428 חיפה 31013.

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד
סודיות מובטחת

בוא/י ניצור כימיה!!

א.זליג
בכירים לקריירה חדשה
אנשים מעולים לתפקידים בכירים

עבור לקוחותנו חברת יבוא ויצרני משאבות באזור תל-אביב
דרוש/ה

ממונה על הרכש

תאור התפקיד:
- אחריות על רכש מחו"ל ובארץ, הכולל איתור מקורות וספקים (חדשים וחליפיים).
- כושר ניהול משא ומתן.
- יכולת לקיים מעקב בעזרת מחשב.
כישורים: - בעל נסיון ורקע טכני.
- לאיש צעיר ונמרץ (ישר והגון) מובטח קידום.
העונים על דרישות התפקיד הנ"ל יתקשרו לשם קביעת ראיון לטל' 03-657510, 03-657530 בימי א'-ה' בין השעות 09.00 - 17.00

ללקוחותנו חברת בת אמריקאית העוסקת בתחום עתיר ידע, באזור חיפה
דרוש/ה

מנהל/ת כספים

תאור התפקיד:
- אחריות על מערכת כספית וחשבונאית.
- פקוח ובקרה ממוחשבים.
- דווח
כישורים: - נסיון מוכח בתחום תעשיה עתירת ידע.
- כלכלן/מנהל עסקים.
- שליטה בשפה האנגלית
שודיות מובטחת התפקידים האלו מיועדים לנשים וגברים כאחד. נא לשלוח קורות חיים כתובים בעט כדורי על נייר ללא שורות ולציין את היד המכתבת. אל: א. זליג ת.ד. 4230 ת"א 61041. פרטים נוספים בטל' 03-657510, 03-657530 בימי א'-ה' בין השעות 09.00-17.00.

המשטרה אתגר

מעוניין/ת בתפקיד לא שגרתי?
מעוניין/ת בתפקיד עם אתגר?
מעוניין/ת במקום עבודה קבוע עם שכר ותנאי שרות הוגנים?
אם הינך בעל 11 שנות לימוד לפחות, לאחר שרות צבאי, בריאות תקינה, וגילך עד 35
משטרת ישראל מעוניינת בך!

★ מועמדים מתאימים יכשרו לתפקידי סיור, חקירות ובילוש.
★ לקציני צה"ל ואקדמאים מסלול מואץ לקצונה.

לקבלת פרטים נוספים, הינך מוזמן לפנות בצירוף תעודות השכלה ופנקס מילואים לאחת מלשכות הגיוס המפורטות להלן:

תל-אביב	רח' הרכבת 14	טל: 3-628290"03
ירושלים	רח' המלך ג'ורג' 8	טל: 02"244433
חיפה	דרך חטיבת גולני 21	טל: 04"661067
באר-שבע	רח' העצמאות 55	טל: 057"32521
רחובות	רח' הרצל 206	טל: 08"487488

---

pilat פילת

פילת
היא החברה הגדולה בארץ בתחום מיון ואבחון פסיכומטרי של כח-אדם
לסניפנו בחיפה
דרוש/ה

בוחן/בוחנת פסיכוטכני/ת

לתפקיד שמשלב עבודת אבחון ועזרה במזכירות.
רצוי נסיון קודם (עדיפות לבעלי נסיון כמאבחנים בצה"ל ו/או השכלה בתחום מדעי ההתנהגות).
שעות העבודה 08.00 - 15.00
היקף גמיש של 4 - 2 ימים בשבוע
נא לפנות בכתב יד בפירוט מקסימלי של השכלה ונסיון בעבודה. לפילת בע"מ, רח' ירושלים 24, חיפה, 33131.
המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד
סודיות תשמר בקפידה

אושר
לסניף ירושלים
דרוש
מנהל תעשיה וניהול
בעל רקע במערכות מידע
(אפשרי ללא נסיון)
מועמדים יפנו החל מיום ב'
לטלפון: 02/380458

קרן קימת לישראל
דרושים
מרכז/ת פעולות מועצת המורים למען הקק"ל באיזור הדרום ומרכז/ת באיזור השרון – 15/86

מורים/ות מוסמכים/ות רצוי בעלי השכלה אקדמאית מתאימה, נסיון בהוראה, בארגון ובניהול מוסד חינוכי, כושר הבעה בע"פ ובכתב, בעלי/ות רכב ורשיון נהיגה.
מקום מגורים באיזור הדרום — קרית גת, אשדוד, אשקלון, לגבי המרכז/ת באיזור השרון מקום מגורים באיזור השרון — נתניה, כפר-סבא, רעננה, הרצליה.
התפקיד מחייב ביקורים בבתי-הספר באיזורי הפעולה.
בשלב ראשון, יועסקו המועמדים/ות בחצי משרה.
מועמדים/ות מתאימים/ות הממלאים/ות אחר דרישות המשרה הנ"ל, מתבקשים/ות לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים, השכלה ונסיון, תעודות השכלה ורשימת ממליצים עד ליום 22 בספטמבר 1986 לאגף האדמיניסטרציה של הקק"ל, ת"ד 283 ירושלים — 91002 ולציין על המעטפה: "מועמדות למשרת מרכז פעולות למען הקק"ל באזור...".

— אנא מנע אש ביערות —

למיפרומאל תעשיות ירושלים בע"מ
MIFROMAL מיפרומאל

דרושים:

1. **עובד במכניקה מנוסה**
לעבודות יד עדינות - בתיקון שטנצים.
2. **מסגר אחזקה מנוסה**
לריתוך קונסטרוקציות ותיקוני מכונות
3. **נהג מלגזן מנוסה**
רשיון ג' - לעבודה ביצור במשמרות

לפנות לטלפון 02-522201 מיום ראשון

סולקרסט

(שיווק 1980) בע"מ
דרושים

1. מנהל משמרת
א. הנדסאי ייצור
ב. ניסיון 3 שנים
ג. בוגר צה"ל

2. מנהל מחסן
א. ניסיון 5 שנים
ב. לאחר שירות צבאי

3. מפעילי מכונות ייצור
א. בוגרי בתי-ספר מקצועיים
ב. לאחר שירות צבאי

● עדיפות לתושבי פתח-תקוה והסביבה
נא לפנות לתאום ראיון
לטל: 03"9221331
מח' כוח אדם

האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים ע"ש רובין
דרוש
טכנאי אלקטרוניקה מוסמך
לעבודות אחזקה שוטפת, פיתוח מכשירים והדרכת סטודנטים בקורס למוסיקה אלקטרונית.
סודיות מובטחת
בקשות תתקבלנה עד ליום 19.9.1986
באקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים
ע"ש רובין, קאמפוס גבעת רם, ירושלים.

לאופרה
"עליתה ונפילתה של העיר מהגוני"
נערכות
בחינות לזמרים לתפקידי המקהלה.

יתקבלו צעירים בעלי נסיון בשירה סולנית או מקהלתית
עדיפות לקוראי תוים.
לתיאום מועד הבחינה, נא להתקשר עד 16.9.86
לדינה, טל: 03-245211 כל יום בין השעות 10.00-12.00.

האופרה הישראלית החדשה
The New Israeli Opera

מכללת אורט
ע"י האוניברסיטה העברית גבעת-רם ירושלים
דרושה
מזכירה לחצי משרה
לעבודה במזכירות אקדמית
בעלת ידע בניהול וארגון משרד
הדפסה בעברית ואנגלית
נא לפנות למזכירות המכללה
טל' 8-533141 בין השעות 08.00—13.00

עיריית קרית-גת
לבית-ספר תיכון מקיף דתי ע"ש "צרוש"
דרושים
מורים
1. מרכז מגמת חשמל
רצוי מהנדס (משרה)
2. מורה לכלכלה
המכין לבגרות (חצי משרה)
על המעוניינים לפנות למנהל בית הספר
מר חיים נבון טלפון: 051"881289

ל"אורטק"
מפעל המתמחה במערכות אלקטרו-אופטיות
דרוש:
מהנדס/הנדסאי מכונות
לתכנון מכשירים אלקטרואופטיים
כישורים דרושים: 5 שנות נסיון, לפחות רקע ונסיון במוצרים צבאיים — יתרון.

★ תנאים טובים למועמדים המתאימים ★
מועמדים מתאימים המעוניינים להשתלב בחברה, מתבקשים לפנות בכתב בצירוף קורות-חיים, השכלה ונסיון קודם לפי הכתובת: "אל-אופ" תעשיות אלקטרואופטיקה בע"מ, מחלקת משאבי-אנוש קרית וייצמן, ת.ד. 1165, רחובות, מיקוד 76110
סודיות מובטחת
(בציון מספר המשרה)

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש
ח ש ב
מנהל כספים
כישורים:
השכלה אקדמאית
ניסיון מוכח בתעשיה - הכרחי
נא לפנות לת.ד. 830 חיפה 31007

כדורי חומרי בנין בע"מ
שמגר 4, רוממה ירושלים, 02"534217
דרושים:
1. מוכרים
2. פקידה כללית
נא לצרף קורות חיים בכתב

SANYO
לחברת סאניו
דרוש
מנהל לאולם התצוגה
נסיון באלקטרוניקה ובמכירות הכרחי + המלצות
רק פונים מתאימים יענו
לפנות למזל 02"245283/4

המשביר לצרכן
למחלקת הדקורציה
דרושים/ות

★ **דקורטור/ית** בעל/ת נסיון
לבתי הכלבו בבאר-שבע וירושלים

★ **עובד/ת בית מלאכה**
לבתי המלאכה של מחלקת הדקורציה בתל-אביב

לראיון: אגף כ"א, טלפון: 03-899641

ל"פלס" - קונסטרוקציות ומבנים מתועשים בע"מ
דרושים
1. **מסגרים / רתכים** בעלי ניסיון
2. **טייח / תפסן**
מאזור רחובות, יבנה, ק. מלאכי, גדרה
לפנות בפרטים לטלפון: 08"455453, 055"82120.

לעיתון "חדשות"
יגאל אלון 108 תל-אביב
דרוש/ה
ביצועיסט/ית
למחלקת גרפיקה
עם ניסיון, לעבודה במשמרות
לפרטים: 03"336702 - מיום א'

ההסתדרות הציונית העולמית
מחלקת המנגנון ת"ד 92 ים 91920

משרה פנויה מס' ח 11/86

מהנדס/ת חשמל חבלי/ת

המקום: חיפה
הכישורים הדרושים:
1. בעל/ת תעודה מוכרת בהנדסת-חשמל, רצוי בעל/ת נסיון. או הנדסאי/ת טכנאי/ת חשמל עם נסיון של 3 שנים.
2. בעל/ת רכב פרטי.
הדרגה המוצעת: 5—8 בדירוג המקצועי
תאריך אחרון להגשת הצעות: 26.9.86

חברה תעשיתית ליצוא מערכות הפקת חשמל מאנרגיה סולרית
דרושים
מבקר איסת מכני
כישורים נדרשים:
★ הנדסאי/טכנאי מכונות.
★ נסיון של לפחות חמש שנים במדידות מכניות ובביקורת ריתוכים.
★ ידע בבקורת מטלורגית — יהוה יתרון.
חרט/כרסם/מבלטן משלה
כישורים נדרשים:
★ בוגר בי"ס מקצועי מגמת מכניקה.
★ בעל שמונה שנות נסיון לפחות בחריטה, כרסום ומבלטנות פת.
מקום העבודה ירושלים
נא לשלוח פירוט קורות חיים
למחלקת כוח אדם, חברת לוז,
ת"ד 7929 ירושלים 91079
LUZ INDUSTRIES ISRAEL

SF סנפרוסט בע"מ
מזון איכות מוקפא
קורס מפעילים באריזה
בחודש אוקטובר ייפתח קורס למפעילים באריזה במפעל סנפרוסט - אשדוד.
1. משך הקורס 6 שבועות בשילוב עבודה מעשית.
2. משתתפי הקורס יקבלו שכר בסך 450 ש"ח לחודש.
מועמדים בעלי השכלה של 10 כיתות לפחות
יפנו בכתב בצירוף קורות חיים למפעל "סנפרוסט"
אגף כח אדם ת.ד. 2223 אזור התעשיה אשדוד
עד 23.9.86

לדפוס "גרפופרינט" בע"מ
באזור התעשייה חולון
דרושים
● **מונטז'ר/ית**
● **צלם/ת**
(אפשר ללא ניסיון)
נא לפנות טל: 805454

לחברה העוסקת במו"פ בבאר-שבע
דרוש
מנתח מערכות
לפתוח תוכנה בחברה העוסקת במערכות אנרגיה. דרוש ידע בשפת פורטרן וכן נסיון בפיתוח תוכניות גדולות. רצוי ידע בטרמודינמיקה
מקום העבודה: באר-שבע
המעוניינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לת"ד 2194 ירושלים.

לחברת חשמל קור
דרוש
★ **פקידה** עם ניסיון
★ **טכנאי קירור** בעל ניסיון
תנאים טובים למתאימים 055"24453

לכפר הנוער בן-שמן
דרושים

1) מרכז/ת תרבות
במשרה מלאה.
בעל/ת השכלה וניסיון בתחומי הבימוי והתיאטרון, אחראי/ת על חוגי האמנות והדראמה קבלות שבת, חגים ומועדים.
אפשרות למגורים במקום.

2) מרכז/ת מרכזיה פדגוגית
חצי משרה.
השכלה אקדמית רצויה.
כשר להנחיית מדריכים בנושאים עיוניים.

3) מדריך/ה חברתי/ת
במשרה מלאה.
השכלה תיכונית / על-תיכונית וניסיון בהדרכת בני נוער.
מגורים במקום.

על המועמדים לפנות אל
מנהל כפר הנוער בן-שמן, מיקוד 71904,
טלפון: 08"229111.

ליחידת המחשב בעיתון הארץ
דרושה
מזכירת יחידה
מועמדות בעלות ניסיון ורקע במחשבים יפנו לטל: 824271
שלוחה 525 למרסל

אדריכל-מתכנן ערים
עם ניסיון בתוכניות מיתאר וידיעת השפה הערבית
למשרד אדריכלים 02"520402, 02"533271

כפר הנוער ניצנים
דרוש
מדריך חברתי
מגורים במקום
טל' 051"22180, 051"23168
לפנות לעוזי

לאקדמון דרוש/ה
מקדמ/ת מכירות
עם ראש פתוח
לתפקיד חדש העוסק בקידום המכירות ברשת החנויות של אקדמון.
התפקיד מיועד לבעלי רקע פירסומי שיווקי עדיפות לבעלי נסיון ורכב.
לקביעת ראיון:
טלפונים 584294, 584288

בית ספר "עמל" אשדוד
דרושים
★ **מורה מדריך לספרות נשים** (משרה מלאה).
ניסיון בעבודה עם נוער.
★ **מורה לאנגלית** (חצי משרה)
בעל/ת נתונים מתאימים.
כמו כן נמשכת ההרשמה בביה"ס לבוגרי כתות י"-י"א
לקורסים הבאים:
חשמל מוסכים, מסגרות מכנית, מכונאות רכב.
נא לפנות בשעות העבודה לטלפון:
055"23510, 33510

למפעל מתכת באזור אשקלון
דרושים
1. מנהל עבודה
למחלקת צבע, בעל ניסיון מוכח
2. מכונאי טכני
3. רתכים CO_2
4. עובדי ייצור
לפנות למרצדס
051"26911, 051"22172-3

קבלנים דרושים
לעבודות שרטוט מכונות למשרד מהנדס יועץ
נדרש ניסיון רב בהשלמת שרטוטי פרט מתוך הרכבות כלליות.
נא לפרט ניסיון קודם והספק. שעות עבודה זמינות.
ת.ד. 982 קרית-אונו 55000

למוסך מרכזי "סובראו" ירושלים
דרושים
★ **פחח עם תעודה**
★ **מכונאי ראשי עם תעודה**
בדבר פרטים לפנות ליוסי כהן
טל: 02"713377, 02"721855

הלוח הארצי — הארץ חדשות

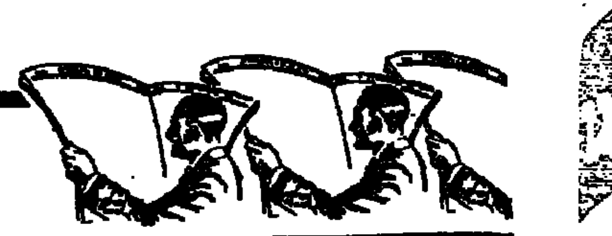

מנרב תעשיות בע"מ
אמבין מפעלי הפלסטיק אשקלון
אזור התעשיה 78100 ת.ד. 10 טל. 051-29173 טלקס: 542/

דרושים
מרכיבים
לריהוט פלסטי
עם רכב מסחרי על בסיס קבלני
לקביעת ראיון טל' 051-29171

דרוש
מהנדס אזרחי
לפיקוח על עבודה בקורסאו
לתקופה של 3 חודשים
דרושה שליטה מלאה באנגלית
ונסיון בניהול וקשר עם קבלנים
לפנות בכתב ל-ת.ד. 18041 ת"א 61180 בציון פרטים אישיים ונסיון קודם

משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער
דרושים/ות
מדריכי של"ח
(שדה, לאום, חברה)
לבתי ספר על-יסודיים

מוצעת עבודה בעלת אתגר ועניין בהדרכה ובחינוך מער בבתי-הס העל-יסודיים בשנה"ל התשמ"ז.
יועדפו מועמדים/ות בעלי ניסיון בהוראה ובהדרכה בידיעת הארץ יתקבלו גם יוצאי צבא בעלי דרגות בתפקידי פיקוד והדרכה ובעלי השכלה תיכונית, לפחות.
המעוניינים יפנו אישית, עם פרסום מודעה זו, ועד ליום 16.9.86 לכתובת הבאה:
אגף הנוער/ היחידה לשל"ח מחוז תל-אביב, רח' שוקן 18 ת"א טל: 2-831121-03.
על המועמדים יהיה לעבור מבחני מיון וראיון בפני ועדת קבלה
המועמדים שימצאו מתאימים יחויבו להשתתף בקורס הכשרה שיתקיים מ-21.9.86 ועד 30.10.86 בתנאי פנימייה מלאים.
מועמדים שיסיימו את הקורס בהצלחה יתחייבו לעבוד שנה אחת, לפחות, כמדריכי של"ח במסגרת משרד החינוך והתרבות.

כור מפעלי קרמיקה רמי עכו דרוש
תנור לעבודות הסקת תנורים
בוגר בית ספר מקצועי
נסיון בהפעלת תנורים עם פיקוד אוטומטי
גיל + 30 עבודה במשמרות
טל 04-911977, 04-919416 לפנות לדוד

בית אסטרא, רח' שטרנהובסקי 35 חיפה 35709
שחף מחשבים
דרושים/דרושות
לפרויקט ארוך טווח בסביבת VAX/VMS בשפת פסקל
1. מוביל/ות פרויקט
בעלי/ות נסיון של 5 שנים לפחות
2. מתכנתים
בעלי נסיון של שנתיים לפחות
על המועמדים/ות להיות בעלי תואר אקדמי ותחקיר בטחוני אורחי רמה א'

לפרויקטים בהנדסת ייצור
1. מהנדס/ת ייצור
בעלי/ות נסיון של 1-2 שנים בחקר זמן ושיפור שיטות
2. הנדסאי/ת ייצור
בעלי/ת נסיון של 1-2 שנים בחקר זמן ושיפור שיטות

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב יד בלבד ל"שחף מחשבים" שטרנהובסקי 35 חיפה, מיקוד 35709

לבית הספר התיכון התיישבותי
אשל הנשיא ד.נ. נגב
דרושים
★ **מרכז ענף מספוא**
★ **מורה לפיסיקה**
מועמדים בעלי ניסיון והשכלה
יפנו בכתב בציון פרטים
להנהלת בית הספר
אשל הנשיא ד.נ. נגב 85310

דרושה
מנהלת משרד
לחברת בניה
יוצאת צבא
אחראית ומסורה
יום עבודה מפוצל 067-92256

סקר SEKER
תיכנון, פיתוח וניהול בע"מ
מהנדסים יועצים
דרושה
מזכירה
בעלת נסיון. העבודה כוללת הדפסה
עיבוד תמלילים.
5 ימים בשבוע ★ משרה מלאה
מתאימות תפנינה לטל: 494878, 03/490881

אגם שיטות ליעול מערכות
דרך השלום 10 ת"א ● טלפון 03-332271
למפעל בעשרת
דרושים:
דפסי אופסט
לעבודה במשמרות
5 ימי עבודה בשבוע.
המועמדים המתאימים יעברו השתלמות במפעל.
הסעה מאורגנת ע"י המפעל.
לפנות לשרה, טל: 055-92971/2/3

יותר טוב מנפאואר

לסניף ירושלים
רח' החבצלת 5, א'-ה', 14:00—09:00
טל: 02-233436
דרושים
למחלקה הטכנית
★ **רתך ארגון**
בעל נסיון, בוגר צבא, בתנאים טובים.
★ **צבע תעשייה**
בעל נסיון במפעל מתכת, בוגר צבא, בתנאים טובים.
★ **מרכיב מכני**
בוגר בי"ס מקצועי במכניקה, בעל נסיון במסגרות מכנית בצהל ו/או במפעל אזרחי, בוגר צבא, בתנאים טובים.
★ **מחסנאי מכני**
בעל השכלה מקצועית ונסיון בניהול מחסן.
★★★
למחלקה המשרדית
★ **מזכירה עברית**
בעלת נסיון וידע בתמלילנות, לתקופה ארוכה.
★ **קלדנית** (מסוף) **אלפא נומרי**
עם ידע בהנה"ח.
★ **מנה"ל/ת חשבונות**
סוג 2 +, נסיון בהנה"ח מסחרית.
★ **כתבנית אנגלית ו/או עברית**
לתקופות ארוכות.

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

דרושות
משפחות מארחות
משפחות מארחות לימי השבוע אחרי השעה 17.00 ולינה לילדי קיבוצים הלומדים בכפר-סבא.
פניה בטל. לשולה בשעות 8.00-13.00 בלבד
טלפון 052-44542, 052-28845

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מחלקת המנגנון ת"ד 92 ים 91920
משרה פנויה מס' ח/217/86
מהנדס/ת חשמל חבלי/ת
הכישורים הדרושים — המקום: באר-שבע
1. בעל/ת תעודה מוכרת בהנדסת חשמל, רצוי בעל/ת נסיון, או הנדסאי/ת או טכנאי/ת חשמל עם נסיון של 3 שנים.
2. בעל/ת רכב פרטי.
הדרגה המוצעת: 5—8 בדירוג המקצועי.
תאריך אחרון להגשת הצעות: 26.9.86

ספן בע"מ עמק הירדן
מקבצת כור תעשיות
דרושים:
חשמלאי
בעל תעודת חשמלאי ראשי ונסיון מוכח בתעשיה.
טכנאי/הנדסאי כימיה
פקיד/ה יצוא-יבוא
לבורנט/ית תעשיתי/ת
פניות בכתב בלבד יש לשלוח אל אגף כח אדם ספן בע"מ ד.נ. עמק הירדן מיקוד 15100

דרוש:
מסגר
לעבודה בכפר הסידים.
נא להתקשר לדובר'ס,
טל. 04-952157 בערב

עובדי בנין
לעבודה יומית
קבלנית
לחברה עובדת
במפעל ביטחוני
פנקס מילואים
חובה.
אריה, טלפון
03-354158
052-442638
052-32580 ביום

ברקת טכנולוגיות בע"מ
Bareket Technologies Ltd
ברקת טכנולוגיות היא חברה צעירה עתירת ידע שהוקמה בהשקעת חוץ גדולה על מנת לעסוק בפיתוח מוצרים חדשניים בתחום "משרד העתיד"
דרושה לנו
מזכירה
◆ ידיעה טובה של השפות אנגלית ועברית. כולל הדפסה.
◆ שעות העבודה 11.00-18.00
◆ 5 ימי עבודה בשבוע.
◆ תנאים טובים למועמדת המתאימה.
נא לפנות לטל' 04-520483

להבישקר
■ מפעל להבים למנועי סילון. ■ יצרן להבים לחיל האויר ולתעשיית המנועים בעולם. ■ קידום ותמורה על בסיס הישגים אישיים. ■ שבוע עבודה בן 5 ימים. ■
דרוש/ה
מזכירה
כשורים נדרשים:
* נסיון בעבודה משרדית.
* עצמאית בעבודתה.
* לאחר שרות צבאי.
* ידע ונסיון בהדפסה בעברית ובאנגלית ברמה טובה מאד.

עדיפות לתושבות נהריה והסביבה.

ב-1985 — 88% יצוא. התחזית ל-1986 — 95% יצוא!

המעונינים/ות בקשים לפנות בכתב יד או בטלפון למנהל כח אדם, להבי ישקר בע"מ
ת.ד 330 נהריה 22102. טל: 04-927831

לחברה ארצית
אנשי מכירות מנוסים
לעבודה מענינת בניהול
★ בעלי ידע בשיווק
לאזור ירושלים
055-85190
לאזורים:
עכו, נהריה, עפולה
04-515804

זמיר שרותי כח-אדם בע"מ
לסניפנו בחיפה
דרושים/ות בדחיפות
מזכירה/כתבנית
עב/אנ' מנוסה
שליטה מלאה באנגלית, רצוי שפת אם
5 ימי עבודה במשרה מלאה
חיפה, רח' החלוץ 3, טל' 04-670373
תעסוקה ברמה גבוהה

למפעל בענף הגומי בכפר-סבא
דרושים:
1. **וולצניסט (מערגל)**
מנוסה להכנת תערובות.
2. **מפעיל מכונה**
בעל רקע טכני
3. **פועלי ייצור**
טל: 052-23291, 052-23292
גורי או דורון

למעבדת שיניים בחיפה
טכנאי שיניים מנוסה
לניהול המעבדה
★ תנאים מצוינים למתאים
טל' 04-515804

לחברת ביטוח
דרושים
1. **פקידה**
למחלקת תביעות רכב
עם ניסיון
2. **מכין פוליסות**
בעל ניסיון
3. **קלדניות**
לעבודה בבוקר ואחה"צ
4. **בחור עם קטנוע**
לשליחויות
ועבודות משרד
בפרטים נא לפנות
לטל: 052-558055
לפני או לבטי

למשרד עו"ד בכפר-סבא
דרוש/ה
מתמחה או סטודנטית/ית למשפטים שנה ג' או ד'
להתקשר 052-20265
מיום ראשון 14.9.86

דרושים
1. **מסיונר 45-55**
בעל רקע טכני וחשמל.
לתכנה מקצועית
לתיקוני מכשירי חשמל ביתיים.
2. **לפף שנאים מנוסה.**
זיוון אלקטריק 04-674380

לפרויקט תקשורתי מיוחד הכרוך בהוצאת ספר וארגון ארועים
דרוש
איש/ת קידום מכירות
התכונות הדרושות: כושר ארגון, כושר שיכנוע, כושר ביטוי בכתב ובע"פ ויכולת ניהול משא ומתן. הכרות ענפה של מוסדות ואישים באזור השרון רצויה.
נא להשיב בכתב בצרוף קורות חיים, ת.ד. 316 כ"ס

המועצה המקומית רמת-השרון
דרושות
גננות מוסמכות לגני יום לימודים ארוך ברמה"ש, 5 ימי עבודה בשבוע
לפנות למועצה המקומית אל גב' מירה בן-ברק
טל. בבקר 03-491121, בערב 03-470560

לחברה ארצית
איש אחזקה
★ בעל ידע בעבודות חשמל ואינסטלאציה
★ בעל רישיון נהיגה
טל' 04-530785

לתושבי אשדוד בלבד
באם הנך
צעיר/ה ודינמי/ת
נכון לעבודה קשה ומעוניינת כשרווחים גדולים בצידה - פנה אלינו עוד היום
טל: 055-57920
* הדרכה וייעוץ במקום חינם. לפנות לפנינה

להידרה אשדוד בע"מ
דרוש
חרט
מקצועי
בעל ניסיון
055-35888
055-91739

למעון ילדים חינוכי טיפולי השייך לתק"ם באזור כפר-סבא
דרושים
פסיכולוג/ית, מורה לטבע, מורה לאנגלית, מחסנאית בגדים.
פניה בכתב למזכירות מעון נווה צאלים, רמות השבים, מיקוד 45930.

דרושים
קבלני שלד
לבניית קוטג'ים באזור המרכז
טלפון באתר
03-9367225
טלפון בערב
063-26332

לחברה בחיפה
דרושה
מזכירה למנכ"ל
הכישורים ההכרחיים
• נסיון רב במזכירות ובתפקיד דומה
• יוצאת צבא בגיל 26-40.
• כושר ניסוח מעולה בכתב ובע"פ.
• יחסי אנוש טובים.
• עמידה בלחצים
* יום עבודה ארוך — 5 ימים בשבוע
נא לשלוח קורות חיים פירוט נסיון בכתב יד לת.ד. 4307 חיפה עבור "מזכירה".
תנאים מצויינים * סודיות תשמר בקפידה

קליל מוצרי אלומיניום בע"מ
דרושים
מרכיבים
להרכבת מוצרי אלומיניום באתרי בניה
הכישורים הדרושים:
◆ יוצאי צבא
◆ בעלי נסיון בתחום האלומיניום ו/או במסגרות
◆ רשיון נהיגה יתרון
◆ **למושבי תל-אביב, יפו, בת-ים, חולון**
על המועמדים המתאימים לפנות טלפונית אל מר מוגרבי או אל מר אלוש, טלפונים 03-283588 03-285780

ב.נ. שרותי ניהול
מידע על משרות ועובדים בכירים
לחברה ארצית לבניה תעשייתית ומסחרית
דרושים/ות
מהנדס מחוז
לניהול פרויקטים של הנדסה אזרחית ונכסי החברה במחוז הצפון
מהנדס אזרחי בעל ניסיון רב בניהול פרויקטים.
ס/מהנדס מחוז
לניהול עבודות בניה, הנדסה אזרחית ואחזקה של מבנים במחוז הדרום.
מהנדס אזרחי בעל נסיון בניהול פרויקטים.
מהנדס בקרה
להקמה וניהול מערכת תקציב ובקרה על פרויקטים ודיווח להנהלה בת"א.
מהנדס אזרחי/תעשיה וניהול/כלכלן בעל ניסיון במערכות תקציב ובקרת פרויקטים.
— סודיות מלאה מובטחת -
ת"ד 2297 נתניה 42122, 053-34515
ת"א, ארלוזורוב 198ב', 03-257970

כרמל **למלון דן כרמל**
דרושה
מפקחת מרכזיה
בעלת נסיון וידע באנגלית.
נא לפנות לאיה ממחלקת כח-אדם
טל' 04-386211

פרסום שפי

עירית תל-אביב-יפו
מכרז פומבי
[illegible]
ד' אלול תשמ"ו (30 בספטמבר 1986)

מפעלי אגמו ורגוס נהריה
דרושים
●● **רתכי ארגון**
●● **מסגרים**
עם נסיון בבניית מיכלי נירוסטה
●● **צנרי נירוסטה**
●● **עובדי יצור**
אחרי שרות צבאי
5 ימי עבודה בשבוע
ארוחות חמות מוגשות במסעדת המפעל
הסעה מהקריות ומעכו מרכבות
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות אל גובי,
טל' 04-927811/9

נשיונל סמיקונדקטור National Semiconductor
מצטרף לצוות המייצר את המעגלים המשולבים של דור העתיד
למחלקת אבטחת איכות
דרוש:
טכנאי מעבדה כימית
משרה: 7109
תאור התפקיד:
■ תפעול מגוון של ציוד מדידה מתוחכם, לביצוע בדיקות קבלה ואפיון למים, גזים כימיקלים וחדרים נקיים.
כישורים נדרשים:
■ טכנאי/ת הנדסאי כימיה
■ נסיון של שנתיים לפחות בעבודת מעבדה כימית — רצוי תעשייתית
■ נסיון מוקדם בתפעול מכשירי כרומטוגרפיה ובליעה אטומית – יתרון
■ ידיעת אנגלית טכנית — הכרחית
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, ותעודות וציונים אל: נשיונל סמיקונדקטור אי. סי. בע"מ ת.ד. 619 מגדל העמק 10556 עבור מחלקת כח אדם ולציין את מספר המשרה וטלפון להתקשרות
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

לחברה עתירת ידע גדולה באיזור חיפה דרוש/ה:
מבקר/ת כספי
תאור התפקיד: ביקורת בגופי כספים בחברות בנות ברחבי העולם מטעם אגף הכספים בבסיס החברה.
כישורים נדרשים: רואה חשבון מוסמך, עדיפות לבעל רשיון אמריקאי. נסיון בביקורת בחברות תעשייתיות ובחברות שיווק. ידע ונסיון בהכנת דוחות כספיים לפי כללי חשבונאות אמריקאיים.
נסיון בתרגום דוחות כספיים בקבים במטבע זר. ידיעת השפה האנגלית על בוריה, שפה נוספת יתרון. התפקיד כרוך במגע שוטף עם הדרג הבכיר ביותר בחברה.
אנא פנה/י לת.ד. 4353 חיפה מספר 2210 בצרוף קורות חיים, כתובת, ת.ז. וטלפון. - סודיות מובטחת-

פרסום שפי

למוסד ארצי גדול
דרוש
מנהל מחסן
למכירת פירות בסיטונאות
הכישורים הדרושים:
• השכלה תיכונית מלאה. רצוי בוגר קורסים במכירות וניהול.
• ידיעת השפה העברית על בוריה
• נסיון ידע במכירת פירות או ירקות.
• נסיון בניהול צוות עובדים, יכולת לקיים יחסי אנוש טובים.
• כשר אירגון ויכולת לנהל מו"מ עם לקוחות, מוסדות וספקים.
• ידע בניהול מלאי ויכולת לנתח דוחות מחשב.
• נכונות לעבוד בשעות הבוקר המוקדמות.
למתאים תנאים טובים.
מועמדים יפנו בכתב יד לת.ד. 1211 חיפה,
בצירוף קורות חיים ואישורים על השכלה וניסיון.
סודיות מובטחת

תש"ר תנועה להידברות בין דתיים וחילוניים
אם הנך מודאג/ת מהקיטוב ביחסי דתיים וחילוניים
אנו מחפשים
מנחים(ות)/מדריכים(ות) רכזים(ות)
לימי עיון וסמינריונים
העוסקים בנושא חשוב זה
בעלי מוטיבציה ונסיון בהדרכה
בגילאים 35 — 21, מתבקשים לפנות מיידית בכתב בצירוף קורות חיים לי"גשר" רחוב החבצלת 9 ירושלים 94224

עירית אשקלון
למינהל ההנדסה - מח' לבנין עיר רישוי ופיקוח
דרושים
1. **מהנדס / אדריכל** (יוכל להתקבל גם הנדסאי), תנאי השכר בהתאם לכשורים.
2. **פקח בנין** הכישורים הדרושים: הנדסאי או טכנאי בנין, בעל נסיון וידע בחוק התכנון והבניה.
מתח הדרגות 5-7 בדרוג הטכנאים
מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצירוף תולדות חיים, למזכיר העיר.
עירית אשקלון, ת.ד. 9001, אשקלון, עד יום - 30.9.86

חברה מובילה "מעיין" בקרית גת
דרושים
משווקים
בעל ידע טכני רצוי עם רכב
תנאים טובים
051-889012

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

מקור

להברה עתירת ידע
המתמחה בגידול עסקים מתמיד

דרוש

**מנהל המכירות
הטוב ביותר**

בשכר ובתנאים הטובים ביותר

להפקיד נציג החברה באירופה

דרוש מהנדס בעל ניסיון רב ומוצלח במכירות בשוק האירופאי אשר מאחוריו ניסיון בעבודה ממשית במדינות אירופה
ידיעת השפות אנגלית וספרדית או צרפתית - תנאי
מועמדים מתבקשים להתקשר טלפונית 03-248211 בדחיפות
ראיון המועמדים ע"י נציג החברה מחו"ל ייערך בימים הקרובים
סודיות מלאה מובטחת
מודעותינו מיועדות לגברים ונשים כאחד

מקור, שרותי מידע ישראליים בע"מ
רחוב מלכי ישראל 19 תל-אביב טל. 228407

**25 שנות נסיון
בשיבוץ לתפקידי מפתח**

לקבוצת מפעלי ...

דרוש

חשמלאי מוסמך

הכישורים הנדרשים:
★ ידע כללי באלקטרוניקה
★ ידע במערכות הידראוליות ופנאומטיות
★ ניסיון מוכח של 5 שנים
★ תעודת חשמלאי מוסמך הכרחית
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ופירוט ניסיון קודם, לת.ד. 4429 רמת-אליהו 75143 או טלפונית 03-9631010 לעארא שקד

לחברת ניקיון גדולה
דרושים/ות

עובדות ניקיון

משמרות מאוחרות: פ"ת, פ. כץ, ג. שמואל וראש העין
לניקיון משרדים בחברת אלקטרוניקה בפ"ת וג. שמואל
הסעות והארוחות מובטחות
שכר הולם משולם בהתאם להצמדה להשגיות ולנורמות
להתקשר מיום א'
עבור פ"ת 9231654 ליוסי
עבור ג. שמואל 713595 לאיציק

מוסד הטכניון
למחקר ופיתוח בע"מ

חוקר/ת

בעל/ת תואר ראשון או שני, לעבודה במחקרים בתנועת מזהמים למי-תהום בנושאים:
1. תהליכי פירוק כילאטים של מתכות כבדות בקרקע בתנאי אוורור ורטיבות משתנים.
2. מאזן ותנועה של אויר באיזור הלא רווי.
קיימת אפשרות לשלב עבודה בלמודים לתואר גבוה.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב או טלפונית אל: פרופ' יורם אבימלך או פרופ' ישראלה רביב, המרכז למחקר במים וקרקע, הפקולטה להנדסה חקלאית, הטכניון חיפה 32000, טל. 04-282270

מזכירה

לניהול אדמיניסטרטיבי של פרוייקטים
תאור התפקיד:
מעקב שוטף אחר תקציבי פרוייקטים
הכנת הצעות תקציב ודו"חות שנתיים וחצי-שנתיים
משא ומתן עם גורמים טכניונים וגורמי חוץ
מתן עזרה לחוקרים הראשיים בבעיות כספים שונות
ניהול חשבונות הפרוייקטים
הערה: המשרה הינה חלקית (50%)
מכרז מס' 80/86

מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות בכתב, בציון קורות חיים ונסיון מקצועי, אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ קרית הטכניון, חיפה 32000, עד יום 21.9.86 בציון מס' המכרז.

יותר טוב מנפאואר

לסניף תל-אביב
המחלקה המשרדית
בן-יהודה 12, א'-ה', 14:00—08:00
טל: 284128, 03-298877

דרושות

פקידות ביטוח

בעלות ניסיון של שנה לפחות בתחום רכב ודירות
למשרה מלאה או חלקית
באזור תל-אביב

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה
באר שבע • רחובות

עבור אחד מלקוחותינו
חברה גדולה בענף המזון
באזור ת"א

עוזר/ת למנהל כוח-אדם (משרה 1205)

אדם דינמי ונמרץ, עד גיל 35, בעל נסיון בתחום משאבי-אנוש, יכולת מו"מ, ויחסי אנוש טובים
★ עניין ואתגר מקצועיים, ואפשרויות התפתחות וקידום בארגון כלל ארצי מצפים למועמד המתאים

מהנדס תחזוקה
(משרה 1210)

מהנדס מכונות, בעל נסיון של 5 שנים לפחות בנושאי תחזוקה ובניהול אחזקה במפעל תעשייתי
★ לניהול תחזוקה במערכת גדולה, המפעילה ציוד ממוחשב ומתוחכם

מועמדים ישלחו פירוט קורות חיים ונסיון אל ת.ד. 11024 ת"א 61110 ויציינו מס' משרה
— סודיות מובטחת —

תחנת ייעוץ
לנושאי כח-אדם
בע"מ
תדמ

דרוש:

מחסנאי

לחלקי חילוף רכב
לפניות ת.ד. 4444 (סיכה מרגלית)

בחיפה
דרוש

מנהל/ת חשבונות

בעל/ת יכולת נהולית
לעסק מסחרי ל-6 שעות ביום

נא לפנות בכתב ולצרף קורות חיים
הנסיון קודם לת.ד. 33499 חיפה

סקורפיון קלאב
לסקורפיון קלאב
דרושים:

1. מנהל/ת מכירות
בעל/ת נסיון בניהול צוותי מכירה לתיירי עבודים ומוסדות בשיווק מזון הבידור.

2. מקדמי/ות מכירות
בעלי רקע ויכולת שיווק בתחום המזון והבידור.

3. טבח
משלה עם ותק ונסיון

4. מלצרים/ות
לעבודה בשעות הבוקר והערב.

5. מארחות קבלה
* תנאים טובים למתאימים נא לפנות לטל. 04-717184

Maquette Gpn
Leather Fashions
למפעלנו בעכו וכרמיאל
דרושה

מחסנאי/ת מנוסה

★ 5 שנות נסיון בטכסטיל/הלבשה — רצוי.
★ נסיון וידע במחסן ממוחשב — יתרון
תנאים טובים למתאימים
לפרטים 04-919321
סודיות מובטחת

לרשת מרפאות שיניים ארצית
דרושים

רופאי שיניים

כלליים ומומחים
בכל השטחים

בכל חלקי הארץ למשרות מלאות/חלקיות
אנו מציעים
עבודה במסגרת צוות מיומן כולל מומחים בניהול של מנהל רפואי
לקביעת ראיון להתקשר טלפונית:
03-214313, 03-264241/2/3, 03-255188

לחברה תעשייתית בענף הבניה
דרושים:

סדרן עבודה

השכלה תיכונית מלאה
יכולת ארגון וניהול צוות
רקע בהנהלת חשבונות —
יתרון רכב הכרחי

מפעיל

יכולת טכנית טובה
נכונות לעבודה מאומצת

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים
לת.ד. 9226 חיפה

לבי"ס לשפות דרושים/ות

מורים/ות לאנגלית

בשעות אחה"צ לחיפה והקריות
נא לפנות לטל' 671571 או 669061

לקבוצת מפעלי ...

דרוש

מנהל חשבונות
סוג 3

עם נסיון של 4 שנים לפחות
נא לפנות בכתב בלבד
לת.ד. 4429 רמת-אליהו 75143
עבור "מנהל חשבונות"

בית-הספר
התיכון
לאמנויות

דרוש/ה

מורה לאנגלית

בעל/ת נסיון
לכיתות ט', י', י"א

לקביעת ראיון
02-273981, 02-273992, 02-273339

להנהלה משותפת קטמון ח' ט'
מרכז קהילתי קטמון ח' ט'
דרוש/ה

מורה/מדריך

לעבודה עם קבוצת ילדים, יום-יום בשעות אחה"צ (¾ משרה)
בדבר פרטים לפנות לרות שטיינץ
טל' 633929 בבית, 238675 בעבודה

למפעל תעשייתי בירושלים
דרושים

אנשי ביטחון

לעבודה קבועה לתפקידי שמירה ואבטחה במשמרות יום
גיל: עד 55. תנאים טובים למתאימים
עדיפות למשוחררי כוחות הביטחון
לפרטים לפנות לטל' 02-634536
בין השעות 08—07 ואחרי 18.00

ארדט
חברה לביטוח בע"מ

לסניפנו בחיפה
למחלקת ביטוח חיים
דרושה

פקידה

בעלת נסיון בביטוח חיים
לניהול תיק קיים וטיפול בלקוחות וסוכנים
לקביעת ראיון יש לפנות
לרבקה 04-528213

דרושה

בחורה אחראית

לעבודה במשתלת צמחי בית לייצוא
על-יד כפר-סבא, עדיפות לבעלת רקע שתלני. משרה מלאה
052-20538

למשרד נסיעות ותיירות
עבור תיירות נכנסת
דרושים:

1. מפעילי תיירות למח' F.I.T
דוברי אנגלית ו/או גרמנית.
עם ניסיון של שנה לפחות ותיירות נכנסת.

2. מפעילי תיירות מתודלים
בעלי שליטה בגרמנית.
נא לכתוב ת.ד. 32255 ת"א 61322 בצירוף פרטים.
- סודיות מובטחת -

לחברה קבלנית לבנין בחיפה

דרוש

מנהל עבודה

בעל נסיון בעבודות שלד וגמר.

לשם קביעת ראיון נא לפנות טלפונית
04-385688 04 385215

עירית ירושלים
המחלקה לנוער ספורט וחברה
אגף הנוער
דרושים

מרכזים ומדריכים

לבתי תלמיד מקצועות:
בלט, חליליות, דרמה, אומנות, ספורט, מחשבים, אורגן, תעופה וצבע.
פרטים: באגף הנוער רח' יפו 19
טל': 228171/256

חברת שיווק

המשווקת למוסדות ורשתות שיווק
לרשותה כלי רכב
מסחריים + מחסנים
מעוניינת לקבל
הצעות רציניות
נא לפנות לת.ד. 9 בת-ים

להפנות תרוקים

לחברה בענף התמרוקים
באזור התעשיה טירת הכרמל
דרושה

עובדת אחראית

בוגרת 12 שנות לימוד
שעות העבודה 800 עד 16.00
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים, נסיון, המלצות וציון מס' טלפון
לת.ד. 33083 חיפה מיקוד 31330
לידי מר ישראל מנור

למפעל תעשייתי
במפרץ חיפה
דרוש/ה

תמחירן/ית

בעל/ת נסיון לעבודה מעניינת עם אתגר
לפנות בכתב יד, בצרוף קורות חיים,
לת.ד. 787 חיפה, 31007

לסוכנות ביטוח
דרושים/ות

*** מזכירה בעלת נסיון**
בביטוח אלמנטרי ועבודה אישית
עם לקוחות ל-5 ימי עבודה בשבוע

*** איש מכירות**
בעל רקע בביטוח (רצוי) לתפעול סוכנים

*** סוכני ביטוח**
פעילים בתחום הביטוח האלמנטרי

לקביעת ראיון 04-663858

נלת בע"מ
תעשיות ניילון ופוליאסטר
מגדל העמק
דרושים/ות

מכונאי אחזקה

- בוגרי בית ספר מקצועי
- ידע הכרות ונסיון עבודה עם מדחסים, משאבות צנטרפוגליות ושסתומים מכל הסוגים.
- עדיפות ליוצאי חיל הים ולמכונאים ימיים.

מפעילים לתחנת הכח

- בוגרי בית ספר מקצועי (10 שנות לימוד לפחות)
- ידע במערכות קיטור אוויר ודלק
- עדיפות לבעלי רקע ימי וליוצאי חיל הים

המודעה מתייחסת למועמדים ולמועמדות כאחד.

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים למחלקת כח אדם.
ת.ד. 276 מגדל העמק 10500
סודיות מובטחת.

לרכב אסמור אשדוד
סוכנות ראשית לפולקסווגן אאודי
דרושים

★ מכונאים
★ מחסנאי/ית

רצוי עם ניסיון
טלפון 055-22166; בפרטים לפנות לרפי

ארטל פירסומים (1986) בע"מ
דרושים:

אנשי מכירות

מנוסים לפרוייקטים יחודיים
04-670561/2

דרוש

מנהל סניף

לחברה העוסקת בייצור ושיווק מזון
על המועמד להיות מוכן לשעות עבודה רבות; ובעל הנתונים האישיים הבאים:
— כושר בניהול משא ומתן
— ניסיון בשיווק
— ניסיון בניהול צוות עובדים
טל' 02-539282

לחברת נסיעות ותיירות ותיקה
דרושים

← מנהל/ת חשבונות עצמאי
בעל/ת נסיון בהנה"ח ממוחשבת

← פקיד/ה מורשה
בעל נסיון של שנתיים לפחות

← פקידת עזר

המעונינים יפנו בכתב בצרוף פרטים מלאים לת.ד. 34052 חיפה
סודיות מובטחת

קליל
מוצרי אלומיניום בע"מ
דרושים

מרכיבים

להרכבת מוצרי אלומיניום באתרי בניה
הכישורים הדרושים:
◆ יוצאי צבא
◆ בעלי נסיון בתחום האלומיניום ו/או במסגרות
◆ רשיון נהיגה יתרון
◆ לתושבי עכו או הקריות
על המועמדים המתאימים לפנות טלפונית אל מנהל כח אדם או אל מזכירות המפעל טלפונים 04-711161-9

קרית אתא
ע. ק. אתא — המחלקה לחינוך ותרבות
לביה"ס המקיף רוגוזין
— חטיבה עליונה —
דרושים:

1. מורה לביולוגיה בהיקף של 19 ש"ש (משרת אם) למגמה הביולוגית

2. מורה למשרד ממוחשב בהיקף של 7-12 ש"ש

להתקשר לטל' 04-440254
או בבית לגבר בני טלע 04-922854

גדות תעשיות פטרוכימיה בע"מ
מפרץ חיפה

מפעילי מתקנים

המעונינים באתגר בעבודה, סיפוק וקידום מקצועי ועבודה במשמרות. בעלי הכישורים הבאים:
- בוגרי 12 שנות לימוד
- עדיפות לבוגרי בי"ס מקצועי
- יוצאי צבא
למועמדים המתאימים תנתן הכשרה ייעודית. נא לפנות לטלפון 724401 החל מיום א'

פרסום שפי

תעשיות אלקטרוכימיות (פרוטארום) בע"מ
אזור התעשייה הדרומי, עכו ת.ד. 2357 עכו.

דרושה

מזכירת מנכ"ל

הכישורים
- ידיעה טובה באנגלית
- נכונות לעבודה מאומצת תחת לחץ
- נסיון מוכח בנהול מזכירות ברמה גבוהה
5 ימי עבודה בשבוע
המעוניינות תפנינה טלפונית לתאום פגישה
למחלקת כח אדם 04-916753

פרסום שפי

מפעל מתכת חניתה בע"מ
דרושים

מנהל תחזוקה

תחומי האחראיות:
■ הפעלת צוות מכונאים, מסגרים, חשמלאים ואלקטרונאים.
■ קביעת מדיניות לתחזוקה שוטפת, מונעת ושיפוצי מכונות בעבוד שבבי.
דרישות:
● מהנדס מכונות, בעל נסיון בתחום מכונות עבוד שבבי.
● ידיעת השפה האנגלית הטכנית הכרחית

מהנדסי מכונות

עם נסיון בעבוד שבבי

5 ימי עבודה בשבוע
למתאימים תנאים טובים
להתקשר למנהל כח אדם
טל' 04-967411/3

למלון נהר הירדן
דרושים

☆ קופאי ראשי
בעל נסיון בעבודה בבית מלון

☆ קופאים/ות

☆ מרכזניות
בעלות שליטה באנגלית ובעברית

☆ מנהל חשבונות
סוג 2 או 3
עם נסיון

☆ מזכירה כתבנית
עברית/אנגלית
בעלת נסיון מוכח

בדבר פרטים נא לפנות למח' כח אדם במלון ת.ד. 155 טבריה 14201 או לטל' 067-92950

סוכנ/ת ביטוח מתחיל/ה

כן —
אתה/ה מוכנ/ה לעבוד קשה!

כן —
את/ה רוצה להרוויח טוב!!

כן —
את/ה רוצה להגיע להשגים שיקדמו אותך הלאה!!

בקיצור - כן להצלחה

בוא/י להפגש איתנו על כוס קפה ולשמוע הצעת שכדאי לה/ו להן.
"איכותי" סוכנות הביטוח שחושבת רחוק

לפרטים: 04-389254 לציפי

לחיפה כימיקלים בע"מ
המפעל הגדול ביותר בעולם ליצור חנקת אשלגן
דרוש:

הנדסאי/ טכנאי כימיה

לעבודת מחקר מעניינת במיוחד
להפעלת מתקן חצי תרשתי במשמרות
לתקופה של מספר חודשים. יתקבלו אף מועמדים הנמצאים בשלבי סיום הלימודים במגמות הנדסה/ הנדסאות כימיה או לימודי כימיה, אשר יוכלו להתפנות מלימודיהם.
נא לפנות בהקדם למחלקת המנגנון בחיפה כימיקלים ת.ד. 1809 מפרץ חיפה או לטלפון: 04-726051 בין השעות: 08.00-12.00 בימים א'-ה'
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.

לעתון "כלבו"
דרושה

מזכירת מערכת

במישרה מלאה

הכישורים הדרושים:
* נסיון של שלוש שנים לפחות בעבודת מזכירות בכירה.
* שליטה מלאה בשפה העברית
* כושר לעבוד בתנאי לחץ
* הופעה נאה
* נכונות לעבוד בשעות בלתי שגרתיות
לפרטים נוספים ולקביעת ראיון
טל. 670918, שרה אבימל

הלוח הארצי הארץ חדשות

לחברה מסחרית בדרום תל־אביב
דרושה
מזכירה אנגלית
שפת אם אנגלית
קצרנות, הדפסה, הפעלת טלקס
יום עבודה רצוף
לקביעת ראיון נא לפנות
ל"גפר" יחסי ציבור בע"מ
טל: 03-655454 בין השעות 09.00-15.00
תנאים טובים סודיות מובטחת

לשבועון גדול
דרושים

מזכירה למנהל
אחראית, מסודרת, ידע בסיסי בהנה"ח, לאחר שירות צבאי

מרכזנית
אחראית, מסודרת, רצוי נסיון אך לא הכרחי

גרפיקאי/ת
בעל/ת נסיון בעבודה עם מחשב, נכונות לעבודה בשעות לא מקובלות

לקביעת ראיון נא לפנות לטלפון 03-663047

כרמל כימיקלים בע"מ עתלית
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות סוג 3
בעל/ת נסיון ביבוא ויצוא
מועמדים מתאימים ייפנו למנה"כ"א
ת.ד. 8 עתלית 30300
טלפונים: 04-842457, 04-842351
◇ סודיות מובטחת ◇

יותר טוב מנפאואר

לסניף חיפה
המחלקה הטכנית
דרך העצמאות 104, א'-ה', 08:00-14:00
טל: 04-530051

1. מסגרים או מכונאי מטוסים בעלי נסיון של 3 שנים לפחות לעבודה ממושכת מגורים בחיפה, קריות ועד כרמיאל, מנפאואר 530051.

2. הנדסאי אלקטרוניקה / אלקטרונאי מגמה בתעשיה
אחזקה מעי אלקטרוניות וידע בחשמל, מגורים חיפה, קריות, עכו, עמקים והסביבה, מנפאואר 530051.

3. מנהל מחסן לניהול מחסן ממוחשב עם צוות עובדים נסיון הכרחי. מנפאואר 530051.

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

מדריך הארץ

תורניות

יום שישי

תורנות רופאים

המוקד רופאים במקרים דחופים מ־8 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתוספת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'-ה' 20.00-8.00
ביום ו' 15.00-8.00
טלפונים: 03-433300, 03-433500
"שקמי" — שירות רפואי לקט
שירת ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19—24
טל' 03-7549111 "שקמי" קוד מבוי 222
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית:
(24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3
תל־אביב 03-261111
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111
מרכז רפואי באר יעקב 03-223958
מרכז מידע לקרובנות אונס (24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-382611
מרכז מידע למבוגר לחץ מטעם "מבוגרים":
א' דה 11.00-13.00
ב' דה 16.00-18.00
רח' כנפי 13 תל־אביב
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב:
בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'-ה בין 21.00 עד 23.00. יום ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 03-285822, 294869
המרפאה פתוחה כל יום בכלל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה:
רח' הנמל 26, קומה ג', טל' 04-523566. שעות הקבלה כל יום 20.00—23.00
שיר"ן — שירות רפואי נייד
ירושלים: 24 שעות ביממה כולל רפואת שיניים
מוקד יום — 02-669531, 660585
מוקד לילה שבת וחג — 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכבי ב"ד
תל אביב, מוקד יום — 218820, 218696
מוקד לילה — 631011 מנוי 3752 ול' השאיר הודעה לרופא תורן מכבי ב"ד

תורנות בתי־חולים

תל אביב:
איכילוב — (פנימית, כירורגיה)
רוקח — (ילדים/פנימית)
ירושלים
שערי צדק — (פנימית)
הדסה ע"כ — (נשים, כירורגיה, אורתופדיה, עיניים, אא"ג)
בקור חולים — (ילדים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
שדה דב (האומר 3 תכנית ל' 428510
דיזה אצ"ל 52 שכ' התקוה 378403
ירושלים
נוה יעקב ב. מסחרי נוה יעקב 852243
חיפה
הנשיא שד' הנשיא 35 353512

רמת־גן
הרצה כצנלסון 151 722271
חולון
ד"ר חורי סוקולוב 70 842433
בת ים
בלפור בלפור 90 585448

פתח תקוה
כפר גנים לוחמי הגטו 6 9227316
נתניה
באות שקר ב. מסחרי אורים 52484
הקריות
הרמן מסמת מודיעין ק. מוצקין 715136
חדרה
קופ"ח כללית הושילר 35884

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברה, משפחה, מיניות — אנשפר מגיעה. ימים ב' ג' ד' — 17.00—20.00 בגרשוב 66 ת"א, טל. 9—281228. חיפה: ימים א', ד' — 16.00—19.00 רח' הנמרים 14 טל. 81520

באר־שבע 057-48111
תורנות רופאים ויטרינרים
ד"ר קלקמן יום רשה 9 קרית אונו 357715
מרכז סיוע לקרובנות אונס — 24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 234819
ירושלים — 245554
חיפה — טל' 04-82611
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'-ה בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00 שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 03-285822, 294869
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הנמל 26, קומה ג', טל' 04-523566. שעות הקבלה כל יום 20.00—23.00
שיר"ן — שירות רפואי נייד (24 שעות ביממה) כולל רפואי שיניים
מוקד יום — 669531, 660585
מוקד לילה, שבת וחג — 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכבי ב"ד

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגיה)

ירושלים
בקור חולים — נשים
הדסה ע"כ — (כירורגיה, אורתופדיה, עיניים, אא"ג)
שערי צדק — (ילדים)
הדסה הר"צ — (פנימית)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
שדה דב האומר 3 תכנית ל' 428510
דיזה אצ"ל 52 שכ' התקוה 378403
מכב"ש, שדה דב האומר 3 תכנית ל' 428510
דיזה אצ"ל 52 שכ' התקוה 378408
ירושלים
ביהרה עין כרם עין כרם 446350
מכב"ש, מרפאות רוממה הכ"ג 28 523191
חיפה
כמור הצבנים 97 524113

חולון ובת ים
קופ"ח עין יהב 2 884854
רמת־גן
גרנמה ביאליק 50 722237
פתח תקוה
מפיפרם שפירא 43 909030
נתניה
באות שקר ב. מסחרי אורים 52484
הקריות
הרמן מסמת מודיעין ק. מוצקין 715136
חדרה
קופ"ח כללית הושילר 35884

מרכזי מידע — אגר

03—452777 04—549121
02—528231—2

יום שבת

תורנות רופאים

המוקד רופאים במקרים דחופים: מ־8 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתוספת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
נהריה 923335
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 883133
לוד־רמלה 08-221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'-ה' 20.00-8.00
ביום ו' 15.00-8.00
טלפונים: 03-433500, 03-433500
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316

הסנה חברה ישראלית לביטוח בע"מ
מוגש כשירות לציבור על ידי

יום שבת		זמן הדלקת הנרות			יום שישי
פרק יומי					**פרק יומי**
עזרא הד					עזרא גד
משנה יומית					**משנה יומית**
אהלות יח, ד־ה					אהלות יח, ב־ג
דף יומי					**דף יומי**
מו"ק א					חגי' כב
הלכה יומית					**הלכה יומית**
ברכת הפירות הה, בד					ברכת הפירות הה, רא

	כניסה ש"ש	מוצ"ש
ירושלים	5.13	6.26
תל אביב	5.31	6.28
חיפה	5.24	6.27
באר־שבע	5.29	6.26

עג"מ מפעלי מתכת בע"מ
דרוש:
מנהח"ש סוג 2
שעות העבודה 08.00-15.00
נא לפנות לטלפון 04-729124

לעיתון צומת השרון
דרושה/ה
עורך/ת לשוני/ת
בדבר פרטים נא לפנות בימי א'-ג'
למערכת צומת השרון,
אחוזה 142, רעננה

לחבור אלקטרוניקס בע"מ
דרושה
פקידה
למשרה מלאה
* 5 ימים בשבוע
* הדפסה עברית אנגלית הכרחית
לפרטים 04-644289-0

למפעל גדול באיזור מגדל העמק
דרוש
★ מכונאי תעשיה בכיר
★ גיל 30 ומעלה
★ נסיון 10 שנים בתעשיה לפחות
★ תנאים מצוינים למתאים
לפנות בכתב למנהל כח אדם
ת.ד. 1278 קרית טבעון

למשרדי תנובה בחיפה
דרושה
חניכה
גיל 16-17
לעבודות משרדיות, תיוק ושליחויות
העבודה לתקופה ממושכת (עד גיל 18)
מועמדות יפנו למח' המנגנון
טל: 04-641111
שלוחות: 247, 260, 309

שי סוכנויות
דרושות:
מקדמות מכירות
אם את צעירה ודינמית
מודעה זו מופנית אלייך!
* עדיפות לבעלות נסיון במכירות
* צעירות בגילאי 27-35
נא להתקשר לקביעת ראיון מיום א'
טל. 04-700210 04-701922

לחברה מסחרית בתל אביב
דרוש
איש מכירות מנוסה
המלצות, בעל רכב פרטי
תנאים טובים למתאים
טל' 03-823755, 03-828894
מגורים בחיפה

למפעל תעשייתי דרוש
מחסנאי טכני
מועמדים בעלי נסיון וידע בניהול מחסן יפנו בכתב יד לת.ד. 4364, חיפה (31043)
(ולציין על המעטפה, "מחסנאי טכני")
סודיות מלאה מובטחת

הצב בע"מ
מוצרי גומי טכניים
קיבוץ ניר... ברוך בע"מ
דרושים/ות
*** מהנדס מכונות**
לתיכנון חלקי מכונות ציוד שינוע ותהליכי.
*** פלסטיקאי מנוסה**
להקמת קו הזרקת מוצרי פלסטיק
נסיון סכבי וסחרי הכרחי.
*** הנדסאי / טכנאי מכונות**
לעבודה במח' ההנדסית.
*** מזכירת מפעל**
עצמאית ובעלת נסיון מוכח בעבודה למשרה מלאה.
* ידיעת השפה האנגלית על בוריה, הכרחית.
*** מלגזן**
בעל ניסיון עבודה של כ־3 שנים
*** כתבנית עברית מעולה**
ידע בהדפסה אנגלית — למשרה מלאה
למתאימים תנאי שכר טובים
5 ימי עבודה בשבוע
לקביעת ראיון נא לפנות
למח' כ"א טלפון 04-740257

קופ"ח "מכבי"
למרפאות השיניים החדשה
באחוזה - חיפה
דרוש
רופא שיניים
לניהול מרפאה
בעל ותק של 5 שנים לפחות
עדיפות למומחה באחד מתחומי רפואת השיניים
בדבר פרטים לפנות לד"ר ש. ברק טל. 03-292911
סודיות מובטחת

האם ניהלת עסק?
אם ניהלת עסק, או שהנך מנתח מערכות או שהינך מהנדס תעשיה וניהול ואם יש לך ידע בהנהח"ש, מלאי ושווק (ידע במחשבים- יתרון) תוכל להשתלב בתפקיד בחשבשבת. התוכנה העיסקית הנמכרת ביותר בארץ. נא לפנות בכתב יד ל"חשבשבת צפון בע"מ" שד' הנשיא 46 א'
או טלפונית 04-333950, 04-337163

אחים הרשברג כמיקלים
דרושה
מזכירה-פקידה אנגלית
● שליטה מלאה באנגלית כולל הדפסה הכרחית
● שעות העבודה: 8.00-16.00.
נא להתקשר לפנינה. טלפון 052-521666.

סיטל מערכות בע"מ
מרכז לתעשיות עתירות מדע, קרית הטכניון
אחראי רכש ומחסנים בענף האלקטרוניקה
• ניסיון מוכח בניהול משא ומתן.
• עבודה עם מחשב
• 5 שנות ניסיון
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 9209 חיפה 31092

זמיר
שרותי כח־אדם בע"מ
לסניפנו בחיפה
דרושים/ות בדחיפות
מסגרים/ רתכים
מנוסים מכל הסוגים
תנאים טובים, ארוחות
והסעות למתאימים
חיפה, רח' החלוץ 3, טל' 04-670373
תעסוקה ברמה גבוהה

וולטה כרמיאל בע"מ
למפעלינו בכרמיאל המייצרים מוצרי פלסטיק מתוחכמים לייצוא
דרושים:
מנהל טכני
לתפקיד אחראי בנושא אחזקה, פיתוח ורכש.
הכישורים הדרושים:
* מהנדס מכונות
* נסיון של 3-5 שנים בתכנון.
* נסיון בניהול מו"מ עם ספקים וקבלנים
חשמלאי תעשיה
* בעל נסיון באחזקה ובניית מערכות.
* מגורים בכרמיאל־חובה.
לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית
04-987539/ 985243
מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד

לאמפא חיפה
דרושים:
מחסנאי/פקיד טכני
(מפ"ט) בעל רשיון נהיגה של שנה לפחות.
פקידה
ליום עבודה מפוצל
נא לפנות אישית ללילי טל
חיפה, שבתאי לוי 25
בכל יום עד שעה 12.00.

לאולפן לבגרות דרושים
מורים
לחכנת כתות לבחינות בגרות
בשעות הערב במקומות ובמקצועות הבאים:
★ תל־אביב, 03-5460618
מתמטיקה 5 יח' ופיזיקה 5 יח'
★ חיפה, 04-641040 פיזיקה 5 יח' אנגלית
מורים בעלי ניסיון בהכנה לבגרות ותעודת הוראה מתבקשים לפנות לטלפונים הנ"ל.
- תנאים טובים למתאימים -

ערי־תל־אביב־יפו
האגף לשרותי רווחה
דרושה
עובדת סוציאלית קהלתית
ב־50% משרה
לעבודה בלשכה לשרותי רווחה
בדבר פרטים נא לפנות
לגב' רחל בן הרוש. טלפון 381533

לעיתון "הארץ"
דרוש
סוכן
לנוה־מונסון
לחלוקת עיתוני בוקר
לפנות ליורם טל' 824271
מיום א' מהשעה 12.00

חבר
כח אדם מקצועי זמני
חיפה, רח' מוריה לוין 5, טל' 04-663966
דרושים/ות
למחלקה המשרדית
* מזכירה עב/אנג' ידע בהדפסה
דו לשונית + שליטה מלאה באנגלית
למחלקה הטכנית
* טפסן — לאחר שירות צבאי + נסיון מוכח
* מבקר איכות לאחר שירות צבאי מלא
הכרחי נסיון כטכנאי מכונות
* הנדסאי ייצור — התמחות במוצרי פח ברזל ופלביים
* מחסנאי — ידע בהפעלת מלגזה, נסיון מוכח של 5 שנים בתחום המתכת.

DATA
דרושים:
אנשי מכירות
נא לפנות בכתב לת.ד. 5115 ק.ביאליק
מיקוד 27150.

למפעל מתכת בחולון
1. **הנדסאי מכונות**
בעל נסיון להרכבת יחידות מכניות.
2. **כרסמים** מנוסים
3. **משחיזן** מנוסה למשחזת שטחים
תנאים טובים למתאימים
להתקשר לטל. 03-5562901

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ
מנהל חשבונות ראשי
תאור התפקיד:
אחראי לניהול מערכת החשבונות של מוסד הטכניון
פיקוח על ביצוע הרישומים בספרי הנהלת חשבונות
קביעת אופן הרישום מבחינה מקצועית והדרכת העובדים המבצעים רישומים אלה.
אחריות להכנת דו"ח רווח והפסד ומאזן המוסד לקראת ביקורת רואה חשבון.
ביצוע תפקידים כפי שיוטלו מפעם לפעם ע"י הנהלת המוסד.
הכישורים הדרושים:
* בוגר הפקולטה לראיית חשבון או בעל השכלה מקבילה
* בעל ידע ונסיון במערכות ממוכנות של הנהלת חשבונות בהיקף רחב
* יכולת פיקוח על צוות עובדים
* שליטה טובה בשפה העברית וידיעה טובה בשפה האנגלית.
מכרז מס' 45/86
המועמדים המתאימים מתבקשים לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון מקצועי אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קרית הטכניון חיפה — 32000, עד יום 21.9.86 בציון מס' המכרז.

לסוכנות ביטוח
דרושים/ות
* מזכירה בעלת נסיון
בביטוח אלמנטרי ועבודה אישית עם לקוחות ל־5 ימי עבודה בשבוע
*איש מכירות
בעל רקע בביטוח (רצוי) לתפעול סוכנים
*סוכני ביטוח
פעילים בתחום הביטוח האלמנטרי
לקביעת ראיון 04-663858

למפעל והיהם גדול
דרושים:
* תופרים/ות
בעלי נסיון
* רפדים
בעל נסיון
למתאימים תנאים טובים לפרטים
טלפון: 04-728872 04-228381

למפעל מתכת במפרץ חיפה
דרושים
□ **מסגרים**
□ **רתכים**
לפנות לטלפון 04-726121-9
לאלי מימון

לחברת "פטרולגז" בע"מ
דרוש
עובד אחראי בעל ידע טכני וכושר גופני עם רשיון נהיגה למשאית
העבודה במתקני מילוי הגז של החברה בחיפה
עיר גנים
נא לפנות בכתב יד בציון כישורים והמלצות
לת.ד. 4445 חיפה לידי אילן

דרוש:
טכנאי אלקטרוניקה למחשבים
במעבדה, עם נסיון.
* לפרטים נא להתקשר לטל. 701070 בין השעות 09.00-14.00 16.00-20.00

דרוש
כישרון צעיר/ה ואחראי/ת לבנית עצמית
עם עתיד מובטח בחברת מחשבים
ניסיון במכירות הכרחי.
תנאים טובים למתאימים/ות
נא לפנות לאביטעם
03-733223-5

לחברה לאמנות ישראלית
דרושה
מזכירה בכירה
אנו דורשים:
נסיון קודם כמזכירה
ידיעה מושלמת באנגלית ועברית
נסיון בניהול הכנסות והוצאות
נסיון בעבוד תמלילים
למועמדת המתאימה מובטחים תנאים טובים בחוזה אישי
נא לפנות טלפונית 02-723111

ADACOM TECHNOLOGIES
לחברתנו המפתחת ומיצרת מוצרי תקשורת מתקדמים ל־IBM 3270 דרוש/ה
מהנדס תוכנה
לפיתוח תוכנת תקשורת למיקרופרוססורים בזמן אמיתי
• נסיון רלוונטי של 2-5 שנים
• רצוי הכרת פרוטוקולי תקשורת IBM, BSC/SNA, X.25
נא לפנות לרינה, טל. 04-892444
אדאקום טכנולוגיות בע"מ

עירית הרצליה
* למחלקת המים דרושים:
2 שרברבים מסגרים
1 שרברב רתך
תנאים טובים למועמדים
נא לפנות לכח אדם, סוקולוב 11, הרצליה
* לאגף שיפור פני העיר דרושים:
נהגי מנוף ומכונת טאטוא בעלי רשיון ג'
תנאים טובים למועמדים
נא לפנות לאגף שיפור פני העיר,
טל' 052-86421

ארגמן תעשיות
אזור התעשייה יבנה
למפעלנו דרושים/ות
מבקרות/ים טיב
לביקורת בדים
● בדרישות 10 שנות לימוד
– 5 ימי עבודה בשבוע
– תנאי עבודה הולמים
– חדר אוכל במפעל
– תנאים סוציאליים מלאים
הסעה מובטחת
מועמדות/ים מתבקשים/ות
לפנות למנהל כח אדם 08-437811

לחברה צעירה ודינמית
דרושים
חשמלאי ראשי
נסיון בתעשיה, פיקוד, בקרת, ואוטומציה.
חשמלאי מוסמך
ניסיון בהתקנות בתעשיה, פיקוד, בקרה, ואוטומציה.
תנאים טובים למתאימים (סודיות מובטחת)
טלפונים: 39222 - 051-38773

לדפוס בתלפיות
דרוש מונטג'ר /צלם
תנאים טובים
טלפון
712052
712018

דרושים
נהגים
בעלי רכב גדול
לחלוקת עיתונים
בפתח־תקוה
טלפון: 651131
לבקש את פרדי

هكذا من الأصل

مكنز من الأصل

נשית מאוד
האופנה מקיבוץ צרעה

בואי להתחדש
בדגמי סתיו-חורף 86/87
בחנות המפעל

• שמלות • חולצות • חצאיות • מכנסיים
בסגנון מקורי וייחודי.

חנות המפעל בקיבוץ צרעה (ליד בית שמש ומערת הנטיפים)
פתוחה 7 ימים בשבוע 10:00 - 16:00
יום ו' 10:00 - 12:00
אנו מכבדים כרטיסי ישראכרט וויזה.
טל. 02-918237

אופנה נשית מאד

חריגות בבנייה חמורות נתגלו במלון הילטון ת"א

בקרוב יוגש כתב־אישום נגד המלון

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל אביב

אנשי האגף לפיקוח על הבנייה בעיריית תל אביב גילו חריגות בנייה חמורות במלון הילטון בתל אביב. בימים אלה מרכזת המחלקה המשפטית של העירייה את החומר בפרשה, ובקרוב יוגש כתב אישום נגד המלון.

שטח החריגות, במקומות שונים במלון, מסתכם בבאלף מטרים רבועים. זוהי אחת מחריגות הבנייה הגדולות ביותר שהתגלו בתל אביב בעת האחרונה.

בבדיקה של אנשי האגף לפיקוח התברר, כי מקומות חניה במלון נסגרו והפכו למחסנים. גורמים בעירייה הביעו זעם על כך, במיוחד לנוכח העובדה שמלון הילטון סובל מבעיית חניה חמורה, הגורמת למטרדים לתושבי הסביבה.

עוד התברר בבדיקה, כי על גג המלון, באזור חדר המעלית, הוקם מחסן, ובחזית הצפונית נבנה מחסן נוסף בשני מפלסים. כמו כן, הוקם מרתף לארוחות בגד המערבי של המלון, והורחב הלובי. כן קיימת חריגה בכניסה למטבח של עובדי המלון.

דובר עיריית תל אביב, בני כהן, אישר את כל המידע המובא לעיל. אשת יחסי הציבור של הילטון, נורית מנוסי, מסרה בתגובה כי במלון אין יודעים דבר בנושא זה.

פרקליט מלון הילטון, עו"ד דן מירקין, הוסיף בתגובה, כי כל המסמכים שהיו אמורים להיות נגישים לעירייה בקשר לכל פעולה שבוצעה במלון, הוגשו ברבעי.

95 הולכי־רגל נהרגו בתאונות במחצית הראשונה של השנה

קרוב למחצית מספר ההרוגים בתאונות־דרכים הם הולכי־רגל ★ אחת הסיבות: אי מתן זכות קדימה במעבר חציה

מאת יהושע גבר
כתבת "הארץ"
לענייני תחבורה

במחצית הראשונה של השנה אירעו 2,139 תאונות עם הולכי רגל, שבהן נפגעו 2,673 בני אדם, מהם 1,059 ילדים עד גיל 14. בתקופה זו נהרגו 95 הולכי רגל, 622 נפצעו קשה, ו־1,955 נפצעו קל. דובר המטה הארצי במשטרת ישראל, שמסר נתונים אלה ל"הארץ", ציין כי באשר קרוב למחצית מספר ההרוגים בתאונות דרכים, הם הולכי רגל: מתוך 225 הרוגי תאונות בת־קופה זו, 42.2 אחוז (95) היו הולכי רגל. במחצית שנה זו, מתוך 1,059 ילדים הולכי רגל שנפגעו בתאונות, קיפחו 22 את חייהם, 277 ילדים נפגעו קשה ועוד 760 נפצעו קל.

אי מתן זכות קדימה במעבר חציה

הדובר הדגיש, כי 2,159 התאונות עם הולכי רגל מהוות כמעט רבע מכלל 8,786 התאונות באותה תקופה. לכן, אמר הדובר, מהווים הולכי הרגל מוקד התעניינות בכל הנוגע לגורמי תאונות.

בתאונות עם הולכי רגל נמצאו שתי סיבות עיקריות: התנהגות לא נבונה של הולכי הרגל (928 תאונות), ואי־מתן זכות קדימה במעבר חציה (1,211 תאונות). הדובר ציין, כי מתוך 36 הסיבות לתאונות בקוד המשטרתי, אי־מתן זכות קדימה במעבר חציה הוא אחד משני הגורמים העיקריים לתאונות בכלל. יתר על כן, שתי הסיבות הללו אחראיות לפגיעתם של 80—90 אחוז מקרב הנפגעים מהולכי הרגל.

ניבולי פה בין רחבעם זאבי לבין משה טסה מעיריית ת"א

על רקע הזמנות לאירועים המתקיימים במוזיאון

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל אביב

"אני משתין עליכם", הטיח שלשום בערב מנכ"ל מוזיאון הארץ אלוף (מיל') רחבעם זאבי לעבר חבר מועצת העירייה מטעם הליכוד, חיים טסה. זה האחרון נדהם והשיב לו: "אני מזרבן עליך".

הפרשה אירעה בקבלת פנים שערכה עיריית תל אביב לכבוד מנכ"ל משרד הפנים הפורש, חיים קוברסקי. זאבי וטסה עמדו זה ליד זה והחלו משוחחים. טסה הביע תמיהה באוזני זאבי על כך שחברי מועצת העירייה אינם מוזמנים להופעות המתקיימות במוזיאון, כבוהג במוסדות תרבות אחרים בעיר. זאבי השיב, כי אין כל סיבה שלאירוע המאורגן על ידי אמרגן פרטי יוזמנו חברי המועצה. טסה השיב לו, כי אם יחרימו את חברי המועצה הרי הם יכולים "לסגור לו את הברזים".

כאן הלכו הרוחות להתלהט. זאבי הטיח בטסה "אתם, נציגי הציבור, יש לכם רק דרישות. אתם חצופים. אני משתין עליכם." טסה השיב לו: "אני מזרבן עליך", ואז נזעקו למקום ראש העירייה, שלמה להט, הדוחק את טסה מזאבי והבטיח לו כי יטפל בעניין ויקרא את זאבי לסדר.

סופר "הארץ" ביקש את תגובת זאבי, אך הוא סירב. טסה אמר בתגובה: "זאבי התנהג כמו איש מהרחוב. היחס שלו לנבחרים הוא מחפיר. לא נותר לו על התנהגותו".

משרד החינוך מערער על זכיית מנהל בי"ס בתביעה נגדו

בדיון בתביעה נגולו סדרי מינהל לא תקין והתחמקות המשרד מהתמודדות עם מורים שסרחו

מאת ניל מנדל
סופרת "הארץ"
לענייני חינוך

בית הדין המחוזי לעבודה בחיפה הורה אתמול להחזיר למשרתו מנהל בית ספר שלא הורשה לחזור לעבודה, למרות שהובטח לו כך בכתב. בית הדין מתח ביקורת חריפה על משרד החינוך, הגדיר את התנהגותו "שערורייה", והורה לשלם למנהל דמי הלנת שכר. משרד החינוך ערער על פסק הדין.

בית הדין, בהרכב שלושה שופטים בראשות השופט מרדכי כליף, התבקש להכריע בסכסוך בין משרד החינוך למנהל חטיבת הביניים בכפר הנוער הממלכתי־דתי בכפר הסידים. המנהל, דוד מגנר, תבע את משרד החינוך בגין שלילת משרתו ממנו, למרות הסכם בכתב בינו לבין מנהל אגף כוח אדם בהוראה במשרד החינוך, זבולון אורלב.

המנהל טען, כי הניסיון לסלקו ממשרתו נעשה לאחר ששב משליחות בת שלוש שנים בחו"ל. בתחילה נאבק בכוונה להדיחו, אחר־כך הסכים לעבוד שנה במשרה אחרת במחוז חיפה, לאחר שמנהל אגף כוח אדם בהוראה במשרד החינוך הבטיח לו בכתב, כי אם יבקש בתום השנה לחזור לעבודתו כמנהל חטיבת הביניים, יתאפשר הדבר.

בתום השנה לא כובד ההסכם ומשרתו לא הוחזרה לו. כדי ללחוץ עליו להיכנע, נמנעה ממנו משכורתו במשך כשנה. בעצת הסתדרות המורים, שתמכה במאבקו, המשיך המנהל להופיע במשרד החינוך במחוז חיפה מדי יום, למרות שלא הועסק שם. הוא ממשיך לנהוג כך גם עתה.

יחסים עכורים

בדיון בבית המשפט המחוזי נגולה פרשת יחסים עכורה בין המנהל. שוכה בשעתו בפרס החינוך, לבין אחרים ממורי בית הספר. בין השאר, הוזכר מקרה של מורה שהיכתה תלמידה קשות לפני שלוש שנים. המנהל העביר את העניין לידיעת משרד החינוך, אך הפרשה הושתקה. הוזכר גם סכסוך בין המנהל לבין מורה שסירב לערוך בבית הספר טכסים לציון יום השואה ויום הזיכרון לחללי צה"ל. מקרה אחר שהועבר לידיעת משרד החינוך, ואף הוא לא טופל, היה של מורה שנעדרה מעבודתה והביאה אישור מחלה, למרות שעבדה, בהיעדרה, במקום אחר.

סופרת "הארץ" מציינת, כי המנהל הנוכחי של כפר הנוער הוא המשנה למנכ"ל משרד החינוך.

עורך את העמוד: אריה חשבייה

בעיריית שפרעם יעבדו רק 5 ימים לרבות שבת

(ע). עובדי עיריית שפרעם יעבדו החל מהשבוע הבא 5 ימים בשבוע. ימי המנוחה שלהם יהיו יום שישי ויום ראשון, כדי לאפשר גם לנוצרים וגם למוסלמים להיות בבית ביום המנוחה שלהם.

תמורת יום החופשה הנוסף יצטרכו העובדים לעבוד שעה נוספת בכל יום־עבודה.

את ההחלטה, שיש לה מתנגדים בקרב הפקידים, קיבלה מועצת העירייה שקבעה, כי המשרדים יהיו פתוחים בימים ב', ג', ד', ה' ושבת.

עד עתה, היה יום המנוחה בעיריית שפרעם יום א', ונפגעו מכך המוסלמים, שנאלצו לעבוד ביום ה', יום השבתון שלהם.

מחלוקת חדשה בין החזית הדתית לעיריית חיפה

על רקע תביעת החזית שאוטובוסים לא יעברו בשבת ליד בית־הכנסת הגדול

מאת נורית בהנא
סופרת "הארץ" בחיפה

מחלוקת חדשה נעורה בין החזית הדתית לעיריית חיפה, על רקע תביעות ראשי החזית שאוטובוסים לא יעברו בשבת באזור בית הכנסת הגדול. לטענתם, מסלול האוטובוסים כיום מנוגד לסטטוס קוו.

ראש החזית הדתית בעיר, משה בליטנטל אמר אתמול ל"הארץ" כי החל ממחר, ישונה מסלול האוטובוסים.

דובר אגד, גדעון סלמור, אמר ל"הארץ", כי בלחץ הדתיים נתבקשה אגד לעבור למסלול הבולל סיבוב מסוכן. ראשי אגד תבעו לקבל מיסמך כתוב מן החזית הדתית, מביון שקשינוי מהווה סיכון בטיחותי. מיסמך כזה לא נשלח. הוצע מסלול־שבת שיעקוף את הדר הכרמל, אך משרד התחבורה טרם אישר זאת.

האחראית על התחבורה הציבורית מטעם משרד התחבורה, רות רז, הד־ריעה לעירייה שאינה מסכימה לשינוי. ביום שני תיפגש עם ראש החזית הדתית כדי לברר את הנושא. היא מבקשת לראות מיסמך כתוב הקובע מה הסטטוס קוו בנוגע לאזור בית הכנסת הגדול.

אוטובוסים ליישובים ערביים ימשיכו לנסוע

סגן ראש העיר חיפה וממחזיק תיק התחבורה, שמעון רודיק, אמר כי מותר לא ישונה המסלול. בינתיים הגיע רודיק לפשרה עם בליטנטל, לפיה קווי האוטובוסים המשרתים בעיקר נוסעים יהודיים יורחקו מבית הכנסת ויעקפו את רחוב הדר הכרמל, אולם קווי האוטובוסים הנוסעים ליישובים ערביים ימשיכו לעבור סמוך לו. "אי אפשר לשגע את הציבור ולשנות בכל יום שני חוטי את הקווים", אמר רודיק. לדבריו, מופעלים לחצים במישור לאומי על עיריית חיפה בנושא שמירת הסטטוס קוו.

פיסטוק חלבי מתורכיה שימש מסתור לאופיום

מאת זוהר בלומנקרנץ סופר "הארץ" בבתיים

פיסטוק חלבי שהגיע בגבילה מתורכיה, שימש כמקום מסתור לאופיום. היום תובא לבית המשפט תושבת בתיים (26), אליה היה מיועד המשלוח שהכיל 16.8 גרם אופיום.

בחיפוש בביתה של החשודה נמצאו מוסתרים בעליית הגג עוד 46 גרם אופיום, חלקו מוסווה כסוכריות עטופות בנייר לבן במשקל חצי גרם עד גרם המנה. נמצאו גם בקבוק אדולן וכלים לשימוש אופיום.

חקירת המשטרה החלה לאחר שהגבילה הגיעה בטעות לכתובת של אשה אחרת, תושבת בתיים. זו האחרונה שמוחה על המשלוח הכניסה את הפיסטוקים לתנור, כדי לקלותם. מתוך הפיסטוקים החל לצאת נוזל שחור. האשה נבהלה ופנתה עם הפיסטוקים לתחנת המשטרה. חוקרי משטרת בתיים העבירו את החומר השחור לחוקרי מדור הסמים ובדיקת המעבדה אישרה את חשדם: הנוזל השחור היה אופיום, במשקל כולל של כ־17 גרם.

בלשי מפלג הסמים הצליחו לאתר את זהות הנמען האמיתי, הגיעו לדירתה של אשה אחרת בבתיים.

המשטרה סבורה, כי מדובר בהברחה שיטתית של אופיום מתורכיה לישראל.

גבר מבית־דגון חשוד באונס ילדה בת תשע

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ"
בראשון לציון

בעל נגריה בבית־דגון (37) נעצר אמש כחשוד באונס ילדה בת 9 מבושב ליד ראשון לציון. היום יובא לבית־המשפט, להארכת מעצר.

האיש עבד בבית האם, המתגוררת עם בתה בנפרד מבעלה. על פי החשד, הסיע החשוד את הילדה במכוניתו לפרדס ושם אנס אותה. בפעם אחרת ביצע בה מעשה מגונה בעת שעבד בבית. חקירת המשטרה נפתחה בעקבות תלונה שהגיש אתמול בבוקר אבי הילדה במשטרה. לדבריו, נודע לאותו דבר המעשה, אשר האם לא דיווחה עליו. הילדה נשאלה על־ידי המשטרה, והתברר כי יש יסוד לתלונה. החשוד נעצר לחקירה.

מאסר לעו"ד שהורשע בגניבת כספי לקוחה

(ע). עו"ד יוסף שפרן, בן 71, מתל אביב, נידון אתמול בבית המשפט המחוזי בת"א לשמונה חודשי מאסר בפועל לאחר שנמצא אשם בגניבה, מעילה באמון ושבועת שקר. הנאשם זכה מאשמת קבלת דבר במרמה.

בגזר הדין אמר השופט אליהו מצא, כי "צר ומאכזב עד מאוד הדבר, שכך מתקפחים לעת זקנתו שמו הטוב והמוניטין של עורך דין ותיק, אך זו דרכה של תאוות הבצע, שהיא מעבירה את האדם על דעתו ושוללת ממנו את כבודו".

התובע, עו"ד אלמגן דורה, טען כי שפרן ייצג לפני כשבע שנים אלמנה שתבעה פיצויים מחברת הביטוח שלה, לאחר שבעלה נפטר בחו"ל. בתום התדיינות ארוכה, הסכימה חברת הביטוח ב־1979 לשלם לאלמנה 22.5 אלף ל"י, והודיעה לעו"ד שפרן, שייצג את האלמנה, שהכסף עומד לרשותו. שפרן השתמש בייפוי הכוח שהאשה נתנה לו, כדי לקבל את הפיצוי, אך במקום להעביר את הכסף לאלמנה, הפקיד אותו בחשבונו בבנק. לדברי התובע, שפרן הודיע לאלמנה שהחברה סרבה לשלם לה רק אלף ל"י.

כאשר גילתה האשה את מעשה הגניבה, הסכים שפרן להחזיר לה את הכסף, אך התעקש לגבות ממנו 10 אחוזים כשכר טרחתו. לדברי התובע, כדי לטשטש את עקבות מעשיו, לאחר שנתפס, נשבע שפרן שבועת שקר בתצהיר שהגיש לבית המשפט.

השופט אמר, כי מעשי הנאשם לאחר שנתפס בקלקלתו חמורים ומבישים לא פחות ממעשה הגניבה עצמו. השופט לא קיבל טענה לקולא שהעלה הסניגור עו"ד ישעיהו לוין, שאמר שלאחר הרשעתו לא יוכל שפרן לעסוק בעריכת דין. השופט קיבל את בקשת הסניגור ודחה את תחילת ביצוע גזר הדין ב־45 יום.

בוטל צו הסגירה נגד המטבח של מלון מנדרין

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ"
לענייני תיירות

לשכת הבריאות המחוזית בתל־אביב ביטלה את צו הסגירה שהוציאה כנגד מטבח מלון מנדרין בעיר.

אתמול נודע, כי צו הסגירה בוטל לאחר שביקורת תברואתית חוזרת שנערכה במקום העלתה, כי "המצב כיום משביע רצון".

הצו הוצא ב־13 באוגוסט, בעקבות ליקוי תברואה שנתגלו במקום. הביקורת החוזרת נערכה ב־4 בספטמבר על ידי הברואית לבריאות הסביבה, מוניה כץ. צו הסגירה בוטל ע"י רופאת המחוז, ד"ר זהר ארלה, במסמך הנושא את התאריך 10 בספטמבר.

גליון מיוחד לראש השנה

מה מתבשל?

קראו החודש
ב- מזון ומטבח
כתב העת לענייני מזון, ארוח ותזונה.

עכשיו! ניתן להשיג את "מזון ומטבח" גם בקיוסקים ובחנויות העתונים.
המחיר: 1.85 ש"ח בלבד.

קראו החודש: ★ מעדני דבש מפתיעים: דגי ים, יונים, בקר, עוף ועוד ★ מאכלי חג ומשמעויותיהם ★ מערכות ULTRA-FILTRATION בייצור מזון ★ כבישת מלפפונים במלח ובחומץ ★ תבלין החודש: שומר ★ אחסון בשר: תהליך ההפשרה ★ הדים מתערוכת "גורמה" בניו־יורק ★ מדור "על היין" ★ מינרלים במזון ★ כלי אוכל בהיסטוריה ★ מוצרים חדשים, ועוד.

הפצה ע"י: "מד — חברה להפצה".
מזון ומטבח מקבוצת דפי זהב, טל. למנויים: 03-7532345

"משכית" ו"נעמת"

מודיעות על פתיחת
שנת הלימודים תשמ"ז:

★ סמינר להכשרת מדריכות למלאכת יד
★ סדנאות משולבות למתקדמות ומתחילות
★ הקורסים יתקיימו במועדוני "נעמת" בת"א–יפו

המקצועות:
★ טלאים ואפליקציה – סריגת יד וקרושה;
★ עבודות מחט ורקמה אמנותית;
★ מקוק בשיטה יפנית – תחרה רומנית;
★ אריגה אמנותית (חשוקים, מסגרות ואריגת אצבעות אינדיאנית).

פרטים והרשמה (החל מיום א')
מועדוני נעמת: ת"א: 827995/449991
397799/391079
חנויות משכית: ת"א: 375717 282161/296165

קריירה בינלאומית

הרשם ללימודי תעודה
בבית הספר לניהול היצוא וסחר בינלאומי

העתיד שלך... ושל המדינה

התעשייה הישראלית משוועת לאנשי מקצוע בתחום היצוא. היצוא הוא העתיד של המדינה... וגם יכול להיות העתיד שלך. בית הספר לניהול היצוא וסחר בינלאומי הוקם כדי לענות על הצורך הקיים בשוק לאנשי מקצוע ברמה גבוהה. לא מדובר על עוד "סדנא", "קורס" או "השתלמות" אלא על לימודים מקיפים, יסודיים, מרכבים — שבסופם יוכל הבוגר לתרום להרחבת היצוא במפעל בו יועסק ואף להגות מקריירה בינלאומית ומסיפוק רב.

תוכנית לימודים בינלאומית ברשת חינוך ותיקה

רשת אורט, רשת החינוך המובילה בישראל, הקימה את בית הספר על פי המודל של מוסדות דומים בפינלנד ובאנגליה שזכו להצלחה רבה.

בין נושאי הלימוד: אמנות המכירה ויחסי לקוחות, ניהול פיננסי, שיווק, פרסום וקדום מכירות, הקמת מערך שיווק וייצור בחו"ל, חקר שווקים, מאגרי מידע עיסקי, תגבלה ודוקומנטציה, שפות זרות.

בין המרצים אנשי השטח, יהיו מנהלי מפעלים ומנהלי יצוא. בחודשי הקיץ תתבצע עבודה בפועל במפעלים.

בבית הספר יופעלו שיטות, עזרים ואמצעי לימוד מתקדמים, מחשבים וספריה מקצועית.

איך מתקבלים ללימודים?

הלימודים יתקיימו 5 ימים בשבוע, 6 שעות לימודי יום.
הלימודים מיועדים לבעלי בגרות מלאה ואקדמאים.
יערכו מבחנים פסיכוטכניים ומבחני כניסה באנגלית.
למסיימים תנתן תעודה בניהול היצוא וסחר בינלאומי.

30 מקומות בלבד — הרשם עכשיו!

ללימודים יתקבלו רק 30 מועמדים.
מועד תחילת הלימודים: נוב' 1986.
לקבלת פרטים וקביעת ראיון אישי נא לפנות למר ראובן לבבי, מנהל בית הספר.
טלפונים: 234597, 234507-03.
נא להתקשר בימים א'-ה' משעה 14.00 ואילך.

אורט ישראל
המערכת ללימודי מבוגרים

כאבי גב? מתח? עייפות?

הפיתרון:

פלכרית

פלא של כרית למסג' עצמי

לחיצה קלה בלבד ודיטוטים נעימים ומהירים יעסו את גבך התפוס, את רגליך הכואבות ויזרימו דם עד להרפיה מלאה והפגת כאבים.

ד"ר שמואל ב. שטרנברג: "אני ממליץ על כרית הפלא מכל הלב ולאור נסיוני".

מתנה נפלאה לחג

להשיג בבתי המרקחת ובבלבו שלום להזמנות בדואר: שלח 46 ש"ח בלבד לפקודת "פלכרית" הנרקיס 50 ר"ג 52584
לקניות סיטונאיות: טל. 03-708569
★ המגוון שבכרית מופעל ע"י 2 סוללות

אילנות יועצים לפרסום

מטבחים
חדרי שינה, סלונים
מזנונים, פ. אוכל
תכנון אדריכלי ועיצוב פנים

דיור 2000
מול הוכר כל החדש
מפרץ חיפה, צומת ק. אתא
טל' 04-720920

ישר לביתך
אגל בית אדומי
גם דיאטטי
למשפחות ולילדים
המחיר מיוחד לחגים
03-9226870
גם קייטרינג
★ אינדיבידואלי ★

רמיס והיטים בע"מ
(מפרק זמני)
המפעל: ייצור ושיווק והרשי משרד בע"מ (מפרק זמני)
מבצעים למכירה מבכי החברות שבכותרת
(תחולת מכירה המרקורית)
לפנות להציע עד ל־18.9.86
ד"ר ג. קלוגמן, עו"ד
מפרק זמני של החברות שבכותרת
הירקון 315 ת"א 440810
03–442955

כנסית הדורמיציון
הר־ציון, ירושלים
ת.ד. 19827

מוצ"ש, 13.9.1986, 20.30

מחברת התווים של אנה מגדלנה באך

עם
רובין ויזל קפסוטו — סופראן
וקרול צ'רסי — צימבלו

אורנטל בע"מ

- סוכנויות יבוא ושווק

לועדי עובדים, הנהלות מפעלים ומוסדות.
קשה לכם להחליט מה לקנות
כשי לראש השנה?

חייגו לטלפונים 823889, 838110, 03–821643 (דוד)
ואנו נשלח אליכם קטלוג צבעוני ומהודר של מבחר מגוון וגדול ביותר של מוצרי חשמל, כלי בית, ספורט, מתנות ועוד ועוד. וכן הטבות מיוחדות.

כתובתנו: "אורנטל" רח' העליה 34 ת"א. פתוח משעה 8.30 עד 18.00 ברציפות

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES

It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 9301 N. Highway 1, Suite 979, Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

לארכיטקטים וליצרני עבודות אלומיניום

עידן חדש בענף האלומיניום

קומפלט + הדרכה + מידע
הכל תחת גג אחד

1 קומפלט — קיימים במרכז - פרופילים, אביזרים, אטמים, מבלטים, קטלוגים ותצוגת דגמים בבתי המסחר המורשים למכירת פרופילי קליל.

2 הדרכה — קליל הקימה 4 מרכזים לייעוץ טכני והדרכה - תצוגה במקום, אפשרות לייצור דגם, חופשי - ללא תשלום. הביקור בתיאום מראש.

אזור המרכז	אזור ירושלים	אזור הדרום	אזור הצפון
ארטל בע"מ	אלמור בע"מ	רופל בע"מ	קליל תעשיות בע"מ
טל: 03-805320	טל: 02-864468	057-73124	טל: 04-710957

3 מידע — קטלוגים הכוללים שרטוטי הרכבה, פרופילים, אביזרים, אטמים ומבלטים ניתן לקבל במפעלנו, במרכזי ההדרכה ובבתי המסחר המורשים למכירת פרופילי קליל.

מוצר איכות נוסף של קליל

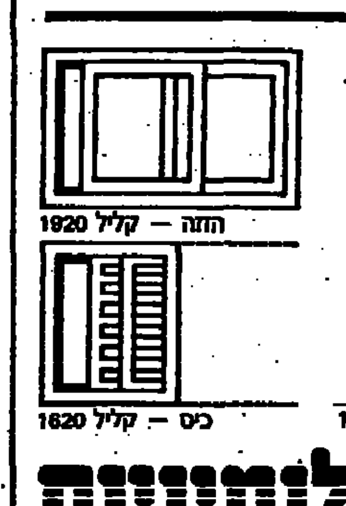

הזזה — קליל 1920
כיס — קליל 1620

חלון הזזה • חלון כיס*

דגמים קלים מפרופילים משותפים

החלונות עמדו בבדיקות התאמה של מכון התקנים הישראלי לדרישות ת"י 1068 "חלונות אלומיניום".
סימן הזיהוי הבלעדי של פרופילי קליל ☰ 3 פסים.
*חלון כיס 1620 נוסף לדגמים בעלי המוניטין: 1660, 1661, 1662

קליל פרופילי אלומיניום

קליל תעשיות בע"מ ■ ת.ד. 210 קרית מוצקין 26114 ■ טל: 700424, (04) 710957 ■ טלקס 471537 KLIL IL.

הארץ

הלוח הארצי

הארץ חדשות

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאןהדרום הלוח הבטוח

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 03-371261.
המחיר למודעה 42 ש"ח
המחיר למילה 5.25 ש"ח
המחירים כוללים מע"מ

דירות

קבלנים מציעים

● בנין 18 חדרים אבן בשנה מף 249608 בשטח העבודה

● בבנלוסין דירת פאר בת 5 חדרים 242854 222758

ביקוש וילות

● דרושה וילה / בית 12 חדרים ויותר להשכרה 521792 (3911) 525551

קבלנים מציעים

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

3.5—3 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות בשכרה

דירות מרוהטות

דירות בדמ"פ

ביקוש דירות

דירות להחלפה

[illegible]

מכוניות

ג'יפים

דייהטסו

הלבו

מלבוס

מודרים

לנציה

מוריס

מרצדס

סובארו

אודי

אוטוביאנקי

אמריקאיות

אופל

אלפא

ב.מ.וו.

סוזוקי

סיטרואן

סימקה

פולקסוואגן

פורד

פיז'ו

פיאט

[illegible]

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

ירושלים המשך

פיאט

רנו

מסחריות

אופנועים

ביקוש רכב

הצעות עבודה

ביקוש עבודה

עסקים

משרדים

מגרשים

מחסנים

חנויות

מבני תעשיה

אולמות

הלוואות

מציעים למכירה

מציעים למכירה

גני ילדים

קורסים

בריאות

שרותים

מצלמות וידיאו

חימום והסקה

שיעורים

שידוכים

שידוכים

דנאל

תונים

הכרזות

תיבוב

מפגאר

תעוה

לוח קיר

הזדמנויות

מציאות

מוצרי חשמל

תנורי אפיה

מחשבים

אופניים

בעלי חיים

שונות

מקררים

וידיאו

כליצינה

מערכת סטריאו

מכונות כביסה

רהיטים

מדיחי כלים

מלווידיות

צילום

קונים

שידוכים חיוגים

שיעורים פרטיים

הלוח הארצי כאן דרום אזור הדרום

דירות

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

3.5 — 3 חדרים

1.5 — 1 חדרים

שכ"ח

שותף־שותפה

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אופל

אלפא רומיאו

אמריקאיות

דייהטסו

סובארו

סוסיתא

סיאט

סיטרואן

פולקסוואגן

פורד

פיאט

פיג'ו

רנו

מסחריות

איתור רכב גנוב

הצעות עבודה

אחיות

גזירה ותפירה

עוזרות ומטפלות

ביקוש עבודה

עסקים

מחסנים

אולמות

חנויות

מבני תעשיה

משקים

חקלאות

בריאות

שידוכים

מכירות

מחשבים

שעורים

ריפוי והדרכה

לפנימית בנות דרושה

עובדת סוציאלית

במשרה חלקית 65% 4 ימים בשבוע.

עדיפות לבעלות ניסיון בעבודה פרטנית וקבוצתית בבית לנערות נשים.

פניות טל: 053-23523, 053-23564

ביה"ס המקיף יוקנעם עלית

דרוש/ה

מורה למגמת אלקטרואופטיקה

מהנדס אלקטרואופטיקה

להוצי משרה לכתות י"א-י"ב

מורה לאנגלית לשלושה רבעי משרה

לקרטים נא לפנות לטל' 04-893445, 04-893030

עיריית כפר־סבא

דרוש גנן לאיצטדיון הכדורגל בכפר־סבא

דרישות התפקיד:
אחריות לטיפוח הדשאים בשלושה מגרשי כדורגל באיצטדיון.
טיפול בנוי ובצמחיה הנמצאות באיצטדיון.
אחריות להפעלתו ואחזקתו של הציוד המכני המיועד לגינון.
טיפול סתקני ומסלולי אתלטיקה קלה.

הכישורים הדרושים:
הבנה ונסיון בטיפול ובאחזקת דשאים בהיקף נרחב.
יכולת תיפעול עצמאית של ציוד מכני.
יכולת ורצון ללמוד ולהשתלם בתחומים הנ"ל.

היקף המשרה והדירוג: משרה מלאה והדירוג עפ"י כישוריו של המועמד.

הגשת מועמדות: במזכירות העיריה עד ליום שני 22.9.86

בהצעות יש לציין רקע בתחום הנ"ל (מעשי, למודי) ותולדות חיים

חיים הייצלר
מזכיר העיר

הלוח הארצי העיר צומת השרון
תל אביב גוש דן והשרון

דירות

וילות ובתים

חסוך אלפי דולארים!!!
* אל תקנה דירה בלי בדיקה של מכון ישראלי לביקורת בניה.
* דו"ח קביל בבית משפט, של מהנדס מומחה המפרט את הליקויים בדירתך וערכם הכספי.
מיל"ב
02-224388/9

פרוייקט אורנים
חברה קבלנית לבנין
052-34441 03-471433

קבלנים מציעים

תל אביב

1—1.5 חדרים

2—2.5 חדרים

3—3.5 חדרים

4 חדרים ויותר

גוש דן

אזור השרון

לתשומת לב המפרסמים בלוח "העיר"

בכל פניה לפרסום מודעה חוזרת, להפסקת פרסום מודעה חוזרת או בירור אחר, יש למסור את מספר הקוד כפי שהודפס בעיתון בסוף המודעה. הודעות חידוש וביטול מתקבלות ישירות בטלפון: 03-571261 (רבקה).

הנהלת לוח "העיר"

חולון בתים

ראשל"צ

נתניה

דירות מרוהטות

דירות בדמ"פ

קח משכנתא היום
וקבל נוח שנה ליום יום
בנק טפחות

هكذا من الأصل

מכוה מן الأصل

הלוח הארצי / הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון
המשך

קונים זהב
ויהלומים גדולים
יהודה הלוי 143 ת"א
טל. 03-235924
ZAMLER

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

שותף/שותפה

מכוניות

אמריקאיות

ב.מ.וו.

ג'יפים

הונדה

דייהטסו

וולוו

סיטרואן

פיאט

סימקה קרייזלר

פולקסוואגן

מזדה

מיצובישי

סובארו

סוזוקי

פיז'ו

פורד

רנו

מרצדס

מיני מיינר

נ.ס.או.

מקסי / אוסטין

אופל

אינוצנטי

אלפא רומאו

אוטוביאנקי

אאודי

לנצ'יה

מלבום

ביקוש רכב

חלפי רכב

מתמטיקה • פיזיקה • כימיה • אנגלית • לשון ועוד...
מרכז הלמידה
שעורים פרטיים בבית או במכון. כל המקצועות והרמות
טל. 03-447404 ת"א

03-235667 יורים
השקעות בע"מ
• יוריסוס החברה הגדולה בישראל ליבוא אישי מרכבי סוכנים וקונים...

הצעות עבודה

דרושים
★ מזכירה לחברה גדולה באזור תל־אביב
★ מעבדות תמלילים מנוסות בתל־אביב (שכר גבוה)
קוד קוד

★ כתבנית עברית אנגלית לחברה בתל־אביב
★מפעילות טלקס לאזור ת"א (אנגלית שוטפת)
★ קלרנים/ות לאזור ת"א, פתח־תקוה והרצליה (שכר גבוה)
★ טלפנית (ידע על טלקס) לחברה בתל־אביב
★ עובדי מחסן לאזור פתח־תקוה (שכר גבוה)
בדבר פרטים לפנות "קוד־קוד", פרישמן 7, ת"א. טל. 03-240207, 03-240208

ל"קליניק" שירות
ניקיון לבית הבקרה
דרושים/ות
עובדים/ות
בתנאים מעולים
03-229779

בוא איתנו לקיבוץ
מתארגנת קבוצה של רווקים/ות. רצויים בעלי מקצועות
והשכלה בוגרי י"ב אחרי צבא עד גיל 32
03-216015 03-262521

זיוה רוזן
גרפולוגית מוסמכת
עברית ולועזית
טלפון חדש:
03-5462991

המנקז
זיפות ואיטום גגות
טל. 02/714786

הלוח הארצי

הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון
המשך

תשורות למשפחה
ברחוב יהודה 226, ת"א
טל: 5462805-6
דרושות
★ עוזרות ומטפלות ברמת אביב ורמה"ש
★ מטפלות לקשישים/חולים עדיפות לינה בת"א וחולון
★ עוזרות בסיס חודשי

פועלים/ות

[illegible]

פקידים/ות

[illegible]

עוזרות ומטפלות

[illegible]

שרותי דנאל כח אדם (אדיר יהושע) בע"מ
לסניף ת"א דרושים
★ נגרים
שנה עד שנתיים נסיון לעבודה ממושכת
★ מלחימות מחווטות
לתקופה ממושכת תנאים מצויינים למתאימות
ת"א גורדון 88, 03-222266
245541, 245531

נערים

[illegible]

בתי אבות

[illegible]

שרטטים וגרפיקאים

[illegible]

מכונאים / הנדסאים

[illegible]

שרותי דנאל כח אדם (אדיר יהושע) בע"מ
לסניף ת"א דרושים
★ כרסמים חרטים
מעולים, רגילים לתקופה ממושכת
★ מסגרים
קוראי שרטוט לתקופה ממושכת
★ נגרים
שנה עד שנתיים נסיון לעבודה ממושכת
ת"א גורדון 88, 03-222266
245541, 245531

נהגים

[illegible]

הנהלת חשבונות

[illegible]

שרותי דנאל כח אדם (אדיר יהושע) בע"מ
לסניף ת"א דרושים
★ מנהלי חשבונות
סוג 2, 3 נסיון במערכות ממוחשבות
ת"א גורדון 88, 03-222266
245541, 245531

ספרים/ות

[illegible]

מוכרות

[illegible]

חרטים/מסגרים

[illegible]

חשמל

[illegible]

שרותי דנאל כח אדם (אדיר יהושע) בע"מ
★ חממים
יוצאי ח"א לעבודת משמרות
★ שרטטי מכונות
נסיון בשרטוט צנרת לתקופה ממושכת
★ טכנאי מכונות
לתכנון הייצור, שנתיים נסיון לפחות
★ טכנאי מיזוג אויר
למחלקת שרות לתקופה ממושכת
ת"א גורדון 88, 03-222266
245541, 245531

סוכנים/ות

[illegible]

עובדי מתכת

[illegible]

עובדי ספר

[illegible]

יהלומים

[illegible]

מוכרים/ות

[illegible]

מוסכאים

[illegible]

דפוס

[illegible]

אחיות

[illegible]

גזירה ותפירה

[illegible]

נצא לאכול

דגים ומאכלי ים
● במסעדת אבו כוסא מבחר גדול של דגים ובשר על האש סלטים ביתיים. הירקון 11 רמת־גן.
● אוירה נהדרת על שפת הכנרת, במסעדת הדגים המפורסמת, קיבוץ עין־גב. מסעדת עין־גב לשירותכם עד שש בערב, בימי ו' עד שלוש.

חלביות צמחוניות
● בלנצ'י – רשת מסעדות הבלנצ'ס הטובות בארץ. מבחר מרהיב של בלנצ'ס, סלטים, מרקים, גלידות, עוגות וקוקטלים. בלנצ'י – צהלה דרך הרצליה 158, טל: 491747
● בלנצ'י סנטר – דיזנגוף סנטר ע"י קולנוע לב. טל: 203310
● נפולי בלינצ'ס מסעדה חלבית כשרה בלב דיזנגוף אוירה נעימה ומאכלים מעולים. הכניסה משערים 4 ו־6 פתוח עד חצות.
● בקעה מבחר מטעמי חלב ודבש כשר למהדרין מנות דגים, פשטידות, בלינצ'ס, סלטים, גבינות ועוגות. פתוח 6–21. אלנבי 54.

יהודיות
● בקיטון, מטבח יהודי ביתי ותפריט מגוון. רח' דיזנגוף 145 ת"א. טלפון: 03-233679.

איטלקיות
● ותפריטים האיטלקי המשובח ביותר במסעדת ריצ'י המשקיפה אל הים. רחוב הרברט סמואל 38. 7518785

בוכריות
● לאוהבי מאכלים בוכריים: מבית אמא אורגינליים: דושפרה, סמסה, גושגיז'ה, פלוב. בחולון 15 במאחורי הבורסה בר"ג אפשר להזמין ולקחת הביתה 7515305.

בלקניות
● אקרופוליס מסעדות טובה באמת דגים ובשר בנוסח הבלקן. ת"א המסגר 46 טלפון 338403. יפו העתיקה בניין כליף טלפון 838397.
● אל־דאוריו, מסעדה מקסימה. אוירה בסגנון בלקני מזרחי. ושר בכל ערב שישי. נורדאו 5 הרצליה ב'. 052-78858.

גלידריות
● הבלון, רשת מסעדות הגלידה הידועה ביותר בארץ. בואו אל הבלון ותהנו ממבחר של גלידות העשויות מחומרים טבעיים ועכשיו הבלון גם בבן יהודה 163, בהרצליה פיתוח ובנתניה.
● מגוליאתום מבחר גלידות בטעם נפלא ומקורי מחומרים טבעיים, מגוליאתום באבן גבירול 19. פתוח תמיד.

ישראלי מקורי
● במסעדות אודי מציעים לך גריל ומאכלים ביתיים כשרים. בצלאל 52 בורסת היהלומים.
● מסעדת מבורכת ממעדני המטבח הישראלי המזרחי והכשר. בניהולו של השף אודי נוסקן תמצא במסעדת "שורשה" ברחוב הירקון 195 ת"א. להזמנות צלצלו: 238913
● במעגשים מסעדה השייכת לסוג המשפחה, התפריט מזרחי וכולל גם ממולאים, סלטים, בשרים על האש ודגים. במעגשים אולם שיועד לאירועים מכל הסוגים. במעגשים תהיה אמיתית. רחוב אהרון קציר תל־השומר. טלפון: 769427
● מסעדת הבנות בבת שלמה, תפריט מגוון במחירים סבירים. בשרים על האש, דגים, ומיני סלטים. הנוף מרהיב. פתוח עד חצות 063-99806
● "לה תלי" מעדני גריל ואווז כשר בהשגחת הרבנות. אצל 61 התקוה "לה תלי" 372439

ים תיכוניות
● בפונדק העיירה, רחוב סירקין 4 גבעתיים. מאכלי ציד ואסקלת פתוחה. התפריט מיוחד האוירה מקסימה. טלפון 728300
● מסעדת "המגינה" מסעדת המגינה הנושקת לים, מציעה תפריט מגוון ויין חינם. נוף מרהיב בירכבל החוף, בהרצליה.

● כפרית מסעדה ים תיכונית הידועה במסורת ממולאים המטעמי הבשר והדגים. תהיה לאורחינו בעם "כפרית" – דרך בן צבי 70, ת"א 822979

מזרחיות
● אצל עבאס, מבחר מאכלים מזרחיים: סלטים, ממולאים, בשרים ודגים על האש. דרך בן צבי 38 – יפו. 821392
● מסעדת עזיז – מבחר שיפודים על האש. סלטים ביתיים במחירים עממיים. אבטיח, בקלווה וקפה על חשבון הבית. טל. 370911 רח' אצל 6 התקוה.
● בנוות אופ־אליעם כדאי לאכול במסעדת הילמי המפורסמת. התפריט מזרחי וגם אירופאי, שיפודים ממולאים ומגוון סלט במבחר מלא. בהנהלת נביל 063-32050
● אבו סעיד – מאכלים מזרחיים: דגים, סלטים ובשרים, רמת־גן הירקון 15 אחרי הבורסה. הרצליה נווה־אמירים 052-539252
● הגיעו אורחים מחו"ל! יש יום הולדת? הילדים רוצים לאכול בחוץ? לאן? לפונדק שאול בכרם.

עם אכל תימני מזרחי במיטב אוויר טלא. פונדק שאול כשר, כרם התימנים אלישיב 11 תל־אביב. מתקבלות הזמנות בטלפונים: 653305, 657619.

● לה תלי גריל ואווז כשר בהשגחת הרבנות אצל 61 שכונת התקוה. טלפון 372439.
● בוא לאל האצי אבו־האלדי. מסעדה מזרחית. בשר ודגים על האש. מחירים עממיים: הרב קוק, תחנת [illegible] הרצליה 052-550164.

סטקיות
● האם אכלת בשר שיפודים בשכונת התקוה? [illegible] הכניסה מדרך השלום 24. טלפון 336509.

ספרדיות
● [illegible] מטעמים ספרדיים: פאיה, מוסיקה באוירה ספרדית. דיזנגוף 277. טלפון: 443907.

פאב־מסעדה
● מקדש פאב הרצליה ע"י תחנת מכבי־אש מארח עד השעות הקטנות. תפריט עשיר, אבן אורות. 052-557599
● [illegible] תפריט מגוון בימי ד' ג'ים סייסון ועטליה סיאל. דיזנגוף 212. 245450.

צרפתיות
● "מומנטון" מציעה בלינצ'ס ומאכלי ים. נוף מרהיב במול דגים 1 יפו העתיקה. 820695
● באוירה מיוחדת מול הנמל, אוכל צרפתי מעולה. מחירים עממיים. כיכר קדומים 8 יפו העתיקה פתוח: 18.30–24.00. טל: 815898

● סטייקים, דגים ומאכלים, כבד אווז בבהור רטבים צרפתיים. ירמיהו 12. טלפון 448729.

רומניות
● במטבח ישראל סטקיה וממולאים ברמה אמיתית במחיר עממי השווה לכל נפש. לאירועים מיוחדים עד 60 איש. גם בשבת. דרך פתח־תקוה 78 ת"א.

תימניות
● צרצילה II מסעדה תימנית הטובה שבעיר מציעה תפריט במחירים מוזלים. פתוח שבעה ימים בשבוע עד לשעות הבוקר. השירות מהיר ואדיב. [illegible] רחוב דוד המלך 1. טלפון: 263330
● בואו להנות באוירה מזרחית תפריט תימני עד לשעות הבוקר בצרצילה III. ג'חנון, מלאווח ומנגי מרק תימני. רחוב פרישמן 10. טלפון: 223479.

מועדון מסעדה
● [illegible], הבנית בינלאומית מאתנה באוירה יוונית אמיתית. רחוב המלאכה 30 באזור התעשייה חולון. טל: 800500.

תפריט מגוון
● אכול כפי יכולתך במסעדת האמפרי הרצליה פיתוח. ביום שלישי ערב איטלקי בימי רביעי וחמישי ערבי דגים, בליל שבת פירות ים, במוצאי שבת ערב שיפודים. לילדים ארוחות מיוחדות. 052-77404.

ערוך ע"י מודפון 03-383838

هكذا من الأصل

הצטרף לענף המלונאות

למלון המלך דוד

קונדיטור מנוסה

לפנות למחלקת כוח־אדם טל׳ 221111

מלונות דן

למלון דן פנורמה ת"א דרושים/ות

מסרדי

מלצר/ית

ראשי/ת

מלצרים/יות לובי

מתאים לסטודנטים

פקיד/ת

מח׳ הזמנות

שרברב או מסגר

חשמלאי/ת

מוסמך/ת

פוליטורציק

מתאימים/ות בלבד יפנו למנה״ל כ״א טל. 03-663311

מלון שרתון תל אביב

דרוש/ה

SOUS-CHEF ,סו־שף

בעל ניסיון מוכח כסו־שף במלון 5 כוכבים

המתאימים יפנו אישית בצירוף קורות חיים

למחלקת כוח אדם, מלון שרתון ת"א

הירקון 115 בין השעות 09.30-13.30

הארץ חדשות

הלוח הארצי

ת"א גוש דן והשרון

המשך

חדש בארץ!

קלסר פלסטיק במחיר קלסר קרטון

מיוצר מקומי בשיטה ארופאית (תוצרת "שורק")

המחיר המומלץ 1.80 ש"ח + מע"מ

להשיג בחנויות

הרצל 30, נתניה

יטאי, רח׳ השלום שיכון ג׳, ב"ש

קרביץ, ויצמן 23, גבעתיים

רונית, בית הפועלים, רחובות

הנייר, רח׳ תרמ"ד 16, ראשל"צ

פביאן, ברנר 2, רעננה

רובין, הרצל 65, נהריה

גרפיק, השקדים 4, קרית־ביאליק

גרפיק, הנביאים 20, חיפה

יעיל, העצמאות 36, חדרה

ברטו, המלאכה 27, אזור התעשיה, חולון

עסקים

"לשד" יבוא ושיווק אלקטרוניקה

דרושים

משקיעים/שותפים

השקעה 30.000 דולר

053-40663

תיווך זוהר

טלפון 763595 376891

נסו והוכחו!

ברוך

כל שרותי הנדוה והמשרד לעצמאיים ולחברות

במחירים נוחים מאוד

03-835757

תינבור

שליחים/ות

שמירה ואבטחה

ביקוש עבודה

אולמות

חנויות

מבני תעשיה

מגרשים

מחסנים

משרדים

הגרוזאות

גינון

השקיה ממוחשבת לגינון וחקלאות עם חיסכון במים

"א.ט. איריגרול"

052-556270

איתנו באגריטק

מציעים למכירה

חקלאות

ריפוי והרזיה

חיפוי והדברה

שיפוצים

שירותים

מוצרי חשמל

מלונות ונופש

נופש וקיט

בריאות

צילום

טיסים

ניקוי הפרים

כרטיסי ביקור

שיש וריצוף

מערכת סטריאו

רהיטים

כלי נגינה

מושב

רק ביום חמישי 25.9.86

מכירה מיוחדת ליום אחד בלבד בבית האופנה של

גדעון אוברזון

רח׳ ירמיהו 5

פתוח מ־10-19

Oberson

צביעה סיוד ושיפוצים

באחריות ע״י עוסק מורשה • הנחות לקראת החגים

052-559306 ,052-82368

[illegible]

הלוח הארצי

הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון

המשך

וידאו

ציוד אמבטיות

חיות בית

חימום והסקה

מיסים

שיעור

שעורי עזר במתמטיקה פיזיקה וחשמל הכנה לבגרות 03-729844

חוגים

משרד מספר מצומצם של מקומות לטניס/ות לבולוני 4 ימי כייף מפנקים במנסין מלא באילת. 15-18.9.86 03-392990 פרסים 03-242181 "אתגר"

הבראות

שידוכים

קת'תן חצי חינם

מקרר

מכונות כביסה

תנורי אפיה

קרן

טלוויזיות

מדיחי כלים

חן

מסגר

סירות

בתזוג

בן-זוג

רוצים לקנות

מזוני אויר

לוח "קשר" עלון הפנויים/ות מס' 1 בישראל

כ-4500 פנויים/ות. שני משרדים, צוות מקצועי ומיומן. 10 שנות נסיון. והחשוב מכל כ-850 פנויים/ות מציגים עצמם החודש בעלון "קשר" במודעות מפורטות מאוד (כ-50% עם טלפונים) מחכים לקשר איתך

מחיר השרות למתקדמים כרטיס חבר 20 ש"ח בלבד. כרטיס חבר ניתן לרכוש תמורת תשלום דמי רעויני של 60 ש"ח

אין צורך להתחייב מראש לתשלום

רק טלפן הזמן! העלונים נשלחים במעטפות סגורות ללא תו זיהוי השולח

03-733994 04-446023

הלוח הארצי הלוח הבטוח חיפה והצבון

דירות

בניה קולקטיבית

ביקוש דירות

הזדמנות טובה

דמ"פ

וילות ובתים

5 חדרים ויותר

4–4.5 חדרים

דירות בשכ"ח

2–2.5 חדרים

3–3.5 חדרים

1–1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

גליל

דירות בשכ"ח

עסקים

משרדים

מבני תעשיה

חנויות ועסקים

סירות ושיט

קריות

וילות ובתים

מגרשים

משבבים

5 חדרים ויותר

هكذا من الأصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

חיפה והצפון
המשך

רהיטים

סטריאו

כלי נגינה

מקרר

יד שניה

חיות בית

מכירות

מערכות קול

מכונות כביסה

ב.מ.וו.

דייהטסו

וולוו

וקסהול

לנציה

מוריס

מרצדס

סובארו

פורד

פיאט

פיז'ו

רנו

סוזוקי

סיאט

סיטרואן

פולקסוואגן

אלפא רומאו

אמריקאיות

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

מסחריות

אופנועים

בי"ס לנהיגה

אביזרי רכב

שרותי רכב

הצעות עבודה

ומטפלות עוזרות

ביקוש עבודה

שירותים

שיפוצים

הלוואות

למפעל גדול באיזור מגדל העמק
דרוש
← חשמלאי תעשיה בכיר
- גיל 30 ומעלה
- נסיון 10 שנים בתעשיה לפחות
- ידע וניסיון באלקטרוניקה הכרחי.
- תנאים מצוינים למתאים

לפנות בכתב למנהל כח אדם
ת.ד. 1278 קרית טבעון

דרושים:
* מסגר/רתך עצמאי
* מסגרים בכל הדרגות.

גוסינסקי בע"מ "מאדק"
שדרות ההסתדרות 211, טל. 740351

לחברה ארצית גדולה
לבטון מובא
דרושים
בירושלים, בית־שמש ורחובות
משאיות ממודל 1978 ומעלה
להרכבת ערבלים
★ עבודה מובטחת ★
לפנות לטלפונים: 02-523434 מרדכי
02-534187 אתי

לעיתון "חדשות"
דרושים
1. מונטדרים
עם ניסיון לעבודות צבע ושחור לבן
2. מקרין פלטות
העבודה במשמרות לילה
לפרטים: 336702, מוטי גלילי אחרי 20.00

לחברה קבלנית
דרוש:
הנדסאי
מהנדס
לעבודות צנרת
נסיון לפחות 8 שנים
04-721898

בינה פסיכולוגיה יישומית
דרוש
מהנדס בנין צעיר
לעבודה באזור תפן (ליד מעלות)
כישורים דרושים: קריאת תוכניות בנין, פיקוח בבנין, ידע בפיתוח ותשתית, ניהול משא ומתן עם קבלנים. ניסיון של שנתיים לפחות. רצוי מגורים באזור הצפון.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 190 ק. ביאליק 27000

בעל רכב פרטי
הנוסע יום יום בשעות הצהריים בין השעות 1300 עד 1400 לכוון נהריה, להסעת אדם נכה (עוור) מקרית חיים לביתו בנהריה, תמורת תשלום סביר.
כל המעונין יתקשר לטל. 04-729171 או טל 04-729851 בין 07.30-13.00

לחברת בנייה דרושים
1) מנהל עבודה מעולה
2) שרטטת
רצוי ידע בהנהלת חשבונות ובהדפסה. סודיות מובטחת. לפנות בכתב־יד קורות חיים ונסיון לת"ד 8318, ירושלים.

סטימצקי
דרוש/ה
לסטימצקי בע"מ
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
למשרה מלאה
שישה ימים בשבוע
לפנות למנהם טלפון: 03-612060
03-622536/7

לשטיחי צרפתי באשדוד
דרושים
* איש מכירות
למכירת שטיחים מקיר לקיר, ותקרות אקוסטיות
* מתקיני שטיחים (בעלי רקע דומה)
הכשרה במקום.
טלפון: 055-25121-21960 מר צרפתי

דרושה
BOOKING CLERK
ליום עבודה מפוצל, בעלת ניסיון של 3 שנים
לפנות לאורי "עטת טורס" טל. 03-228183

דרוש/ה
מוכר/ת
במחלקת טקסטיל
בחנות כלבו גדולה באזור רמת־גן
כישורים נדרשים: ★ נסיון במכירות ★ גיל 30-50
שעות העבודה 15.00-20.00 בימים א'-ה'
נא לפנות לנחמה טל' 9231552(03)
בין השעות 09.00-13.00

לחברת דרוקר בע"מ
דרוש
מנופאי
נסיון קודם הכרחי
לפנות ליאון, טל' 286969, 410130
אחה"צ 232551

בית חולים נהריה
דרוש
רוקח/ת
נא לפנות אל מנהל בית המרקחת ת.ד. 21 נהריה, 22100, טל. 04-929762

באזור הצפון דרושה
משאית להרכבת מערבל בטון
נא לפנות בצרוף פרטים לת.ד. 9226 חיפה

לבי"ס אורט ע"ש גיל
דרך חיים 202 חיפה
דרוש
מדריך /מורה לחשמל
בהיקף של משרה מלאה
להתקשר למזכירות ביה"ס 04-527797

דרוש
טכנאי
קירור
ומיזוג אוויר
לחברת שירות
מרכזית בטבריה
עדיפות לבעלי נסיון
טל' 067-22188,
067-90905

מתפלות עבודה?
אם את:
□ כתבנית עברית / אנגלית.
□ מעבדת תמלילים
WORD MILL
בעלת נסיון
הצטרפי אלינו!
טל' 661424

דרושים:
נהגים
למערבלי בטון
נא לפנות לפרטים לטל 04-237131-2 בשעות העבודה, ועד 20.00 לטל. 04-254177

מרכז קהילתי עירוני
שפרינצק קרית אונו
דרושים
מורים למוסיקה:
אורגן, גיטרה, חלילית ותופים.
מורים נוספים:
אסטרולוגיה, מחול תנועה, ופלום.
טל. 04-449911 בימים א-ה לריקי

דרוש
לבנין רב קומות
בנהריה
איש אחזקה
טל' 254388,
254383, 257666

מחפש דירה?
מחפש מכונית?
מחפש עבודה?
את ההצעות
הלוהטות ביותר בעיר
תמצא ב-
הלוח הארצי
הארץ חדשות
מתפרסם ביום ו' גם בעיתון המקומי שלך

הארץ

יום ה', ח' באלול, תשמ"ו 12 בספטמבר 1986

ירושלים: רח' ההבצלת 2 טל' 224245, ת"ד 273 מיקוד ירושלים; חיפה: רחוב נורדו 20 טל' 661100, ת.ד. 5259 מיקוד חיפה 31052

תל-אביב: המערכה, ההנהלה, מחלקות המודעות וההפצה: הבניין רח' זלמן שוקן 21 טל' 624261 ת.ד. 233 מיקוד תל-אביב 61001

המו"ל והוצאה לאור: "הארץ" בע"מ רח' זלמן שוקן 21 ת"א

העורך: גרשום שוקן. האחראי: מתי גולן

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות

HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B 233, Tel 824261

גוש אמונים — חנינה לאסירי ארגון הטרור היהודי

מזכירות גוש אמונים החלה לקיים משמרות מחאה ליד בתיהם של ראש הממשלה ושל ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ. המשמרות נועדו להניע את השניים שיפעילו את השפעתם על נשיא המדינה, כדי שזה יחון את ששת אסירי קבוצת הטרור היהודי המרצים עונשי מאסר ממושכים בשל מעשי הרצח במכללה האיסלמית, סיוע לרצח, הטמנת מטעני חומר נפץ באוטובוסים ערביים ובשל תכנון פיצוץ מסגדי הר הבית.

דניאלה וייס מבקשת לגזור גזירה שווה בין אנשי השב"כ שזכו בחנינת הנשיא על-פי המלצת הקבינט, לבין אסירי קבוצת הטרור היהודי: וכי לא יהיה זה נכון ומוצדק גם במקרה זה לשדל את נשיא המדינה שישתמש בסמכותו לחון עבריינים, כדי "לסיים פרשה"? אם העניק נשיא המדינה חנינה לאחד עשר אנשי השב"כ שלא הורשעו קודם לכן בבית המשפט — מדוע יימנעו מלחון שישה אנשים שנשפטו כדת וכדין, ועל סמכות החנינה של הנשיא לגביהם כלל לא יהיה ויכוח בין שופטי בית המשפט העליון.

לגבי אנשי גוש אמונים אין הבדל בין שתי ה"פרשיות". הם מבקשים לנצל את חנינת אנשי השב"כ כדי לעורר מחדש את הדרישה לשחרר את אסירי ארגון הטרור היהודי. כזכור, בשעתו מצא יצחק שמיר כי יש מקום להתייחס אליהם כאל אנשים שסטו מן הדרך, כפי שקורה לעיתים לתנועות מהפכניות.

אין טעם להתווכח עם מליצי היושר של קבוצת הטרור היהודי: הם מחו נגד מעצרם, חקירתם, העמדתם למשפט, הרשעתם וגזר דינם עוד זמן רב לפני שפרשת האוטובוס קו 300 באה לעולם. האינסטינקט הדמאגוגי שלהם אומר להם כי כדאי להיאחז במה שעשו ראש הממשלה, היועץ המשפטי לממשלה, שר המשפטים והקבינט לשם שידולו של נשיא המדינה בעניין אנשי השב"כ.

אולם מהעובדה שנעשתה שגיאה אחת, אין להסיק כי מוכרחה להיעשות אחרת. נשיא המדינה לא היה צריך להיכנע ללחצים שהופעלו עליו בעניין אנשי השב"כ שרצחו שני מחבלים שמסר צה"ל לידיהם בעודם חיים, הדיחו לעדויות שקר ומסרו עדויות כוזבות לגופי חקירה רשמיים; אבל כשל כך אין צידוק לניסיון המכוון להביא לכך שנשיא המדינה ימעד שוב. מה שעשה פעם אחת, אסור שיעשה בשנית.

אתמול נמסר ממשכן הנשיא, כי חיים הרצוג ביטל פגישה עם הרב צפניה דרורי מקריית שמונה, שבה היה עתיד לעלות נושא החנינה לאסירי קבוצת הטרור היהודי. עוזר הנשיא, עמי גלוסקא, הדגיש כי עמדת הנשיא בנושא החנינות לאסירי ארגון הטרור היהודי היא, כי עליו לשקול כל מקרה לגופו ואין הוא מוכן שיופעל עליו כל לחץ מכל גורם שהוא.

נוכל רק לקוות כי הנשיא יחזיק בדעתו זו, גם אם משמרות מחאה יוסיפו להטריד את ראש הממשלה הנוכחי ואת ראש הממשלה הבא. נשיא המדינה, אסור לו שייהפך למכונה המפלטת חנינות באופן אוטומטי, כמענה ללחץ מצד זה או אחר של הציבור.

שר האוצר ינאם בפני ועידת הבונדס

(עת"ה). מכירות הבונדס ל-8 החודשים הראשונים של שנת 1986 הסתכמו בסכום של 332.957.000 דולר, סכום הגבוה ב-51 מיליון דולר לעומת אותה התקופה בשנת 85, וב-110 מיליון דולר לתקופה הדומה בשנת 84. נתונים אלה נמסרו על ידי דיוויד הרמלין, היו"ר הבינלאומי של קמפיין הבונדס, עם פתיחת הוועידה השנתית בת ארבעת הימים של מנהיגי הבונדס במלון "הייאט ריג'נסי" בבלטימור. מר הרמלין התבטא על הדו"ח השנתי לשנת 1986 שנמסר לו עם פתיחת מושב הוועידה ע"י נשיא הבונדס מר יהודה הלוי. במוצאי שבת ינאם בפני ועידת הבונדס שר האוצר, משה נסים.

קצת ביזוי, קצת פיסגה

מפגש אלכסנדריה הוא "מסיבת סיום" למובארק על הישגו בטאבה וחגיגה תקשורתית לפרס — אך בפועל לא יביא למפנה ביחסי מצרים-ישראל

מאת יואל מרקוס

פרס-מובארק: סרט מתח בהמשכים

שמעון פרס הגשים אתמול חלום. אך קצת באיחור וקצת בביזוי עצמי. פרס רצה את הפגישה הזאת לא עכשיו אלא לפני שנתיים, כשהאמין בכל לבו שבהידברות עם הנשיא המצרי — בעוד כל הקדנציה לפניו — יעלה בידו להכין את הקרקע לפריצת דרך בתהליך שלום שהיה אפשר לו גם להשתחרר מכבלי הרוטציה וגם להתייצב כפני הליכוד עם מסר קונקרטי.

אבל מובארק לא האמין כנראה שפרס יכול לעשות מה שפרס חשב שיכול לעשות. בעיני מובארק ויועציו הראשיים לא היה הבדל מהותי בין פרס לשמיר בכל הנוגע לנושאים העיקריים. אילו היה ברקע אחרת היה מן הסתם נפגש עם פרס מזמן, הוא רוצה איפוא את כל שידו ליה, לפתים עד ברש, של פרס לקיים ביניהם פגישה. מה שעניין את מובארק היה לקבל בחזרה את טאבה. ודרישה זו הפכה עניין של יוקרה לגביו. בקולנועים הפוליטיים בקהיר רינגו הלשונות הרעות כי בעוד שסאדאת החזיר למצרים את כל סיני, אין מובארק מסוגל להחזיר למצרים כמה מאות מטרים מדר־בעים. להוציא על ידי ביקורת זו, הפך מובארק את כמיהתו של פרס לבקר במצרים למנוף העיקרי שלו להשגת הבוררות על טאבה. ואכן, ויתרה ישראל למעשה לאורך כל הקו, כשלוח הזמנים של הרוטציה היזק את העסק שנפל משמים בידי מצרים: לא יהיה שטר בוררות, לא ייפגש מובארק עם פרס. כך דיבור לא לפני שנה אלא עוד שלשום. לא כל כך נעים.

הימים האחרונים היו איפוא מבוים במקצת. סרט מתח בהמשכים, בהגרלת משה ארנס. מי יכול שר מצרים באמת מרסר אותנו בשבוע האחרון. היה זה מחזה מעתי לראות איך חברי "צוות הזולל" להכנת השיחות (אצל פרס אין פקידים אלא רק צוותים או יועצים) באו מדי יום למשרד עם מזוודות ארוזות מוכנים לנסיעה בכל רגע. לבסוף התירו המצרים את כניסתם רק ביום רביעי אחרי חצות הלילה. ואתה תמה מה אמור צוות הזולל להספיק להבין מחצות הלילה עד 11 בבוקר, מועד הפיסגה? לא היה זה גם כבוד גדול שראש הממשלה עצמו לא ידע בעצמו עד 15 שעות לפני הפגישה אם זו באמת תתקיים, ושכל קיומה של הפיסגה היה תלוי ועומד בהגדרה שתימצא לגבי אבן גבול אחת. המחשבה שאילמלא באלו את אבן הגבול 91 מיסודה, לא היה אתמול פרס מגיע לאלכסנדריה, קצת מביישת.

אבל מה? — 200 עיתונאים מישראל במצרים, הבזקי מצלמות, הכנסת האורחים המצרית — כל אלה ישכיחו, מן הסתם, את הביזוי. אחרי ככלות הכל, איש לא יכחד שכאשר מנהיג ישראלי נפגש עם מנהיג ערבי, זה דבר נחמד. טובה פגישה עם מנהיג ערבי מאי־פגישה קיים. עדיפה הידברות מאשר אי־הידברות. אחרי שאמרנו זאת, דומה שסיכמנו פחות או יותר את הישגי הפיסגה. מנקודת ראותו של מובארק, הפגישה עם פרס היא המחיר שהוא משלם תמורת ויתורינו בנושא טאבה וגם לצורך שמירת מעמדו בעיני וואשינגטון המשפיעה עליו תמיכה וכספית. אולם מנקודת ראותה של ישראל אין למפגש אלכסנדריה ערך מעבר לעצם קיומו או, כדארגון הימים הללו חשיבות הפגישה בעצם קיומה.

וזאת משני טעמים: ראשית, בנושא הנורמליזציה, כל הסיבות שבגללן היה בינינו למצרים שלום קר, נותרו בעינן. קשה לדעת אם סאדאת, אילו היה בחיים, היה נוהג אחרת. על כל פנים, מובארק עמד לידו של סאדאת כשהתנקשו בחייו ולמד את הלקח. הוא שם לו למטרה לשקם את מעמדה של מצרים בעולם הערבי, האחד מיסודות המאמץ הזה הוא הנתק הקר לישראל. אי אפשר לבוא אליו בטענות שאינו שומר על חוזה השלום עם ישראל — עם אופוזיציה כפי שיש לו במצרים וכל עוד אין בישראל שום סימנים לנכונות לוותר על השטחים, אין הוא רוצה את חיבוקנו. הוא רוצה שנפסיק לנדנד לו ומתפלל שנשמור מרחק ממנו.

שנית, בכל הנוגע לתהליך המדיני — יש למובארק השפעה מוגבלת מאוד על חוסיין ועל אש"ף. פעילות השבועות האחרונים הוכיחה שאינו מאמין גדול בסיסמת פרס "העיקר שנתחיל לדבר", בין בשיחות מכינות ובין בשיחות בדרגים נמוכים, כל עוד לא ברור שביכולתו של פרס לשנות עמדות־יסוד של ישראל. מה שפרס לא היה מסוגל להביא עד כה בתחום נכונות ישראל לוויתורים, על אחת כמה וכמה שלא יביא שמיר — מכאן שייאמר מה שייאמר במהלך הביקור, ספק אם היחסים בין שתי המדינות יכולים להיות חמים יותר ממה שהיו, וספק אם מפגש אלכסנדריה הוא יותר מאפיזודה שולית בהיסטוריה.

שורות אלה נכתבות אמנם כשהפגישה בעיצומה ועוד לפני שנסתיימה, אך לא צריך להמתין לסיום כדי לקבוע שהפגישה באלכסנדריה אינה כל כך "פיסגה" אם מתייחסים למונח זה כאל אירוע הסולל את הדרך למפנה ולפריצת דרך. היא משום לא הוכנה לכך. בעיני מובארק זוהי בעצם חגיגת סיום להסכם טאבה (מבחינתו זה באמת הישג), ואילו מנקודת ראותו של פרס, ההישג הוא בעיקר תקשורתי וחלק מהגראנד־פינאלה של כהונתו. מבחינה מעשית מחזירה אותנו הפיסגה למצב ששרר במאי 1982, כלומר לפני מלחמת לבנון, כשהיחסים בין שתי המדינות היו מאוד פרובלמטיים והמצרים מבודדים בעולם הערבי ומאוד לא נלהבים להיות חברים שלנו. כשתשקע הפרסומת ותישכח התרגשות הפגישה אחרי חמש שנים של נתק, נישאר עם מעט ביזוי, מעט פיסגה ומעט תכלית. הדרך לשלום עוד ארוכה ואילו אנו, למרבה צער, עדיין מדשדשים באותו מקום.

בסוגריים / עוזי בנזימן

שליחי עבירה אינם ניזוקין

עשרים וחמישה אברכים שנידונו השבוע על השחתת תחנות האוטובוסים בירושלים עזבו את בית המשפט בפנים צוהלות: הוטלו עליהם עונשים קלים. בעקבות עסקת טיעון בין התביעה להגנה, גזר נשיא בית משפט השלום על האשמים עונשי מאסר על תנאי לחודש עד חודשיים וקנסות שסכומיהם נעו בין 100 ל־200 שקל. רק על אחד מהם הושת עונש חמור מעט יותר: קנס של 500 שקל ועונש מאסר על תנאי לארבעה חודשים. מה הפלא ששליחי עבירה אלה הצהירו במסדרונות בית המשפט כי דבר לא ירתיע אותם מלהוסיף ולהתנכל לתחנות אם יוצבו עליהן "תמונות תועבה".

אין ספק שהאשמים [illegible] לימינם ומכוון את צעדיהם. בכוחה של אמונה זו הם משחיתים רכוש לאילוזם ומסתובבים באיו העימות הבזיכה בעימותים עם המשטרה ובית המשפט. אבל מדוע מסייעת גם המדינה (באמצעות המשטרה והפרקליטות) לעבריינים אלה? מדוע, כאשר השתולל גל ההצתות בירושלים, הגיעה המשטרה לעסקות עם העדה החרדית שכתוצאה מהן שוחררו עצורים ממנהיגי העדה? מדוע מגלה המשטרה מידת חסד כלפי הרב סלומון בפתח־תקוה המבצע מלחמות אנו את הדין? ומדוע, מדוע, ניהלה הפרקליטות את משפט האברכים כדי שיסתיים השבוע בעסקת טיעון שתוצאותיה עונשים כה קלים? היכן בעסקה זו ההתחשבות בנזק שנגרם לבעלי התחנות, בטורח שנגרם למשטרה ובסבל שנגרם לציבור הרחב?

קטיושות בצפון

מאת זאב שיף

היחלשות אמל ומימון איראני מאפשרים לקיצונים להגביר את הירי לעבר ישראל

בשבועות האחרונים חלה עלייה במספר מקרי הירי של קטיושות לעבר שטח ישראל בגליל ולעבר אזור הביטחון שבדרום לבנון. אם בחודש יולי היו שמונה מקרי ירי של טילי קטיושה לשטח ישראל ועוד 24 מקרים של ירי קטיושות לעבר אזור הביטחון, הרי בחודש אוגוסט היו 15 מקרי ירי של קטיושות לשטח ישראל ועוד 27 מקרי ירי כאלה לעבר מטרות שונות באזור הביטחון. כל עוד נופלות הקטיושות בשטחים הפתוחים שבין הישובים, מתרגלים להודעות הדבר צה"ל ולעיתים התגובות, וזו אכן מה שקורה, למזלנו, משום שהירים מתקשים לדייק בירי הספוראדי והחטוף שבא מצפון לרצועת הביטחון. אך ברגע שנופלת אחת הקטיושות לתוך ישוב, כפי שקרה השבוע בישוב הדרוזי חורפיש, מיד עולה השאלה — מה קורה?

בטרם נצביע על השינויים המתחוללים מצפון לאזור הביטחון חשוב לומר כי הציבור בישראל אינו עד גם לירי הארטילרי שמבצע צד"ל אל מטרות וישובים שיעיים מצפון לרצועת הביטחון. כמעט ואין פרסום בנושא זה. המדיניות של צה"ל היא למנוע הרחבת התקריות ולהימנע ככל האפשר מפגיעה באזרחים חפים מפשע. הרמטכ"ל משה לוי אמר בקשר לכך כי "ירי על כפרים שיעיים נוגד בתכלית את המדיניות שלנו. כאשר צד"ל מפגיז אין לראות בכך תחבולה לביצוע ירי ואיני טוען שיש לנו תמיד שליטה מלאה על צד"ל".

העובדה היא שבימי האוגוסט היו עשרות נפגעים בכפרים שיעיים מצפון לרצועה מהפגזות של צד"ל. ב־2 באוגוסט נפגעו, למשל, עשרה תושבים בכפר [illegible] מהפגזה של צד"ל. כמה ימים קודם לכן הפגיזו יחידות צבא לבנון שבדרום הבקעה לעבר העיירה מכבא שברצועת הביטחון כתגובה על כך שצד"ל ירה לעבר מטרות שונות בצפון. איני טוען שזה מה שעומד מאחורי ירי הקטיושות לעבר שטח ישראל, אך יש לשים לב לתופעה זו ובפרט לאור דברי הרמטכ"ל.

התופעה הבולטת ביותר המתחוללת בחודשים האחרונים בישובים ובאזור שמצפון לרצועת הביטחון היא היחלשותו המתמידה של אמל. ארגון זה מהווה את הגורם העיקרי, הפרגמטי, של האוכלוסיה השיעית. מנהיגי הארגון בדרום לבנון מנסים מאז נסיגת צה"ל למנוע אנרכיה באיזור. הם מנעו שובם של גורמים פלשתינאים מיליטנטים לדרום ומפריעים לאלה המבקשים לירות לעבר שטח ישראל. אבל מאבק גובה בתוך מדורותיו עם חיזבאללה וגורמים קיצוניים אחרים. אין זה אפילו רק לדרום לבנון. הבעיה שלו היא קודם כל בביירות, מקום שם נכשל למעשה בקרב על מחנות הפליטים הפלשתינאים. זו גם הסיבה מדוע הזמין מנהיג אמל, נבי ברי, את הכוחות הסוריים. המתנגדים לשובם של אנשי עראפאת ללבנון, לביירות. היחלשות אמל חיזקה את הקיצונים. כשאמל שולט פחות מתחזקים קיצוני חיזבאללה עם פלשתינאים שנים האליהם מגיעים לבסוף גם קיצונים מאמל. הקבוצות הללו הן המבצעות את הירי. כאשר נוסף לכך קיים גם מניע כספי, אין זה קשה למצוא אנשים המוכנים להציב כמה קני קטיושה ולכוונם לעבר ישראל.

הכסף בא בעיקרו מסיוע איראני. בעוד אמל נתפס כארגון פרו־סורי, הרי חיזבאללה משתף פעולה בעיקר עם האיראנים. אלה בוחשים יותר ויותר בדרום לבנון. משגרים משלחות, מזרימים כספים ומזמינים אישים מהדרום לביקור באיראן. איראן נטלה, למשל, לאחרונה חלק בתעמולה של חיזבאללה נגד הארכת מנדט יוניפי"ל, בעוד אמל רוצה בנוכחות יוניפי"ל.

התופעה הבולטת האחרת בדרום לבנון הם האירועים הקשורים ביוניפי"ל. כאן הכח עושה מאמץ למנוע התנגשויות לישראל, אך אין בכוחו למנוע ירי קטיושות. תוך כדי כך נקלע לתקרית חמורה ביותר בין היחידה הצרפתית ולוחמים מאמל. לשני צדדים היו הרוגים ופצועים רבים. בנוסף לכך התנקשו גם יחידות של הכח הפיני, הפיג'י והאירי. ברי התקשה להשתלט על לוחמיו. לבסוף הוקמה ועדת חקירה משותפת לאמל וליוניפי"ל. התקרית הפכה למחלוקת חריפה בין אמל וחיזבאללה. אלה האחרונים מוכנים ליטול את הסיכון ותובעים פינוי כוחות. אין הם מביאים בחשבון את טובת האוכלוסיה שתיקלע למצב קשה ביותר כאשר האיזור יגלוש לאנרכיה ויהפוך לשטח הפקר בחילופי האש שיתחוללו. כאמור, האיראנים עומדים מאחורי התפישה הזו של חיזבאללה.

מסקנה ברורה מגל ההתנגשות האחרון היא, שרצועת הביטחון אינה יכולה להוות פתרון לבעיית ההפגזות. היא יכולה לכל היותר להכביד על היורים, להפריע להם לכוון כראוי. הרחבת הרצועה יש לה כמובן מחיר בכך שעוד עשרות אלפי שיעים ופלשתינאים ייכללו בשלטון צד"ל/צה"ל. זהו מחיר מדיני וצבאי מסוג אחר העלול להיות קשה לא פחות. תשובת צה"ל העכשוית היא להפריע ליורים, למנוע מהם להסתובב חופשי, למנוע מהם להקים תשתית ארטילרית. לשכנע את האוכלוסיה בדרום לבנון כי מוטב להם שישראל תימנע מלהשיב באש על ירי קטיושות.

צה"ל מבכר לפי שעה לא להרחיב את תגובותיו הארטילריות והאוויריות. לכן הוא משלב כמה שיטות צבאיות, החל ממארבים וסיורים אלימים בגזרות שבהן מצויים, בדרך כלל, את הקטיושות. פשיטה כזו היתה בשבוע שעבר בכפר [illegible], מקום שם נהרג סמל [illegible]. בכפר פוצצו שני בתים של השודים. גם אחרי הפשיטה אמרו בצה"ל אמנם כי הם דבקים במדיניותם "שלא לירות משטח משוחרר". כלומר, שלא לירות מהשטחים שמצפון לאזור הביטחון לעבר שטח ישראל.

במקביל לכך מנהל צה"ל מאבק אלים יותר נגד התשתית המתפתחת של ארגוני הפלשתינאים באיזור צידון ובעת הצורך גם נגד המיליציה הפונדמנטליסטית הסונית בעיר זו. כאן מרבה חיל האוויר לפעול וחיל הים פועל אף הוא אל מול נמל צידון. בימים האחרונים היו כאן מספר הצלחות. האחת, כאשר חיל הים תפס ספינה שהעבירה מכולות עמוסות נשק. אלה נשלחו לקפריסין [illegible] שבתוכם היו אמורות להגיע ללבנון. הצלחה שניה היתה בהטבעת סירת המחבלים ומיד לאחר מכן בתגובה אווירית מהירה נגד בסיס מחבלים בצידון.

במילים אחרות, ישראל חוזרת לכמה קווי הפעולה, הטובים לנו מלפני המלחמה ב־1982, בדרום לבנון. למרות זאת אין בכוונתה לשנות את המדיניות הקיימת כלפי רצועת הביטחון וצד"ל. [illegible] ליוניפי"ל להתפרס על קו הגבול, ההתייחסות למצב הקיים בגבול הצפוני היא הרבה יותר ריאלית ומפוכחת. אלוף פיקוד הצפון, יוסי פלד, מסכם זאת במשפט אחד: "אנו מונעים פעולות רבות, אך יש לזכור כי אין פתרון מוחלט לבעיית הקטיושות בצפון".

באירופה חוששים מתגובה ישראלית

הטרור הערבי נתפס בעיני האירופים כמאבק לאומי, הדורש פתרון פוליטי, ולא מכה צבאית כתגובה

מאת דניאל דגן

בריסל (מיוחד ל"הארץ"). החשש באירופה מפני פעולות גמול ישראליות ואמריקאיות על גל הטרור האחרון, גדול מן החשש מפני התקפות חדשות של קיצונים פלשתינים.

דיפלומטים במטה השוק המשותף מתארים פעולות גמול כהתפתחות הרת אסון, שתגביר את ספירלת הדמים. הם גם מזהירים מפני היגררות של מדינות ערביות ומוסלמיות, המוגדרות כ"מתונות", אחרי גורמים קיצוניים ומפני הגברת תמיכתן בקבוצות הארגונים, העוסקים באלימות.

בישיבת שרי החוץ של 12 מדינות השוק המשותף, שהתקיימה השבוע בלונדון, עסקו המשתתפים בתגובות האפשריות של ישראל וארה"ב על ההתקפות בקראצ'י ובאיסטנבול. לדברי דיפלומטים, שליוו את הדיונים, הדגישה אירופה לא רק את המאבק בטרור, אלא גם את הצורך באיפוק ובריסון.

שר החוץ הבריטי, ג'פרי האו, קימץ מאוד בדיווחו על הישיבה. המסר שעלה בדיווחים מבירות אירופה היה ברור: אין הוכחות [illegible] של הטרוריסטים או לכך שהם נהנו מתמיכתן של מדינות. לא ברור אם המחבלים היו פלשתינאים, חברים בקבוצה שיעית קיצונית, או שליחיו של ארגון כלשהו. לפיכך אין מטרה ברורה לפעולות גמול צבאיות.

האירופים הוליכו. לדברי שרי החוץ, "להגביר את התיאום במאבק נגד הטרור" — יותר חילופי מידע, יותר ביקורים הדדיים, יותר שיחות של מומחים. נראה שהנוסחה "הידוק שיתוף הפעולה" לעולם לא הגיע לידי מיצוי כלל. תמיד ניתן לעשות עוד ועוד, כדי "לתאם" טוב יותר את המאמצים של מדינות בודדות.

עיתוי נוח לטרור

בנקודת ראות אירופית, היה העיתוי של פעולות הטרור האחרונות נוח [illegible]. כל הפרשנים האירופיים העריכו, כי ראש הממשלה, [illegible] פרס, יעכב תגובה צבאית ישראלית מאסיווית, לפחות עד תום השיחות שתוכננו עם נשיא מצרים, חוסני מובארק. "פעולה ישראלית בוודאי תבוא", אמר דיפלומט בלגי, "אבל כל עוד נמשכים המאמצים לאפשר את פגישת פרס־מובארק, או כל עוד הפגישה נמשכת, הסבירות לפעולה דרמאטית במימדים גדולים, נראית לנו נמוכה ביותר".

ארה"ב, [illegible] של "מדינה משתגעת", בוודאי לא רצתה להופיע כמי שהכשילה פגישת פיסגה אפשרית עם מנהיג מצרים. כדיפלומטים [illegible] בעניין רב ציפו להודעת הדובר האמריקאי, כי עד כה אין הוכחות ל"קשר לובי" בהשתלטות על מטוס "פאנאם" בקראצ'י. פרשת מעצרו של עיתונאי אמריקאי במוסקבה באשמת ריגול, שיבשה בינתיים את האווירה. אבל הנתון הבסיסי נשאר כשהיה: ואשינגטון נזהרת מלהופיע כמי שהכשילה את הפיסגה המתוכננת.

התגובה החלה להתמתן בעקבות גל מעשי הטרור באירופה. [illegible] מבחינת התנופה הראשונה בתולדותיה של מערב אירופה [illegible] שירות הביטחון הפנימי בעיר קלן [illegible] האלימות של תנועות הגרילה בספרד ובצפון אירלנד.

אירופה לא תאמץ השיטה הישראלית

"קיצור התגובה" [illegible] באחריות. אבל במישור המבצעי אין בשינוי הרבה מעבר למה שכבר נאמר בנוסחה "הידוק שיתוף הפעולה". האירופים בוודאי [illegible] במישור הפעילות המשטרתית. ביוזמה צרפתית־גרמנית הם יכנסו את שרי הפנים של מדינות השוק לישיבה מיוחדת. אבל גם עכשיו אין בכוונתם לאמץ את "השיטה הישראלית" של מכות צבאיות נגד מטרות, הנחשבות למוקדי טרור.

רשמים מקיימים מפני בירות אירופיות מצבים את הלך הרוחות. בבית קפה באמסטרדאם נפגשו השבוע שני צעירים ישראלים עם ידידה הולנדית. השיחה עסקה בסימן הידיעות על התקפת הטרור באיסטנבול. הישראלים דיברו מיד על תגובה אפשרית. עשו ניחושים על זהות המבצעים והדגישו את הצורך להכות בחוזקה. הידידה האירופית השיבה בהפתעה לנוכחות: "אם אמנם ישראל תנהג כך, לא תהיה לה עוד זכות למתוח ביקורת על הטרוריסטים שפעלו באיסטנבול. אסור לכם לאמץ את דרכי ההתנהגות של המחבלים".

בבון נפגש השבוע חבר הכנסת שבח וייס עם אישים ממפלגות הקואליציה והאופוזיציה. בשיחת טלפון סיכם את רשמיו: "יש כאן נטיה חזקה מאוד להתייחס לטרוריסטים הפועלים בארצות אירופה כאל תמהונים ואנארכיסטים, חסרי מטרה ברורה. לעומת זאת, הטרור הערבי והפלשתיני נתפס כמאבק לאומי, הדורש פתרון פוליטי. יש התנשאות אירופית ברורה כלפי ארה"ב: לה מייחסים התנהגות לא אחראית, המתאפיינת שוב ושוב במלים כמו 'קאובוי' ורמבו. החשש מתגובה ישראלית משותף לכולם, ללא יוצא מן הכלל".

אם זו מסקנה נכונה, היא נובעת ללא ספק מכך, שבעיני הקהל האירופי קשה יותר ויותר לעשות את ההבחנה המלומדת בין "לוחמי החופש" [illegible], לבין "התמהונים האנארכיסטים". [illegible] של מי שמתנגדים לתגובה חוליות על גל מעשי הטרור [illegible], כי מכה צבאית, תבוא מהיכן שתבוא, תתקבל ביותר הבנה מאשר בעבר.

אבל איש מהפרשנים הרציניים (ובוודאי לא פוליטיקאים ודיפלומטים) לא העלה את הרעיון, שאירופה תשתתף במבצעי הענישה [illegible] תגובה צבאית על הטרור. [illegible] ישראל היתה תמיד בודדה [illegible] במשך תקופה ארוכה. ארה"ב הצטרפה אליה באפריל 1986, כאשר תקפה [illegible] בנגזי וטריפולי. [illegible]

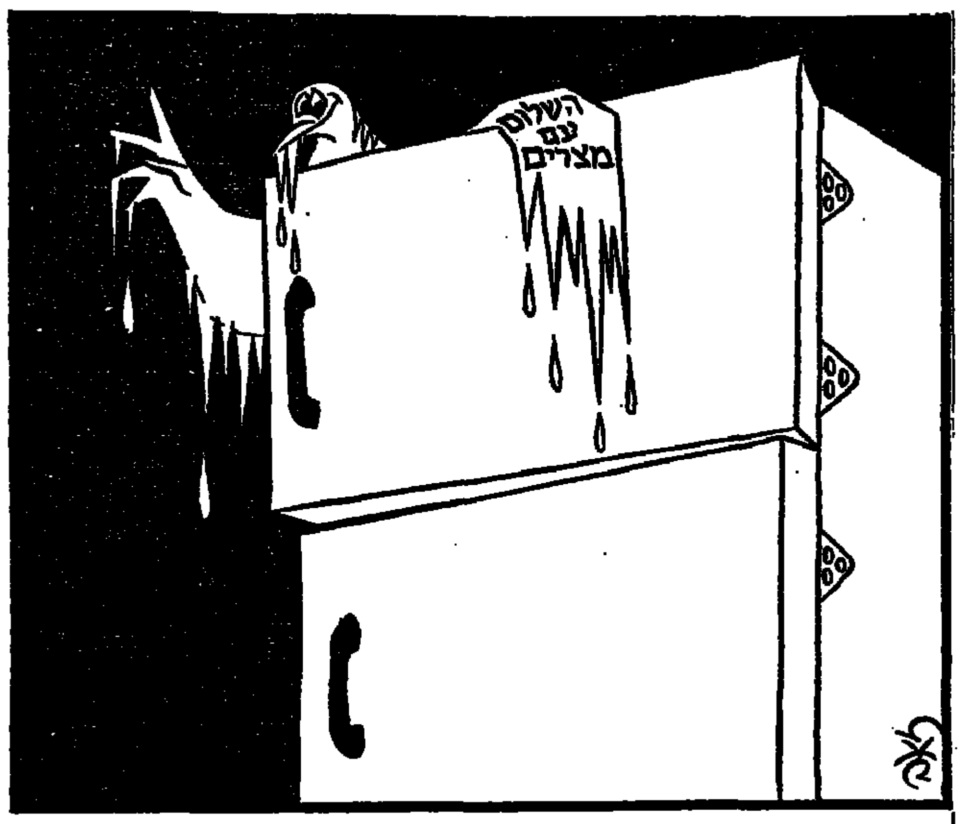

תפר כמעט בלתי נראה

תפר — במובן של אזור סכנה להמשך הקואליציה — אינו קיים למעשה. פרס רוצה רוטציה, וזה מספיק כדי שתתקיים

מאת א. שוייצר

בהודעה שפרסמה שלשום תנועת התחיה, בתגובה לתנאים שמנה מזכ"ל מפלגת העבודה, לקראת ביצוע הרוטאציה, נאמר: "הרוטאציה תתקיים על אפו וחמתו של עוזי ברעם, ועל פי ההסכם הקואליציוני". זו קביעה נכונה בעיקרה: הרוטאציה אכן תצא לפועל, כיוון שמר שמעון פרס גמר בליבו להיכנס לספרי ההיסטוריה כאיש המקיים את דיבורו. ומאחר ואין למפלגת העבודה מנהיג חלופי, מה שפרס רוצה, פרס עושה.

אין להסיק מכאן, כי כל תנאיו של מזכ"ל עוזי ברעם הם דברים בטלים. אך כאשר יתברר, כי יש להם תוקף, ינבע הדבר ממבחנה הכללי של מציאות פוליטית, שעל־פיה התכונה הקואליציה של יריבים משבעים, לאו דווקא בשל החילופים בראשות הממשלה. למשל, מר מודעי לא ישוב למשרד האוצר (אם כי אפשר שמר שמיר יבצעו לשר של משפט), ואילו מפלגת העבודה בשום אופן אינה רוצה בו. וכיוון שגם הליכוד אינו מת עליו, למעט הוא עצמו ואולי ח"כ פנחס גולדשטיין. אך זו הדוגמה של הפוליטיקה בכל ימות השנה. הרוטאציה אינה נוגעת לעניין.

בראשית השבוע, כאשר נכפה על שר התעשיה והמסחר לחזור בו מדברים בוטים, שקשרו את הסכמתו באיסטנבול לפרינציפה המתרפסת של הממשלה כלפי הערבים, נשבעו שרי ליכוד — גיבורים שהעדיפו להישאר עלומי־שם — לנקום במר פרס אחרי הרוטציה. ואולם, כמו שאפשר לעבור לסדר היום על תנאיו של מר ברעם, כך אפשר למשוך בכתף למקרא האיום הנ"ל: מי שרוצה בקיום הקואליציה — מר שמיר לא היה מאושר, אילו הוצב בראש עדת נוקמים — ינהג דרך ארץ במר פרס, שהרי קיומו המשך של הממשל, בראשות יצחק שמיר, תלוי לא במעט במצב רוחו של המ"מ המיועד.

זו אמת אלמנטרית, אשר גם מר פרס, גם מר שמיר מודעים לה ונוהגים על פי המתחייב ממנה מן היום, בו הגיעו להסכמה על הקמת הממשלה הנוכחית. לא נחשיד אותם בעיני מפלגותיהם, ביחוד במה שנכנה כימיה בין השניים, אך עובדה היא, כי במרוצת השנים גילו מידה של התחשבות איש ברעהו. הנה, כדי להוכיח רק שתי דוגמאות לכך מאירועי הימים האחרונים: מתוק השפתיים של מר שמיר, בהופעתו באסיפת הדור הצעיר של מפלגת העבודה, ולאחר מכן אצל התושינים, בדברו על רציפות מדיניותה של הממשלה, לא יכול להתפרש אלא כהוויית קידה לעבר מר פרס; ואילו הלה לקח עמו למפגש עם הנשיא מובארק את ח"כ דן מרידור, איש אמונו של מר שמיר דווקא, ולא מישהו אחר, המזוהה עם מתנה לה (כגון ח"כ אליהו בן־אלישר), אף על פי שמבחינה עניינית הם דומים כטיפת מים להברותו.

יד רוחצת יד? אולי, אך מאחורי גינוני הנימוס, מצטיירים לעיני המשקיף שני פוליטיקאים מנוסים, שניהם חברים במועדון האקסקלוסיבי של ראשי הממשלה, הנוהגים על פי כללי המשחק. כלומר, הם מודעים לכך, שחילוקי הדעות ביניהם בדין שיהיו מבוקרים; שאם לא, אם ינהגו כשורו או כמודעי, תתפרק הממשלה ברעש אדיר — ולפי שעה, מר פרס, ועל אחת כמה וכמה מר שמיר, אינם להוטים לכך. כאשר ידגו, בין בתוקף נסיבות חיצוניות, ובין מתוך שיקולים, הקשורים בעיתוי המבחן האלקטוראלי בין מפלגותיהם, יהיה פיצוץ. עילות לא יחסרו — אך לא ח"כ ברעם או קופמן הודמיהם יחליטו על המועד או על התנאים, אלא המנהיגים המוכרים.

הדברים אמורים אף על פי שמן הבחינה העניינית, לקיומה של הממשלה הנוכחית אין צידוק, זולת התיקו שגזר הבוחר הישראלי על שתי המפלגות הראשיות בקיץ 1984, ואשר תוקפו התמשך שנוי במחלוקת. אך מר פרס נלאה מכבר מן הפוליטיקה המפלגתית, ואילו מר שמיר הינו רמטי סלע לא רק באי־תנועה, אל גם ביוזמותו. על כן — הדבר נאמר למי שעתידים להשקיע את ראשם המידבם ביהושע; כמה מן תחזיק הקואליציה מעמד — ההסתברות נוטה להתמדה במצב הקיים. ואם משתמע מכאן, כי במחצית השנייה של הקדנציה, תתנהל המדינה בידי ממשלה שמרכיביה ישתקו אלה את אלה, הרי עובדה זו לא בהכרח תקרב את קיצה. אבטחות מן הסוג הזה מציקות בטווח הקצר, לאנשי הגות ותקשורת, משתק מדיניות שינה מעיני פוליטיקאים, או סתם עמך.

כאשר אחרים שודדים אותך, פיקנטי נותן לך נקניק במחיר אמיתי

פיקנטי דואג לך

פיקנטי המפעל שקבע את מדד יוקר הנקניק בישראל

סקר צרכני מעודכן מאשר...

הקנייה של הציבור: לא עוד קנייה...

מר שמשוה — עובר לפיקנטי: ברשתות השיווק שילמו פי 14

מקום הקניה	חזה הודו * מעושן	חזה בקר * מעושן	כתף־בקר * מעושן	קבנוס	חזה־אווז * מעושן
פיקנטי חנות המפעל השומר 104 ב"ב	13.99	15.69	18.99	9.99	24.99
שופר־סל	37.92	–	38.44	19.12	38.87
היפר־שוק	27.60	28.20	31.60	25.56	32.53
היפר־כל	28.72	24.20	33.87	22.25	27.55
פער באחוזים	270%	180%	200%	255%	155%

* מחיר מרבי ל־1 ק"ג ברוטו • מחירים נכונים ל־19.8.86

מפעלי פיקנטי

ביקור רפואי־וטרינרי צמוד

כשר בהשגחת הרבנות בני־ברק

פתוח עד 10 בלילה

השומר 104 בני־ברק, טלפון 774865

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

פסגת הניחומים

אחרי נתיב הייסורים שהיה עליו לעבור בדרך לפיסגה עם הנשיא מובארק, נראית ודאי דרכו של שמעון פרס לוואשינגטון כשדרת ורדים פורחת. אולם, פקק התנועה של חודש ספטמבר בבירה האמריקאית (שלושה שרים מישראל, אורחים ממגילה, שר חוץ סובייטי אחד ונשיא מצרי אחד) בקושי השאיר פתח צר בלוח הזמנים של ראשי הממשל, להשחיל דרכו את ראש הממשלה.

ביום ראשון ייצא פרס לביקורו האחרון בארה"ב כראש ממשלה (לפחות בסיבוב הנוכחי). כמעט שנה חלפה מאז השמיע פרס את נאומו המפורסם בעצרת האו"ם, ונראה כי מאום לא השתנה. הליכוד ממשיך לזעוק חמס נגד הנוסחאות החדשות של פרס, שהפלשתינים ו/או חוסיין אינם מוכנים כלל לשמוע. הפגישה עם הנשיא רייגן ושר החוץ שולץ תעסוק ללא ספק בלקחי פיסגת אלכסנדריה. פרס גייס את כל כושר השכנוע שלו כדי להחזיר את שולץ למזרח התיכון, ובקושי קיבל את ריצ'רד מרפי. בדיעבד אפשר שיש מקום לברך שכך התפתחו הדברים, שכן מוטב שהעוזר ולא מזכיר המדינה הטורח לכאן כדי לגלגל באבן מספר 91.

כיוון שהמומנטום סביב פיסגת אלכסנדריה הוחמץ בעיקרו, הייתה וואשינגטון להתווה המדינית הטורפית לפני הרוטאציה. פגישה בארבע עיניים עם הנשיא רייגן וארוחת בוקר בביתו של שולץ, נועדו ללבן דרכים שונות, שתכליתן להוביל למשא ומתן ישיר בין ישראל למשלחת ירדנית–פלשתינית.

פרס ממשיך לתפקד כאילו לא שמע את השם יצחק שמיר, ואת אזהרותיו של האחרון, כי שום הסכמה בדבר כינוס ועידה בינלאומית לא תחייב אותו. ראש הממשלה וחרש אחד חותר להביאו בוואשינגטון אין יסודות לתהליך מדיני. זאת מובנה שהליכוד לא ירשה לעצמו להתגרות במפתון האמריקאי. לשולץ תהיה הזדמנות לבדוק זאת מידית, ישר מפיו של שמיר, אשר יתארח בסוף החודש את מצער השרים בוואשינגטון.

בלשכת ראש הממשלה מכירים היטב את מנגנון הדברים שהשמיע השגריר תומס פיקרינג בכורסה התל־אביבית. הממשל שמתקשה לסייע לנשיא מובארק, שמול צרות הכלכלה שלו נראית ישראל כמשק יציב, הבהיר כבר שמוטב לישראל לחפש מקורות מימון אחרים. אף על פי כן ינסה פרס להפשיר קרחם על תקציב מובארק, אם הלה ישכנע את הממשל להפחית את הריבית על חובות מצרים.

באיגרת למזכיר שולץ הבטיח פרס לקיים עמו שיחה ארוכה בנושאי צמיחה. ראש הממשלה שלח כולוץ את יועצו הכלכלי, אמנון נויבך, כדי שילין יחד עם הציר הכלכלי המנוסה, דן הלפרין, הצעות מעשיות למשיכת משקיעים אמריקאיים לישראל. שולץ יתבקש לסייע לאלה באמצעות ערבויות אמריקאיות לפרויקטים חדשים בישראל. פמלייתו של פרס מקווה, ששר הביטחון יצחק רבין ואנשיו מכשירים את הקרקע לנתיבי סיוע חליפים נוספים. מדובר כאן בהסכמים למסירת פרויקטים במסגרת "מלחמת הכוכבים" וסיכומים שיממשו את הבטחותיו של סגן הנשיא בוש להעניק לישראל את היתרונות הכלכליים של "בת ברית שאינה חברה בנאט"ו".

ועוד בעניין בוש — בפגישת העבודה והפגישה הפרטית עמו יציע פרס דרכים לשיתוף פעולה בין ישראל לארה"ב במלחמה בטרור, נושא המופקד בידי סגן הנשיא.

נושאים אחרים על סדר היום של הפגישות עם רייגן ושולץ:

ביקור השולחן משרידי פרשיות פולארד ושערוריות אחרות, שהעיבו בשנה האחרונה על יחסי שתי המדינות.

ברית המועצות: שלושה ימים אחרי פרס ישב שר החוץ הסובייטי אדוארד שוארדנזה על כיסאו מול השר שולץ (אם יושב עד אז סכסוך הריגול התורן). ראש הממשלה יצייד את המארח במידע עכשווי אודות מצבם של יהודי ברית המועצות ויבקש להבהיר בפעם המי־יודעת־כמה ששיפור היחסים עם היהודים וישראל הוא תנאי הכרחי לשיתוף ברית המועצות בתהליך המדיני הקפוא במזרח התיכון.

דרום אפריקה: פרס מתכוון להסביר את הממשל בדלת פתוחה מאד, בכל הנוגע לעיצומים נגד דרום אפריקה. ידידי ישראל, שפקדו באחרונה את ירושלים, הזהירוהו מפני עליהום אמריקאי בגין יחסיה ההדוקים מדי של ישראל עם משטר המיעוט הלבן. פרס יקדים אותם בהודעה, שקצב קבלת ההחלטות בוואשינגטון בעניין העיצומים אינו מהיר דיו, ועל כן תאמץ ישראל את הקצב האירופי. זו תהיה בשורה חשובה לציבור השחורים הגדול בארה"ב, שאינו נוטה לישראל חסד בשל יחסה ההדוק מדי עם ממשלת פרטוריה.

תכנית מרשל: שולץ קיבל באחרונה איתות מהקנצלר הלמוט קוהל, בדבר נכונותה של גרמניה לתרום משאבים ממשיים לפרויקטים כלכליים במסגרת התכנית לפיתוח המזרח התיכון. בירושלים מאמינים שארצות הברית בשלה עתה ליותר מעורבות בתכנית זו. פרס ידון בכך גם עם ראש ממשלת קנדה, בראיין מלרוני, בפגישה שיקיימו באוטווה. הם ישוחחו גם על אפשרויות להגדיל את היצוא הישראלי לקנדה, שיתוף פעולה בנושאי מחקר ופיתוח, יהודי ברית המועצות ומצבם של היהודים שנותרו באתיופיה.

לסיום, כמו תמיד, כדאי להיזהר מפני ציפיות מוגזמות לפריצות דרכים. זהו ביקור של המרומי עידן פרס והאמריקאים, אנשים מעשיים מאד, יודעים שהאורח החביב עליהם מאד הינו בקושי חצי ראש ממשלה.

בחזרה למציאות

יודעי־דבר בירושלים אומרים, שאת הדיאגנוזה למחלה שהריצה בימים אלה דווקא את המלך חוסיין, יש לחפש בתחום הדיפלומטיה, יותר מאשר בתחום מדע הרפואה. המלך הירדני ביכר להרחיק את עצמו פיסית מלחצים אמריקאיים להגמיש את עמדתו כלפי הצעות ישראל, ומלחץ מצרי לחדש את ההידברות עם אש"ף.

התנפלות של שרון את שמיר על מהלכי השלום של פרס נפלה עליו כמלח על פצע פתוח. הוא משך לאיחור את ריצ'רד מרפי, כדי שיסייע לו להפך את הפיסגה להתוועדות רבת משתתפים, ועד הרגע האחרון לא ידע אם תימצא לו חופה ואם הכלה תגיע.

באחרונה, בעיצומן של ההכנות לפיסגה, קיימו שני שרים מהמערך מסיבות עיתונאים, שבהן הציגו תוכניות מעשיות להתנתקות הדרגתית של ישראל מהשטחים המוחזקים. השניים, יעקב צור וגד יעקובי, הקפידו להדגיש כי "שטב כמובן להגיע להסדרים מוסכמים", אולם הוסיפו לכך, בלחות יותר משמץ של ספקנות, הצעות מעשיות, שתכליתן להפסיק את הסיפוח הזוחל ולהעביר לתושבים המקומיים את השליטה בחיי היום יום שלהם. עתה, לאחר שהתברר כמעט סופית שהרוטאציה הקדימה את מאמצי ההידברות של פרס עם ירדן והפלשתינים, יש סימנים לכך שבחודשים הקרובים יתמקד המאמץ סביב מהלכים חד־צדדיים בשטחים. מאמצי ההידברות יופנו איפוא כלפי פנים ולא רק כלפי הליכוד.

מעמדת שר החוץ יתקשה פרס לשכנע את יצחק רבין להנהיג שינויים מרחיקי לכת במדיניותו בגדה וברצועה. מסיבה זו נעשים עתה מאמצים רבים לקבוע מספר עובדות בשטח, עוד לפני מימוש הרוטאציה. במשרד ראש הממשלה נעשים הסידורים האחרונים לקראת הפעלת הבנק הערבי, שיעסוק בעיקר במימון פרויקטים כלכליים בשטחים.

המינוי לראשות עיריית חברון, מוחמד ג'עברי, חוזר בו מכוונתו לקבל לידיו את ניהול העיר. מקורות מהימנים אומרים, כי סירובו להכיר במתנכלים בתושבי העיר אינו אלא תירוץ, שמאחוריו מסתתר פחד עמוק מפני תגובתו של אש"ף. אותם מקורות טוענים שאין הברה שג'עברי יעזור אחרי את המועמדים לראשי העיריות ברמאללה ובאל בירה. מינוי ראשי הערים אמור להיות צעד ראשון לקראת הרחבת סמכויות העיריות והקמת מועצות והמינהל האזרחי בניהול חיי היום יום בשטחים.

מפקד איזור יהודה ושומרון לשעבר, תא"ל (מיל') אפרים שלה, פרסם בימים אלה מחקר ראשון, הבוחן את האופציות השונות לאוטונומיה חד־צדדית בגדה (מזכר 18 של המרכז למחקרים אסטרטגיים ע"ש יפה). הוא סוקר את תכניותיהם של משה דיין, גד יעקובי, אהרן אלמרום ושלמה גזית, ומגיע למסקנה שאוטונומיה חד־צדדית (כשיוו) עדיפה עקרונית, אך לא עכשיו. שלה המגלה בקיאות ביחסי מקומיים–ממשל מגלה, כי "בכלל, התושב הערבי ביו"ש בא במגע בעניינים שוטפים ושגרתיים בעיקר עם פקידות מקומית.

אולם, בעניינים היותר חשובים לו והיותר רגישים עבורו הוא חייב במגע עם ישראלים. מדובר, למשל, בבקשות לאיחוד משפחות, קבלת תעודות זהות ורישום תושב, האישור לייבא סחורה מירדן ולשלם עליה מכס. כל עיסקת מקרקעין (בין מקומי למקומי, כמו בין מקומי לישראלי) חייבת אישור וחתימתו של קצין מטה (קמ"ט) רישום מקרקעין, ורק לאחר מכן עוברת לרישום בטאבו. שלה מצביע גם על יחס מספרי מעוות בין הפקידים הישראלים למקומיים. כך למשל, מעסיק קמ"ט חינוך (יהודי כמובן) עשרה ישראלים ו־8600 מקומיים. בבריאות היחס הוא 1535 מקומיים לעומת 13 ישראלים.

בשבועות האחרונים — קובע שלה — ניכרים סימנים לפיתוח הולה ירדן להפעיל מדיניות חדשה, המיועדת לחזק את השפעתה ביהודה ושומרון. הוא מזכיר את סגירת משרדי הפתח, הבנת תוכנית חומש לגדה המערבית והניסיון לשכנע ארבעה תושבים מקומיים לקבל תפקידים של ראשי ערים. שלה מציע לעודד מעורבות ירדנית גדולה יותר, על מנת לשפר את הסיכוי להיווצרות, בעתיד, של מנהיגות מקומית חלופית לאש"ף. לכשתקום מנהיגות כזו ניתן יהיה לבצע את האופציה של אוטונומיה חד־צדדית. עד אז מציע שלה להסתפק בהעברה הדרגתית, איטית, של סמכויות שבידי ישראל בתחום המינהל האזרחי, לידי תושבים מקומיים, התומכים בירדן ובתהליך השלום. יש להניח כי גם זה לא יהיה פשוט כל כך אחרי ה־14 באוקטובר. ראה היריעה של אילן שחורי על תכניות והתנהלות של יצחק שמיר.

שר נקמות פרץ

יהודי איסטנבול מקפידים בבראה על שמירת השבת כהלכתה, שהרי מדברי הספד של השר הרב יצחק פרץ לקורבנות הטבח בבית הכנסת, נעדר כל רמז לכך, שכוונת שר הפנים לפנות אל בורא עולם בקריאה לנקום את דמם של המתפללים, ומבכר לפנות אל ראש הממשלה בקריאה "לא נשקוט עד שנקום דמם. עין תחת עין ושן תחת שן, ושבעתיים יוקם דמו של יהודי".

למי בדיוק התכוון הרב פרץ בהכריזו "לא נשקוט"? שמא למנכ"לו הצעיר הבר"א, טוראי אריה דרעי, שלא חסך מאמץ (בעזרת השר) כדי להשתמט משירות בצה"ל? האם פקיד הרבנות דרעי, שאת שארית שירותו הקצר בילה בדיונים מפלגתיים בבתי מלון ממוזגים, יממש הלכה למעשה את נקמת הדם?

לגיטימי לדרוש מהממשלה להנהג במחבלים על פי הכלל "עין תחת עין". אולם מי שעושה כן מביא בדרך כלל בחשבון, שלא תמיד שבים הבנים הנשלחים לממש זאת בשלום לבסיסם. הרב פרץ וחבריו בש"ס משוורים מראגה לבניהם, אברכיהם ומנכ"ליהם, אשר במקרה הטוב משגיחים שהבנים החוזרים לבסיס בשבת לא יחליקו סיגריה בתוך האוכל. הם אלה הטוענים כי תלמידי חכמים המבקשים ישועה מידי שמים תורמים את חלקם לא פחות מלוחמי צה"ל. כבר הרגלנו לחיות עם החלוקה הזו בין לוחמים למתפללים, כשאלה אינם מתערבים בענייניהם של אלה. קשה להתרגל לכללי המשחק המהורים, כלשון המעטה, של הרב פרץ, שעל פיהם שולחים המתפללים את הלוחמים למשימות נקם.

הטור השלישי / לילי גלילי

העיתונאי כקורבן הפסגה

כשנכתבו שורות אלה, עדיין לא היתה ודאות אם פסגת פרס מובארק תצא אל הפועל. היה ברור מעל לכל ספק, שכל המצמית הדאגה, המופנים ברגעי ציפיה אלה לראש ממשלת ישראל או לנשיא מובארק — מבוססים על עיוות מוחלט. לא מובארק סובל מן הציפייה; לא פרס נופל קורבן למירוץ מורט־עצבים נגד הזמן. הקורבן האמיתי של אי־הוודאות הזו הם 200 העיתונאים (ישראלים וזרים) המצפים לצאת לסיקור הפסגה. אחרי ככלות הכל, מה קורה לפרס ולמובארק — הם ממשיכים בשגרת יומם. כולנו שמענו על פרס בסעודת־ערב חגיגית עם התעשיינים, מכנס בלשכתו פורום כלכלי, מתראיין פה ומגיב שם. אם לא ייצא למצרים, צפויה לו נסיעה פיצוי לארה"ב. אם ייצא ברגע האחרון, משוט יקלה על מטוס בני חותא, ויגיע. אבל העיתונאים, סתם בני תמותה, נקרעים בין הזן והלאו האוולי.

עובדה. לשכת העיתונות הממשלתית הוצפה — בלי הגזמה — מאות קריאות־טלפון בהולות של כתבים קשריים שביקשו לדעת באיזו מדינה יעשו את הלילה או את יום המחרת. הטלפון על שולחנה של רבקה, המזכירה, טירטר בקצב של שניים בדקה. "גר", לוחצים העיתונאים, ובהתקף מובן של פארנויה, מסרבים להאמין לתשובה "אני עוד לא יודעת".

"את בטוח לא מגלה לנו", הם לוחשים בחשדנות.

למצב יש תהפוכות־לוואי קשות: הכתבים הזרים, האמונים על פלאי הטכנולוגיה, הולכו להאמין בקדמה. בימים של שגרה, אם יש כאלה באזורנו, הם מחוברים למכשיר "גולם" בלשכת העיתונות, מכשיר המחולל צלצול ברזמזי בכ־300 מכשירי טלפון של כתבים זרים, ומעביר אליהם הודעות חשובות. הפעם, לא האמינו עוד אפילו בגולם. משבושש הטלפון בבתיהם להביא את בשורת הפסגה, הם התקשרו אל לשכת העיתונות לברר אם ה"גולם" מקולקל, ואולי הטלפון לא בסדר, שהרי לא יתכן ש־12 שעות לפני האירוע, עדיין אינם יודעים דבר?

קבוצה מצומצמת שנייה, היתה מה שמכונה אנשי "ההלוך". זו קבוצה מאנשי לשכת העיתונות ולשכת ראש הממשלה, שהייתה אמורה להקדים ולצאת, ולהכין את הצד התקשורתי־הארגוני של הפסגה. על קבוצה זו נמנו ראש לשכת העיתונות, ישראל פלג; מנהל מדור תקשורת בלשכה, אפי בקר; מזכירו הצבאי של פרס, תת־אלוף עזריאל נבו; ויועץ התקשורת, אדרי סביר.

במשך שבוע כמעט, הם יצאו מבתיהם ומזוודותיהם בידיהם, חליפות הצבא ארוזות היטב — וחזרו כלעומת שבאו. וכך, יומיים, המזוודה מתרפטת מעט, החליפה מאבדת מצורתה ומעלה קמטים, והמזוודה של בקר כבר גולה כל משחת השיניים שבמשחה להמם ממושך במזוודה. כשריכזו על משלחת "הלוך", לא השבו קרוהמום על חליפות במזוודה הישן.

וכך, כשהתקיימה הפסגה בסופו של דבר, הגיעו אליה ראש ממשלה ונשיא רעועים ומורייכים, ארבעה אנשי הלוך מזוהי חליפות וטרוטי עיניים, וכ־200 עיתונאים מרוטי עצבים.

השכנים של ג'ורג'

ראש הממשלה, שמעון פרס, עלול לסבך הלילה את עמיתו האמריקאי, ג'ורג' שולץ, בצרות צרורות ממש, והכל בגלל ארוחת־בוקר אחת. לקראת ביקורו של פרס לארה"ב, הזמין אותו שולץ לארוחת־בוקר בביתו. לא שיש לשכנים של השולצים משהו נגד ישראל או נגד ראש ממשלתה; להיפך. אלא שהשכנים של משפחת שולץ לא יכולים לסבול עוד את הרעש של שיירות המכוניות העוקבות את שכנם המפורסם, וביחוד אין הם אוהבים כשצר פירות של מכוניות הביטחון וההמולה שמסביבן מעירות אותם עם שחר או מפרות בבמיה תיזוק את שלוות הבוקר שלהם. לא פעם התלוננו על כך בפני השולצים, שלקחו לתשומת לבם. הם נמנעים לארח בביתם אורחים חשובים לארוחות־בוקר. אלא ששולץ רצה במיוחד לפגוש את פרס קצת בשקט לצלילות קורנפלקס, ומשלא נמצא מועד אחר, החליט בכל זאת לקחת סיכון מחושב. השכנים בטח יתעוררו.

האיש שגילה את הלגה

בחודש האחרון, היה ג'פרי שייר גיבורו העקיף של כתבות וידיעות רבות, שהתפרסמו גם בארץ. שייר, עורך העיתון האמריקאי "ארט אנד אנטיקס", הוא העיתונאי שחשף את אוסף הציורים העלום של הצייר האמריקאי הנודע, אנדרו וייט, שאשה אלמונית ושמה הלגה מככבת בכ־250 תמונותיו, אשר איש עדיין לא ראה.

בשבוע שעבר, ביקר שייר (בן 32) בישראל, בקבוצה של 12 עיתונאים אמריקאים בכירים, שבאו לביקור מוקדם לקראת פתיחת התערוכה הארכיאולוגית של מוזיאון ישראל, במטרופוליטן בניו־יורק. לכוס קפה בבית אבה סייר בירושלים, משחזר שייר בפעם המי־יודע־כמה את האירוע שהיה לגולת הכותרת בקריירה המקצועית שלו. עד אז, היה עורך של עיתון יוקרתי לענייני אמנות, בתפוצה מכובדת של 150 אלף עותקים. ביום שפירסם את הראיון עם וייט, נעשה לכוכב תקשורת. ה"ניו־יורק טיימס" פירסם את דבר התגלית בעמוד הראשון, רשתות הטלוויזיה התחרו על חמויו של שייר, שהעניק ראיונות בשפע.

הכל החל בדרך מקרה, בעצם. שייר, השונה ממבקרי אמנות, עוסק בעניין אחר: אמנותו האישית המסתורית של וייט. יום אחד החליט שהגיע הזמן לשוחח שוב עם הצייר השומר בקנאות על פרטיותו, וכתב לו מכתב. שישה חודשים המתין לתשובה, ולפתע באה ההזמנה. שייר, האמון על הקשיים בראיון וייט, התכונן. "רבים משווים את וייט הצייר למשורר רוברט פרוסט. אלא שבניגוד לפרוסט, שהרס עצמו מרוב השישה, וייט שומר על ריחוק, לי הוא מזכיר דווקא את המשוררת אמילי דיקנסון".

האסוציאציה הפרטית הזאת התבררה כתגלית ברוכה. בעיצומו של הראיון, כשהתייל וייט לפתע לדבר, ואמר: "בשביל מה לדבר על הציורים שלי", ציטט לו שייר קטע משיר של דיקנסון. וייט האזין בדממה, והעיר: "אני אוהב מאד את השיר הזה". מן הרגע הזה, נפתח האמון, והוא אמר כבדרך אגב: "אתה יודע שאני מסתיר תמונות שאפילו אשתי לא ראתה".

שייר הופתע. לא כל־כך מעצם הסתרת התמונות, שהרי הוא מורגל במוזרויותיו של הצייר: בציירו את תמונתו המפורסמת "רעם רחוק", שבה נראית אשתו ישנה בשדה, עקב וייט שבועות אחר אישיה פניה של אשתו הישנה, רק כדי לציירה כשידה מסתירה את פניה. שייר הופתע מהעובדה שאפילו בטסי אשתו, המשמשת גם מנהלת מכירותיו, לא ראתה את התמונות.

כשביקש לראות את התמונות, היה וייט המפסם. כך צפה שייר באוסף הלגה רק בביקור אחר, כשחבר משותף לקח אותו להצצה באוסף הפרטי. האם שאל את וייט על הלגה? "לא הייתי שואל אותו דבר כזה", משיב שייר מזועזע מעצם הרעיון: "זו חדירה לפרטיות שלו, וזה גם לא מעניין. הוא ממילא מצייר את החלום שלו ולא את המציאות".

בשבוע הבא, יסקור שייר בעיתונו קטע אחד של ויקה בין האוצבות למציאות. התערוכה במטרופוליטן, ראשונה מסוגה שיצאה מישראל, תיפתח בערב התרומה למוזיאון ישראל, בארוחות ערב במחיר 750 דולר לאיש. בין אורחי הכבוד, גם הנרי קיסינג'ר. את הערב ינחה קירק דוגלאס.

שולמית שמיר: "סגרתי מעגל בחיים"

זכרונות מבולגריה

לפני 45 שנה, עזבה שוליקה לוי בת ה־17 את עיר הולדתה, סופיה, בדרכה לארץ־ישראל. שוליקה יצאה אז כחלוצה פעילת בית"ר, עם חלום לחיות בארץ־ישראל. לפני שבוע, כשירדה מכבש המטוס בסופיה, התקבלה בזר שושנים ורודות מ"עמק הוורדים" — באה כשולמית שמיר, רעיית ממלא־מקום ראש הממשלה ושר החוץ של מדינת ישראל. "חזרתי כנציגת העם שלי; בתוך תוכי סגרתי מעגל בחיים", אמרה לי עם שובה "סגרתי אותו בגאווה".

שנים רבות חלמה שולמית שמיר על הרגע הזה, וזכרונותיה מבולגריה, שיצאה ממנה קודם בואם הגרמנים, כולם חיוביים ויפים. רק זיכרונות ילדות שמחים, אנשים מאירי־פנים והברחות של נעורים. לפני נסיעתה, אמרו לה כולם "עוד תתאכזבי; שום דבר לא דומה למה שזוכרים". בשובה, היא אומרת "לא התאכזבתי בכלל. הכל היה בדיוק כמו בחלום". החלום הזה גולש מתאום לתוך ההווה, ומתערב בו. בשיחה שוכחת שמיר לפתע איזו מלה משומה בעברית, ורק המלה בבולגרית עולה מתהיה מן הזיכרון.

מכל הרגעים, מה היה הרגע המרגש לחזור אליו יותר מכל?

הבית שלי. זה המקום שבו מרוכזים כל הזיכרונות. את הפינה שבה עמדתי עם החברות שלי אחרי הלימודים, כמו בבריאה על האוטרות המשתוחחות מן הכלא אחרי שנים, ועוד יש לתק המון מה לדבר. מה שהפתיע אותי — וגם את המלווה שלי — היא העובדה שזכרתי הכל, כל פינה, כל בית. דווקא המלווה שלי, אשה בעלת מעמד בכיר, גרה בשיכונים החדשים שליד סופיה, והיא הכירה את מרכז העיר הישן פחות טוב ממני. הובלתי אותה מרחוב לרחוב, הכרתי כל פינה. גררתי אותם ממקום למקום, לא רציתי לנוח ולא הרגשתי שום עייפות. כשירדתי מהמטוס, שאלו אותי אם אני רוצה לנוח אחרי הטיסה, אולי נלך קודם למלון? אבל לא רציתי. לא הייתה סבלנות. ידעתי במרכז העיר הרגשתי כאילו עזבתי הכל רק אתמול.

היתה לך תחושה של עצבות?

קצת. הרגשתי את כל הרגשות ביחד, כמו הר געש של רגשות.

פגשת מישהו מן העבר הרחוק הזאת?

פגשתי חברה שזכרתי מהלימודים בבית־הספר. היא היתה פעילה במפלגה הקומוניסטית שהייתה אז מחוץ לחוק. אחר־כך התחתנה עם בולגרי, והיא היום משוררת ופעילה פוליטית ידועה. התגלגלנו בתמונות מהכיתה, מי חי ומי מת, העלינו זיכרונות וצחקנו. לא, על פוליטיקה לא דיברנו. מה יש להתווכח היום? כל אחת מאתנו לחמה בדרכה. היא בשלה, ואני בשלי. אז עכשיו אלך לשכנע אותה במשהו?

הביקור שלך הוגדר כפרטי. אך אי־אפשר להתעלם מהמעמד שלך היום ומשמעותו. היו לך גם פגישות עם מועדים בכירים?

בערב האחרון פגשתי את רעייתו של שר החוץ שלהם, לארוחה בביתה. ישבנו ליד האח, באווירה רומנטית, ולא פוליטית. לא היה לי שום מסר מדיני, אם כי ברור שבמקומות האלה שום דבר לא נעשה סתם. הבאתי לה מתנה, סיכה בעבודה תימנית, וקיבלתי מתנה סיכה בעבודה בולגרית אומנית. קבענו להיפגש שוב בעצרת האו"ם. בסך הכל, זה היה בהחלט ביקור פרטי, אבל עם טכסים ממלכתיים: המלווים הבכירים, סדר־היום המאורגן מראש שהותאם בין הנוגעים בדבר.

חשבת מה היה קורה לך אילו נשארת בבולגריה?

חשבתי על זה בעבר, כשהשוויתי את מסלול החיים שלי לזה של חברי־נעורים שלי. כיבים אחרים. אני חושבת שאולי הייתי בחיית רומאה.

עברת חוויה אישית עמוקה בביקור הזה. בעלך שותף אותך?

אין לו זמן כל־כך. הוא בא לפגוש אותי בשדה־התעופה, ורץ ישר לערב המחתרות. ודאי ששיתפתי אותו בזה, אבל הוא לא יכול להרגיש כמוני.

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

דוד לוי: הליכוד ימשיך במאמציו לממש את הסכם קמפ־דייוויד

חודש לפני ביצוע הרוטציה סגן ראש הממשלה, דוד לוי, משוחח בראיון ל"מסדרונות מפלגתיים", על כוונות הליכוד, ודרך פעולתה של הממשלה לאחר ביצוע הרוטציה.

האם תמשיך הממשלה בראשותו של שמיר באותו הקו המדיני שהנהיג פרס בשנתיים האחרונות?

יש לממשלה קווי יסוד ברורים, אותם צריך לשמור. ככל שבאפשר תיראה, יתורגם הבסיס האחרית המשותפת. בקווי היסוד מודגש המאמץ להמשך תהליך השלום, ואנו נפעל בהתאם לזאת. צריך להפסיק את ההלקאה העצמית ולסתום את הפה לאלו במפלגת העבודה, שמאשימים את הליכוד, כי הוא מונע את המשך תהליך השלום.

פרס מקדיש מאמצים לקיום ועידה בינלאומית, כדי לצרף את ירדן למו"מ. הליכוד יתנגד לכך בעבר ברוטציה. כיצד תנהגו עתה?

אני והליכוד כולו בעד מו"מ ישיר עם ירדן, ללא תנאים מוקדמים. דרך אחרת היא מסוכנת ונוגדת את ההסכם הקואליציוני ואת קווי היסוד, עליה מושתתת ממשלה זאת. את דעותי המפורטות הבעתי בנאום בכנסת. אין לי עניין לפרט עוד בנושא זה, כדי לא לגרום למתח מיותר, דווקא בימים אלה. הרי כל אחד משרי הליכוד מבין, שאסור ליצור משבר שיאיים על קיומה של הרוטציה.

אתה מאמין ששמיר יצליח להוביל את ממשלת האחדות, עד לסוף תקופת כהונתה בעוד כשנתיים?

רבים משתתפים כיום במרתון של תחזיות, מי יצליח לגבי מועד פירוק הממשלה לאחר הרוטציה, וכמה חודשים היא תחזיק מעמד. אלה שלוקחים חלק במרתון הזה, יוצרים לדעתי תאוצה באווירה, שיכולה להוביל לפירוק הממשלה. זו משגה, תוכבנות פוליטית ובזבוז עצמי. זו לא מכה משמים שהממשלה תתפרק. פוליטיקאים נולדו כדי לפתור משברים. לדעתי יש סיכוי סביר, שממשלת האחדות תפעל עד לסוף תקופת כהונתה החוקית.

האם אתה רואה סיכוי קרוב לקיום המושב השני בוועידת תנועת החרות?

אין סיכוי לקיום הוועידה לפני הרוטציה, למרות שזה צורך השעה. אני מאמין שאחרי שיהיה שמיר ראש ממשלה, תהיה אצלו ואצל אנשיו התפכחות, לכבד את יחסי הכוחות האמיתיים שהושגו בוועידה, כך שניתן יהיה להקים את המוסדות החדשים.

מתי יתבצע האיחוד עם המפלגה הליברלית?

יש עדיין כמה בעיות בסיסיות, כמו למשל דרך בחירת חברי הכנסת. חשבנו להביא את העניין להכרעת ועידת חרות לפני הרוטציה, מפני שאם היה האיחוד נרחה לאחר בעיות אלה, היינו גורמים לקריע גדול באיחוד. עתה, לאחר הרוטציה, יובאו את סעיפי המחלוקת להכרעת ועידת חרות, והיא זו שתכריע. אני מקווה שהאיחוד יתבצע בסופו של דבר.

לוי: קווי יסוד ברורים

אזלה התחמושת לפירוק הממשלה

היה זה ראש הממשלה, שמעון פרס, שפרש בראשית השבוע, כי אין להוביל למשבר שיביא לפירוק הממשלה, בעקבות דבריו של השר אריאל שרון לאחר הרצח באיסטנבול.

למעשה היה ברור, כי דברי שרון לא יובילו לפירוק הממשלה, כבר בשעה שפרס הודיע על החלטתו על ביטול ישיבת הממשלה. היה זה לאחר פגישה קשה בין 4 עיניים שקיים עם ממלא מקומו, יצחק שמיר. משר החוץ למד פרס לדעת, כי שרי הליכוד מסתייגים בחריפות מדבריו של שרון, ואין ספק שיאלצו אותו להתנצל.

על רקע חיסול פרשת שרון השניה, טענו השבוע במפלגת העבודה, כי עתה אזלה התחמושת לפירוק הממשלה וכעת הרוטציה היא לא נמנעת. 32 יום בלבד מפרידים כעת בין יצחק שמיר לתפקיד ראש הממשלה, אולם חודש זה כלול בתוכו נסיעות רבות של ראש הממשלה וממלא מקומו לחו"ל. פרס, לאחר חזרתו ממצרים, עומד בראשית השבוע הבא לצאת לארצות־הברית ולקנדה, ולאחר שובו, יסיים את תפקידו כראש ממשלה בביקור ממלכתי בצרפת. שמיר עתיד לצאת בעוד כעשרה ימים לניו־יורק לעצרת האו"ם, ואם לוקחים בחשבון את החגים הקרובים, הרי הצטמצמו עד למינימום ימי הפעילות הפוליטית, שעלולים עוד לגרום לאיזשהו משבר בין שתי המפלגות.

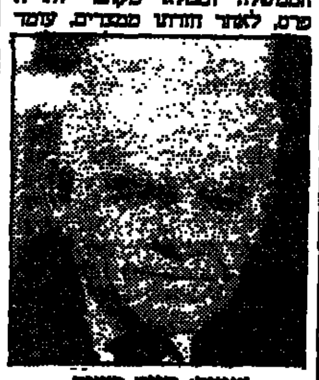

שמיר: חיים קשים

אולם נראה, כי ראשי מפלגת העבודה אינם מתכוננים לעשות חיים קלים לשמיר ברגעים האחרונים, לפני שיכנס למשרד ראש הממשלה. בקרב ראשי המערך התגבשו באחרונה כמה תביעות לליכוד, ל"שיפוץ" ההסכם הקואליציוני, ובמקביל התנגדות חריפה לכל שינוי בתיפקוד העתידי של שרי הממשלה. מה כמה שבועות פועלת במפלגת העבודה "ועדת התפר", שתפקידה להציג לראשי הליכוד את התנאים לקראת ביצוע הרוטציה.

בתחילה חשבו בעבודה, כי מול "ועדת התפר" יבחרו בליכוד ועדה מקבילה, וכך ניתן יהיה להגיע לפשרה לקראת ביצוע ההסכם. אולם בליכוד הגיבו בזלזול ובביקורת קשה על הדרישות החדשות של מפלגת העבודה. בקרב ראשי המערך התגבשה החלטה, כי יהיה זה פרס עצמו, שיציג לשמיר את הדרישות החדשות. יהיה זה במסגרת הפגישה בין השניים לחילופי התפקידים, ובצמרת העבודה הועלה הרעיון, כי כאות מחאה, פרס יפגש עם שמיר רק לשיחה קצרה, יום יומיים לפני ביצוע הרוטציה. הדרישות המרכזיות של העבודה הן מתן תפקיד כלכלי בכיר לפרס, כיו"ר ועדת שרים לענייני כלכלה, או מגבר בצוות כלכלי אחר עם שמיר, וקריטריונים לחלוקה מחודשת של המינויים הפוליטיים בארץ ובחו"ל. כן מתנגדים בעבודה לכל יוזמה של שמיר לשינוי בתפקידיהם של שרי הממשלה, בעיקר אותן כוונות להפקיע נושאים מידי שרי המערך ולהעבירם לשרי הליכוד, כמו אחריות על ההתנחלויות בשטחים או הטיפול ביהודי ברית המועצות.

אגב, לקראת הרוטציה, מנסים במפלגת העבודה להדק ולמסד את הקשר עם סיעות יחד, אומץ וחבר הכנסת אבוחצירה, מתוך מגמה למנוע מהליכוד להיעזר בסיעות אלה, אם לאחר הרוטציה יבקש המערך להוביל לפירוק הממשלה ולהקדמת הבחירות. יחד קיבלה באחרונה החלטה עקרונית להצטרף למפלגת העבודה, ובין השר הורביץ לשמעון פרס, נקבעה פגישת עבודה עוד לפני צאתו לארצות הברית [illegible]

שיתוף פעולה ארנס־שרון

פסק הזמן הקיים במלחמות הפנימיות בתנועת החרות צפוי להלוף מיד לאחר ביצוע הרוטציה. בימים אלה מתקיימים מגעים שקטים בין כל הסיעות, כדי לגבש ולהגיע להסדר, שיוביל לקיומה של הוועידה ולחלוקה מחודשת של הכוחות בתנועה.

למ"מ ראש הממשלה, יצחק שמיר, לא היה עניין להביא לכינוס המושב השני של ועידת התנועה לפני הרוטציה. שמיר ומקורביו ניסו, אמנם, להגיע להסכמה בין הפלגים השונים בתנועה, כדי שניתן יהיה לכנס ועידה לפני אוקטובר, אך בתנאי שתושג הסכמה מוקדמת, תקיים ישיבה קצרה ומכובדת. [illegible]

אולם תוך מאמציו של השר משה קצב, ולאחר התנגדותו של השר דוד לוי להצעות הפשרה, לא ניתן היה לכנס ועידה מוסכמת.

תוך כדי כך חלים באחרונה שינויים בשיתוף הפעולה הפוליטי הפנימי בתנועה.

הברית שהובילה את מושב התנועה הראשון בין השרים דוד לוי לאריק שרון שבקה לכל חי. השניים מגלים כיום יריבות גדולה אחד עם השני. דווקא אנשי השר לוי מנסים בשבועות האחרונים להוביל לקראת שיתוף פעולה הסדר עם יצחק שמיר, מתוך תקווה שהשניים יגרפו את עמדות הכוח בתנועה. שמיר ישאר במעמדו ואילו לוי [illegible]

לשיתוף פעולה מעניין אחר, בין אריק שרון למשה ארנס.

מאז נכנס ארנס לתפקידו כשר ביטחון, לאחר התפטרותו של שרון, בעקבות דו"ח ועדת כהן, לא החליף עמו שרון מלה ובמשך שנתיים התעלם לחלוטין מקיומו. באחרונה מעידים אנשי שני השרים, כי השרים היריבים לשעבר מרבים לשוחח בטלפון ולתאם עמדות, דבר שנראה כחוזק אחרית הימים בתנועת החרות. אגב, את ארנס מתרים כיום השר דוד לוי החושש, כי יגזול ממנו את ירושת שמיר. אנשי לשכת ארנס טוענים כי לוי, אפילו אינו אומר שלום לארנס בישיבות הממשלה, ואינו מגיב להודעות טלפוניות ללשכתו [illegible]

למנהלי

מפעלים ומוסדות, לוועדי עובדים.

תוי קניה של

המשביר לצרכן

רשת בתי כל-בו הראשונה בישראל

שי לחגים

תוי הקניה ישמחו את עובדיך, לקוחותיך וידידיך.
הם יעריכו את השי הזה, המאפשר בחירה מבין
אלפי המוצרים, בבתי הכל-בו שלנו
מקרית שמונה ועד אילת.

בדבר פרטים והזמנות, לפנות אל:
המשביר לצרכן, אגף המכירות, רח' שלמה 58 ת"א
טלפון ישיר - 03-822919
או לכל אחד מבתי הכל בו שלנו ברחבי ישראל

הקמפוס על הר הצופים: ככל שהעמיק המשבר הכספי, כן גדל מעגל הנהנים מהטבות

הכסף הלך, האחראים נשארו

האוניברסיטה העברית צברה גרעון של 50 מיליון דולר. קיצוץ בתמיכת הממשלה, אך בעיקר ליקויים בניהול, היעדר בקרה שוטפת על ההוצאות, בזבוזות משוועת ותחושה ש"הכל בסדר", גרמו לאבדן שליטה ולמשבר

מאת רומן פריסטר

הקמפוס האוניברסיטאי שעל הר הצופים בירושלים נראה מבחוץ כמערך מוצבי בטון, שלא ניתן להבקעה. איש לא שם לב, כי המפלה באה דווקא מבפנים, ואיש אינו יודע להשיב בוודאות מתי וכיצד איבדו המפקדים את השליטה על המתרחש בתוך המבצר. תחושת הרווחה המדומה, שמקורה בימי ארידור העליזים, גרמה להם לאבד את המגע עם המציאות. בפרוזדורים הארוכים והחשופים לרוחות של הקמפוס ובמבוך הבניינים האפלולים, נעלמו משך השנים האחרונות קרוב ל־50 מיליון דולר. איש לא מעל באגורה, איש לא תחב לכיסו נתח מתקציבים המנופחים, ואיש בצמרת האוניברסיטה העברית לא יכול היה להשיב תשובה מלאה לשאלה פשוטה: לאן הלך הכסף?

בתחילת השבוע הודיע נשיא האוניברסיטה, הפרופ' דן פטנקין, כי הוא מקבל על עצמו "אחריות מיניסטריאלית" והגיש את התפטרותו. ביום נשמו לרווחה. מעשהו האמיץ והנבון מבחינה ציבורית, כמו פטר את כל האחרים מכל עוונותיהם. כשנשאלו אותו אם לא היה בהתפטרותו מעין מתן הכשר לכל אלה, הנושאים באחריות לניהול ולמשק הכספים, האם לא היה גם עליהם להסיק מסקנות כמוהו, השיב כי "זו שאלה שאינני חפץ להתייחס אליה".

קוד ג'נטלמני לא־כתוב מונע מהאינטלקטואלים באוניברסיטה להושיט אצבע מאשימה כלפי האשמים, לנקוב בשמות, לדבר ללא כחל ושרק, לדרוש עריפת ראשים. יש בהנהגות זו משהו יפה ואציל, ויש בה סכנה חמורה, המובילה למריחה בת־יגעה. מכיוון שמדובר בעתידו של מוסד ציבורי, היוקרתי ביותר בתחום ההשכלה הגבוהה בישראל, דומה שהעדינות והאצילות־הנפש הללו הן מותרות שאין אנו יכולים להרשות לעצמנו.

"דליפה בצינור"

כאשר נתכנס חבר הנאמנים של האוניברסיטה העברית למושב הרגיל ביוני השנה, סבר הפרופ' אמנון פזי, רקטור ומהשבוע הזה גם נשיא בפועל, כי גירעון שנת הכספים האחרונה יסתכם בשניים, אולי שלושה מיליוני דולר. לא נודע למוסד, שמגלגל עשרה מיליון דולר בחודש, ושהממשלה הקטינה את השתתפותה בתקציביו מ־70 ל־50 אחוז. גם זלמן אברמוב, חבר בחבר הנאמנים, הורשם בתחילת הדיונים כי התקציב כמעט מאוזן. "רק במהלך הישיבות נגמר לנו שהמצב חמור", השב הטעה את מחברי הדו"ח וכי האוניברסיטה הוסיפה על גרעונה המצטבר של 10 מיליון דולר, 18 מיליונים נוספים. הכינוי בתרומה.

התדהמה היתה כה גדולה שחבר הנאמנים נקט בצעד לא־רגיל: הוא ביקש מוועדה חיצונית, שבראשה ראה־החשבון דן בבלי ותחבריה ברוך יקותיאלי, מנכ"ל בנק לאומי, ואיש העסקים מיכאל פודמן, לבדוק "כיצד קרה הדבר". כדי להגיע לשורש התקלה נדרשו אנשי המבקשות של האוניברסיטה להכין בדחיפות מאזן־ביניים ולהגישו עד תחילת ספטמבר. וכשנעשה הדבר, היתה התדהמה גדולה שבעתיים: כמוצא־לואי של הבדיקה גילתה ועדת בבלי, שמתחילת שנת הכספים השוטפת ועד ספטמבר תפח הגרעון בעוד 20 מיליון דולר.

הסכום האדיר הזה נעלם בלי שהושקע בפרויקטים מיוחדים או במחקרים יקרים ויוקרתיים. הוא פשוט נבלע בתוך ההוצאות השוטפות.

נחמיה לבציון, פרופסור לתולדות האסלאם, מוותיקי הסגל, משווה את אשר קרה לתקציב האוניברסיטה לדליפה בצינור מים בשדות: "אני בן מושב, מכאן השימוש במונחים חקלאיים. כשיש פיצוץ גדול בצינור, קל לאתר את המקום ולתקן את התקלה. אך כשיש עשרות ואולי מאות דליפות קטנות, אתה כמעט חסר אונים. וזה בדיוק מה שקרה באוניברסיטה. לכך יש להוסיף, כמובן, את העובדה המצערת שאיש לא טרח לבדוק את שעון־המים... יש לנו טענות קשות לאוצר על צימצום ההקצבות להשכלה הגבוהה, אך עדיפה בעיני הקצבה קטנה על הקצבה גדולה שבעקבותיה באה התערבות, שפירושה פגיעה בחופש האקדמי. מן הרגע בו קיבלנו כסף מהאוצר וממקורות ההכנסה האחרים, עלינו להבין שזה מה שיש ושכל האחריות על ניהול עניינינו נופלת אך ורק על האוניברסיטה עצמה. עכשיו, כשנתברר היקפו העצום של הגרעון, מדברים אצלנו על מריבות־רגע. אלא שהדבר אינו פשוט כפי שהוא נשמע. הוא משול בעיני להקטנת כמות המים שמוזרמים בצינור — כשהוא עדיין מחורר. ועוד משהו: באין מים, נובלים הצמחים בשדה".

חבר הנאמנים של האוניברסיטה, שסיים השבוע את מושב־החירום שלו, הקים "ועדת חירום", שבראשה ניצב הרקטור והנשיא בפועל אמנון פזי. על הוועדה הזאת הוטל למצוא מוצא מן המשבר. איתור הדליפות וסתימת החורים בצינור אינם בסדר העדיפויות הראשון שלה. הדגש יושם תחילה על איזון התקציב, לאחר מכן על חיסול החוב ורק בסוף יבוא תורה של הבדיקה המעמיקה, שמטרתה לבדוק איך צמח הגרעון. גם לפרופ' אמנון פזי מליצה(?): "כשיש לך פצע קשה אתה קודם כל עוצר את שטף הדם, ורק לאחר־מכן בודק מאיפה בא", אומר הנשיא החדש. והוא מוסיף: "בעבר נהגו היה להכין תקציבים שהתבססו על נתוני השנה שעברה, תוך עידכונים משוערים. במשך הזמן נצברו בשל כך עיוותים רבים, וניטשטשה התמונה הכוללת. בתקופת האינפלציה נהנתה האוניברסיטה מהכנסות שנבעו ממניפולציות כספיות למיניהן. די היה לדחות תשלום של 10 מיליון דולר לחודש ימים, כדי "להרוויח" מיליון נטו. כספים שנתרמו בחו"ל והוחזקו בבנקים בחשבונות מט"ח, תפחו כאילו מעצמם. השפע הזה יצר אשליה שהכל בסדר, למרות שכספי הקרנות שלנו (240 מיליון דולר, מתכונם בארץ) שהופקדו בבנקים ישראליים הביאו תשואה של עד 10 אחוז, אבל תמורת ההלוואות שקיבלנו מאותם הבנקים נאלצנו לשלם את הריבית הבנקאית שהיתה מקובלת בשוק. עכשיו ברור לנו שאם לא ננקוט צעדים קיצוניים, יתמוטט לא השתכנות כי אם הוצאות. בשנה הבאה נהיה חייבים 75 מיליון, בעוד שנתיים — אולי 100 מיליון דולר. לכן הכינונו עכשיו, לראשונה, תקציב לשנה הבאה כשהוא בנוי מהמסד עד הטפחות, כאילו מעולם לא היו לאוניברסיטה העברית תקציבים קודמים. אומדן ההוצאות מסתכם ב־123 מיליון דולר, אך כיוון שאין לצפות להכנסות בסדר גודל כזה, החלטנו מראש על קיצוץ של 10 מיליון. חלקו העיקרי של הקיצוץ הזה יבוא מהקטנת ההוצאה על השכר. חלק קטן יותר, כ־2.5 מיליוני דולר, מצימצום רכישת ציוד בסיסי וציוד מחשבים, והיית שיפוצים ועוד."

דוגמה מלמעלה

לניסיון כלשהו להקטין את החוב של 50 מיליון דולר אין בתקציב המוצע כל זכר. זו משימה לטווח ארוך, נקדיש לה פרק נפרד, כנראה שתתפרסם בשבוע הבא. אך אין ספק שגם שמירה על המסגרת התקציבית המקוצצת הינה משימה כמעט בלתי־אפשרית. אותם "ועדת החירום" ניתנו סמכויות נרחבות והצורפו אליה מומחים בעלי נסיון כפרופ' פנחס זוסמן, לשעבר מנכ"ל משרד הביטחון ועתה פרופסור לכלכלה חקלאית ברחובות, אבל עשיית המלאכה השוטפת תוטל על אותו מנגנון שקלות־הדעת שלו גרמה בעבר ליצירת העיוותים, המחדלים והגרעונות.

כל תהליך הבראה קשור בחשיפת שגיאות, אך ספק אם הצוות הממונה על הניהול ועל משק הכספים של האוניברסיטה, יגלה נכונות להלקאה עצמית. בשיחה עם מנכ"ל האוניברסיטה, מר ישראל בר־גיל, שמעתי הרבה הסברים על "גורמים אובייקטיביים", ומעט מאוד ביקורת עצמית. טבעית נטייתו של מנגנון שכשל להגנות על כשלונותיו, אך אין זו הדרך המבטיחה תיקון מהיר של המצב. מצד שני אין להתעלם ממצוקתו של הפרופ' פזי: "מה אני יכול לעשות?" הוא שואל. "להקים ועדות חקירה ולסלק את האשמים? אם יש כאלה אני אעשה זאת, מהיכן אקח צוות אנשי כספים חדש — צוות שמכיר את המערכת?"

האמנם מכיר המנגנון הזה את כל המערכת הסבוכה? במשך שנים רבות היה האוניברסיטה בתנופה של התפשטות; כמו פטריות אחר גשם צמחו מחלקות חדשות, ובעקבות כך נתקבלו לעבודה עשרות אנשי אקדמיה. פרופסור בשיא המעמד הוותק לוקח הביתה כ־15 אלף דולר לשנה נטו, אבל עולה לאוניברסיטה 45 אלף. איש סגל פחות בכיר מביא הביתה 10 אלפים דולר ועולה כ־35 אלף (כולל חישובי שנת השבתון והתוספות האחרות). בסתיה נוצר מצב שקרוב ל־80 אחוז מהתקציב נועדו לשכר ולתשלומי הפנסיה, ולא נותרו אמצעים למחקר, להפעלת המעבדות ולחידוש הציוד המתיישן. סיפר לנו פרופ' נסים בר־יוסף, העומד בראש בית הספר למדע שימושי וטכנולוגיה בגבעת רם: "רק מחצית התקציב שלנו, 1.2 מיליון דולר בשנה, מקורה בקופת האוניברסיטה. המחצית השנייה באה לנו מחוזי־מחקר עם התעשיה. הוצאות השכר מגיעות אצלנו ל־99 אחוז מהתקציב הכולל. עתה אנו עוסקים במחקר בתחום הפוטוליטוגרפיה. הצלחת המחקר תלויה בהחדרת רמת הלחות במעבדה למיקרואלקטרוניקה, אבל מכשיר־הייבוש צריך לעלות 15 אלף דולר — וזה סכום שאין כל סיכוי לקבלו מקופת האוניברסיטה. קורה, איפוא, שחלק מהאנשים שלנו עוסקים בתפוקה של 10 אחוזים — כי בגלל הלחות הגבוהה עלינו לחזור עשר פעמים על התהליך, עד שמגיעים פעם אחת לתוצאה הרצויה. זו בזבוז ששום מוסד יזרע־חשבון אינו יכול להרשות לעצמו". מעבדות אחרות שרויות אף במצב גרוע יותר: באין אפשרות לחדש ציוד ולרכוש חומרים, הן מושבתות כליל או חלקית. ובאותו זמן גדל הצוות המינהלי ל־2,400 איש — כאלף עובדים יותר מאשר באוניברסיטה בתל־אביב, שבה לומד מספר זהה של סטודנטים.

לפני כשנה, כשהגיעו מים עד נפש, הוחלט לפטר שלושה אחוזים מהמועסקים. מנכ"ל האוניברסיטה בר־גיל יודע לספר, כי מבחינה תקציבית היתה זו אחיזת־עיניים: תשלום פיצויים מוגדלים לעובדים ארעיים עלה בכסף רב, והעברת המפוטרים הקבועים לסעיפי הפנסיה התקציבית לא השיגה האוניברסיטה חיסכון משמעותי. "הפנסיה התקציבית עולה לנו השנה 12 מיליון דולר, והסכום הזה יגדל וילך במשך השנים". באותה תקופה לערך הגנה הבזבזנות גם בתוך ההנהלה עצמה. בדו"ח־חשבון לשנת הכספים 85/84 חרגה ההנהלה מתקציבה ב־54 אחוזים. המבקר הפנימי של האוניברסיטה רשם בתגובתה כי "לא ברור לביקורת כיצד כל היחידות מתבקשו לקצץ בין 2 ל־2.5 אחוזים, ואילו תקציב ההנהלה הוגדל בבסיס בכ־24 אחוז".

בקיץ אשתקד, כשלפחות חלק מהגרעון היה גלוי לעין, שולמו לבכירי האוניברסיטה הוצאות נסיעות לחו"ל. בחודשים מסויימים שהו בחו"ל כל אנשי הצמרת: הנשיא, הרקטור, סגן הנשיא והמנכ"ל, ראש אגף מינהל, ראש אגף כוח אדם והמזכיר האקדמי. כל אנשי הסגל שנסעו לחו"ל זכו גם בהטבה של 500 דולר לרכישת ביגוד, למרות שאין כל תקנה או הוראה המחייבת את האוניברסיטה לשלם בשביל הלבשת עובדיה הבכירים. דרך אגב: גם נסיעות הצמרת לא הובאו לדיון ולא אושרו רשמית בפורום, שהיה מקבל את רוב ההחלטות ונקרא נמ"ר (נשיא, מנכ"ל, רקטור).

ככל שהעמיק המשבר הכספי כך התרחב מעגל הנהנים מרכב צמוד, ושוב העיר מבקר האוניברסיטה כי "הוראות ההנהלה אינה מפרטת תנאים ונהלים לגבי רכב צמוד. בעלי הרכב הצמוד אינם מדווחים על הנסיעות ומקבלים החזרות דלק ללא הגבלה. כאשר פנקס אחד נגמר, מקבלים אחר תחתיו. סיכום הוצאות הדלק של הרכב הצמוד של ההנהלה לשנת 1985/84 מתקרב ל־16 מיליון שקל". אין פלא שלאור הגילויים האלה עשו אנשי ההנהלה כמיטב יכולתם כדי למנוע בעדו מלפגוש את מר משה ברזואגר, המבקר.

(בשבוע הבא: יסודי ההבראה)

מושבים: דמדומי הסוציאליזם (ז')

מה שהיה, הוא שלא־יהיה

המשבר הנוכחי יביא, נוסף להורדת סכומי כסף עצומים, לנשירת חלק ניכר ממשקי המושבים מהחקלאות ולשבירת המסגרות של כלל המושבים

מאת רן כסלו

בתזכיר שהוכן במחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית, מדברת מחלקתו של נסים זוילי, על החובות הכלליים של המושבים בגבולות הקו הירוק, בגובה 320 מיליון דולר. התזכיר אינו מתייחס לחובות בשני איזורים אחרים: ברמת הגולן ובבקעת הירדן. יתכן שמבנה התזכיר מעיד על נטיות לבו של זוילי, נציג המערך בהנהלת הסוכנות. המוסר כיונה גם בתנועות, ועל החלוקה הקלאסית של התחום הטיפול בין שני היושבי־ראש של מחלקת ההתיישבות: זה של המערך, המטפל בהתיישבות בגבולות הקו הירוק, וזה של הליכוד, המטפל בהתיישבות בשטחים. אך גם סביר כי מבנה התזכיר מרמז לפרובלמטיקה נבדלת של המושבים באיזורים שונים ולפתרונות הנדרשים לשני סוגים אלה.

מכל מקום, כפי שאפשר ללמוד מהחוברת, שהוצאה בידי ועד הפעולה של ישובי הרמה והבקעה, הבעיה של המושבים באיזורים אלה אינה שולית כלל וכלל. אף שמדובר ב־30 מושבים בסך הכל (15 בגולן ו־15 בבקעה), הגיעה החובה ל־132.5 מיליון דולר, כ־40 אחוז בהשוואה לחוב הכללי של יותר מ־400 מושבים בגבולות הקו הירוק. מהחוברת גם אפשר ללמוד על הבדלים בין ההסתבכות הכספית של מושבי הרמה לבין מושבי הבקעה.

סך כל החובות ברמה גבוה יותר מזה שבבקעה: 96.5 מיליון דולר, לעומת כ־36 מיליון דולר. אך החוב לטווח קצר ברמה הוא כ־13 אחוז מהחוב כולו, ואילו בבקעה הוא מגיע ל־48 אחוז. הפער מעיד לכאורה על הבדל בסיבות ההסתבכות: בגולן, בעיקר בגלל השקעות לטווח ארוך של המושבים — בעיקר במפעלי תיירות במושבי דרום רמת הגולן; ואילו בבקעה — בעיקר בצריכה והוצאות ניהול המשק המשפחתי. הנתונים בחוברת אף מעידים על ההבדל בין חוסנם המשקי של המושבים בשני האיזורים: הפדיון השנתי של מושבי הגולן מתקרב ל־70 מיליון דולר, לעומת כ־27.4 מיליון דולר בבקעת הירדן.

אלה כמובן הבדלים משמעותיים, אך משמעותי לא פחות המאחד את שני האיזורים האלה: ההתיישבות ברמת הגולן ובבקעת הירדן היתה בעיקרה פוליטית ולא כלכלית: תוצאות תכנית אלון בבקעה ושאיפת לסיפוח רמת הגולן, המשותפות גם למערך. גם יש גוון פוליטי אחר להסתבכות המשקים באיזורים אלה: הזרמה מאסיבית של הכסף להתיישבות ביהודה ושומרון; הקטנה ניכרת של תקציבי ההתיישבות ברמת הגולן ובבקעה, בשנות שלטונו של הליכוד. בגולן ירד בתקופה זו תקציב ההתיישבות מ־21 מיליון לשבעה מיליוני דולר לשנה. בבקעה חייבת הסוכנות למעלה מארבעה מיליוני דולר, על השקעות שהוכתבו ובוצעו מהלוואות יקרות לבנקים.

כך או אחרת, יש מקום לטענה כי חלק מהתמוטטות של מושבי הגולן והבקעה הם המחיר שהמדינה נדרשת לשלם בעד הקונצפציות הפוליטיות־הטריטוריאליות שלה. מחיר כבד, אם להביא בחשבון, שלפי אותה החוברת, חובם של כל הישובים החקלאיים בבקעה ובגולן (מושבים וקיבוצים גם יחד) מגיע ל־220 מיליון דולר.

כל זה בעצם רק הערת שוליים לנושא הכללי של משבר המושבים בארץ. יהיו ההבדלים אשר יהיו, 132.5 מיליון דולר חובות של מושבי הגולן והבקעה מצטרפים ל־320 מיליון דולר חוב המושבים בגבולות הקו הירוק. לאחר ששני התחשיבים מבוססים על נתונים של מרס השנה, יש להניח שהחוב של חצי־מיליארד דולר, שעליו מדברים ראשי ארגוני הקניות (ניסים זוילי מדבר אף על 520 מיליון דולר), משקף נכונה את המצב היום. אין ספק שחלק נכבד מהחוב הזה יצטרך לפרוע עם ישראל כולו, כמחיקת חובות של מושבים שלמים והמשקים המשפחתיים במושבים אחרים, שאינם מסוגלים לתפקד עוד, או בפריסת חובות לטווח ארוך, בתנאי חצי־מתנה, למושבים ומשקים משפחתיים אחרים.

על איזה חלק מדובר? יו"ר ארגוני הקניות, יצחק נחמיה, מדבר על 220 מיליון דולר. בתזכיר מחלקתו של נסים זוילי, דובר על 145 מיליון דולר למושבים בתחומי הקו הירוק בלבד: 60 מיליון על־ידי הסוכנות, 45 מיליון על־ידי הממשלה ועוד 40 צריכים — לפי ההצעה הזאת — לגרב הבנקים, על־ידי מחיקת חלק מהחובות. תהיה החלוקה הזאת ריאלית ככל שתהיה, הסכום הכללי מתקרב לאותם 220 מיליון דולר — כולל הרמה והבקעה — שעליהם מדבר יצחק נחמיה. ויש טוענים כי סכום זה אופטימי מדי.

* * *

אך איש מן המטפלים בהתיישבות ובחקלאות אינו טוען כי כסף זה, אפילו יוזרם כולו מקופת הציבור, יפתור את בעיית המשבר. היקף החוב, העובדה שהוא אינו מבוסס רק את המשקים הכושלים, אלא מאיים להרוס כמעט את כל המערכת החקלאית בארץ — או לפחות את כל החלק המאורגן במסגרת המושבים ("המשק המשפחתי", כהגדרת מחלקת ההתיישבות) — טבע מבנה המשק הזה. כדי שהדבר לא יחזור בעתיד, יש לשנות באופן בסיסי מבנה זה, אומרים האחראים על ההתיישבות.

על איזה שינוי מדובר? קודם־כל, יש לחסל חלק מהמושבים, להפכם לישובים קהילתיים. אין חילוקי דיעות בדבר הצורך הזה, יש רק הבדלי הערכות בעניין הכמות. נסים זוילי מדבר על כ־20 ישובים. אריק נחמקין, שר החקלאות, הוותיק בתנועת המושבים, נוקב מספר של 40—50 מושבים כאלה. אברהם בר־מאיר, עד לאחרונה יו"ר ארגון הקניות הגדול ביותר — ארגון מושבי הצפון — ששימש בעבר גם מנכ"ל משרד החקלאות — טוען כי המספר הוא 100. לפי ההתרשמות בשטח, נראה כי המספר האחרון קרוב יותר למציאות.

לדעת כולם, גם בחלק אחר מ־450 המושבים הקיימים עתה, לא כל בעלי המשקים המשפחתיים ראשים ומסוגלים להמשיך כחקלאים. המצב שונה ממושב למושב, כמובן, אך בדרך־כלל מדבר זוילי על הוצאה של כ־2000 יחידות־משק ממעגל הייצור החקלאי — כ־10 אחוזים מכלל המשפחות במושבים. ניתנה זה יחייב גם שינויים ארגוניים בחלק ניכר מהמושבים, שיהפכו לישובים מעורבים — של חקלאים ולא־חקלאים. יהיה, למשל, צורך להקים שם שתי מסגרות נפרדות: מוניציפלית וחקלאית־מקומית.

רק צעדים אלה, אם ייעשו, יציינו שינוי עמוק במבנה המושב. אך גם זה עדיין לא הכל. ההסתבכות הגדולה היא תולדת הבסיס העיקרי של מבנה הארגון המושבי: הערבות ההדדית של חברי המושב לכל אחד מהם, ושל כל המושבים בארגון אזורי לכל אחד ממושבי הארגון. עם התמוטטות ארגוני הקניות האזוריים והתנועתיים, נתגלתה פשיטת־רגל גמורה של עיקרון זה. המסקנה: יש לבטל כליל את עקרון הערבות ההדדית בין המושבים. גם בתוך המושב, ערבות זו תפסיק בעצם לפעול: החקלאי שירצה לקבל אשראי, יצטרך לספק ביטחונות אישיים להלוואה שיקח. את הביטחונות יספק לאגודה, במקרה שהאגודה תמשיך לפעול, או במישרין לבנק.

זה למעשה סוף המבנה המושבי בכללותו. הרכב המכריע של המושבים היום, ישארו כיישובים חקלאיים, בהם יפעלו בעלי משקים באופן עצמאי ועל אחריותם בלבד. בתוך יישובים אלה יתקיימו כנראה התארגנויות ענפיות, שיעסקו בשיווק משותף, אך מכאן ועד למבנה המושב הקלאסי, הדרך ארוכה יותר מאשר למבנה המושבה — אותו ייצור חקלאי של חקלאים עצמאיים, שכשעיגו המושב נועד לבוא במקומו.

היה אפשר לפקפק בכוונות הגורמים הפוליטיים לבצע שינויים כה קיצוניים, מה גם ששינויים אלה נוגדים את התפישה האידיאולוגית שעליהם נבנה חלק ניכר של החקלאות בארץ. אך נראה כי החיים חזקים מהאידיאולוגיה: תוך כדי המשבר הנוכחי, מתבצעים השינויים האלה כבר עכשיו, בלי שמישהו יחליט על כך מלמעלה. חלק מהמושבים הפסיקו לתפקד כליל והפכו ליישובים קהילתיים דה־פקטו. באחרים, חלק מהמשפחות אינן מתפרנסות מכבר מהחקלאות, והן רואות במושב מקום־מגורים בלבד. באחרים, אחרי נפילת ארגוני הקניות, התפרקו האגודות של המושב מכל סמכויותיהן ובעלי משקים חקלאיים פועלים בנפרד, על אחריותם האישית.

תהליך השינוי כבר קיים והוא עובר על חלק ניכר של המושבים — בעיקר "המושבים הצעירים", שהוקמו בשנות ה־50 כמושבי עולים. התאוצה הולכת וגוברת. נותר רק להכיר רשמית במצב הקיים בשטח.

* * *

יש משהו פאתטי בכשלונו של המושב כמסגרת חברתית־כלכלית ובהפיכת חלק ניכר מהמושבים למושבות דווקא. במשך שנים רבות נמשך המאבק בין שני הזרמים, הנוסים צורות שונות של התארגנות המשק החקלאי בארץ: הזרם "האזרחי", שהקים במכוון את המושבה — הכפר המבוסס על יוזמה פרטית של האיכר, הרשאי לנהל את משקו על אחריותו בלבד; ותנועת העבודה, המודרכת על ידי האידיאולוגיה הסוציאליסטית והגורסת את ההתארגנות השיתופית־קואופרטיבית של הכפר: מקיבוץ, דרך המושב השיתופי ועד למושב עובדים.

מהמאבק הזה יצאה תנועת העבודה כמנצחת: המושב הפך לדגם העיקרי בחקלאות הישראלית. במשך חמישים שנה לא הוקמו בעצם מושבות חדשות. המושבות הוותיקות עברו תהליך התנבלות: חלקם הפכו לערים או לפרברי תל־אביב. אלה שנשארו כפרים, התקרבו מאוד למושבים, בארגון ענפי לשיווק תוצרתם והתארגנות חלקית בתוך המושבה עצמה. כאשר בשנות החמישים הגיעו ארצה גלי עלייה גדולים, היה זה רק טבעי, שהמושב יהיה המסגרת ההתיישבותית־החקלאית הקובעת בעבורם.

אריק נחמקין, מהעוסקים הוותיקים של תנועת המושבים, טוען — אולי בצדק — כי אז היתה זאת הדרך האפשרית היחידה. ההתיישבות החקלאית היתה צורך השעה — לא רק בגלל האידיאולוגיה של שיבת העם לארצו, אלא גם מבחינת ההכרח להתגבר על המחסור החמור בתוצרת חקלאית. אי אפשר היה להפוך אנשים, שלא היה להם כל נסיון חקלאי ומוטיווציה להיות חקלאים, לחקלאים עצמאיים. חלוקה כזאת של הקרקע היתה מביאה להתנוקות המודרים ולכישלון הרבים. אמר היה גם לחלק את קרקע הלאום לחוות גדולות ולהפוך את העולים לפריסים של בעלי חוות, הוא אומר. כך קמו בשנות החמישים כ־150 "מושבים צעירים", כשליש מכלל המושבים בארץ.

היה זה, כאמור, הניצחון הגדול של הקונספציה המושבית. אך בתוך הזה היה גם גרעין של כישלון. המסגרת הקואופרטיבית היתה זרה לחלוטין למנטאליות של רוב המתיישבים האלה. "התברר שקל יותר להדריך בני אדם להיות חקלאי, מאשר לחנך אותו לקואופרציה," אומר נחמקין. התברר, ש־30 שנה ואף חילופי הדורות, אינם מספיקים לכך. המסגרות נשארו זרות, נפרצו בכל הזדמנות ונשברו כליל במשבר הגדול.

והיה מכשול נוסף, שנולד מההצלחה. יתכן שהמסגרת של המושב היתה היחידה שאיפשרה את ההתקדמות המסחררת של החקלאות הישראלית. אין גורם שתרם יותר מאיכר עצמאי. המושב, על התיכנון וההדרכה הצמודה שבו, היה אידיאלי כשילוב למחקר מדעי ולשימוש המיידי, שהצעיד משך שנות דור את החקלאות לאחד המקומות הראשונים בעולם. אך תוך כדי כך הגיעה גם החקלאות לסוף הפוטנציאל הייצור שלה, להגבלה כפויה של הייצור ולאבטלה סמויה במושב. התברר שבישראל יש יותר מדי חקלאים. המושב עצר את התהליך הטבעי של נשירת החלשים ובכך הפך למכשול בתיפקוד התקין של המשק.

מה שקורה עכשיו מתקן את העיוות שנוצר בשל המסגרת: אלפי חברי המושבים יפסיקו לעסוק בחקלאות וישוחרר מהכבלים את המצב ליותר יותר. התברר שוב, כי חוקי השוק חזקים יותר מהמסגרות ומהאידיאולוגיות. "מי אומר ששישה אחוז מהאוכלוסיה בארץ צריכים לעסוק בחקלאות? מספיקים בהחלט ארבעה אחוזים", אומר אברהם בר־מאיר.

ניסים זוילי ואריק נחמקין — שני בני מושבים משני דורות: זוילי, בן ל"מושב צעיר", מן המצליחים דווקא, ונחמקין, ממושבי־מייסדי נהלל — אינם מקבלים את כשלון הקונספציה בלב קל. הם מודעים לצורך לשנות את המסגרות, אך מקווים שבעתיד, אחרי רעידת אדמה ולאחר שבירת הכלים, יחזרו ויוקמו מחדש מסגרות קואופרטיביות, כצורך כלכלי, ביוזמה מלמטה, ולא מתוך התכתיב.

אם מוצדקות תקוותיהם, אם לא, יתברר בשנים הבאות. נכון לעכשיו אחרי המשבר הזה, המושב לא יהיה יותר מה שהיה.

(הכתבה אחרונה בסידרה)

סקר בשטחים — 60% תומכים בטרור

לא פחות מ־43 אחוז מהנשאלים בחרו באפשרות של "המשך המאבק למען הקמת מדינה פלשתינית דמוקראטית בכל שטחי פלשתין".

מאת אורי ניר

פירסום תוצאותיו של סקר דעת הקהל, שנערך בשטחים השבוע, עורר מיד תגובות של דחייה וחוסר אמון מצד המחנה הפרו־ירדני המתון בשטחים, ומצד המינהל האזרחי בגדה המערבית. קולם של הפרגמאטים, ה"פלשתינים האותנטיים", כמעט שאינו נשמע בתוך עמיתים האחוזים התומכים בהקמת מדינה פלשתינית על כל שטחי ארץ־ישראל, ובתוך שישים האחוזים הרואים בטרור אמצעי לגיטימי להשגת מטרה זו.

בלהט הויכוח על אמינותו של הסקר, ועל מידת תום־הלב של מתכנניו ועורכיו, יש לתת את הדעת לשתי תופעות המשתקפות מתוצאותיו, בין אם הן אמינות ובין אם לאו. האחת, שאינה זקוקה לאישורו כדמותו של סקר דעת קהל, היא עוצמת השפעתו של אש"ף בשטחים. השנייה, שהיא המסקנה הבולטת והמשמעותית ביותר, היא ההקצנה בקרב הדור הצעיר, המשכיל, בעל המודעות הפוליטית הגבוהה, הגדל באקלים הכיבוש בשטחים. גם אם מקבלים את דברי הביקורת של ראש המינהל האזרחי בגדה, תא"ל אפרים סנה, ואת דברי הביקורת החריפים שהשמיע הראשון שבקודמיו בתפקידו, פרופ' מנחם מילסון, גם אם מקבלים את הטענה כי הסקר אינו אובייקטיבי משום הזדהותם של מתכנניו ועורכיו עם ה"פתח" — גם אם טענות אלה נכונות, על המקטרגים לגלות דאגה מעצם העובדה שתשעה־עשר סטודנטים הצליחו לשאוב, כביכול, תשובות כלבבם מאלף נשאלים בחמישים ערים, כפרים ומחנות פליטים בגדה וברצועת עזה.

גם אם שוללי הסקר מטילים ספק באמינות תוצאותיו, עליהם לגלות מידה רבה של דאגה בעצם ה"טרור הרעיוני", שאותו הם מייחסים — בצדק או שלא בצדק — לסטודנטים הסוקרים. איש הרי אינו טוען כי המראיינים איימו באיומי אקדח. טענתם של סנה ושל מילסון היא כי המשיבים זיהו, כן השתט, את הדורשים כתומכי ה"פתח", והתיימרו לספק להם תשובות שיניחו את דעותיהם הפוליטיות.

הציבור שעליו מושתת הסקר אינו מייצג במאה אחוזים את אוכלוסיית השטחים. יש בו ייצוג גבוה מאוד לקבוצה המשכילה, הצעירה, בעלת "המטען הלבך", שמתוכם יצמחו (ואולי הם כבר) מנהיגי דעת הקהל בגדה וברצועה. ואולי דווקא בכך טמונה חשיבות תוצאותיו. מדובר בדור צעיר ותוסס, המתרגל לחיות תחת כיבוש, אך אין הוא משלים עם עצם קיומו. מדובר בדור שהפרגמאטיזם המדיני והעמדות המתונות הזי לו לזרא, לנוכח המשך המצב הקיים. בני הדור הזה נוטים להגיד ראש לאותם בני הדור המבוגר, המדברים עדיין על פתרונות בדרכי שלום.

אפילו אישי ציבור מתונים, שאצלנו נוטים לראות בהם נציגים של הקונסנזוס הפראגמטי בשטחים, אפילו אנשים כמו חנא סניורה או מוסטפא נתשה מחברון, אינם זוכים כיום לתמיכה רחבה בקרב הקבוצה הזו. חנא סניורה, למשל, היה נתון לביקורת צולבת בתוך מערכת עיתונו, "אל־פג'ר", כשהוביל להסתייעות בפגישה עם סגן הנשיא האמריקאי ג'ורג' בוש, וכאשר הביע תמיכה בפגישה אפשרית בין שמעון פרס לבין המלך חוסיין. ב"דוחה" המבוטל בעקביות בהקמת מדינה פלשתינית בגדה וברצועה. סניורה לא שמח להיווכח שרק 17 אחוז מהנשאלים בסקר העניקו תמיכה בחזית העיתון שלו, הכבר באפשרות זו כפתרון קבע, ורק מחצית מהנשאלים תמכו בה כפתרון ביניים.

לא פחות מ־43 אחוז מהנשאלים בחרו באפשרות של "המשך המאבק למען הקמת מדינה פלשתינית דמוקראטית בכל שטחי פלשתין", שמשמעותה חיסול מדינת ישראל. נתשה, שהביע לאחרונה תמיכה ב"מאבק המזויין" ברוח לשבחו, התקשה להכחיש את הדברים לבקשתו של המינהל האזרחי, חווה בתוך כך לממסים של זילזול מצד צעירי חברון, כאשר מתפרסמים בעיתונות תמונות מפגישים שלו עם ישראלים.

> ## מי שאל מי נשאל
>
> סקר דעת הקהל, שבדק את עמדותיהם הפוליטיות של תושבי השטחים, נערך במשך החודשים יולי־אוגוסט השנה, ביוזמת העיתון האמריקאי "ניוזדיי", רשת הטלוויזיה האוסטרלית איי.בי.סי. והעיתון המזרח־ירושלמי "אל־פג'ר".
>
> עורך הסקר הוא ד"ר מוחמד שדיד, מרצה למדעי המדינה באוניברסיטת "אן־נג'אח" בשכם. תשעה־עשר מראיינים, סטודנטים מ"א־נג'אח", ראיינו 1,024 מתושבי הגדה המערבית ורצועת עזה (65% מהגדה, ו־35% מהרצועה) בחמישים אתרים שונים בשטחים (12 הערים הגדולות, 30 כפרים, ו־8 מחנות פליטים), שנבחרו באורח מקרי. הערים, הכפרים ומחנות הפליטים הגדולים חולקו לאזורים גיאוגרפיים על־ידי מפות מצויד אקסטמי, ומתוכם ראיינו באורח מקרי בני האוכלוסיה הבוגרת (מגיל 15 ומעלה). חישוב היחס שבין גודל האוכלוסיה בכל אתר לבין מספר השאלונים שהוקצו לו, נעשה על־פי נתונים סטטיסטיים ישראליים רשמיים.

אותם צעירים, אף שרובם המכריע מזדהה עם אש"ף של ערפאת בכלל, מביעים במקרים רבים דעות קיצוניות יותר מאלה של הזרם המרכזי באש"ף, למרות שאינם תומכים באידיאולוגיה של ארגוני חזית הסירוב. תוצאות הסקר מצביעות על התופעה הזו. ניתוח של התפלגות התשובות, על פי חלוקה של גיל ורמת השכלה, מוכיח כי ככל שגיל הנשאלים צעיר יותר (מקרב האוכלוסיה הבוגרת שנסקרה), וככל שרמת השכלתם גבוהה יותר, כך עולה הנטיה לנקוט עמדות קיצוניות. כך למשל, 72 אחוז מבעלי ההשכלה האקדמאית תומכים בטרור כאמצעי מועדף לפתרון הבעיה הפלשתינית, לעומת 50—60 אחוזים מבעלי ההשכלה העממית או התיכונית, ולעומת 60 אחוז בסיכום תשובותיהם של כל המשתתפים בסקר. ככל שעולה רמת ההשכלה, כן עולה שיעור התמיכה היחסי במנהיגי ארגונים קיצונים כמו ג'ורג' חבש.

דוגמה אחרת: המלך חוסיין, הזוכה לתמיכה של כ־3.5 אחוזים מהנשאלים בממוצע הכולל, זוכה לתמיכתם של כ־10 אחוזים מבני קבוצת הגיל שמעל 50 שנה, לעומת תמיכה של פחות מאחוז אחד בקבוצה שבין 15 ל־30 שנה.

לפני זמן מה ניהלתי שיחה מרתקת עם שני סטודנטים צעירים באוניברסיטת בירזית. השיחה התקיימה בחדר מועצת התלמידים, המעוטר בתמונות־ענק של הלאומיות הפלשתינית. דגל פלשתין בצבעיו הכבולים מכסה על מחצית העליונה של שניים מכותלי, מתוך תמונות של יאסר ערפאת ושל "חללי המהפיכה" במסגרות מקושטות. על מדף זוהב מונחים עשרות מיכלים של רימוני עשן וגז מדמיע, וקליעי רובה. "אלה המזכרות שלנו מהחיילים", מתפארים השניים. "אנו משתייכים לתנועה הלאומית האמיתית באוניברסיטה", הם מסבירים. "להבדיל מתנועת הקיטקט. אלה הם אותם נערים, בני עשירים, שמתענינים בתואר אקדמי ובבחורות, יותר מאשר בפוליטיקה ובליטורים".

השיחה עם השניים, האחד בן פרבר כפרי ליד ג'נין, והאחד יליד מחנה הפליטים בלאטה שליד שכם, הותירה רושם דומה מאוד לזה שמתיר הסקר. שניהם הדגישו את השאיפה להקים מדינה פלשתינית עצמאית "על כל אדמת פלשתין", כהגדרתם. "וגם אם זה יקרה בעוד מאה שנים. אתם הרי חיכיתם אלפיים שנה", אמר אחד מהם. בינתיים, הם אומרים, ניאבק. גם הלימודים באוניברסיטה משרתים את המאבק, לדידם. "אנחנו לא באים הנה רק כדי לקבל תעודה או תואר, אלא גם כדי לרכוש כלים להתמודד עם היהודים בדרכים בלתי אלימות", הם מסבירים. "אפשר לומר שזו רכישת כוח אלטרנטיבי למאבק אלים". בכל זאת, אין הם נמנעים מלהצדיק את ה"מאבק המזויין" נגד מדינת "ישראל והציונות". "אתם אויבים שלנו, זה המצב", הם מסבירים, ומתבוננים גם להציג שאלה צינית. ומתעסכם בהידברות עם פלשתינים תומכי אש"ף. "אנחנו מסוגלים להסתדר רק עם הפרוגרסיבים אצלכם", הם אומרים. "מי למשל? — למשל הקומוניסטים. בסדר גמור, אנשים כאלה". ניסיון להבחין בין פוליטיקת המערך לבין של הליכוד, מגוחך בעיניהם. "אין הבדל", הם אומרים. "הממשלה הדרואשית שלכם היא הכובש לכם".

גורמים פוליטיים לא הגיבו עד עתה תגובה של ממש על תוצאות הסקר. התגובה הראשונה ששמעה היתה זו של מי שעומד בראש המנגנון הממשלתי בגדה, ראש המינהל האזרחי, תא"ל אפרים סנה. ביטול אמינותו של הסקר, בטענה שעורכיו ומבצעיו מוכרים כפעילי ה"פתח", עדיין אינה פוטרת את ד"ר סנה מהתייחסות לעובדת עוצמתו של אש"ף בשטחים. עובדה זו, כאמור, בולטת לעין בכל מקרה, בין אם הסקר אמין, ובין אם לאו. אם אכן מצליח אש"ף לכפות את רעיונותיו על האוכלוסיה באמצעות אותו "טרור רעיוני", שמדבר עליו תא"ל סנה, הרי שגם זו בעייה האומרת דרשני. ד"ר סנה, "בעניין זה אינני מספיק, וזו אחת הבעיות המרכזיות שלנו".

טוב להיות תעשיין

התעשיה מקבלת סיוע של כ־1.5 מיליארד דולר ● אלי הורוביץ, נשיא התעשיינים לשעבר, הדהים את חבריו בעת שקבע באסיפה הכללית של התעשיינים, שהתעשיה לא זקוקה לסיוע, אלא לייעול

מאת אריה לביא

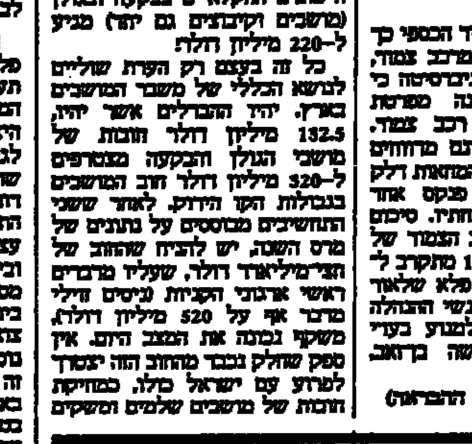

הורוביץ: "אני נגד תמריצי יצוא. התמיכות הממשלתיות המפליגות השחיתו את מירותיה של התעשיה"

בין הפרות הקדושות של המשק הישראלי, תופסת ללא ספק מקום של כבוד הפרה הקדושה של עידוד היצוא. לא רק שקשה לפגוע בפרה הקדושה, אלא שהמגמה הטבעית היא להוסיף ולפטם אותן, במיוחד כאשר הפרה הקדושה היא בעלת גוון ציוני ומדוברת במונחים מהמסד־לב כמו תוצרת כחול־לבן.

היצוא הוא ערך חשוב, ולכן אין פלא, שבאסיפה הכללית של התעשיינים השבוע, התנוד ראשי המדינה על הזכות להיטיב עם היצוא, תוך יצירת קונסנזוס לאומי לגבי הצורך לסייע לתעשיה. היחיד שהעז לפגוע בפרה הקדושה היה דווקא אלי הורוביץ, מי שהיה נשיא התעשיינים עד למינויו כיו"ר מועצת המנהלים של בנק לאומי. הורוביץ יצא נגד חבריו ובמידה מסויימת גם נגד השרים, שהתנדבו ביניהם בהבטחות לתעשיינים. היצוא, אמר הורוביץ, לא זקוק לעידוד נוסף. מה שדרוש ליצוא הישראלי זה יעילות. יעילותם של המפעלים בארץ נמוכה והסיוע גורם להגנה על בטלה. "אני נגד תמריצי יצוא. התמיכות הממשלתיות המפליגות, השוחקות את מירותיה של התעשיה".

ראשי התעשיינים היו המומים מדבריו של הורוביץ. אף אחד מהם לא ציפה לדברים אלה. הנשיא החדש, דב לאוטמן, המנכ"ל ארנון סיברג ואף הוגים, אלי לנדאו, לא היו מוכנים להגיב על דבריו של הורוביץ.

התמונה לא קודרת

הורוביץ, צריך לזכור, לא פרש מהתעשיה כאשר עבר לבנק לאומי. הוא ממשיך לעמוד בראש חברת טבע ואין ספק שהוא יודע על מה הוא מדבר. דבריו של הורוביץ עומדים בניגוד חריף לעמדת מחליפו בראשות התעשיינים, דב לאוטמן. הממשלה אליבא דלאוטמן, לא הצליחה לשפר את בעיית מאזן התשלומים, היבוא עולה והיצוא בקיפאון. דבריו של לאוטמן באסיפת התעשיינים יכלו, אולי, להראות, אילו לא פירסמה הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, שעות אחדות אחרי שלאוטמן נשא את דבריו, את נתוני מאזן התשלומים לשלושת החודשים יוני—אוגוסט.

בניגוד לתמונה הקודרת שהציג נשיא התעשיינים, הרי שהיצוא התעשייתי (ללא יהלומים) עלה באוגוסט ב־21 אחוז, לעומת החודש המקביל אשתקד, והסתכם ב־454 מיליון דולר. בנתונים לשלושה חודשים מסתכם הגידול ביצוא ב־15 אחוז, לעומת הממוצע בשלושת החודשים שלפני כן. גידול בסדר גודל דומה מסתמן גם כאשר מסתכלים על הנתונים מתחילת השנה. לפיכך ברור שאין אלה נתונים מקריים או תופעה חולפת. הגידול הנרשם ביצוא, הקיים ברוב הענפים, הביא לירידה ברמה הממוצעת של הגרעון המסחרי, שהסתכמה בכ־160 מיליון דולר לחודש — ירידה של 28 אחוז, לעומת הרבע הראשון של השנה. לעומת הרבעון האחרון של 1985 ירד הגרעון בשיעור של 19 אחוז.

דבריו של אלי הורוביץ והנתונים בדבר הגידול ביצוא מעמידים בספק לא רק את הבכי של התעשיינים על המשבר, כביכול, ביצוא, ולא רק את תביעתם להוספת סיוע, אלא גם את הסיוע הניתן כבר כיום לתעשיה.

איזה סיוע מקבל כיום היצוא הישראלי? כמה עולה לנו התעשיה של תמיכה בתעשיה? שאלות אלה מתעוררות בעקבות דבריו של אלי הורוביץ. קשה להשיב עליהן במדייק, אולם האומדן המפורט כה משך, מגלה ממצאים מדהימים, גם אם אין הוא מלא.

הטבלה המופיעה בעמוד זה מבוססת בחלקה על נתונים רשמיים של מנהל הכנסות המדינה ובנק ישראל ובחלקה על אומדנים של מומחי משק מתחומים שונים. היא מגלה מערכת מסועפת של הסיוע הניתן לתעשיה. חלק מהסיוע ניתן לכל מפעלי התעשיה וחלק ניתן רק למפעלי יצוא.

ההטבות ניתנות דרך מערכת המיסים, בהלוואות מסובסדות ובאשראי. בסך הכל מתקרב הסיוע ל־1.5 מיליארד דולר בשנה. מתוך זה נהנים התעשיינים מהקלות מיסים, כמו פטור ממס מעסיקים, הקלות למפעלים באיזורים ומס מוקטן למפעלי תעשיה בהיקף של 505 מיליון דולר. ההקלות בתחום המיסים העקיפים מסתכמות בכ־308 מיליון דולר.

מרכיב התמיכה באשראי המסובסד הניתן ליצואנים הוא 250 מיליון דולר, ביטוח השער עולה 320 מיליון דולר וההטבות הנוספות, בכלל זה למו"פ והסיוע בנמלים — 106 מיליון דולר. בסך הכל 1489 מיליארד דולר. וזה סכום היצור־עיוזתו. ניתן להפריד בין החלק הניתן לכלל התעשיה לבין החלק הניתן ליצוא בלבד. החלק הניתן ליצוא כולל את ההטבות הישירות ליצוא, בעיקר ביטוח שער, אשראי מסובסד ואותו חלק שמקבלים מפעלי היצוא התעשייתי, בהיותם חלק ממערך התעשיה הכולל. בסך הכל כ־950 מיליון דולר. הערך הכולל של היצוא התעשייתי (כולל יהלומים) הגיע ב־1985 ל־5.74 מיליארד דולר, כך שהסיוע הישיר העיקרי מהווה כ־16 אחוז. על פי הערכות של כלכלנים מגיע הערך הנוסף של היצוא הישראלי לכ־30 אחוז בממוצע. אולם נראה, שיש להסתכל על הסכום הכולל של כמיליארד וחצי דולר בתמיכה ליצוא, שכן מאחורי ההטבות הניתנות לתעשיה, עומד הרצון לעודד את היצוא. אף בגלל אמונת בי־מיליארד מיות עליון התומה ישראל, שנועדו למנוע סכנות ישיר של היצוא, ניתנות הטבות רבות לכלל התעשיה.

אם מחשבים את ההטבות האלה ראויים, שהתמיכה מגיעה ל־26 אחוז מערך היצוא, כלומר שמחיר הדולר עולה ל־1.89 שקל לדולר. קל יותר להבין את הדברים, אם משווים את הנתונים לאינדיקטורים כמו שכר העובדים. בתעשיה הישראלית מועסקים כיום כ־300 אלף איש. אם מחלקים את ההטבות למספר המועסקים מתברר, שעל כל עובד תעשיה, שווי ההטבות הוא 4,963 דולר, סכום המהווה כ־65 אחוז מהשכר הממוצע בתעשיה, שהגיע ב־1985 ל־7,644 דולר.

שיטה ללא צדק

השאלה הנשאלת מתוך הבהרת סכומים אלה היא, האם ממלא סכום זה את יעודו, ומה ההשלכות שיש לכך על כלל המשק. אלי הורוביץ התמקד בדבריו בתעשיית האלקטרוניקה הנתונה במשבר. לדבריו קיבלה תעשיה זו מעל המעבר, ולא השקיעה מאמציה במו"פ. השיטה הקיימת יוצרת מצב, על פיו מפעלים מסויימים מקבלים סיוע, ללא הצדקה. מה ההיגיון, למשל, לסבסד בהטבות מיסוי את תעשיית המשקאות הקלים? כיום מקבלים מפעלים סיוע רק בזכות העובדה, שהם מכונים תעשיה. הדבר מביא לכך, שענפים שונים מנסים להגדיר את עצמם כתעשיה, כדי לקבל הטבות. הענף של שירותי תוכנה ומחשבים הוא דוגמא טובה לכך. מזה זמן רב מנהלים בתי התוכנה מאבק משפטי חריף, בניסיון להיכלל בהגדרה של תעשיה. שלטונות המס מתנגדים לכך, וטעמם איתם. אם שירותי תוכנה מוגדרים תעשיה, מדוע לא יוגדרו כתעשיה גם שירותי השכנטאות, כלכלנים מהנדסים וענפים דומים אחרים?

השאלה האמיתית אינה אם תוכנה היא תעשיה, אלא מדוע מגיעות הטבות כאלה למפעל תעשייתי ובמה גדולה תרומתו של מפעל ביד־קוזיים למשק, יותר מתרומתה חברה של שילוח בינלאומי.

ההטבות גורמות למאניפולציות

גם בתחום היצוא גורמות ההטבות הנפרזות למאניפולציות. לא מכבר נתגלתה חברה ישראלית שעשתה הון מיצוא פיקטיבי של פרכנים. בארגזים שיצאו במשלוחי פרכנים היו אבנים. הרווח היה בתמריצי היצוא. בין היצואנים ניתן לשמוע על מקרים רבים, בהם ניתן לקנות סחורה בדולר, למכור אותה ביצוא ב־95 סנט ולגרוף רווחים בתמריצי היצוא.

הסטטיסטיקה תצביע במקרה כזה על גידול היצוא. שר התעשיה יהיה מאושר. היצואן יהיה עשיר. רק משק המדינה יפגע.

התעשיינים אינם מתווכחים עם הנתונים על סכום הסיוע. ארנון סיברג, מנכ"ל התאחדות התעשיינים, אומר כי ב־1985 היה הסיוע גדול יותר בגלל סעיף ביטוח השער. סיברג טוען, שלא רק שהסיוע אינו גדול, אלא שהמשק הלאומי חייב לתעשיינים עוד 2.3 מיליארד דולר. על פי חישוביו, מגיע כסף זה בשל הקטנת ביטוח השער, הריבית המופרזת, שהתעשיה מקבלת, תשלום מיסים, שלדעתו לא היה צריך לשלמם. התעשיה — אומר סיברג — היא היחידה שצריכה להתמודד עם תעשיות זרות. לדבריו התעשיינים שוקלים לבקש לשנות את השיטה — לא לקבל סיוע, אך לאפשר לתעשיה לפעול באופן חופשי, כמקובל בעולם המערבי.

התעשיינים מודים, שעל התעשיה להתייעל, כפי שאמר הורוביץ. אך עד אז עליהם להתאושש מהמצב הקיים. אין ספק, יש לקבל את ההצעה, לבדוק מחדש את הסיוע הניתן לתעשיה וליצוא בפרט. אך ספק גדול, אם יתאימו המסקנות את ציפיות התעשיינים.

הטבות לתעשיה ואומדני עלויותיהן

מיליוני דולרים

סוג ההטבה	אומדן ההטבה לשנה
א. מסים ישירים:	
מס מעסיקים	190
חוק עידוד השקעות הון	180
הקלות במס חיילים משוחררים	7
הנחות מס לעובדי משמרות בתעשיה	17
הנחות מס לחברות תעשייתיות	97
הטבות למפעלים באיזורים	14
ב. מיסים עקיפים:	
הקלות בהיטל יבוא	23
הקלות במס קניה	41
הקלות במכס	24
הקלות בהיטל יבוא שירותים	220
ג. מרכיב התמיכה בהלוואות הממשלה ליצואנים	250
ד. בטוח שער	320
ה. תקציב מענקים ושותפויות במו"פ	45
ו. תעריפי רשות הנמלים	55
ז. סיוע לקידום מכירות ליצואנים	6
סה"כ	1489

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ועידה מפולגת בעולם מסובך

מאת הנס יעקוב גינזבורג
DIE ZEIT
מיוחד ל"הארץ"

25 שנים לאחר הקמתו אין לארגון המדינות הבלתי מזדהות השגים רבים. סוף עידן המרשבות הגדיל את מספר המדינות החברות בו, אך משקלו הסגולי נשאר קטן כשהיה

הראיה
המארח לא כל כך ידע איך "לאכול" את התנהגותו של פידל קאסטרו. רוברט מוגאבה, ראש ממשלת זימבאבווה והיו"ר התורן החדש של תנועת המדינות הבלתי מזדהות, נראה נרגז כאשר המבקר הקובאני ניסה, ברדתו מהמטוס, לנשק אותו נשיקת אחים. עם כל האהדה שיכלה להיות לו לקאסטרו, נרתע מוגאבה ממחוות שכאלה. הוא גם לא רצה להיבלע לגמרי בחיבוקו של קאסטרו תרתי משמע — הקובאני עומד מזה שנים רבות בראש המיעוט החזק של המדינות הפרו־סובייטיות במעט ללא סייג, במחנה המדינות הבלתי מזדהות.

בהופעתו ובהשקפותיו הבסיסיות נראה מוגאבה למרבית שליטי המדינות הבלתי מזדהות כנציגם האידיאלי לשלוש השנים הבאות. את העובדה שהוא נוהג ביד קשה במתנגדים בארצו היו יכולים מנהיגים אלה, שרבים מהם נוהגים כך בעצמם, לזקוף לחובתו פחות מכל.

ועידת הפיסגה של המדינות הבלתי מזדהות, השמינית במספר, נערכה בהראריה, כיוון שזימבאבווה היא מדינת חזית בגבול דרום אפריקה. זה הוא האויב העיקרי המשותף ל־99 המדינות ושתי התנועות (סואפ"ו ואש"ף) החברות בארגון, ורוברט מוגאבה נמנה על הדוברים העיקריים למען מאבק ללא פשרות בשלטון המיעוט הלבן מדרום לנהר לימפופו.

על אף צמחיית האביב הסובטרופית שלה, נראית הראריה בירתית לכל דבר, ומזכירה לאורחים ניצחון של העולם השלישי על שרידי הקולוניאליזם. עוד לפני שבע שנים היה שמה של העיר סולסברי, והיא היתה בירתה של רודזיה, גם היא מדינת מיעוט לבן וקטן בהרבה מאשר בדרום אפריקה, עד שכרעה תחת לחץ תנועות הגרילה השחורות. מדוע, כך שואלות היום המדינות הבלתי מזדהות, לא יהיה אפשרי בכף התקוה הטובה מה שרק לפני שנים מספר התחולל כאן? התנועה מקווה לזכות בניצחון חדש במאבק נגד פרטוריה. היא זקוקה מאד לניצחונות כאלה.

25 שנים לאחר הקמתה היא יכולה להביט אחורה ולראות כשלונות רבים. מקימי התנועה טיטו, נהרו ונאצר, שהכריזו ב־1961 בבלגרד על הקמת גוף, שיהווה משקל נגד לגושי המזרח והמערב, עוד יכלו לקוות לשנות את העולם. יורשיהם, לעומת זאת, שיעמבו לעיתים קרובות מרי את העולם בהחלטות המרבירות גבהה גבהה ותו לא.

סוף עידן המרשבות הגדיל את מספר המדינות החברות בארגון, אך משקלו הסגולי לא גדל. החולשה הכלכלית של העולם השלישי עומדת במקור חוסר האונים הכללי שלו. בין אם דורשות המדינות החברות בארגון את חלוקתם מחדש של נכסי הגרושות על ידי סדר כלכלי עולמי ריכוזי, בין אם הן מגיבות על השיחות לפירוק נשק של מעצמות העל בקריאות אזהרה משלהן, בין אם הן תומכות בדרישות ספציפיות של חברותיהן לארגון כנגד מדינות המערב — החלטות הארגון נשארות ללא המשך ותוצאה. לכל היותר הן מתקבלות בעצרת הכללית של האו"ם, ובכך נגמר העניין. מצב זה מוליד תיסכול, שמתבטא מצידו בהחלטות נוספות, גרנדיוזיות עוד יותר. במסמכים הרשמיים של הכנס בהראריה, שנפתח ב־1 בספטמבר ונבעל ב־7 בו, חוזרים ונישנים ביטויי של חוסר האונים הזה. ראשי המדינות והממשלות שהתאספו "זועמים ואומרים", "מרגישים ביתר שאת", "דורשים מחדש".

"איני יודע אם אכן מדובר בנדזימה מתחבנת, אך אין ספק שהמדינות התעשייתיות עושות הכל כדי שהן ישארו למעלה ואנחנו למטה", אמר שר החוץ המאלזי, הנחשב מתוך שבמתונים. המדינות העשירות אינן משתפות פעולה עם המחצית הדרומית של העולם — קובלנה זו עוברת כחוט השני בכל הדיונים. הדיאלוג בין צפון ודרום נפסק, מדיניותו של רייגן מסכנת את פעילות האו"ם.

בעיקר את פעילות ארגוניו ושלוחותיו, המסייעים למדינות קטנות ועניות. שיתוף פעולה בקרב מדינות הדרום עצמן יכול, במקרה הטוב ביותר, למנוע את הגרוע ביותר ותו לא.

פסגת המדינות הבלתי־מזדהות: בטון מינורי

ללא המדינות העשירות בחצית הצפונית של כדור הארץ לא יכול הדרום להתגבר על מצוקתו ודלותו. משום כך אפשר למצוא במסמכים הכלכליים־פוליטיים של הכנס, כמעט מוסתרים בין דרישות נושנות אחרות חסרות סיכוי, רמזים מוכנות מדיניות של רוחזי יצאו יציבים, שתמומשו על ידי הסכם לומה השלישי בין הקהילה האירופית ומדינות המתפתחות.

גם גישתם של שליטי המדינות החברות בארגון לבעיית החובות, מבוססת בותוב הריאליזם. "במדינות שלכם ההורסות אותנו לא תוכלו להשיב את החזר החובות שלכם", הם מבשרים למדינות התעשייתיות. הם קוראים לדיאלוג חדש בין נושים ובעלי חוב. פרי של אלאן גרסיה התקבלה בהראריה כרוכבת ומובילה. משום כך גהמבה המדינה לאחר הכרזות המובילים של העולם השלישי, ומדינות אפריקאיות ואסיאתיות רבות לוחצו, על אף התנגדותן למדיניות וואשינגטון כלפי ניקראגואה, לערוך את כנס הפיסגה הבא לא במנגואה הסנדיניסטית אלא בלימה (לבסוף לא התקבלה החלטה בנושא).

השאלה היכן ייערך הכנס הבא העסיקה את המדינות מעבר לכל פרופורציה. שר החוץ של מוזמביק, צ'יסאנו, שהתעלם מהכלל הלא כתוב, על פיו לא מוציאים הנציגים את האיבות בין מדינותיהם לאוויר העולם, האשים את אינדונזיה, אחת המתחרות על אירוח הפיסגה הבאה, שהיא מדכאת את תנועת החירות במזרח טימור, קשורה בקשרי ברית עם וואשינגטון, ועד כה לא נקפה אצבע למען המאבק באפרטהייד.

האשמה אחרונה זו חלה על משתתפים רבים, גם על הודו הגדולה, שראש ממשלתה, ראג'יב גאנדי, האמון על יחסי ציבור, נתן למארח מוגאבה טרקטור במתנה. או מדינות ערביות עשירות, שבינן להכשיר את רצונן הטוב בהחלטות החוזרות על נוסחאות אנטי ישראליות שגורות. בדרום אפריקה מצאו המדינות חברות הארגון אויב משותף, אך הן אינן יכולות להתאחד מאחורי אסטרטגיה משותפת, ואפילו לא מאחורי גיבורים משותפים. כיוון שרוברט מוגאבה אינו תומך בקונגרס האפריקאי הלאומי, אלא בארגון המתחרה הקטן ביותר, זה קונגרס הפאן אפריקאי, נשארו שני הארגונים רק "משקיפים" בפיסגה בהראריה. גם בשנים הבאות לא תהיה אפוא נציגות של השחורים הדרום אפריקאים במעוזון המדינות הבלתי מזדהות.

על כמן מיגורי שמרד כולם, גם אלה הנחשבים תמומי מות. ביום הפתיחה הפתיע דניאל אורטגה את מאזיניו בקריאה מתונה לצדק ושלום, כעקרונות של מדיניות בין לאומית. הוא לא בזבז אף מילה נועצת אחת על ארצות הברית. נשיא איראן חאמיינאי הצליח להשמיע נאום ממושך בלי להזכיר את המלחמה במפרץ. אבל מאמץ זה היה יותר מדי עבורו. יום לאחר מכן שפך חאמייני אש וגופרית על עירק במידה כזו, עד כי מוגאבה בעל המבט הקפוא בדרך כלל, הרים ידיים בתנועת חוסר אונים.

רק נאום אחד זכה לתשואות סוערות, כיוון שהוא לומר, מה שכמעט כולם חשבו. מנהיג אש"ף יאסר ערפאת — עצבני, נראה כמי שהזדקן לאחרונה, מרושל בלבושו, קרא בקול רם לשלום בין עיראק לאיראן. "זה מספיק לנו, זה מספיק לנו", צעק חוזר, והפוליטיקאים והדיפלומטים האמיצים מחאו לו כף. אבל להחליט הם החליטו רק שיהיה זה רצוי לשים קץ למלחמה, וניסחו זאת במילים שלא יפגעו באייתולה כמוהראן.

אולם הצגת הראווה הגדולה היתה שמורה לקדאפי, שהופיע במפתיע בקרב ה־1 בספטמבר, כשכמעט איש לא חשב שיבוא. הוא הפך מיד למוקד התעניינות הפיסגה. קורן כולו, באולם המליאה, לפני שהסתובב לשיחות סגורות עם חאמייני ופידל קאסטרו.

תחת ניצוחו של רוברט מוגאבה, היו"ר התורן, ימשיכו המדינות הבלתי מזדהות להיות בלתי תלויות במעצמות העל. אולם מוגאבה אינו רוצה להגיע לידי עימות עם ברית המועצות ועם חברי הארגון עצמו. הארגון רוצה לתמוך במאבק נגד ישראל ונגד המשטר באל סלוואדור, הוא יגנה בכל לשון של גינוי את נוכחות האמריקאים בדרום קוריאה ונוכחות הצרפתים בקאלדוניה החדשה — מקומות שאינם מעניינים את רוב חברי הארגון.

"העולם נעשה מסובך בהרבה בשנים האחרונות", אמר קנת קאונדה, נשיא זאמביה השכנה. מעל ראשו באולם הישיבות בהראריה התנוסס הכוכב האדום של דגל זימבאבווה, שהיה צבוע כבצבע לבן בחוק ותמוכה בסמל המדינה, כך שבמעט אי אפשר היה להבחין בצורתו.

עלייתם של האחים סעצ'י

שרות
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

שני האחים סעצ'י, בנים של מהגרים יהודיים מעיראק, מפרסמים מחצית מכל החברות הרב–לאומיות בעולם וטורפים לגמרי את הקלפים בענף. תחילת הקריירה שלהם היתה מסע פירסום לתפוזי יפו מישראל

מוריס סעצ'י דומה במקצת לוודי אלן והוא גם מתנהג בצורה המדגישה דמיון זה: מבט מבויש דרך המשקפיים עבות המסגרת, הוא נראה פזור דעת וכמי שחושש פן מילה לא נכונה אחת תיפלט מפיו. את הגיבורים הוא מעדיף להשאיר לאחיו צ'ארלס. צ'ארלס סעצ'י, לעומת זאת, עם חיוכו הרחב קמעת יותר על המידה ועם קולו הרך, אינו מצטייר דווקא כאיש הניצב על השורה הראשונה של מנהלי עסקים בין־לאומיים. מראית העין מטעה אצל שני האחים. השניים, בני 39 ו־42, נחשבים כמקצוענים המפולחים והמבוקשים ביותר בענף שלהם.

בתחילת שנות ה־70 הקימו האחים בלונדון את סוכנות הפירסום סעצ'י את סעצ'י. כעת הפכה החברה למפעל הפירסום הגדול ביותר בעולם. המתחרים, שרובם שוכנים בארצות הברית, מגיבים בזעם ובמבוכה. "באים להם שני בחורים וטורפים לגמרי את כל הקלפים בענף", אומר בזעם פיל גאואר, יו"ר אינטרפאבליק, חברת בת של מק־כבדית פרסום ועד לאחרונה המובילה בניו־יורק.

הלקוחות — המי ומי בעסקים

את האחים סעצ'י אפשר למצוא בכל מקום שקשור לפירסום ולעסקים רווחים בשוליו. מהקומה השישית של מטה החברה שלהם בשארלוט סטריט שבלונדון מנהלים האחים תשלובת, שרובה אינם יודעים לאנשים מבחוץ. היא כוללת 250 סוכנויות ויותר מ־15 אלף עובדים בלמעלה מ־50 מדינות. עד כה לא היה כדבר הזה — כמחצית מ־100 החברות הרב־לאומיות הגדולות ביותר בעולם מעסיקות קבוצת פירסום אחת בכל הקשור לפירסומת, היינו סעצ'י. נסטלה, האקסקון, קודאק וב.מ.ו נמנות על הלקוחות, כמו גם בריטיש איירווייז, איי־בי־אם, או חברת הענק של חומרי ניקוי פרוקטר אנד גאמבל. רשימת הלקוחות נראית כמו "מי ומי" של הכלכלה העולמית.

הומור ופעלולים

הכל החל ב־1970 בציניות רבה בפרסומות עיתונות לתפוזי יפו הישראליים ובמערכת הסברה מטעם מיניסטריון הבריאות בלונדון. צ'ארלס ומוריס לא רצו לנקוט בשיטות הפירסום הרגילות. השניים, בניהם של מהגרים יהודיים מעיראק, הימרו על הומור ועל פעלולים מפתיעים. על כרזות ולוחות מודעות קראו הפירסומאים הצעירים, בשורות המפולשה, לבריטים צעירים לגלות זהירות רבה יותר בקיום יחסי מין. אפשר היה לראות בפוסטרים שלהם איש צעיר בעל מבט נוגה המחזיק את בטנו העגולה המבוצבצת. הכיתוב: "היית נזהר יותר לו היית אתה נכנס להריון?" מסע פירסום זה נתן כיסוי על הנוף האחיד העגום של הפירסומאות הבריטית. במהרה רכשו שני הצעירים מוניטין של פירסומאים יצירתיים היודעים לשלוף שפנים מהכובע.

עזרה לתאצ'ר

את סוכנותם הרב רכשו השניים בסוף שנות ה־70. מאז 1978 הם משמשים כיועצי פירסום למפלגה השמרנית הבריטית, ומאז רואים האחים סעצ'י בהצלחה ובהתקבלות את כישוריהם לשירותה של ראש הממשלה מרגרט תאצ'ר. כך, למשל, הם היו אחראים במסע הבחירות ב־1983 לפירסומת שבה הודפסו זה מול זה 15 סעיפי מצע שאמורים היו להיות זהים של מפלגת הלייבור והמפלגה הקומוניסטית. הכיתוב מתחת: "כמו המניפסט שלך, חבר". הלייבור לא יכול היה להעלות רעיונות דומים. יש יסוד לחשוד שאסטרטגיות מסע הבחירות של השמרנים, פותחו בחברת סעצ'י את סעצ'י יותר מאשר במרכז המפלגה. הישג כזה בתחום הביא לאחים סעצ'י אשראי טוב בקרב עולם העסקים השמרני הלונדוני. כאשר צ'ארלס ומוריס יצאו בריצתם לכבוש את עולם הפירסום ונזקקו למילוות, הם קיבלו מהבנקים בסיסי חיפוי נאות.

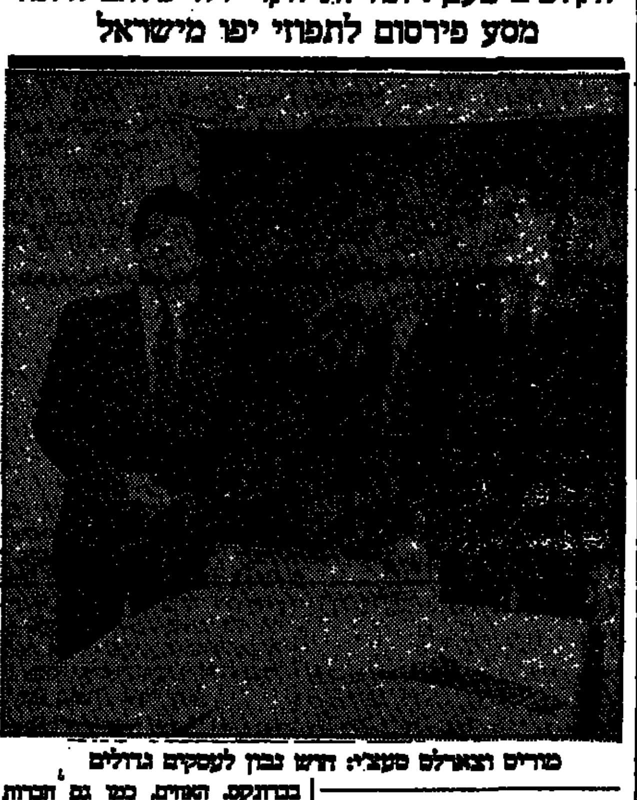
מוריס וצ'ארלס סעצ'י: חוש נבון לעסקים גדולים

חוש נבון

היה להם החוש הנבון לעסקים גדולים. כיוון שחברות ומפעלים הופכים יותר ויותר לבין־לאומיים — זה האני מאמין של האחים — חייבות גם סוכנויות הפירסום ללכת בעקבות לקוחותיהם ולפרוץ גבולות. האיש היוצא לג'וגינג בהייד פארק בלונדון, שאליו פונה הפרסומת, דומה למי שיוצא לג'וגינג בסנטרל פארק בניו־יורק הרבה יותר מכפי שזה האחרון דומה למוכסל בברוקס. האחים, כמו גם חברות פירסום רב־לאומיות גדולות אחרות, שואבים מימונים באלה מהכלכלן תיאודור לוויט, פרופסור בהרווארד ומוציא לאור של "הארווארד ביזנס ריוויו". המבוא זה מכבר את "השיבותם הגלובלית הגדולה של עסקים מסחריים כלל עולמיים". ללא פירסומת כלל עולמית, ללא שיווק כלל עולמי — כך התזה של לוויט — לא יוכל שום מפעל להחזיק מעמד לטווח ארוך. אין כמעט שיחה עם לקוחות שבמהלכה לא מצטטים אנשי סעצ'י את הגורו האמריקאי של השיווק בתור הער־ראשי שלהם. כרגע לא עומד עוד לוויט לרשותו של כל אדם. מאז תחילת ספטמבר נמנה המשמד על חבר המנהלים של סעצ'י בניו־יורק תמורת משכורת שמנה. זה עסק משתלם לשני הצדדים.

הבנקים לימינם

האחים רכשו בסכום שיא של 450 מיליון דולר את סוכנות הפירסום האמריקאית טד בייטס. זו היתה הרכישה ה־20 במספר והגדולה ביותר של השנים בשנתיים והכי האחרונות. כעת מספקת רשת הסוכנויות של האחים שירותי פירסום, יחסי ציבור וקידום מכירות המסתכמים במחזור של 7.6 מיליארד דולר. טד בייטס שהחברה שלו היתה עד כה השלישית בגודלה בארצות הברית, מצא עצמו לפתיעתו בחיקם של הבריטים. בסוף השנה שעברה סירב בייטס בגינה להיענות להצעת קניה של סעצ'י בסך 350 מיליון דולר.

הכסף משחק כעת אצל שני האנגלים הצעירים רק תפקיד שולי. את האמצעים לקניית בייטס הם השיגו ללא בעיות על ידי גיוס הון ענק בסך 406 ליש"ט בבורסה הלונדונית. כך נשאר להם, עדיין מרווח לקניות נוספות. "מה שעשו מוריס וצ'ארלס בשנים האחרונות", מאשר הברוקר הלונדוני ג'ונתן דראל, "הוא פשוט מאוד".

על אף ההשקעות המתמידות נשאר להם די כסף לצדדים הצעירים של החיים. מאז 1975 עלו הדיווידנדים של החברה בממוצע כמעט ב־40% לשנה. שום חברה כראה יכולה להתפאר אפילו בהישג דומה. באמצעות רווחים אלה ממנן צ'ארלס סעצ'י תחביב יקר. בסכום שנתי של שני מיליון דולר הוא קונה יצירות של ציירים מודרניים המוצגות במוזיאון לציירי אותו הקים בעצמו. הקטלוג של האוסף כבר משתרע על ארבעה כרכים.

עוצמה גוררת בעיות

עם זאת אפשר שבעתיד הקרוב יצטרך צ'ארלס להקדיש עצמו יותר מאשר לאמנות לעסקים. הרכישות של סוכנויות גדולות מביאות לא רק שם ופירסום אלא גם בעיות. אי אילו חברות בין־לאומיות המתחרות זו בזו, שעד כה שכרו שירותים מחברות פירסום שונות, מצאו עצמן לפתע תחת מטריית סעצ'י. כך, למשל, חברת טד בייטס עבדה בשירות חברת קולגייט־פלמוליב תמורת סכום שנתי של 100 מיליון דולר. בו בזמן חברת סעצ'י גם עובדת בשירותה של המתחרה פרוקטר אנד גאמבל. ביוני הסיקה קולגייט את המסקנות וביטלה לאלתר את החוזה עם חברת טד בייטס. "אנחנו לא יכולים להרשות", הכריז מנהל קולגייט בנימה בוטה, "שמידע שוק שלנו יגיע במתכוון או שלא במתכוון למתחרים".

"אנחנו לא שלוחים"

אפשר שסוכנות פירסום תהיה בעלת עוצמה רבה יותר מאשר החברה המעסיקה אותה. קולגייט אינה הלקוחה היחידה שאינה מוכנה לשתף פעולה עם הדחף של האחים סעצ'י לשליטה מוחלטת בשוק. מאז רכשו את חברת בייטס איבדו האחים חוזים בסך כ־300 מיליון דולר. הלקוחות מרוגזים על כך שבחברת סעצ'י בלונדון נצברו כל המידע הנושב על לקוחות, שווקים, ומצרים. "כך נוצר", אומר ג'רי דלה־פמינה, מנהל חברת הפירסום דלה־פמינה בניו־יורק, "ארכיון מידע רב עוצמה".

בזעם צפתה גם חברת הפירסום המערב גרמנית בגיוזו בגדולה של סוכנות הפירסום הבריטית. יירגן שולץ מהמבורג מכר בנובמבר בשנה שעברה 51 אחוז מחברת הפירסום שלו תמורת שישה מיליון מארק לטד בייטס. לפתע מצא עצמו לכוד ברשת של סעצ'י. לשווא ניסה שולץ לקנות מחדש את החלק שמכר. תוצאה לוואי מהנה של שגעון הגדולה של האחים היא שלחברות קטנות יש כעת סיכויים טובים יותר להיכנס לעסקים הבין־לאומיים. בניו־יורק פרסמה חברת הפירסום הצעירה רוזן את ואאנאדולף על עמוד שלם פרסומת המחזרת אחר לקוחות פוטנציאליים וכה כתוב במפורש: "אנחנו לא סוכנות של סעצ'י".

הצבא מחזיק במפתח לצ'ילה

שרות
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

חולשת האופוזיציה מצד אחד ותמיכת הצבא מצד שני מאפשרים המשך קיומו של השלטון העריץ של פינושה, אך המגמה לטווח ארוך היא נגדו

במשך שנים רבות חגגו צ'יליאנים בגאווה את הארבעה בספטמבר כיום הבחירות. כעת, 16 שנים לאחר הבחירות האחרונות שנערכו לנשיאות, הפך תאריך זה ללא יותר מאשר תזכורת למצוקתה של צ'ילה תחת שלטונו העריץ של הגנרל אוגוסטו פינושה.

בשבוע שעבר ניסו מתנגדיו להפוך היום הזה ליום השנה החולף והמגג על ידי קריאה לשביתה כללית שקיוו כי תשמש קטליזטור לקריאת תגר נגד המשטר הימני. אבל חנויות ובתי עסקים נשארו פתוחים ובדרך כלל התנהלו חיי העיר כרגיל. אמנם היתה אלימות, פטרולים צבאיים הרגו שני אנשים, עשרות פצעו והמעצות גרמו נזק, המשטרה השתמשה בזרנוקי מים וגז מדמיע כדי לשבור הפגנות. אולם סמוך לשעת הצהריים נראו המפגינים מעוניינים יותר בארוחות הצהריים מאשר בהפגנות, ובסופו של דבר נכשל "יום הדמוקרטיה". "יום כולם פחדנים", אמר אחד ממתנגדי המשטר, "פינושה זה אפשרי".

לפינושה בן השבעים לא היו סיבות רבות להיות מאושר בתקופה האחרונה (המאמר נכתב לפני ניסיון ההתנקשות בחייו). בחודשי הפגנות מבינים יצאו להתנכלות כאמצעים ועיים אחרות, בזולי אידנגו מתנגדים מהשמאל והמרכז שביניהם בכללית ששיבשה את הסדר במשך יומיים. קבוצות מחתרת הגבירו את פעילויותיהן, ערכו סידרה של פיגועים ופשיטות. בתגובה הגבירו כוחות המשטרה והצבא של פינושה את הדיכוי פי כמה וכמה. הדיכוי הזה רק שפך שמן על מדורת הבעיות של פינושה.

פינושה לנצח

אפשר כי הכוח העיקרי לפינושה מים הוא עצמו. בזולי האחרון רמז כי בכוונתו להחזיק בשלטון ללא הגבלת זמן, ככל הנראה על ידי השתתפות במישאל על הנשיאות האמור להיערך ב־1989. הודעה, מגבה, חוד באופן חלקי, לא היתה לרוחם של יתר חברי הכת הצבאית המונה ארבעה אנשים, שעל פי התוקף של פינושה עצמו, מתעקשים לבחור במשותף את המועמד לבחירה במישאל העם. מייד לאחר דבריו של פינושה הבהירו מפקדי חיל האוויר והמשטרה הלאומית כי אין להם שום חלק בתכניתו. איש אינו חושב שהכת הצבאית תנסה להדיח את פינושה, שפיקודו על כוחות הקרקע מעמיד אותו בראש המרכיב החזק ביותר של הצבא הצ'יליאני.

עם זאת, עדות לפילוג בלשונו בקרב הצבא מעוררת את מתנגדי המשטר. היא גם מעניקה מישנה תוקף לדעה הרווחת, שמקיבך גורמים יבעו מפינושה להישאר בשלטון תקופה נוספת: פינושה יהיה בן 73 ב־1989, מועד תחילת תקופת כהונה נוספת בת שמונה שנים. המוניטין הידוע לשימצה שלו, הישגיו הכלכליים המפוקפקים והמגמה הכללית לקראת דמוקרטיה בדרום אמריקה. בכל זאת נאבק פינושה בקשיות שהפכה לסמלו המסחרי. בשבוע שעבר אפשר היה לראות בשורה של פרסומות טלוויזיה ועיתונות את הגנרל המחייך, בוסח הזכב, כשהוא קורא לצ'יליאנים לצאת ולהצביע את תמיכתם בו. אם להאמין לפרסומות, פינושה הביא רווחה למדינה והשניג העלו על נס כבישים חדשים, פרויקטים של דיור, קווי רכבת תחתית ומעל לכל — שקט ושלום.

מי תומך בפינושה

לפינושה יש, כמובן, תומכים משלו. הצבא, בדרך כלל, נשאר נאמן, גם מתוך ציות לנאמנות מסורתיות, וגם בגלל הפחד המפעקע מפני משפטים בנוסח הארגנטינאי לקצינים המעורבים בעינויים ורציחות. לפינושה עדיין יש תמיכה חזקה בחוגי העסקים הגדולים. מאז הדחת אלינדה העניק המשטר ליוזמה הפרטית יד חופשית לגמרי, לעיתים קרובות על חשבון העניים, ורק מעט תקנות. הגבלות מסחר והגבלות על חברות רב־לאומיות הוסרו על מפעלים וחברות. אי לכך חברות תעשייתיות ועסקיות גדולות לא סטו מעולם מתמיכתם בפינושה. בנקאים זרים גם זוקפים לזכות המשטר את טיפולו הזהיר בחובות החוץ של המדינה המסתכמים ב־21 מיליארד דולר. צ'יליאנים שמרנים ועשירים רבים אכן מאמינים בטענתו של פינושה כי הוא בלבד יכול להגן על נכסיהם. "זה אני — או הקומוניסטים", נבח פינושה בפני קבוצה של תומכים לפני שבועיים. "זה אני — או תוהו ובוהו".

האופוזיציה השמאלית

אבל כלליות ברור שהעם הצ'יליאני מפנה לו עורף. לאחר שהממשלה הודיעה על תפישת מצבור של כלי נשק בחודש שעבר, הראה מישאל דעת קהל כי שלושה מכל ארבעה צ'יליאנים הטילו ספק בגירסת הממשלה. אפילו כמה אנשי עסקים משמיעים בפומבי כמה דברי קובלנה על מדיניות של הממשלה בכלכלה ועל שיעורי הריבית הגבוהים במדינה. אחרים חוששים שמשיאוריו ומהומות נגד פינושה עלולים לשבש את המסחר. רבים מהכוחות של המרכז הימין אשר תמכו בהפיכה של 1973 נטשו את פינושה ב־18 החודשים האחרונים, מתוך כעס על האיסור בן תשע השנים שהטילה הממשלה על פעילותן של מפלגות פוליטיות.

קוראי התגר הנודעים ביותר על פינושה באים משורות האופוזיציה השמאלית לסוגיה. קבוצות הגרילה הפעילות ביותר הן "החזית הפטריוטית על שם מנואל רודריגז" (אפ־פ־מ"ר) על שם גיבור מאבק העצמאות של צ'ילה שהשתחררה מספרד ב־1818, ו"תנועת השמאל המהפכני" הקטנה יותר (מיר) הנמצאת כעת תחת פיקוד של אנדרס פסקאל, אחיין של איינדה שהיה ממנהיגי הארגון גם לפני ההפיכה הצבאית. שני ארגונים אלו שואבים חלק גדול מתמיכתם מתושבי רבעי העוני ושכונות הפועלים בערי צ'ילה. "הצעירים העניים פונים לרדיקלים המבטיחים פעולה מיידית נגד דיקטטור שנוא", אומר מיליטנט צ'יליאני. מ"ר גם המפלגה יחד עם ארגוני שמאל קיצוניים אחרים לארגון הגג "התנועה העממית הדמוקרטית" (אמ"דה־פה) שסייעה לארגן את השביתה הכושלת בשבוע שעבר.

"יש רק דבר אחד עליו מסכימה האופוזיציה", אומר סאראחו מולינה, העומד בראש "ההסכמה הלאומית", "זהו — שצריכות להיות בחירות ולא מישאל־עם ב־1989".

חולשת המתנגדים

האופוזיציה של המרכז והימין מתנגדת לכל אלימות נגד המשטר וטוענת שחילופי שלטון בדרכי שלום יידרשו שיתוף פעולה מצד המתונים בצבא. זו התמונה שכמעט אי אפשר להעלותה על הדעת בגלל קירבה הגדול של המפלגה הקומוניסטית של צ'ילה ושל קבוצות שמאל קיצוני. בינתיים הקשת הרחבה של קבוצות וארגונים שונים המתנגדים לפינושה עוסקת בבלבול אידיאולוגי, בו הוקרים מחליפים לסירוגין שותפים ואף פעם אין לדעת בוודאות מי יהיה במקום כאשר התזמורת תתחיל לנגן. "חולשתה של האופוזיציה מסבירה את הישארותו של פינושה יותר מאשר כוחותיו" מודה הרמאן קוריאה ראש אגודה השמאלית.

ב־13 השנים האחרונות היתה ארצות הברית אחת התומכות העיקריות והבולטות ביותר של פינושה. להוציא את תקופת קארטר. אולם לאחרונה לא היתה יותר וואשינגטון בבחינת ידידה. בהנהגת עוזר שר החוץ האמריקאי אליוט אברמס השמרני, אימץ ממשל רייגן עמדה ציבורית נוקשה בהרבה כלפי צ'ילה. בראש ובראשונה כדי ליטול את העוקץ מהאשמות של ליברלים אמריקאים שהממשל מיישם אמות מידה נוקשות כלפי דיקטטורות של השמאל בעוד הוא מטפח ומפנק דיקטטורות ימניות כמו בצ'ילה. השנה סייעה וואשינגטון בגיבוש החלטה באו"ם המגנה את הפרות זכויות האדם בצ'ילה, התבטאה בחריפות נגד צבא צ'ילה לאחר רצח רוזנאם, ואיימה להצביע נגד מילווה בסך 250 מיליון דולר של הבנק העולמי שהוצע לממשלה.

הדיקט האמריקאי

ממשל רייגן הזה ללא ספק רוצה למלא אותו תפקיד בצ'ילה שהוא מאמין כי מילא בפיליפינים ובהאיטי בתחילת השנה, כאשר עורך את עזיבתם של פרדיננד מרקוס וז'אן קלוד (בייבי דוק) דובאליה. ברור, עם זאת, שארצות הברית לפתות בנוקשה שרייגן יפגן בתמיקיד — תמשיך לקיים מגעים הדוקים עם ממשלת צ'ילה והצבא כמו גם עם כמה מתנגדים מתונים, כגון ההסכמה הלאומית. "צ'ילה היא מקרה שמוכיח שזה טיפשי מאד מאד לבודד מדינה", אמר אברמס. "חשוב לנו להכיר את הצבא".

ואכן הצבא הוא המחזיק את המפתח לעתידה של צ'ילה. ככל הנראה הגנרלים של צ'ילה לא יצטרכו לעמוד מול נשיא אזרח שיהיה נחוש בדעתו להעמידם לדין. אנשים מתונים כמו מנהיג המפלגה הנוצרית דמוקרטית גבריאל ואלדס כבר החלו לדבר על האפשרות שאיש צבא אולי יעמוד בראש ממשלת מעבר לאחר פינושה. אך יש כאלה, אפילו בדרגים הבכירים של הצבא, שאולי מאמינים כעת כי הגיע הזמן לשיבה לשלטון אזרחי. חברי החונטה, הגנרל רודולפו סטאנגה, המפקד החדש של הקרבינרוס, המשטרה הלאומית של צ'ילה, והגנרל חיל האוויר פרננדו מאטאי, תומכים, על פי השמועה, בביטול תכנית מישאל העם ב־1989 ועריכת בחירות במקומה. בכת הצבאית, כך סבורים, רק אדמירל הצי חוזה טוריביו מרינו ניצב לצד פינושה בעניין מישאל העם, אך גם הוא הביע התנגדות שבפתקוק להמשך שלטונו של פינושה לאחר 1989.

הגינות לקצינים

הצבא מאוחד בראש ובראשונה מחשש ממשפטים על הפרות זכויות האדם. בחודש שעבר הורשיע שופט בבית הדין העליון על אשמתם של 40 איש, כולל 15 קצינים פעילים, 22 קצינים בגימלאות וחבר החונטה לשעבר, הגנרל גוסטאבו ליי, במעורבות בהיעלמותם של 13 חברי המפלגה הקומוניסטית ב־1976. לפני שבית דין לערעורים ביטל את ההרשעות בנימוק שחוק החנינה מ־1978 חל על הקצינים, הביע הגנרל מאטאי את "הסולידריות המוחלטת" של החונטה "עם אנשי הצבא אשר סיכנו עצמם כדי לתת לכולנו ביטחון ושלווה". אולם על פי השמועה, יש קצינים הסבורים כי אם נגזר שייערכו משפטים על הפרות זכויות האדם, מוטב שייערכו כעת, כאשר הצבא עדיין יכול לשלוט על ההתפתחויות. זו אולי הצעה שקולה. "קיימת תחושה חזקה מאד שמשהו צריך להיעשות", אומר דיפלומט מערבי אחד. "יהיה אשר יהיה האדם שיבוא אחרי פינושה, הוא יצטרך לעמוד מול הלחץ".

"אגן"
יצרני כימיקלים בע"מ אשדוד

מכרז לביצוע הובלות

1. חלוקת חומרי הדברה לחקלאות לכל חלקי הארץ.
2. בעל רשיון לשינוע חומרים מסוכנים בהתאם לצו הפיקוח על שרותי הובלה קובץ תקנות 4574 מיום 5.1.84.
3. מתן ערבות בערך הסחורה.
4. חוזה לתקופת נסיון של 6 חודשים עם אופציה להארכה בעוד 6 חדשים.
5. ההצעות יש להגיש בכתב ל"אגן" בע"מ ת.ד. 262, (77102) אשדוד, עבור מנהל המחסנים, מר זליג, לא יאוחר מיום ששי 19 בספטמבר 1986.

למוסד ממלכתי
דרושות בשכירות:

1. דירות בנות 3 – 2 חדרים + טלפון בירושלים ובעפולה
2. בתים בודדים בני 3 ־ 2 חדרים + טלפון (ריהוט חלקי) בנהריה ובקרית שמונה.
3. 6 חדרי משרד במרכז באר־שבע + טלפונים.
4. 4 חדרי משרד באשדוד + טלפונים.

– ללא דמי תיווך –

בהצעות נא לפנות: 03-205504, 03-205344

קדם כימיקלים ייצור ויישום תעשייתי בע"מ
קדם

הודעה על אסיפה כללית שנתית

נמסרת בזה הודעה כי ביום 25.9.1986 בשעה 10.00 תתקיים במשרדי החברה ברח' מאנה 5 תל־אביב האסיפה הכללית השנתית לשנת 1986.
על סדר היום:
1. קבלת חשבון רווח והפסד, המאזן ודו"ח הדירקטורים ליום 31.3.1986.
2. בחירת הדירקטורים וקביעת שכרם.
3. מינוי רואה חשבון וקביעת שכרו.
4. שונות.

אם תוך חצי שעה מהמועד שנקבע לא יימצא המנין החוקי, תידחה האסיפה מאליה לשבוע אחד לאותו זמן ומקום. ואם באסיפה שניה זו לא יימצא מנין חוקי תוך מחצית השעה מהזמן שנקבע, יהוו שני חברים הנוכחים בעצמם או ע"י בא כוח מנין חוקי.
חבר רשאי להיות נוכח בעצמו או ע"י בא כח.
כתב מינוי, בא כח או ייפוי כח או העתק שלהם מאושר ע"י נוטריון או ע"י עו"ד, יופקד במשרדי החברה 48 שעות לפחות לפני המועד שנקבע לאסיפה. בלי הפקדה כאמור, לא יהא האדם הנזכר במסמך, רשאי להצביע מכוחו.

בפקודת הדירקטוריון.

בצלאל
אקדמיה לאמנות ולעיצוב ירושלים

מודיעה על **המשך ההרשמה לשנה"ל תשמ"ז**
(בחינות כניסה בראשית אוקטובר 86)

במחלקה לעיצוב קרמי

בוגרי בתי־ספר מקצועיים רשאים להגיש מועמדותם למילגות לימודים.
פרטים והרשמה בימים א' – ה' בשעות 8.30 – 13.30
במזכירות האקדמית, רחוב בצלאל 1, ירושלים
טלפון 02-222974, 02-247828
ובמזכירות האקדמית שבהר־הצופים בימים א' – ה'
בשעות 8.30 – 16.00 טלפון 02-822181

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

מרכז המפרי לאקולוגיה חברתית

כנס בינלאומי בנושא
"שיטות ניהול יפניות וישומן בארצות אחרות"

הכנס יעסוק בהיבטים שונים של שיטות הניהול היפניות בהשתתפות מדענים מיפן, ארה"ב, אנגליה, גרמניה, פינלנד וישראל.
הכנס יתקיים בימים שלישי ורביעי, ד'–ה' בתשרי תשמ"ז, 7–8 באוקטובר 1986, במלון נאות מדבר, באר־שבע.
לקבלת פרטים נא לפנות לטל' 664686/7.

שנת המאה להולדת בן־גוריון (1886—1986)

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב — יד בן־גוריון
המרכז למורשת בן־גוריון
מזמין את הציבור לכנס בינלאומי על הנושא

שלושים שנה למבצע קדש־סואץ 1956—1986
(27–29 אוקטובר 1986)

אשר ייערך בימים 27–29 אוקטובר 1986 בבאר־שבע – בקמפוס החדש, אוניברסיטת בן־גוריון. כנס זה יפתח את שורת הכנסים המדעיים לציון שנת המאה להולדת בן־גוריון.
נשיא המדינה, מר חיים הרצוג, יפתח הכנס ב־27 אוקטובר 1986 ע"י הרצאה בנושא "מקומו של מבצע 'קדש' במלחמות ישראל"; ראש הממשלה, מר שמעון פרס, יסכם הכנס בהרצאה בנושא "מבצע 'קדש' כמנוף מדיני אסטרטגי בתולדות מדינת ישראל"; שר הבטחון, מר יצחק רבין, יסכם המושב על מגבלות הכח.
לחלק רשימת המשתתפים בכל אחד ממושבי הכנס:
א. מושב פתיחה: נשיא המדינה, מר חיים הרצוג.
ב. לקחים צבאיים: אלוף (מיל.) רחבעם זאבי, גנרל מרטין (צרפת), קולונל סלרס (בריטניה), אלוף (מיל.) מאיר עמית.
ג. המעורבות במהלך המשבר: חבר בית הנבחרים הבריטי דויד ליטס, פרופ' שמואל גלאי, פרופ' הופס (ארה"ב), פרופ' ז'אן־פול קונטיה (צרפת).
ד. השפעת המשבר: פרופ' גליה גולן, פרופ' לואיס (ארה"ב), פרופ' אלי כדורי (בריטניה), פרופ' שולזינגר (ארה"ב).
ה. מגבלות הכח: פרופ' שלמה אבינרי, חבר בית הנבחרים הבריטי סיר ג'וליאן אמרי, השגריר אלפרד אתרטון (ארה"ב), חה"כ מרדכי בראון, אלוף (מיל.) שלמה גזית, מר בורגס מונורי (צרפת), שר הבטחון יצחק רבין.
ו. מדינים והעולם הערבי: ד"ר מילבוה חיים (בריטניה), פרופ' ששון סומך, פרופ' איתמר רבינוביץ, ד"ר משה שמש.
ז. ישראל: ד"ר אלחנן אורן, פרופ' יהודה בלום, מר מרדכי גזית, פרופ' אילן טרואן.
ח. סיכום: ראש הממשלה, מר שמעון פרס.
הכנס יתנהל בשפה האנגלית. המרכז למורשת בן־גוריון לוקח על עצמו לארגן הסעה ולינה. צהריים במסעדה חלבית או בשרית בקמפוס החדש של אוניברסיטת בן־גוריון. ניתן לאכול מזנון, עריכת התנתן לנרשמים מראש.
הרשמה בכתב או בטלפון: המרכז למורשת בן־גוריון, קרית שדה בוקר מיקוד 84990 טל' 057-36605, 057-86093

הרופאים חוגגים, האזרחים משלמים

בשבוע שעבר נעצר פרופ' יעקב ארזין, מנהל מחלקה כירורגית בבית החולים שיבא בתל-השומר. בבקשה להוצאת פקודת המעצר נכתב ע"י חוקרי מס הכנסה כי לפרופ' ארזין קליניקה פרטית שבה קיבל פציינטים בתחום התמחותו וכי על-פי המידע שנאסף ע"י חוקרי המס "נהג החשוד לגבות כספים מחולים המתאשפזים לניתוחים במחלקתו בבית החולים על מנת שינותחו על-ידו או בנוכחותו" וכי כספים אלה, המסתכמים באלפי דולרים לניתוח, לא נרשמו בספריו.

בנוסף לחשד הזה מתעוררת השאלה מדוע לא נפתחה חקירה כנגד פרופ' ארזין גם בחשד לקבלת שוחד.

פקיד ממשלתי או עירוני שהיה דורש ומקבל כסף מאזרחים עבור ביצוע עבודות שהוא חייב לבצען בתוקף תפקידו, בוודאי היה מועמד לדין בגין קבלת שוחד וכידוע, בתי המשפט נוהגים להחמיר בעבירות אלה ולרוב מטילים על הנאשמים מאסר בפועל. פרופ' ארזין הוא לכל הדעות עובד ציבור, המועסק בבית חולים ציבורי.

שר הבריאות עצמו, כמו גם אנשי צמרת משרדו הצהירו לא פעם באמצעי התקשורת כי הרפואה האפורה, או הרפואה השחורה, בה פציינטים משלמים סכומי כסף גדולים לרופאים כדי שהללו יקדימו תור לניתוח, או כדי שיזכו ביחס מועדף בבית החולים, — היא אחת ממכות המדינה. והנה נפלה לידיהם הזדמנות פז, כשאת מלאכת איסוף החומר עשו עבור משרד הבריאות חוקרי מס הכנסה. אך משרד הבריאות ומשרד המשפטים אינם נוקפים אצבע כדי לטפל בעניין מההיבט של לחימה למניעת קבלת שוחד.

מנהלת משרד המשפטים השיבה לי בנוסח: "רק רגע, למה למהר? עוד לא הוכחה אשמתו של פרופ' ארזין, אולי ייצא זכאי בדין? רק אם יורשע, ניתן יהיה להתחיל לפעול".

ניתן להיווכח עד כמה תמקנית תשובה זו של משרד המשפטים מתוך העובדה הפשוטה שמקרהו של פרופ' ארזין אינו הראשון מסוגו.

לפני כשלוש שנים נדהמו אזרחים רבים כאשר דווח באמצעי התקשורת בהבלטה רבה שפרופ' אלכס ברטל, שבאותו זמן היה מנהל מחלקת הגינקולוגיה בבית החולים איכילוב בת"א, הנחשב למומחה בעל שם עולמי בתחומו, נעצר על ידי חוקרי המס בחשד להעלמת הכנסות בהיקף של מאות אלפי דולרים. בבית המשפט טען התובע בין היתר, כי החשוד קיבל סכומי עתק מלקוחות "עבור השגחה, טיפול אישי וניתוחים שבוצעו על-ידו במחלקתו". בסופו של דבר העניין הושתק בכך שפרופ' ברטל הודה באשמה, שילם כופר לשלטונות המס ותיקו נסגר.

לפני שנה פורסם במדור זה סיפורו של פרופ' יוחנן רמון, מי שהיה מנהל המחלקה לניתוחי פה ולסת בבית חולים שיבא, ועדת חקירה פנימית העלתה שהיה מעורב באיסורים חמורים. בין התלונות — י[illegible] גשר נגרו — דרישה מפטוטל לתשלום אלף דולר בעבור העתק של תוצאות הבדיקות. כדי להשתיק את הפרשה החליט להעבירו מתפקידו ולהשאילו לאוניברסיטה.

מקרים אלה ואחרים פורסמו בהבלטה בכלי התקשורת. שאלתי את הנהלת משרד המשפטים מדוע לא פעל המשרד בכל אותם מקרים בזמן הדיון המשפטי טרם הסתיים. תחילה נעניתי כי המקרים הללו, למרות שפורסמו בהבלטה בעיתונים, אינם מוכרים למשרד המשפטים. לאחר כן קיבלתי תשובה נוספת, יותר רצינית, בה נאמר שמשרד הבריאות הוא האחראי על הרופאים ולמשרד ועדה הבוחנת התנהגות הרופאים. אם הוועדה תעביר תיקים — מה שלא עשתה עד היום, למשרד המשפטים — המשרד יטפל בחומר בדרכים המקובלות.

לא נותר לי אלא לפנות להנהלת משרד הבריאות. "אין לנו כל מידע ולא קיבלנו כל תלונה" (בקשר לפרופ' ארזין) השיבו לי, בשעה שכל מה שהנהלת המשרד צריכה לעשות זה לשגר שליח לבית משפט השלום בת"א כדי שיצלם את העדות המשטרתית של חוקרי המס. עוד נאמר לי: "אם מגיעה תלונה, היא נחקרת. אבל במשך כל השנים הגיעו תלונות בודדות, מלבד כי אזרחים אינם מוכנים להעיד נגד הרופאים".

בוודאי שאזרחים אינם מוכנים להתלונן, שהרי הם קשורים לרופאים לאורך שנים לצורך ביצוע בדיקות חוזרות, ניתוחים נוספים ומעקבים. דווקא בגין העדר התלונות התפתחה והתנפחה בארץ הרפואה השחורה, אך צמרת משרד הבריאות אינה נוקפת אצבע גם כאשר שלטונות המס עושים עבורה את עיקר העבודה ובמסגרת פעילותם לגילוי עבירות מס, גובים עדויות מפורטות מפציינטים רבים המסבירים מדוע נאלצו לשלם כספים לעובדי ציבור, רופאי בתי החולים.

היה זה פרופ' יצחק זמיר, לשעבר היועץ המשפטי לממשלה, שעוד לפני חודשים רבים הבחין במצב הבלתי נסבל בתחום זה. הוא שיגר מכתב לשר הבריאות מרדכי גור בו התריע על התופעה של הרפואה השחורה העומדת בסתירה לחוק ולפסיקה של בית המשפט העליון. התוצאה — הנהלת המשרד החליטה להקים ועדה שתבדוק את העניין. חודשים רבים חלפו והוועדה מיעטה להתכנס והנה עתה אמרו לי במשרד הבריאות: "בהמשך למינוי הוועדה, התקיים בשבוע שעבר דיון אצל שר הבריאות בהשתתפות נציגי ההסתדרות הרפואית. הוחלט לצמצם טיפול הוועדה רק לרופאים בשירות המדינה כיוון שרופאי קופת חולים התנגדו למינוי ועדה מטעם מנכ"ל משרד הבריאות".

לא מובן מדוע הנהלת המשרד ויתרה לנציגי קופ"ח, הרי אין המדובר בנושא רפואי או ארגוני-סטטוטורי, מדובר בטיפול ברופאים החשודים בנטילת שוחד מחולים, רופאים ההורסים כל חלקה טובה ברפואה הציבורית ("רופאי השחור") חולים גם על קופ"ח המהווה "תאגיד המספק שירותים לציבור". אך יותר מכך, משרד הבריאות מנסה להסוות את הציבור בכך שהוא מציג בתשובתו מצג שווא, כאילו רופאי המדינה אכן נמצאים תחת פיקוח והם מטפלים במקרים של חשד לקבלת שוחד. איזה טיפול הוא זה כאשר משרד המשפטים עצמו מאשר שאין הוא מקבל כל תיקי תלונה ממשרד הבריאות.

ובכלל, לשם מה צריך את ועדת משרד הבריאות? הרי יש חוקים במדינה העומדים מעל כל ועדה שמינה משרד הבריאות. משרד המשפטים, באמצעות הפרקליטות, יכול, אם ירצה, להגיש כתבי אישום. מספר פסקי דין בעניין זה היו יכולים להרתיע יותר מאלף ועדות. [illegible]

מרדכי גור, אברהם שריר: ניתוח תשובות המסקנות

צל"ש לעותרים בפרשת השב"כ

הבה נניח לרגע (בתקווה שזו מציאות תהיה שונה), כי היועץ המשפטי לממשלה יחליט לא להגיש כתבי אישום נגד המעורבים בפרשת השב"כ. האם יוכל אזרח שאיכפת לו, לפנות בעתירה לבג"צ בטענה שההחלטה ניתנה שלא כדין? האזרח עלול להיתקל במחסום "זכות העמידה" האויל ואין לו אינטרס אישי, ישיר בפרשה.

ואכן, עוד בשנת 1976 עתר עו"ד אנוש בר שלום ז"ל לבג"צ בעניין הטבות שניתנו לבכירים שלא כדין. השופט ויתקון קבע שאכן ניתנה הטבה, אבל לעותר אין אינטרס ישיר בעניין לכן נדחתה עתירתו.

כעבור שלוש שנים, ניתנה החלטה דומה בפרשת היהלומנים, כאשר האזרח מתי דוד עתר לבג"צ בטענה ששלטונות המס אינם גובים מס הכנסה כדין מהיהלומנים. השופט יצחק כהן סירב לבדוק את הטענה לגופה, בנימוק שלעותר אין אינטרס ממשי בעניין, אינו יכול להוכיח כי גם אם יגבו יותר מיסים, הוא ישלם פחות. כך גם בפרשת העתירה של עו"ד יהודה רסלר בפרשת אי גיוסם של בני הישיבות לצה"ל.

והנה, בפרשת השב"כ היתה התגעשות ציבורית. אזרחים פנו לבג"צ, באו לקבל על מה שנראה בעיניהם כעוול ציבורי כללי המתבטא באי אכיפת שלטון החוק.

עורכי דינם של אנשי השב"כ, ניסו לחסום דרכם של העותרים וביקשו להמשיך מדיון עקרוני בטענה שאין לעותרים זכות עמידה בפני הבג"צ האויל ואין להם אינטרס אישי וישיר בביטול החנינות שהוענקו או בקיומה של חקירה משטרתית.

בית המשפט דחה טיעונים אלה והחליט לפתוח שעריו בפני העותרים. כאן הוא החידוש הגדול בפסיקה שפתח הבאמצעות התערבות אזרחים מהשורה. הנ"א מאיר שמגר הקפה בהקשר זה לספרו המאלף, כדבריו, של המשפטן ד"ר זאב סגל, שעניינו "זכות העמידה בבית המשפט הגבוה לצדק" ובו מוצע להעניק מעמד לעותרים המביאים לפני בג"צ עניינים חוקתיים עקרוניים.

החלטה זו היא בעלת חשיבות עקרונית, למרות שבית המשפט העליון אינו חייב ללכת בעקבות תקדימיו. ההכרה בזכות העמידה היתה נצחון לשלטון החוק והיא מגבירה את סיכוייהם של עותרים בעתיד שיבקשו לקבול בפני בג"צ על פגיעות בשלטון החוק. הפתח החדש שנפתח הוא אחד הלקחים היותר חשובים בפרשת השב"כ שטרם הושם אליהם לב כראוי.

סיפורה של תאונת דרכים

לא פעם, לאחר תאונת דרכים קשה מובעת תרעומת על מצב הכבישים, על מספרם הזעום של שוטרי התנועה המפגינים נוכחות בכבישים וכו'. כדאי לבדוק את הנושא מזווית נוספת — מה קורה לאחר התאונה, כיצד בודקת המשטרה את מה שהיא מכנה "פרטי האירוע".

בארבעה בחודש שעבר פסעה רחל רכס (74) לאיטה ברח' ז'בוטינסקי בר"ג והחלה לחצות את מעבר החציה מקולנוע רמה לעבר בית האחים בכור. בנקודה זו, בפנייה לכיוון גשר ההלכה, מצוי רמזור המהבהב דרך קבע באור צהוב, מסמן זכות קדימה תמידית להולכי רגל.

פסעה גב' רכס בביטחה במעבר החציה והתעוררה בבית החולים במצב קשה עם שבר בקרסול רגל ימין, שבר פתוח בשוק, קילוף עור ושריטים, בוהן רגל ימין מרוסקת (נאלצו לכרותה). מקץ מספר שעות נודע לבנה, ד"ר ערן רכס, כי אוטובוס פגע באמה. הוא מיהר לבית החולים ולאחר שאמר המאושפזת קימעה שאלה מה אירע, אך היא לא זכרה. היא גם לא זכרה אם המשטרה גבתה ממנה עדות.

מקץ יספר ימים גילה ד"ר רכס, דרך מקרה, כי נהג האוטובוס שפגע באמו ממשיך לנהוג כאילו דבר לא אירע. הוא מיהר לתחנת המשטרה, ביקש לעיין בתיק העדויות. נאמר לו כי כל עוד לא הסתיימה החקירה אין להראות התיק לנפגעים. שאל ד"ר רכס מדוע לא נשלל, לפחות זמנית, רשיון נהג האוטובוס. נאמר לו כי זוהי זו החלטתו של הקצין האחראי. הוסיף רכס ושאל מדוע לא ניגבתה עדות מאמו והשיב לו כי מיד לאחר התאונה ניגבתה עדות.

עתה נותר ד"ר רכס מופתע כליל. "מצד אחד גביתם עדות מנהג מקצועי, מנוסה, מצד שני גביתם עדות מאשה זקנה שנפגעה קשה, היתה בהלם, הובאה לבית החולים, ככתוב בדו"ח הקבלה, בטשטוש חושים. מדוע לפחות לא גביתם ממנה עדות נוספת כעבור מספר ימים, כדי להבהיר את הדברים, לחזק את המימצאים — ולא משנה אם לטובת הנהג או לטובת אמי," היקשה ד"ר רכס.

הבהירו לו, בלשון עוינת, כי רצוי שלא ילמד את בחורי המשטרה כיצד לעבוד וכי זו זכותה של המשטרה להחליט אם הנהג מסוכן או לא מסוכן לציבור וכי החלט שלא לשלול רשיונו עד לדיון המשפטי, אם יוחלט להעמידו לדין.

חלפו ארבעה שבועות וגב' רכס שוחררה לביתה לאחר סידרת ניתוחי הים. חלף שבוע נוסף ועד היום איש לא טרח לגבות מהנפגעת עדות נוספת כדי להבהיר ולחזק את העובדות.

דוברת המשטרה אמרה לי, לאחר בדיקה, שהכל התנהל על פי החוק ועל פי הנהלים וכי התיק עדיין בחקירה. לא ברור לי איזו חקירה עדיין מתנהלת במשך חמישה שבועות כאשר עד היום איש לא טרח לגבות עדות נוספת מהנפגעת ובינתיים ממשיך נהג האוטובוס בנהיגתו.

איכות חיים ומשרד הביטחון

"חיים וסביבה" הוא ארגון גג של הגופים הציבוריים שעניינם קידום איכות החיים והסביבה. חברים בו 'משוגעים לדבר', אנשים הרוצים לראות ישראל יפה. בין החברים גם אנשי מימסד, נציגי משרד [illegible] שלה.

אלה אנשים ישרי דרך שטובת הנושא לנגד עיניהם. אם גם הם מעלים תלונות קשות כנגד אדישותו ואי רגישותו של משרד הביטחון לנושאי איכות הסביבה, הרי שמשרד זה אכן עבר את גבול הקו האדום.

להלן דוגמאות אחדות משפע התלונות שאותם גורמים משמיעים:

★ מפעלים של התעשיה הצבאית ממוקמים בקרבת ישובים, גורמים מטרדים קשים, מהווים סכנה בטיחותית.

★ חלק ניכר מהישובים ביהודה ושומרון נבנו ללא מתקנים לטיפול בשפכים המזהמים וגורמים לזיהום מי התהום. בכל הדיונים המתקיימים בנושא זה במסגרות התכנון של יו"ש נוקט משרד הביטחון עמדה שלילית לגבי הצורך בהשקעות בטיפול בשפכים.

★ ברמת חובב זקוקים לעוד 250 דונם להרחבת בריכות האידוי של שפכים רעילים. במשך קרוב לשנתיים הצליח משרד הביטחון למנוע אישור תכנית ההרחבה מוועדה המחוזית לתכנון ובנייה בטענה חסרת כל בסיס עובדתי שהבריכות המוגדלות תפגענה בשטחי אימונים של מחנה צבא סמוך.

★ באחד מבסיסי חיל האוויר רוקנו במשך שנים כמויות ענק של דלק מטוסים, ללא ניקוז. הדלק זיהם מי התהום, תושבי האזור המתגוררים בסמוך לבסיס נפגעו. באר מים נסגרה.

התשובה הפורמלית של דובר משרד הביטחון מודעת כי זיהום מי התהום בבסיס חיל האוויר היתה מקרה חריג, מצער. התנגדות המשרד להרחבת הבריכות נבעה משום החשש שיהוו מטרד לשטחי אימונים וכי אין כסף להעביר את מיתקני התעשייה הצבאית.

למרות תגובות דובר משרד הביטחון, הרושם המצטבר הוא שמשרד הביטחון אכן אדיש לכל הקשור בנושאי איכות החיים והסביבה. מעניין שדווקא שר הביטחון ששימש שנים מספר שגריר ישראל בוואשינגטון ואותו זמן גילה גם עניין בהרגשות הציבורית הגדולה בארה"ב בכל הקשור לנושאי איכות הסביבה, מתעלם מאותם נושאים בארץ, למרות שיש לו יכולת השפעה רבה וחשובה. לא רק רבה בכך.

דורון ממשיכה להחזיק בכתר

בדצמבר שנה שעברה, זעמה ח"כ שרה דורון, יו"ר הנהלת סיעת הליכוד בכנסת, על שמדור זה הכתירה כ"אלופת הנסיעות לחו"ל". דווח שבחודשי השנה קודם הפרסום הגיעה ח"כ דורון ארבע פעמים לחו"ל. הגיעו דברים לידי כך שחברים לסיעה, כמו גם עובדי מנגנון מפלגתם, לא תמיד ידעו מתי היא בארץ ומתי היא שוהה בחו"ל.

דורון לא הכחישה את עצם זכייתה בכתר האליפות, אך הסבירה כי היא מייצגת נאמנה את ישראל בפורומים בינלאומיים, מועצת אירופה כפורום באירגונים בינלאומיים אחרים, הודפת התקפות. גופים עויינים, לכן נסיעותיה חיוניות ביותר.

כנראה שמדינת ישראל באמת אינה מסוגלת להסתדר בלא סיועה בחו"ל שהרי גם בחודשי השנה האחרונה הגיעה שלוש פעמים לחו"ל. בתחילת החודש ועד לסופו היא בחו"ל. בסיור לבדו בסיעה וכן אצל מזכירתה איזה עניין חשוב מייצגת הפעם ח"כ דורון, אך איש לא ידע להשיב מטעם מי ולאיזה צורך הגיעה. לא נותר אלא להמתין לשובה. בינתיים ברור לנו שדורון מייצגת אותנו נאמנה. [illegible]

דורון: אלופת חו"ל

מארינס על החוף

אם תתממש כוונתו של שולץ שארצות הברית תבלום את הטרור בעולם — למארינס יהיה חלק מרכזי בכך. ביקור בתרגיל של המארינס הפועל נגד מדינת "כתום" שנותנת מחסה לטרור

מאת בני לנדאו

קאמפ פנדלטון

בארבע בבוקר פתחו המארינס בהפגזת ריכוך כבדה. סקירה על משימות החיל, דרכי אירגונו וציודו המשוכלל, מלווה שיקופיות מרהיבות ומטח רצוף של עובדות, מספרים וראשי תיבות, הכניסה את נציגי התקשורת שהוזמנו לסקר את התמרון האמפיבי קארטבליץ 2 — 86' — למיגננה תשושה. שני העובדות העדביי חם מפיו של סרג'נט צעיר בשם רודריגז: מסוקים, נחתות, טילים, רובי-סער, טנקים. הצי הוסיף את הסבריו שלו. בשעה מוקדמת זו של הבוקר נטו הכתבים לכרוע תחת עומס המידע ולנמנם.

מפקדי התמרון, תת-אדמירל ג'ון היגנסון ובריגדיר-גנרל ריצ'רד שר-סאר, שיגרו ריווח טלוויזיוני קצר מעל גשר הפיקוד של נושאת המסוקים באלו וזה, ששייטה אי-שם מעבר לאופק. לויטננט קולונל צעיר ומנצח בשם ג'ין וויליאמס הגיש סקירה קצרה על המדינות המעורבות בלוחמה (בתרגיל, כמובן) ועל מניעיהן. המעניינת שבהן היתה מדינת "כתום" שרכשה ציוד רב ומשוכלל בכל שוקי העולם והפכה, תוך זמן קצר, למעצמה צבאית בועיד אגפיין המציקה לשכנותיה ובעיקר מחסה ובסיסי אימון ללוחמי גרילה עויינים. סכסוכי הגבול התגרירים, איומיה לסלק הביתה את כל אזרחי "כחול" ומזימותיה הגלויות למחצה לשלוח ל"ארגמן" [illegible] אותה כשנהא שבמדינות האזור. כל מדינה נורמלית לא היתה יושבת באפס מעשה ומאפשרת למצב להתדרדר לשפל חסר מוצא. ואשינגטון העדיפה לשגר את המארינס.

מאומן, חמוש ומצויד

"חיל המארינס," כפי שהעיד עליו לא-מכבר מפקדו, גנראל פול קלי, "מאומן, חמוש ומצויד לכל משימה — החל בסכסוך נמוך-עוצמה (כולל לוחמה בטרור מדינתי) וכלה בסכסוך גלובלי רב-היקף". אם אכן הסיקה צמרת המארינס הקשוחה אי-אלו מסקנות עצובות ממהלומות הקטל שהונחתה עליה לפני שלוש שנים בביירות, אם אכן הכירה בכך שאין היא מוכנה ללוחמה בטרור — קשה לאתר זאת בשפע הכללותיו של גנראל קלי בעדותו בפני ועדת הקונגרס. "הטרור," קבע באותה הזדמנות, "מהווה סיכון לוחמה חריג. לא ניפטר ממנו בעתיד הנראה לעין. המארינס מכירים בכך שהסכנת איום זה מחייבת את פיתוחם של כישורים חדשים. המטרה היא להביא לכך שאיש המארינס יהיה מודע לחלוטין לאיום הטרור, שיהיה מאומן ומתודרך להגיב עליו בצורה מציאותית ותמש בדוקטרינה, בטקטיקה ובמיטב הציוד שביכולתנו לספק לו."

קל לפטור בלא-כלום את ההצהרות הקשוחות הקבועות כי אין ברצון המארינס "ללמוד לחיות עם הטרור". אבל בעת כתיבת שורות אלה, סמוך למעשי הטבח באיסט[illegible] סנבל וקדאפי — ברור לגמרי כי נחישות החלטתם של כמה מראשי הממשל האמריקאי, בעיקר ג'ורג' שולץ, היא קו ההגנה הקדמי של העולם החופשי כנגד האנרכיה המסתערת. "היום שבו יתפוס הטרור את מקומו לצד שאר גילויי הברבריות המודרנים טרם הגיע. אבל הוא קרב ובא וההיסטוריה עוד תכיר שנחישות ההחלטה האמריקאית ועוצמתה הצבאית הם שהיטו את כף המאזניים לעבר שלום והבטחון", אמר שולץ. במתקפת הנגד יהיה גם למארינס מה לומר.

לא כמו בביירות

הנחיתה האמפיבית לא התנהלה בהתאם לציפיותי המבוססות על אלף יומנות גרושות סכביקולור בקולנוע גלאורה: אף אחד מהחיילים בקסדות הירוקות-חומות לא תקע בהחלטיות את כידונו על רובהו לאחר מותו של ג'ון ווין הנערץ על חופי איבו ג'ימה. גם את "זעקת הקרב" הכירו החיילים הצעירים רק במעומעם. שלושה גלי נחיתה שקטים ביססו עוד בשעות הלילה ראש גשר בחופי בסיס פנדלטון שבדרום קליפורניה באמצעות נג"מ-שים אמפיביים גדולים. עם שחר הגיחו כעשרים משאיות ענק, מיכליות החופרים מבטן אניית תובלה מיוחדת, עלו על מזח צר וירדו בזהירות על שביל פלסטיק שנפרש על החול הרך. משאית הענק הראשונה צנחה מן המזח למים בחבטה כבדה ובזווית בלתי אפשרית. השתוררה בהלה. "צפרדע" שנג מישהו על החוף כשהוא סנף ידיים מאגרופים. מטאור מרי. הנהג המבוהל הגיע בשבריר של שניה למסקנה משלו. לחץ על דוושת הדלק, הגיח מתוך המים, סבב את ההגה בפראות, התיישר ברגע האחרון על מסלול הפלסטיק והמעט מישל צוות צלמים טלוויזיה. מקרוב נראה צעיר מאוד. לא היה צורך בהרבה הסברים נוספים: דוקטרינת הנחיתה של המארינס אולי שוחקה וצפויה, אבל השלמות אינה מובנת מאליה. היא מחייבת תרגול חוזר ונשנה. אם אכן ייתבע יום אחד המארינס לבסס ראש גשר במלחמה נגד הטרור העולמי, חשוב מאד שבני ה-18 שליד ההגאים ידעו מה הם עושים.

האווירה השתנתה

כשעל ראשיהם קסדות המערכות בסגנון ה"ורמאכט" ועליהם מדוזות בצבעי הסוואה ירוקים, קשה לזהות בבני ה-18 קצוצי השיער הנבוכים את מה שהם למעשה: ילדים שסיימו שנה קודם את בית הספר התיכון. אנשי יחידת הקשר של הבסיס נשמעים מלאי גאווה בעת שהם קובעים כי 95 אחוז מאנשי החיל הם בוגרי תיכון. את הצלחת המאמץ לגייס לשורות המארינס, בחמש השנים האחרונות, את מיטב הנוער האמריקאי, זוקפים פה לכמה נסיבות: תנאים כלכליים ומגורים עדיפים, משאבים כספיים נאותים שהוקצו למטרה (משכורתו של קפטן בעל ותק של שש שנים היא כ-27 אלף דולאר לשנה בתוספת לתמיכה משפחתית בסך 5000 דולאר לשנה הוצאות אש"ל בסך 109 דולאר לחודש. לא רע), מסירותם של מש"קי הגיוס המועלים בטיכנות ובעיירות הקטנות ומעל לכל: תנועת הפטריוטיות המפעמת עתה בקרב רבים מבני הנוער האמריקאי המשתוקקים לשרת את מדינתם. אווירה פטריוטית זו לא השתררה פה במקרה.

ההשראה באה מגבוה. עד לפני שנים אחדות היה כל אחד ממשתמטי צו הגיוס או משורפי הדגל הפך בו במקום לסמלו של מרד הנעורים. סרבני הגיוס שיגרו את הגיגיהם מעל כל במות התקשורת. לא עוד. בעידודו של מימשל רייגן הוללו מככבים פה צעירים בעלי סגנון שונה. אחד משוברי הקופות המרשימים ביותר של השנה הנוכחית הוא סרט בשם "אהבה בשחקים" העוסק בפרחי הטיס של הצי בדרום קליפורניה והבריכות האוהבים הלוהטות שהם מנהלים עם מטוסים תעורתיים. קרבות האוויר המלהיבים שהתחוללו על המסכים שיגרו את בני הנוער האמריקאי מאולמות הקולנוע כשהם להוטים בתשוקת טיס. בתוך כדי הפתיעו להם מש"קי הגיוס של הצי. את התופעה הזו יש לזקוף לסגנונו של המימשל הרפובליקאי. העיתוי עוד עשוי להתגלות כרווח גדול.

המארינס: מאומן, חמוש ומצויד לכל משימה

United States
Information Service
American Embassy

הליגה נגד השמצה
של בני ברית

מתכבדים להזמינכם להרצאה באנגלית
של הסופר האמריקאי הנודע

סטיבן בירמינגהם

מחבר את רבי המכר The Grandees ו Our Crowd

ההרצאה תתקיים בתיאטרון ירושלים
ביום ג' 16.9.86 בשעה 17.00

במסגרת תערוכת הליגה נגד השמצה "יהודי אמריקה"

אגוד מקבלי גמלאות מגרמניה בע"מ

הלשכה לטפול באקדמאים

לאקדמאים

הרשמה לרכישת זכויות פנסיה בבטוח הלאומי בגרמניה תחל במשרדנו מיום א' 14.9 ותמשך כל יום בין השעות 8.00—17.00 פרט ליום א' ר"ג' עד 12.00.

כתובתנו: בן יהודה 1, קומה א' (בנין מגדלור) טלפון: 659156.

הלשכה לטפול באקדמאים
שלומית ידיד מנכ"ל

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו

תיק עזבונות 4678/86

בענין: עזבון המנוח שמעון אבטוביר ז"ל

ניתנת בזאת הודעה, עפ"י סעיף 99 לחוק הירושה, תשכ"ה-1965, כי הוגשה בקשה לצו ירושה בתיק הנ"ל. נושי העזבון מוזמנים להגיש את תביעותיהם בכתב, בתוך שלושה חודשים מיום פרסום הודעה זו, לפי הכתובת דלהלן:

דוד מרשק, עו"ד
מיכאל שיין ושות'
שדרות רוטשילד 119
תל-אביב 65271

דוד מרשק, עו"ד
מנהל עזבון זמני

להשכרה בהזדמנות
1500 מ"ר
משרדים ומעבדות
ליד צומת תל-השומר
★ מחולקים
★ ממוזגים
★ חניה צמודה
★ 30 קוי טלפון
— לכניסה מידית —
אנגלו סכסון 286181
אנגלו סכסון
זה נכס בשבילך.

הזדמנות
להשקעה בטוחה
בנכסי דלי נייד

אנו מציעים למשקיעים רציניים הזדמנות לרכישת נכס שמושכר ל-10 שנים לדייר "סופל A" עם תשואה שנתית של 12% צמודה מידית.

אפשרות השקעה החל מ-$100,000
סך הכל השקעה $550,000

אנגלו סכסון רח' הירקון 167
ת"א טל': 286181

אנגלו סכסון
זה נכס בשבילך.

להשכרה מחסן

גובה 4.5 מ', ללא עמודים, בשטח של 1600 מ"ר, באיזור התעשיה בחולון
+ אפשרויות שינוע
★
בדבר פרטים נא לפנות:
טלפון 03-802617/8/9, לדוד או איציק.

ישראל

תוספת לצו יציבות מחירים למצרכים ושירותים (הוראת שעה) (מחיר מרבי לרכב מיובא שנת דגם 1987), התשמ"ז 1986 שפורסם ביום ה' ה-11.9.86

טור א' דגם הרכב	טור ב' מחיר מרבי ללא מע"מ	טור ג' שיעור ההנחה
[illegible]		
N 10"4x2	105.472	11.3%
N 10"6x2	124.502	11.3%
N 10"6x4	139.041	11.3%
N 12"4x2	132.507	11.3%
N 12"6x6	147.001	11.3%
FL 7"4x2	113.761	11.3%
344GL MANUAL 1397	32.010	18.0%
344GL AUTO 1397	32.861	18.0%
345GL MANUAL 1397	33.298	18.0%
345GL AUTO 1397	34.184	18.0%
TSR 1000 TRBRG	124.243	18.0%
DK 1100 TTB	99.766	18.0%
F 1890 8x4	190.757	18.0%
FL 405"4x2	57.504	11.3%
F 610"4x2	57.228	11.3%
F 613"4x2	63.756	11.3%
FL 614"4x2	76.447	11.3%
FL 616"4x2	82.341	11.3%

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

בלה בקיץ ותגמור לשלם בחורף

מבצע ברשת מלונות שיף
3 תשלומים חודשיים
באמצעות ויזה
VISA

חדרים מרווחים
מועדוני בריאות
מסעדות מפוארות
שרות מכל הלב
בכל אחד ממלונות הרשת

מרכז ההזמנות דיפלומט תל אביב
רח' הירקון 145 טל. 03-294422
או דרך בתי המלון ישירות
מלון דיפלומט ירושלים טל. 02-777666
מלון מרינה בת ים טל. 03-552611
מלון מרינה ת"א טל. 03-282244
מלון אריאל 02-719222

רשת מלונות שיף - ארוח נוסח השטיח האדום

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

תרבות וספרות

היינה: בין ההמנון והפארודיה

אשרי הגבר, שהגיע לנמל/
והים והסערות הם כבר מאחוריו/
והוא יושב עתה אפוף שלווה וחום/
במרתף העירייה הטוב אשר בברמן.

הים הצפוני / פרקי שירה ופרוזה
מאת היינריך היינה
תרגם מגרמנית: שלמה טנאי.
הוצאת עם עובד, 75 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

זהו הבית־הפותח לשיר שלפני האחרון באסופת "הים הצפוני", השיר "בנמל", בתרגומו החדש של שלמה טנאי. היינה שב לגרמניה, אל מולדתו, ועתה הוא שותה בנמל שלה ופותח בשיר הלל כללי לאושר השיבה הביתה. הפתיחה כולה שגב המנוני, עד שאנו מצפים למעין אותה נוסח הלדרלין, המשורר־ההמנונות הגדול שהרבה בשירים המתארים את ענג השיבה הביתה מקץ נדודים רבים — ובין שיריו אחד שפתיחתו דומה בדיוק רב לפתיחת השיר הזה. אלא שכבר בשורה השלישית מתחיל השיר של היינה "לאבד גובה" — כבר הורדת אליו אינו נימה אנטי־המנונית, אנטי־גיבורית ואנטי־הומרית, בשורה הרביעית מתנפץ ההמנון לרסיסים. המשורר, שלבש לרגע את דמותו של מין אודיסאוס, מעין נוד שבעי־תלאות הזוכה לבסוף להגיע לנמל־מבטחים, הוא לפתע מדגבי המתמצם לו להבאתו במרתף־היין של העירייה ("במקומות שונים באירופה בהגג מרתות שבמרתף בבניין העירייה קיימת מסבאה או מסעדה", מוסיף בהערתו המתרגם) ולוגם כוס יין.

צורת ההמנון נשמרת עד לאורך השיר, נימת ההלל, מניין קטלוגי של דברים מסוימים, עוד כמה מאפייני ההמנון הנשגב נשמרים. אבל הכל נהפך זה כבר לחוכא ואטלולא. המשורר המתבונן ב"גביע־הגדולה" שלה, כלומר בכוס היין, רואה בהם את "תולדות עמים בימי קדם ובזמן הזה", רואה את הגל, הפילוסוף שהיינה הושפע ממנו עד מאוד אך גם לעג לו לא מעט, וגם את אדוארד גנז, מייסד האגודה לתרבות של היהודים שהתגבר בערך באותו זמן שהיינה עצמו עשה זאת (1825). אך קודם כל הוא רואה בכוס את דיוקן אהובתו, זו היפה, מה יפה, דומה לשושנה ממש. אך לא השושנה שעליה שר הפייט הפרסי, גם לא שושנת השרון, אלא פשוט "השושנה במרתף־העירייה בברמן". והקורא את ההמנון לנופיה של האהובה נוכר באמרתו של היינה הגרוסת ש"הראשון שהמשיל את האשה לשושנה היה משורר גדול, השני — סתם מטומטם".

וכך נמשך לו השיר עד סופו. השורה הראשונה או השנייה מחזירה לרגע את הקורא אל אווירת השגב הקלאסי ("מה הדור באה והוא העולם", "אלה הם גבורים" — שתי פתיחות בתים שכאלה) ומיד מטילה אותו שוב אל תוך מרתף בית־העירייה של עיר הנמל ברמן, עד שלבסוף נעשה השיר פשוט לאודה לכבוד "בעל מרתף העירייה הטוב של ברמן". בין כך לבין כך מספיק היינה לשים ללעג ולקלס את "דת האהבה" ואת "הגיסר השליחים" שלה, ואת "האלוהים הנאיביים שבהיכל", וההיטלטלות בין הרצינות והאירוניה היא כה מהירה, עד שאפילו המתרגם העברי מאבד לרגע את כוונת ניגונו של היינה וסוטה בהערתו בדבר רצינות שהמשורר מתאר (תוך עשיית הצחוק מהרייסר שליחים) את נופיה של "מולדת אחרת, המולדת הרחוקה הישנה", כלומר ארץ־ישראל! מה שבשביל היינה הן הקלישאות הפיוטיות הרווחות של הדור, שאותן הוא מבקש לשים ללעג, נעשה בעיני המתרגם העברי לסימנים של יהדותו, וגעגועיו העמוקים כביכול לארץ־ישראל.

אכן, היינה שיטה כך ברבים ושונים, אולי מפני שלעתים נדמה ששיטה גם בעצמו. בשיר "בנמל" ובשירים רבים אחרים של האוסף "הים הצפוני" חילופי האירוניה והרצינות הם כה תכופים עד שהם נעשים בעליל לביטוי של תחושת אובדן פנימית מתמדת, כי־

היינריך היינה: אירוניה ורצינות

טוי ברור למה שאנו קוראים היום "זהות", לכך שה־משורר עצמו אינו בטוח תמיד אם הוא מתכוון ברצינות או מתכוון ללעג בלבד. יש משהו כפייתי באירוניה הזאת, והאי פאתוס. נדמה שאפשר לשחזר כך את הקו הכללי של הכוונה וההתבכלות האירונית לכוונה המנוגדת: כאן את היינה הוא מבקש לחבר המנון גרמני־יווני על נושא קלאסי של המנונות כאלה, שהרי הוא מתכוון להיות משורר גרמני רציני בתכלית. משורר גרמני רציני בתכלית הוא מעל לכל אוהבה של הלאום, והוב התרבות היוונית הקדומה, המבקש לעשות את גרמניה ליוון חדשה. הצורות העומדות לרשותו של משורר גרמני אמתי שכזה נוצקו בידי גדוליה של השירה במאה השמונה־עשרה, מעל לכל בידי שילר. שילר הורה את תורת היוונות הלוהטת־המגמתית הארכי־אידיאליסטית הזאת לתלמידיו הגדולים, שאחד מהם — הלדרלין — עלה על רבו לפי הכרתם של הדורות הבאים והימינו (שלא כמו אז) הוא ניצב כגדול המשוררים הקלאסיציסטים הגרמניים. בפרקים מסוימים של "הים הצפוני" נדמה לנו ביום שהיינה מתכוון לחקות את הלדרלין, לא רק בקטע שהובא כאן בתחילה אלא, לדוגמא, בבית השני של השיר "שלום" שם מתוארת אווירת הדמיה שירדה על העיר ("נרגע הרעש העמום/ של פעלתנות הבילה") המזכיר להפליא את תחילת השיר הגדול של הלדרלין "לחם ויין" — אבל נראה שלא דווקא שירת הלדרלין עצמו עמדה למול עיניו של היינה המתכוון להיות משורר גרמני כרבעי; זו היתה פשוט המסכת הפיוטית של הדור כולו,

כל הדור של תלמידי שילר. עשרות אם לא מאות המנונות בשם "אלי יוון", נכתבו בעקבות ההמנון של שילר "אלי יוון"; מובן שגם היינה חייב לכתוב את "האלים של יוון", שהרי בהכתנו להיות משורר גרמני־הלני של ממש.

ותמיד, פתאום, כמעט בתחילה, מתערב שרון המאטירה הקטן — בוודאי אפשר לקרוא לו השרון היהודי — ואינו מניח למשורר להיות משורר גרמני־הלניסטי של ממש, להישמע לעצה דוגמת זו של הלדרלין: "מעל לכל היו ארוקים, כמי שהיו היווניים". השרון אינו מניח למשורר להתעלות לפסגות ההשראה גבולות־ההשמד, ושב ושב — ורף מאבקי ההומרים בעליל של היינה — המשורר הזה נכשל (או מצליח, תלוי בנקודת־הראות) ההמנון נעשה לפארודיה של ההמנון. אסופת "הים הצפוני" היא אחת הפארודיות השנונות ביותר על השירה הגרמנית־המתיוונת המסמשית, נוסח שילר־הלדרלין, שנכתבו מעולם. כמובן, הסאטירה של היינה נסבה גם על דברים רבים אחרים, ומעל לכל, על עצמו המתכוון ללכת במלוא הרצינות בעקבות המתיוונים הגדולים, כל אלה שעליהם הטילה "העריצות של יוון על גרמניה", כשם הספר שתיאר את התופעה מאת החוקרת האנגליה א.מ. באטלר. באטלר, אגב, כללה גם את היינה, ובצדק, בשרשרת הירוקנאות שלה לעבדיה של העריצות היוונית. הוא ראה את הגרוטסקה שבעבודת האלילים האולימפיים הזאת ולא יכול היה להימלט מכנפה של העריצות היוונית. על ציר הדיכוטומיה עתידה־המסורת "יוונות־יהדות" נסבה כל מחשבתו, וכמעט אפשר לומר כל שירתו. ניטשה, שיביא את הדיכוטומיה הזאת לביטויה הנודע ביותר, הוא אולי בראש־ובראשונה יורש של היינה בעולם המחשבה הגרמני.

היטלטלותו של היינה בין השגב והסאטירי, בין היוונות (נוסח גרמניה) ובין היהדות, לא פסקה עד סוף ימיו, עד מותו ביסורים בפאריס, שנים רבות לאחר השהייה באיי הים הצפוני שהולידה את שירי "הים הצפוני". כאשר, לקראת סוף ימיו, בתקופת מעין חזרה בתשובה שלו, כתב את "הוידויים" (Gestandnisse) המצאתיים שלו, כלל שם את הפסקה שבה הביע צער על יחסו כלפי אלוה־היהודים והסביר זאת בכך ש"נשמתו ההלנית נרתעה מפני הסגפנות היהודית". עד הסוף האמין ב"נשמתו ההלנית" וכיצד יכול היה שלא להאמין בה — הוא שהיה משורר גרמניה — אלא שבאמונתותם לארצגמעת זו מתגלת תעוזה זו של השירים "ההלניים" של היינה, שירי "הים הצפוני". הרצינות מהלדרלין לא היתה לפי כוחו, ובשירים אלה גילה זאת. ועם זאת, השירים הללו, שירי "הים הצפוני", הם אולי הפחות אפייניים להיינה המשורר (בכלל שהם אפייניים להיינה הפולמיקן, הפובליציסט) הן בתוכם והן בצורתם. נראה בעליל שאין כאן סאטירה מכוונת מראש: היינה מאמין, כבדומה, בכל פעם שהוא מבקש לכתוב שיר שבזה הוא עומד להיות משורר המנוני כרבעי, והאמונה קורסת מיד כאמור. מכאן העניין באוסף הזה כבתעודה פסיכולוגית. אולי לא פחות מאשר כבשירה צרופה.

כאן אפשר להעיד שבשירה הגרמנית שלאחר היינה ניצח, כמובן, הקו הלדרליני־השגב ולא הקו הרומאנטי־אירוני־סנטימנטאלי של הלירייקה נוסח היינה. מכאן שהלירייקה המפורסמת בגרותיה של "ספר השירים" לא הוסיפה להשפיע על השירה הגרמנית בקו המרכזי שלה. קו המסורת הראשי בשירה זו מוביל מהלדרלין לרילקה או טראקל עד צלאן. היינה המשורר נמצא "קל" מדי, כמעט קאבארטי, כמעט פופולארי. היינה חי כיום בעיקר כפולמיקן והפובליציסט שאין שני לו. הרבה משיריו חיים גם הם יותר מכוח הפואנטה העיתונאית־כמעט יותר מכוחם כשירה: הדוגמה הטובה הוא השיר "הויכוח".

כלומר, היינה המשורר חי גם באותם שירים פשוטים, כליליריים, המתנגנים באוזנינו כלחנים של מחברי ה"ליד" הגדולים, ובראש־וראשונה שומאן. זה היינה התמים באמת, הפשוט באמת — תום ופשטות באתיים בעליל, עד שהם נראים כאילו אין הם שייכים לאיש, כאילו הם באמת "עממיים". השיר "לורליי" הוא באמת, למרבה האירוניה, "עממי" יותר משהוא פרי עטו של משורר מסוים. למרבה האירוניה — משום שהנאצים, כידוע, בבקשם למחוק מתולדות הספרות הגרמנית את שמו של היהודי היינה, רשמו במקום שם המחבר של "לורליי" כ"שיר עממי". אלתרמן כתב על כך את אחד משירי "הטור השביעי" שלו.

ואגב, כל שהשוואות כאלה הן מופרכות מראש — תמיד נראה לי שיש משהו קרוב בין תולדות תהילתו והתלהולה של היינה לתולדות הרצפציה של אלתרמן בשירה העברית. גם אלתרמן הוא בשיאו "עממי" עד כדי אימפרסונאליות. והקבלה בתולדות הביקורת: את כתב־הפלסתר החריף ביותר נגד היינה כתב משורר סאטיריקן יהודי מתבגר גדול אחר, קרל קראוס במסתו "היינה והתוצאות" (Heine und die Folgen). הקרל־קראוס של אלתרמן היה, כמובן, נתן זך.

בתולדות גורלו ברצפציה הספרותית בגרמניה, כן תולדות תרגומי היינה לעברית (שוב השוואה מופרכת, שבכל זאת יש בה משהו, לפי תחושתי). דורות של מתרגמים התמודדו עם שירת היינה, עד שההתמודדות הזאת פסקה, וכבר שנים איש אינו מתרגם את המשורר הזה (בעוד שהפובליציסט היינה זכה לתרגומיו המעולים של ש. פרלמן). היינה בעברית הוא נושא מרתק הראוי למונוגראפיה. שימורתיה הנכוד במאמר מבריק ישן מאת א.ג. ברישי "על היינה בעברית", במסגרת "בחינות" בעריכת שלמה צמח (חוברת 5). ברישי הדגיש במאמר ההוא את הפשטות שבהגה המתרגמים העבריים בשירי היינה, כמי שמרגישים שהוא בן משפחה שמותר לא להקפיד עמו הרבה. לא כך, כמובן, נהג שלמה טנאי בתרגומו החדש ל"ים הצפוני" שתורגם כבר פעמים קודם לכן, לראשונה בידי דוד פרישמן. טנאי מבקש לתרגם תרגום חדש, נאמן, פיוטי — ועם זאת מובן לכל. אין ספק שהוא מצליח במשימתו. קצת פחות מצליחים דברי ההקדמה, הלוקים בפשטנות מסוימת (לבטיו של היינה יש בהם עניין מיוחד אל מול מכת ההתבוללות העושה שמות, גם היום, ביהודים) והכללים אף מסקנות מביכות. ממש, כגון זו המבקשת להסביר את קרבתם של שירי הים אלינו "כעם שבנדודיו לאורך דורות חווה את זוועות הים ואת אימיו", תוך שהמתרגם מצא לנחוץ לציין גם את ההבדלים שבין הים הצפוני והים שלנו, ים "השמש של המזרח". גם ההערות לכמה שירים לוקות בתמימות רבה ופעמים הן מיותרות לגמרי. לעומת זה, יפה עשה שלמה טנאי שהוסיף לשירי "הים הצפוני" קטע פרוזה של היינה מתוך "נורדניי", שם אומר המשורר בין השאר: "אלוהים הוא היודע שנוצרי כבר אני..."

סימביוזה גרמנית—ישראלית

קטה אפרים־מרכוס "זקנה יושבת" — פסל ארד. יצירתה האחרונה של אמנית שנשכחה, בת דורם ורעתם של מקס בקמן וקטה קולוויץ

תערוכת קטה אפרים־מרכוס, גלריה נורה, בן־מימון 9, ירושלים.

מאת ניצה מליניאק

תערוכה בלתי רגילה, המגלה מורש אמנית כמעט נשכחת, קטה אפרים־מרכוס (1892—1970) בת לאותה תקופה נפלאה של ציירים פליטי־חרב הנאצית, יוצאי מרכז אירופה, בעיקר גרמניה, שבנות על חופינו בשנות ה־30 המוקדמות.

המקום הטבעי להצגת תערוכת זיכרון זו הוא גלריה "נורה", שהקו המנחה אותה במשך 40 שנות פעילותה הוא פלוראליזם איכותי. נוסף על־כך ברשותה אוסף גדול, אולי הגדול בארץ, הכולל מעבודותיהם של אמנים חשובים כמו שטיינהרדט, שטרוק, בודקו, קוקושקה, אשהיים, גרונדיג, יהואב ואליוכם אפשטיין וציירת נפלאה, ממשתתפי תערוכת קבוצת "הפרש הכחול" במינכן ב־1911, אשר נשתכחה, למרבה הצער, מן הזיכרון הקולקטיבי.

קטה אפרים־מרכוס, ילידת ברסלאו, קנתה את הכשרתה האמנותית בבתי־אולפנא ידועים בארץ הולדתה, עבדה במחיצתם של הנס תומא ובמחיצתם של לוביס קורינט, מקס בקמן וקטה קולוויץ. הנימה האנושית הכנה, המודגשת ביצירותם מהדהדת גם בעבודותיה לאורך כל דרכה. ראה פסל הארד "זקנה יושבת" שהוא יצירתה האחרונה.

בשנות העשרים עשתה פרקי־זמן ממושכים בפאריס (השתלמה בגראנד שומייר ואצל אנדרה לוט), וקשרה קשרי ידידות אמיצים עם הצייר היפאני הנודע פוג'יטה, שכמה דיוקנים מציוריו שלו מוצגים בתערוכה אשר מהם חתום על־ידי שניהם יחד.

דיסלדורף של שנות העשרים לאמנה, היתה תחנה חשובה בדרך התפתחותה האמנותית. שם היתה מקורבת מאוד לחוגם של יעקל אדלר, ארתור קאופמן ואוטו דיקס. תערוכת יחיד שלה הוצגה אצל "אמא אי", מטרונית האמנות המתקדמת של הזמן.

ביקוריה של קטה אפרים־מרכוס בפלשתינה (ב־1925 וב־1931) הניבו ציורים בעלי אופי שונה בתכלית המשקפים את עוצמתו המזעזעת של המפגש עם האור המסנוור והנוף המזרחי והדמויות יהודים מסוג אחר, שבהם נתקלה בסמטאות ירושלים, צפת וטבריה. כמה מציורים ארץ־ישראליים אלה נרכשו על־ידי המוזיאון היהודי בברלין.

עם השתקעותה בארץ ב־1934 המשיכה לפתוח את סולם הצבעים הבהיר וגם בו התמסרה, בהצלחה רבה, למגמע אמנותי נוסף — הפיסול. לדאבון הלב, אבד חלק גדול מעבודותיה עם התנפלות פורעים ערבים על האטלייה שלה בעיר העתיקה בירושלים ב־1947.

בתערוכה הנוכחית מוצגת שורה של רישומים ואקוורלים מצוינים המתעדים את הוויי בתי־הקפה הפאריסאיים בשנות העשרים והשלושים, וכן קבוצת דיוקנים מעולים, בתוכם דיוקן בלתי רגיל של הנקרנית ברשרד קראוס ודיוקן עצמי מ־1933 ושמו "התקרה מתמוטטת עליי", המבטא את המצוקה הנפשית הנוראה של האמנית באותה שנה גורלית ליהודי גרמניה. עוד בתערוכה כמה נופים בהירים, שהם אפייניים לדרך הביטוי הלירי־קונסטרוקטיביסטית שפיתחה בהשפעת האור הישראלי ו־15 פסלים בני סגנונות שונים זה מזה, שכן נעשו בתקופות שונות: חלקם היגניים ומבטאים מקצבים מוסיקאליים ואחרים גושיים־אקספרסיביים בעלי זיקה קרובה לפיסול הצרפתי בגרסה מרוככת מעט.

הסיפור הזעיר של אל האפס

כתם של שקט
מאת יוסל בירשטיין
הוצאת הקיבוץ המאוחד בספרי סימן קריאה, בית ההוצאה כתר, ירושלים, 240 עמ'

מאת יונה בהור

הסיפור הזעיר של יוסל בירשטיין הוא עולם שלם, מפולש, שאין בו שלטון למקום ולמאורע. יצירה מקורית ומדויקת בתחום הסיפור הקצר.

הוא יוצא, בדרך כלל, מרגע בהווה, מריאליה מוכרת, מן הקרוב ביותר, אבל שולף אותו מן הרצף ההיסטורי, וגם מן הרצף הקוסמאלי, הופך אותו תוך דילוג על פני צבעים ומקומות למשהו אנושי "טהור", אל־זמני שפניו אל מרגע סמלי, אל עומק נעלם.

מבחינה זו בעצם הסיפור הזעיר הזה בתוצאות המקובלות של הסיפור הקצר, של המעשייה האנקדוטה גם יחד, אליגוריה שהוא קרוב אל כולן ויוצא למסע אל האמיתות הבסיסיות של החיים שאין בהם פנים "גדולים" או "קטנים".

הזוית־הראייה המיוחדת של המספר מבטלת את ההבחנות המסורתיות בין גיבור ואנטי־גיבור, בין מעשים "גדולים" ומעשים "קטנים", בין שעל למרחב. כך, למשל, אין הייחוד התבוני תופס בסיפוריו, ואל במאורעות הסוערים הדראמטיים של תקופתנו הם מתייחסים מתוך ריחוק אפי. אפשר שבכך נרשמת הערה סקפטית גם ביחס למדינת ישראל.

בסיפורים, דמויות של פשוטי־עם: בעלי־מלאכה למיניהם, קבצנים וקבציות, זקנים וזקנות, פיוטים תמהונים למיניהם, יוצאי מחנות־הריכוז, חיילים, חסידים, קיבוצניקים — גלריה שלמה של דמויות. רוב הדמויות מגוחות דרך קרבה ובהווה, וזיכרונות הילדות מבית אבא, מן העיירה ביאלה פודלאסקה מועלים בגעגועים אין קץ.

במקצב קצר בן שלושמאות עד ארבע־מאות מלה, כאמור, נרקמים גם פעולה, גם זיכרון, גם קטעי דיאלוג, גם דמויות אחרות, המשורטטות בקווים מעטים, אבל מדויקים ועדינים. המספר עצמו מופיע, דרך כלל, גם כמשקיף וגם כמי שנמצא במישור אחד עם דמויותיו, לעתים הוא קרוב אליהן מאוד, לעתים מרוחק.

מבחינת המקום והזמן מתייחס המסופר למקום כלשהו — ירושלים, טבעון, נצרת או חיפה, אוטובוס מס' 9, סנגליה בשכונת נחלאות, סניף בנק — ומתרחש ברגע מוגדר בהווה, אבל הוא אינו כלוא בו, כי הפואנטה הסיפורית, כלומר עיקר החוויה האמנותית הנרשמת בו, היא חפשית ולא מוגבלת.

המציאות הקשוחה בעיירה ביאלה פודלאסקה: הדלות, השפלות, המאבק על הקיום — נמסרים בדיוק אכזרי, בתמציתיות, בלי נוסטלגיה, אבל בית אבא כשלעצמו הוא עולם מלא, בלתי נשכח ואפילו נצחי. זהו עולם מלא עולמנים. "ארועלת מיט וועלטעלאך", כדברי אחת הדמויות בסיפור 28 (שם מתייחס הגיבור למה שרואה אשה בחנות "המשביר" בירושלים). מתוך רגעי האקטואליה לוכד המספר רגעים של הוויה, כבר התמונה בכל מעשה אמנות אמתי, ומתבונן בהם בעין מחייכת ועצובה, במבט־על שרואה את החולף והרגעי בתוך רזימה מתמדת.

הלילה לראות ביוסל בירשטיין בראש ובראשונה מעין "מספר־שבעי", מעין "צ'יגבנ'יק" המספר "סקאטש" בחבורת רעים להתרועע. הסיפור הזעיר של יוסל בירשטיין הוא מעבר לכל ספק אמנות שבכתב, אשר שהיא משקפת גם את כשרונו האחר: לספר סיפורים בעל־פה.

כבמטה קסם מתגמדת בתוך החוויה הסיפורית העיירה ההיסטוריה על כל נוראותיה, והדמויות הבודדות, האחוזות זו בזו ביחסי קרבה, נשלפות מעמקי הזמן ומקבלות קו מונומנטאלי כמו בסיפורי־עם או באגדה.

בסיפור הזעיר (או באפוריזם) שלו "פוסידון" אומר קפקא: "פוסידון היה יושב ליד שולחן הכתיבה שלו ומחשב חשבונות. ניהול כל המים היה כרוך בעבודה לאין סוף". ובשל כך, אומר קפקא, לא ראה פוסידון אלהים את הימים, אלא ביעף, ומעולם לא שט בהם ממש. "נוהג היה לומר שהוא דוחה עניין זה עד קץ העולם, אז אז יותן לו עוד רגע אחד של שקט, שבו יספיק עוד, רגע לפני הקץ, לעשות, לאחר בדיקת החשבון האחרון, סיבוב קטן אחד". (מתוך "תיאור של מאבק", הוצאת שוקן, בתרגומו של שמעון זנדבנק).

סיבוב זה שעליו חולם פוסידון עושה בירשטיין ב"כתם של שקט". קפקא מגלה מידה ניכרת של פסימיות בנוגע לאפשרות להורג מן המלכוד של ההיסטוריה, ואילו הסיפור הזעיר של יוסל בירשטיין מגלה

להימלט מן המלכוד הזה, הגורל של העם היהודי משתקף ברמזיות הבודדות. מלחמות, הגירה מיבשת ליבשת, הדלפת פרנסות, איבוד משפחה אחת, הקמת משפחה שנייה, מחלות, בריחות, כל אלה נמצים כבדרך אגב. הפואנטה של הסיפור אינה מתעכבת בטראגי. מבחינתה, המוות אינו סוף פסוק. האנשים מתמודדים עם גורלם במישור האישי, ואינם רואים עצמם כגיבורים. אבל, המספר, או יותר נכון, הסיפור עצמו, יודע את גורל המאבק האנושי האידיסטי הזה על ההישרדות, על המשך.

לאחר קריאה ממושכת בסיפורים הזעירים הללו (כמעט המבוגרה הוא חשוב בנקודה זו), נראה כמו

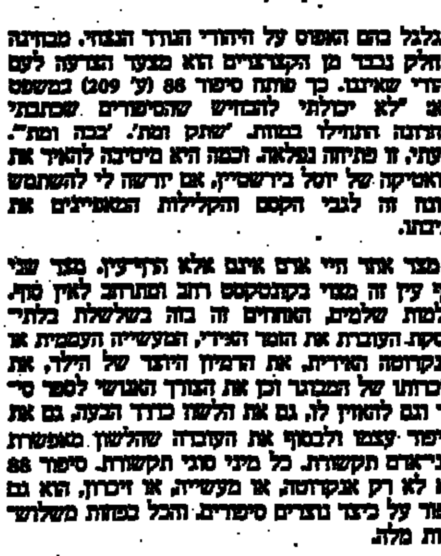

יוסל בירשטיין: קבצנים אל הנצח

התגלגל כתם האפס על היהודי הנודד הנצחי. מבחינה זו חלק נכבד מן הקבצנים הוא מבשר הגרעה לעם היהודי שאיננו. כך פותח סיפור 88 (ע' 209) במשפט הבא: "לא יכולתי להבחין שהסיפורים שכתבתי לאחרונה התחילו במלות "שתק ומת", "בכה ומת". לדעתי, זו פתיחה נפלאה. וכמה היא מיטיבה להאיר את הפואטיקה של יוסל בירשטיין. אם ירשה לי להשתמש במונח זה לגבי הקסם והקלילות המאפיינים את כתיבתו.

מצד אחד חיי אדם אינם אלא הקייקין, מצד שני הויעין זה מגוי בקונטקסט רוב התרחוב לאין סוף. עולמות שלמים, האחוזים זה בזה בשלשלת בלתי־נפסקת. העוברת את הגמר הגיווי, המעשייה העממית או האנקדוטה האירית, את הדמיון היוצר של הילד, את היזכרותו של המבוגר וכן את הצורך האנושי לספר סיפור וגם להאזין לו, גם את הלשון כדרך הבעה, גם את הסיפור עצמו ולבסוף את העובדה שהלשון מאפשרת לבריאים תקשורת. כל מיני סוגי תקשורת. סיפור 88 הוא לא רק אנקדוטה, או מעשייה, או זיכרון, הוא גם סיפור על כיצד נוצרים סיפורים. והכל בכמות משלוש־מאות מלה.

לאחר משפט הפתיחה הנזכר לעיל, מוסר המספר בגוף ראשון שיחה שהיתה לו עם ידידו הצייר יוסל ברגנר, לא בלי רוגז, על הפתיחות של סיפוריו. הידיד מבקש ממנו שיפסיק עם המוות, שלא ימית את האיש מיד במשפט הראשון, שיתן לו קצת לצחוק. "כי מה נותר לנו עוד בחיים" (שם).

השיחה בין השניים אינה מסתיימת בהבנה. באוטובוס, בדרכו חזרה לירושלים מספר בירשטיין, "לא יצא יוסל מראשי". כדי להסיח את דעתו קשר שיחה עם האיש שישב לידו, סנדלר מקרית־היובל. וכאן נפתח סיפור של זיכרון מבית־אבא. מעברים מסוג זה עשויים להרגיש את ביידותה של הפואנטה הסיפורית אצל בירשטיין. סיפורו של הסנדלר מסתיים בנימה

אנקדוטית כביכול: "והלכתי אז, כשגדול ואכתוב סיפורים, אתחיל אותם כמו אבא שלי: הסנדלר מת, וכשר היה עדיין בחיים שמעו מרחוק את קול צעדיה של הרגל התותבת שלו, טוק, טוק, טוק..". בשורות אלה שאינן חותמות מעגל, אלא פותחות אותו אל מרחב חדש, מסתיים סיפור 88. ללא גיבורים ואבשיישם. ללא דראמה גדולה. רק פנים קטנים של חיים ומוות. ועל האופן שבו נכתבים סיפורים.

היחס לחיים, למוות, לבריאים, מתבטא גם בקבוצה קטנה של סיפורים שיש בהם קווים לא רומזים, כאלה שלא יבייש גם את סיפוריו של העגנון. הם מן הטובים בסיפורי הקובץ. יוסל בירשטיין המסוגל לאהבה פשוטה אל בני עמו, בלי תנרך, בלי אידיאולוגיה וללא התחסדות, הוא המסוגל לסלחנות רבה ביותר לחולשות אנוש, ולעולם אינו מתנשא על־פני דמויותיו. יהיו עלובים ובני־אשמתות ככל שיהיו, הוא שאינו נוטר (באמצעות הסיפור) ואינו מיישב חשבונות אפילו עם גסיות שעוללים בו — הנציא מתנה ליודו, לפחות ארבעה סיפורים, שרוח מאקאברית שלטת בהם, או שבכבכם בזמן ובוחק, מתגבר להוויה האנושית, הכוונה לסיפורי הכובע האבום (69, 70) וכן, סיפור 160 שהייתי מכנה אותו האפס על התמר והכבשה (לסיפורי הקובץ אין שמות אלא מספרים).

בסיפורי הכובע האבום משתלטים על העולם האנושי חפצים דהב. המספר עצמו נוכח בעולם זה גם כדמות במישור הדמויות, וגם כמשקיף והמספר. זווית הראייה של סיפורים מעולים אלה אינה מגלה לא צער ולא רחמים על גורלו של בני־הזוג רוזלין ופריץ באום שבאו לקרית־טבעון במחשבה להשתקע בה. שניהם מתו בזה אחר זה, לפתע פתאום. כובעה המהודר של רוזלין עם האבום הושלך לעגלת אשפה על־ידי שער בית אבות, ולאחר ימים הופיע על ראשה של אשה אחרת. עולמם של הזוג באום היה איננו. ממשיכים הלגטימי — האביזר, המוגג את ביצוע החפצים על־פני ההוויה האנושית, יתמלא בזוג והכשיטים בסיפור 70, שמסתיים בבדיחה קודרת: "שהכבכות הזאת עוד תמלא לי בזהב את כל הכובע", אומר בעלה של "יורשת" הכובע המוהלל, לאחר מותה. הכובע האפור עם האבום כבר הצליח לבלות שתי נשים שחבשו אותו לראשיהן. סיפורי הכובע והאבום הם בוטים, חד־משמעיים. זה עולם שבו נמוג האדם (גם המספר כיצמת) אל השוליים מרצונו. ואין הבדל בין יהודים ללא־יהודים. ואין נחמה. אפשר ששני הקצות המנוגדים של אהדה וניכור הם בלתי־נבנעים אבל סופר שגם ניסיון חייו וגם הפואטיקה שלו שלפו אותו מן ההיסטורי כדי להתבונן באנושי "כשלעצמו".

אסיים באחד הסיפורים המפתיעים ביותר בקובץ זה (שיש בו לא מעט הפתעות), הכוונה לסיפורון 100. הפואנטה הסיפורית בטקסט מתלא זה מרוחקת לא רק מן היומיומי, לא רק מן החברתי־פוליטי, אלא גם מן האנושי בכלל. התמונות הן ריאליסטיות, חדות ומפורטות. היסודות הריאליסטיים מרוכבים בגלל זווית הראייה האפית. המספר נוכח במקום. הוא הרועה של העדר, ולנגד עיניו קרו הדברים שקרו, אבל הוא אינו מתערב במהלך הדברים, גם אינו מביע מחאה. הסיפור בן כשלוש מאות מלה נפתח במלים אלה: "מן השנים שהייתי רועה צאן נותרו בזיכרוני כמה תמונות פאסטוראליות". בתמונות אלה מתרחש ברגע מסוים מעשה של הרג. לפניו היה רגע של שקט, שהופר לרגע, מבחינת הסיפור, אבל מיד שב הסיפור אל השקט הפאסטוראלי של הטבע. זה סיפור־חידה והמספר מסיים אותו במשפט הבא: "נעלם השריד האחרון של הכבשה, נעלם גם ריח המוות, ועמו המצעד מוצי עיגול (של הכבשים, י.ב.), וכשבאו הגשמים נעלם גם השביל" (שם).

הטבע הוריד את המסך האחרון על רגע של אי־שקט. המון האפי של הסיפור מציג בעיניו חידה קוסמית משולשת פתרונים. במסר הגנימי של הסיפור אין יתרון לאנושי, או להיסטוריה, או לתרבות בהויית הקוסמוס. אבק יכסה על האירועים הכואבים ביותר לבריאים, והם לא יותירו רישומם באידיסתוריה של היקום. בעולמו של הסיפור אין תאפיק לשכר ועונש. אין טוב ורע. אין פנייה לאלוהים, או לשטן.

הספר יוצא בצורה נאה ההולמת את תוכנו העשיר. האיורים של נורית צבר־שני, גם אם לא תמיד הוכמתי לאינטרפרטאציה שלה, מעניקים ממד נוסף של הנאה לקורא ב"כתם של שקט".

גויה — אמנות, אהבה ופוליטיקה

גויא, רומאן
מאת ליון פויכטוונגר
מגרמנית: צבי ארד
הוצ' זמורה, ביתן, ת"א 1985

מאת מנחם עוז

הרומן ההיסטורי הוא יצור־כלאיים מוזר, שילוב של כתיבה היסטורית וכתיבה ספרותית. בעוד שההיסטוריה מציבה בו מעין סייג לספרות, הרי שהספרות קוראת דרור להיסטוריה. כותבו של רומן היסטורי רשאי לא רק לבחור ולקבץ עובדות ולפרש אותן לפי שיפוטו — חירות השמורה אף להיסטוריון — אלא גם לשנותן קמעא, להשמיט דמויות ואירועים ולהוסיף חדשים, להקדים מאוחר למוקדם, כלומר לבצע מניפולאציות חורגות מהמותר לחוקר ההיסטוריה הגרוע, נכיש ועד תירדמיון בכל שיורה. ומאידך, חירות המציאה הספרותית, בכל הנוגע לעלילה ולדמויות, כופפת עצמה לתכתיביו של סיפור־המעשה ההיסטורי.

מה ערכו של שילוב זה של ספרות על־סמך־עובדות ושל היסטוריה מודקת על־מתודולוגי ראוי לבחון זאת לאור אחד מהשגים הבאים של הז'אנר, וספרו של פויכטוונגר "גויא" הוא, כמדומה, דוגמא מייצגת נאמנה.

"גויא" נכתב בתחילת שנות ה־50, זמן רב לאחר ש"היהודי זיס" ביסס את תהילתו של ליאון פויכטוונגר כמחבר רומנים היסטוריים. בקפדנות בחר פויכטוונגר את הנושא ואת התקופה: חמש שנים מכריעות בחייו של הצייר הספרדי הדגול גויא, אדם של תקופתו והושן גדול כאחד, אמן, איש פוליטי ומאהב כאחד, ספרדי מאוד, אירופי ואוניוורסאלי כאחד.

כאשר עובד "גויא" של פויכטוונגר לסרט קולנוע בהפקה גרמנית־דמוקרטית ב־1970, כתב התסריטאי מאנגשטיין: "בהיסטוריה האירופית המודרנית כולה, קשה למצוא אדם המגלם ביתר־עצמה את הבעיה הנצחית של האמן והחברה. גויא, ברומן של פויכטוונגר ובתסריט שלנו, הוא אדם של זמנו, המייצג בשלמות את ארצו; אך הוא שקוע באותם שהעסיקו את בני־זמנו במאה ה־19 המוקדמת, ושעודם מעסיקים אותנו היום: מלחמה ושלום, בריאות ועוצמה, שליחותה של האמנות ומעמדו של האמן, זכויות האזרח וחיפושו של האדם אחר האושר".

נקודת המוצא של פויכטוונגר היא רומאנטית ומארכסיסטית כאחד: הרומן ההיסטורי מתמקד באיש־צומת, שהוא התגלמות־תקופה. גויא שלו נוטל חלק במאבקים כה עסיסיים ושבירים, כה מנוגדים: האמן והחברה, המבקרים והתיוונות, הליבראלים והשמרנים, אנשי ההשכלה והכמרים השונים, איש־העם והאריסטוקראטים, הגבר והנשים, צורות הטפט ועצבי שתיכהיל סרוחאננס. ניתן לראות את גויא של פויכטוונגר כרוך קישוט וכשראפנה של ספרד במפנה המאה ה־18. כפי שנראה, מעטים עליו פויכטוונגר דגלים ושלטי גיבורים כה רבים, שדי בהם להכריע ארצה סוסה צנומה ואף בשרנית.

באמצע שנות התשעים של המאה ה־18 כבר הובילו הצרפתים את מלכם ומלכתם לגיליוטינה, ואילו המלוכה הספרדית שלוה: השאננה בטקסי החצר ותענוגות האופנה שלה. על כס המלכות יושבים קרלוס הרביעי המשעמם הקרתני ומריה לואיסה המכוערת, החכמה, אהבת־הזהים. דון מנואל גודוי, ראש הממשלה, מאהבה של המלכה, "נסיך השלום" שאינו ראוי לתוארו, עסוק בתככים מדיניים עם צרפת ומדינות אחרות, ומידיק לארצו כדי לרצות את מלכיה. סביבם מרצדת אצולה גבוהה, מסנוורת בעושרה. גדולי האצילים הספרדים הגראנדים הם ספרדים במסורותיהם וצרפתים באופנותיהם, ונוגבי אמנות ומוסיקה, ויש בהם הקוראים בגניבה את וולטר המחוזים, אם בשל קסמי הכפירה או בשל הפיקאנטיות שבסיכון. כמרים אינקוויזיטורים חוקים התהיות פוקחים עין זועמת. כאשר מרוחי ההשכלה הצרפתית פורשים בקרב משכילי ספרד. יש גם מרוחים פשוטים יותר: גברים ונשים מן האצולה מחזיקים "קורטחה" או "קורטחו", מאהבים, סימניה של הפקרות דקדאנטית או אולי תופעת־הלוואי של שיטת נישואין־מתוך־חשבון וללא אהבה. ובפנורמה של מאדריד בני־העם הנאים, המאחים והמאחות, מביטים על הגראנדים שלהם בביקורתיות מהולה בהערצה, ועל המלוכה והכנסייה ביראה ובמסירות אדוקה.

בחברה הזאת האמן הוא איש חשוב, המפאר את המלוכה ואת האצילים ביצירותיו ובנוכחותו. במיוחד אמורים הדברים בצייר הפורטרטים. המאה ה־18 הביאה לעולם את הרעיון, שאולי אין שום נצחיות לנשמה מלבד מה שמנציחות האמנות וההיסטוריה. בארמונות ספרד תלויים דיוקנאות האצילים בני המאה ה־16, אשר ולסקס הגדול הנציחם; ובני דורו של גויא נושאים עיניהם אליו למטרה זו בדיוק.

הנה הוא, אפוא, פרנסיסקו דה גויא אי לוסיינטס, בעיני רבים גדול ציירייה של ספרד, בן לאומן ולבת האצולה העמוכה מכפר ליד סרגוסה, ובשנות התשעים כבר צייר־החצר ואיש החברה הגבוהה במאדריד, ומוד־דיקהראה שלה. כישרונו וכנותו — יותר מאשר עמדותיו הפוליטיות — הם שאפשרו לו לערטל בגילויי־לב מרהים את חולשות־האנוש של מלכים, את רוזנותה של הדת המסורת, את גנדרנותם המרפרפת של אצילים ואת כוחה־המעמקים האפל של בני־העם.

המהפכה הסוערת־יותר המשכבלת־פחות שמייחס פויכטוונגר לפרק זה בחיי גויא, היא התאהבותו הנואשת בקאייטנה, דוכסית אלבה היפה והגנדרנית. פרשייה זו מצוירת לפי כל כללי הרומאנטיקה, כאהבה מיוסרת ובלתי־אפשרית בין שני ניגודים משלימים. אהבה בה הגבר הוא האדם המתייסר, המצפה, המיטלטל בין סיפוק ואכזבה, ואילו האשה היא הנושא המתעתע, האימפולסיבי, הבלתי־צפוי מעצם טבעו. לא־האמינות הספרותית הזו מגופרת אי־אמינות היסטורית, שכן פויכטוונגר מציג את הדוכסית אלבה כמודל של ציורי "המאחה העירומה" ו"המאחה הלבושה". לפי ספרו של נייג'ל גלנדינינג מאוניברסיטת לונדון, זהו מיתוס שמקורו באמצע המאה ה־19, ושמפיציו התקשו להסביר את היעדר הדמיון בין תווי המאחה ותוויה של קאייטנה. פויכטוונגר מתרץ זאת במעין זינוק של גויא אל דמות מופשטת ואוניוורסאלית, התגלמות התשוקה והחושניות: אחרים הוחזקו בדעה שהדבר נועד, כביכול, להגן על שמה הטוב של הדוכסית.

היבט מעניין הרבה יותר של "המאחה" המפורסמת של גויא, נעוץ בקסם שהלכו פשוטי־העם הספרדים, לבושם, ריקודיהם ומנהגיהם על האצולה הספרדית. בעוד שהגבירות הצרפתיות אהבו להתלבש כרועות צאן, התחפשו הגבירות הספרדיות למאחות, בבגדי־כפר או בבגדים ספרדיים מסורתיים. דומה שה"ספרדיות" השורשית של הגראנדים נצבה על בסיס איתן ואותנטי יותר מן הפאסטורליות המזויפת של אצילי צרפת, אך עדיין ניכר ביחס־זיקתי מהו זה אבק של ניכור והתלישות. באחד מפרקי הספר מבקרים גויא והדוכסית בתחפושת, בפונדק עממי במאדריד. והחם נחשפת. המאחים האמתיים נוהגים בהם בתערובת של הערצה ובוז־עצמי, באשר הנהם, פשוטי העם, הם הספרדים האמתיים. גויא עצמו מוצא תכופות כמאחו במראו ובנפשו, ומכאן גוזר פויכטוונגר, משום מה, את הסבר לקיומו כאמן ולמגלותיו כמאהב.

המהפכה השנייה בחייו של גויא, ולה משלם פויכטוונגר מס־שפתיים בלבד, היא באמנותו. בשנות התשעים השתחרר גויא מן הקו. הוא מצא דרך לרכך ולטשטש את קוי המתאר של דמויותיו, למזג את האור וגוני־העוד. הוא מצא צבע מיוחד במינו, אפור־כספי נפלא, שייחד את יצירותיו והבדילו מבני־דורו. גויא לועג לעמיתיו, הציירים המסורתיים־הקלאסיציסטים, תלמידי מנגס ווינקלמן. "מורי", הוא אומר, "הם ולסקז והטבע". כמובן, לא רבים מן האנשים שהקיפו את גויא הבינו אל־נכון את גודל המהפכה. בשל כך הוציא פויכטוונגר מן הצללים את דמותו של אגוסטין אסטווה, צייר בינוני ובקיא גדול באמנות הציור. ועשאו עוזרו של גויא, נושא־כליו שהוא גם מבקרו האמנותי העמוק ביותר. אסטווה — שבמציאות לא היה כנראה כה מקורב לגויא — משמש לו כאן מה שהיה סאליירי למוצארט בסרט "אמדאוס", המעריץ־המתחרה האומלל, האחוז קנאה בקירבה עם שהוא מכיר בגאונותו.

המהפכה השלישית בחיי גויא, המעניינת ביותר את פויכטוונגר, היא התגבשות הזהות הפוליטית הגבוהת כוחו הפוליטי המיוחד כצייר החצר. לפי דרישת ידידיו הליבראלים מבקש גויא את דון מנואל גודוי הכל־יכול להחזיר מן הגלות את הנגדהרעות דון גספר חובליינוס. ליבראל ולוחש־חופש קיצוני. גויא מעז לבקש זאת כאשר הוא מצייר את דיוקנו של גודוי, והוא אוחז במכחול כבמגן. "שמור על תנוחת ראשך", הוא מצווה על הגדול־ראשי המופתע, והלה נעתר לבסוף לבקשתו. בהבזק קצר זה מתגלה לנו עוצמתו הסמויה של האמן המנציח על פני השליט הזקוק להיות מונצח.

דון גספר, "וולטייר הספרדי", משדל את גויא ליצור אמנות פוליטית, כפי שעשה הצייר דויד בצרפת. עליו לחדול מציור דיוקנאות של אצילים ומלכים, ולצייר את בני העם ומנהיגים מתקדמים. אך גויא הצליח ליצור "אמנות פוליטית" בלא שבחר את נושאיו משיקולים "פוליטיים". הוא צייר עינוי, איטה ואמונות טפלות, מפני שהללו ריתקו אותו. הוא צייר את ה"קפריצ'וס" המפורסמים שלו, השדים והגרוטסקים, כביטוי לאכיפת התבונה על הדמיון, מעשה שהוא תנאי ליצירת האמנות. ובעיקר, הוא צייר את תמונת הענק המפורסמת, "משפחת קרלוס הרביעי", ובה ניצבים שלושה־עשר מדבנים חשופים ואנושיים, קטנים ונוגעים־ללב בגאוותם הנעצנת. גויא לא התכוון לצייר קריקטורה, אלא לצייר מה שראה. "כמובן מסרים", כתב היסטוריון האמנות מייקל לוי על התמונה, "יכולה היתה משפחה זאת להתאסף לא לפני צייר, אלא לפני כיתת־יורים; וגויא רחוק מלהרשיעם בדין. ניתן לומר שהוא מלמד עליהם סניגוריה".

פויכטוונגר אינו נקלע לפשטנות־יתר. גויא מוכן להיכנס לעימות עם האינקוויזיציה בשל ה"קפריצ'וס", אך הוא עצמו אדם דתי, קאתולי מאד וגם שטוף אמונות טפלות, הוא מאמין בכשפות ומייחס משקל רב לבתולה הקדושה־הפטרונית שלו. הוא ידיד נאמן לחבריו המבקשים להביא לספרד את אור התבונה וההר־מאבים ולהקצות מעט ממשאביה לחינוך ולהשכלה, אך הוא עצמו קשור בטבורו אל הפאר הנבוב האריסטוקראטי, אל המערכת המדינית השוקעת, שהקדימה שיקולים שושלתיים ללאומים־כלכליים והותה לרוזה את הזה האימפריה. פויכטוונגר אינו מספר, וראוי שנספר אנו, שגויא המשיך להעניק את שרותיו ליוסף בונפרטה, ואח־כך לפרדיננד השביעי הנתעב, ממש כשם שדויד מחל על עקרונותיו לטובת כוחו העולה של נפוליון בתפרסה. אך בכל זאת, גויא לא מכר את אמנותו, ויעידו על כך ציורי השניים והשלושה במאי 1808 במאדריד. ציורים שאומרים לנו עד היום, משהו על כיעורה של מלחמה מכל צדדיה.

כאמור, מתירות מוסכמות הז'אנר לשלוח מעט את רסן הדיוק ההיסטורי. פויכטוונגר מנצל זכות זו הן להעצמת הדראמה, כבזיהוי ה"מאחה" עם דוכסית אלבה, אהבתו של גויא, והן בדחיסת אירועים מאוחרים יותר לאותן חמש שנים שבין 1795—1800: מות אשתו של גויא, התחרשותו המוחלטת ורכישת ביתו המפורסם, ה"קאזה דל סורדו", כולם הוקדמו לצורך עיבוי אירועי השנים המתוארות בספר.

שינויים אלה אינם גורעים מן התחושה, שהרומן נכתב בזהירות, כ"אתירית", כלפי נושאו. בקפידה טווה פויכטוונגר את חוטי המוטיבים־מראש — אהבה, אמנות, פוליטיקה, חיי חברה ומשפחה, חיי גוף ורוח — ליריעה שבמרכזה הגיבור, גויא, וסביבו סדרים המשפחה והחברה, התרבות והתקופה. חייו של הגיבור משולים כאן לקובייה, שכל פאה מפאותיה טעונה סיקור שקדני. לטעמי, מקפחת הסימטריה הזאת, המסודרת ביד־אמן מודעת והדירה, את אותו קסם ותעם שמספקת ספרות מסודרת פחות ואוראית פחות, אשר אינה כבולה במחויבות לגלול מראה פנוראמי או רשימת־מצאי של היבטים בחיי הגיבור ותקופתו.

במובן אחר, מתגלה פויכטוונגר כסופר חסר־מודעות ושבלוני. כתיבתו נשענת על שורה של מוסכמות, שהורתן ולידתן באותה מאה אפלולית ואמוציונאלית אשר גויא ראה את ראשיתה, ופויכטוונגר — את סופה. במודעתה של המאה ה־19 מגייס פויכטוונגר את המיתוסים של האמן, האמנות, האשה. גויא שלו הוא האמן המתייסר, האינסטינקטיווי, ששכלו אינו משיג את האמיתות שמספק כישרונו ממעמקים אפלים, מסתוריים. האמנות היא ספק מעשה־תירות, ספק מעשה־גבורה ומסוכה אל המהולה ואל הגאולה. ואילו האשה, מושא האהבה, הייסורים והסירוק, היא הויה עמוקה מוקף ורבות־תהפוכות, שאין לה פסיכולוגיה בלתי אם ורמי־מעמקים אפלים. מתחת למארכסיזם הבהיר והמגדר של פויכטוונגר, בן המאה ה־20, הקרוב כתרים להשכלה ולליבראליזם ולעליונות־התבונה של המאה ה־18, חבוי אפוא היסוד הגנוטר, הפשטני של הרומאנטיציזם.

העורך: אברהם רמון

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

הגות

בודלר, מסה
מאת ז'אן פול סארטר
תרגם והוסיף אחרית דבר: אבי וימר
הוצאת כתר, סדרת מחקר, עיון ופרשנות, 1986. 123 ע'

"בודלר" על סארטר היה לאופנה בצרפת, השמות ההשתנורות מעיצובו האינטלקטואלית הבכירה בשעתה כמעט את הימים שלאחר מות סטאלין. נקמה מתוקה, אך מאוחרת, לכל מי שהבילויטיקה הסארטריאנית ערפה את ראשם. לאחר שהוציא להורג במחי־עט את כל תנועת הסוריאליזם במסתו "ספרות מהי" נטען מה מבין בעצם סארטר בשירה, ואם אין באיכה הקבועה שלו לכל שירה שהיא גרעין־נפשי הדרוש ביקורת. כנגד המפקפקים הללו יש בידי חסידי סארטר הוכחה מוכנה לנפנף בה — הלא היא מסתו הגדולה של בודלר, שהיתה לאבן־פינה בביקורת־הספרות; אפשר להתווכח אתה, אך אי־אפשר לעקפה.

קסמה של המסה "בודלר" אינה ברעיונות שבה, המצויים גם בכתבים אחרים של סארטר. אלא בעצם ההעזה לתקוף מיתוס בה אדיר וכה משרש כמו זה של המשורר המקולל, שלא בדרך הקונבנציונאלית של ביקורת הספרות, ולא בדרך האופנתית־בזמנה של הפסיכואנאליזה שביקשה למצוא בבודלר סימפטומים של מחלת־נפש. סארטר נמנע מזה ומזה, בכך שאינו נוגע במסה לא בשירתו של בודלר ולא בבודלר כמצייננט מופרע, אלא בתחום שביניהם, שאפשר לכנותו "התודעה הבודלריאנית".

סארטר כתב את מסתו במקורה כ"הקדמה לכתביו האינטימיים" של בודלר, הכוללים את יומניו האישיים, פנקסיו, מכתביו והשתבנות המכולת שלו, והקדיש את ההקדמה לז'אן ז'אנה, מי שהסתתר עליון ל"פושע קדוש", ושבו ראה מן הסתם את יורשו המודרני של המשורר המקולל בן המאה ה־19. ואכן ה"הקדמה" היה עילה מצוינת בידי סארטר לכתוב דבר שאינו בגדר פרשנות שיטתית לטקסט, שאינו חייב לפענח חד־משמעית את חידות חייו של בודלר ואינו חייב לעסוק בבדיקה בפרטים האינטימיים־העבוכים של חייו. סארטר התענין בראש וראשונה לבדוק את חייו של בודלר בעין העושה האכזיסטנציאליסטית, כלומר את שורת ה"בחירות" שעשה או לא עשה בודלר ברגעי־חייו השונים.

סארטר טוען כי אף־על־פי שחייו של בודלר נראים אומללים מראשיתם ועד סופם, החל מיחסיו העריטאליים עם אמו ושנאתו לאביו החורג, וכלה בנהייתו אחר זונות ובעגבת שלקה בה, יש בהם קו ברור של בחירה, של קשר־שבשתיקה שקושר בודלר עם גורלו. סארטר תקף בכך הן את הביוגראפיסטים המתחסדים שראו בבודלר קורבן של מערכת המוסר והמבנים של תקופתו, והן את הפסיכואנאליטיקאים שעליהי אבחנותיהם היה בודלר מקרה קליני אבוד מראשיתו. סארטר מציג את חייו של בודלר בראש וראשונה כהרפתקה, כחיפוש אחר הזהות. בלשון ראציונאלית ויבשה (השונה לחלוטין מלשון הביקורת הרגילה על בודלר המודבקת בדרך־כלל בגודש של סופרלאטיבים) מוציא מן הטקסטים האינטימיים המפואים של בודלר רמזים כי הבחירות שעברו עליו היו תכופות, אם לא תמיד, צרות שהמשיט על עצמו במתכוון. משפט הסיום ההולמי שהיה לסיסמה: "הבחירה החפשית שהאדם בוחר לעצמו זהה לחלוטין עם מה שמכונה בפיכו — גורלו", משיבה אותנו לשאלה החוזרת ונשאלת על סארטר: האם כך מדבר אדם המבין בשירה?

תרגום

הנתין, רומאן
מאת היינריך מאן
מגרמנית: צבי אריד
הוצאת זמורה, ביתן 1986

"הנתין" הוא רומאן שנולד בביש־מזל. היינריך מאן סיים את כתיבתו ב־1914, לפני המלחמה שעליה ייאמר הרבה לאחר מכן, כי הרומאן מבשר את בואה הלא־נמנע. אך ההוצאה הוחזירה לו את כתב־היד במענה כי אין זה הרגע המתאים לפרסם רומאן סאטירי על המצב בגרמניה. כשיצא הרומאן לאור ב־1918, כבר איבד את התועלת האקטואלית שלו, שכן לא היה עוד טעם להצליף בגוויה המתה ממילא, היא הקיסרות הגרמנית.

הרעיון לכתיבת "הנתין" עלה לראשונה במוחו של מאן ביום בהיר של שנת 1906. ביושבו בבית־קפה בשדרת אונטר־דן־לינדן הברלינאית, לצפות בקיסר שעבר ברחוב על סוסו, מלווה בתשואות העם, ראה פועל פשוט שנכנס לבית הקפה בבגד עבודה השולך ממנו החוצה בתואנה שלבושו אינו הולם. מאן השתמש בסצנה ברומאן שלו תוך שילובה באירוע היסטורי אמיתי: בשנת 1892 פורצים אלפי מובטלים גרמניים לרובע המפואר של ברלין הסמוך לארמון הקיסר. הקיסר, המבקש להרשימם, יוצא אל העם כאביו, רכוב על סוסו, ומפזר את ההפגנה מכוח הכשרון התיאטרלי המופלא שלו. הפועלים המובלבלים פורצים כסומים לבית־קפה בשדרה המפורסמת, בראשותו של פועל המכריז כי הושלך ממנו פעם בתואנה שלא חבש צילינדר, ומכלים את זעמם במקום. לעיני גיבורו של "הנתין", שמעמד הפועלים מעורר בו סלידה, המחליט מעתה להקדיש את חייו להגנת שמה ותפארתה של הקיסרות הגרמנית.

מאן למד הרבה מפלובר בעיצובו של "הנתין", כבסיל הקרתני והביתני הבונה את אישיותו על־ידי חיקוי שיטתי של מודל נערץ, שכאן הוא הקיסר הגרמני. מאן, בכשרון סאטירי מצוין, מראה כיצד מסיר דידריך הסלינג הצעיר, הוא הנתין, את עורו ולובש את מראהו החיצוני של הקיסר. גם מאמץ את נימת דיבורו והשקפותיו. ומתמלא בפגשו במקרה את הקיסר פנים אל פנים, שאינו מתאים לחיקוי המושלם שלו.

הסלינג, בעל מפעל לייצור נייר מסמרטוטים שירש מאביו, הופך את מפעלו לקיסרות הגרמנית בעיר אנפין, ואת עצמו לוילהלם השני שלה. כמו הקיסר הצעיר שהשליך מלפניו את ביסמרק, מסלק הסלינג את העובד הנאמן ששימש את אביו המנוח. כמו הקיסר וילהלם, חי כבועה של אגאוברוטים־אבירי בתוך עולם משתנה וחולם על התרוממות אימפריאליסטית ובניית צי שישווה לזה הבריטי, כך הסלינג, במפעל הסמרטוטים שלו, מדבר על התרחבות וקניית מכונות חדשות שיתחרו באלה של המפעל השכן, ומצליח להרשים את הסובבים אותו. אפילו שם אשתו של הסלינג, גוסטה הוא קיצור על שמה של האימפראטורית אוגוסטה.

שמם של גרמניה והגרמניות של אלוהים העם, מתערבבים ברטוריקה של הסלינג כמו אצל וילהלם השני, וכמו אצל האוסים הפרובינציאליים של פלובר, "הנתין" הוא בראש וראשונה אנאטומיה של הבטלות, הדילטאנטיות, הפיליסטריות והוזיות, זו שניטשה מדבר עליה ב"כה אמר זרתוסטרא". סופו של הבלון הנפוח הסלינג להתפוצץ, כדוגמת חלום האימפריה הגרמנית. מאן מסיים את הרומאן בסצנה סאטירית, שבה מתעור הסלינג שעלה לגדולה בעירו, להסיר את הלוט מאנדרטה של הקיסר בנאום חוצב להבות, אך גשם וסערה ניתכים על הקהל ומבריחים אותם לכל עבר. תרגומו המצוין של צבי אריד הוא נקודת אור כמעט־יחידה בשורה של תרגומים קלוקלים שהוצאה הציפה אותנו בהם בחודשי הקיץ.

חדרו של ג'ייקוב, רומאן
מאת וירג'יניה וולף
מאנגלית: ניצה בן־ארי
הוצאת זמורה, ביתן, 1986. 156 ע'

ביומנה מן ה־26 בינואר 1921 כותבת וירג'יניה וולף, כי ברומאן שהיא עוסקת בכתיבתו "אין שלד. ואף לבנה לא תיראה בה. כולו סבוך כאחד של הכותל פים. אך הלב, התשוקה, ההומור יהיו בוהקים כאש בערפל". היום, בעידן הקולנוע קל להבין את הטכניקה ה"מרוחפת" של כתיבת "חדרו של ג'ייקוב", יותר מכפי שהבינו אותה בני תקופתה של וולף, כשמבודים אותה לטכניקה הקולנועית. וולף כתבה את הרומאן כמצלמה. פעם חולפת על־פני המון, פעם מתמקדת באדם בודד או בקבוצת אנשים, ודיב מסקימה ממוקדים על [illegible] איה. אפילו את דמותו של ג'ייקוב, גיבור הרומאן, אין היא בונה באורח סובר כלשהו אלא משתמשת בו כליית־מוטיב לחיפוש אחר תשובה לשאלות מטאפיסיות על מהות החיים. "חדר" ברומאן יש משום כך משמעות רחבה הרבה יותר מהחדרים הקונקרטיים שבהם שהה ג'ייקוב בחייו. "חדר" הוא סמל ברחוב־פאריס, מושב באוטובוס או תא באניה. "חדר" פירושו גם כל אחד מהאנשים הסובבים את ג'ייקוב, כגון אמו וחבריו, או כל אחד מהסופרים שקורא ג'ייקוב.

שמו של ג'ייקוב הילד מופיע לראשונה ברומאן על רקע שפת הים של סקארבורו כשקורא לו אחיו ארצ'י. בקריאה הנשמעת בודדה, ללא מענה, כשבירת אל הסלעים. בסוף הרומאן, שוב חוזר ג'ייקוב ונשמע בפיו של ידידו הטוב בונאמי, הקורא את שמו בחדר הריק, לאחר מותו במלחמה. בין הקול האחד למשנהו מתגלה ג'ייקוב בראשונה כבשר ודם ממש רק בסצנה המתרחשת בקיימבריג'. לאחר ארוחת־צהרים מכבידה בבית המדריך שלו, פולט ג'ייקוב המתבגר אבחה, המסכמת את כל השעמום שבעולם המבוגרים. הבראה כה מיותר בגיל עשרים. התחנה הבאה במסלול חייו היא לונדון, שלא ברור מה הוא עושה בה בדיוק, כל שידוע, שהוא עובר בה את המסלול הקונבנציונאלי של ילידי קדם־מלחמת העולם הראשונה: מהרפתקאות הקולג', להרפתקאות אהבים אנטי־ויקטוריאניות, מסעות, ידידויות גברים, אהבה "רצינית" ומות במלחמה. אך מיהו ג'ייקוב אינו מתברר לעולם, שכן הוא מוצג תמיד דרך המבט וההד מבטם תודעתם של הסובבים אותו, מסרב להיקבע כדמות אחת וקושית. אין הוא אלא משברים, משהו לא מוגדר שהיה חולף בין הקריאה הראשונה בשמו בתחילת הרומאן, לבין הקריאה השנייה בשמו בחדרו הריק, לאחר מותו.

ניצה בן־ארי נטלה על עצמה משימה קשה בתרגום והביאה לקורא העברי חלף מלאה חיות, שאינה נוראה כל־כך לקריאה אחרי ככלות הכל.

ג'ק הקדוש, רומאן
מאת פול תרו
מאנגלית: עמנואל לוטם
הוצאת זמורה, ביתן, 1986. 206 ע'

דגם ההצלחה של ז'אן ז'נה המנוח, שהוכרז לקדוש בידי סארטר, משך ומושך נוספים לחקות את המכור והסגנון שיצר. שעיקרם הענקת הילה של קדושה לעולם הפשע, והצגת הפושע כקורבן שנבחר לשאת את זוהמת העולם המהוגן על גבו. הסופר פול תרו, אמריקאי שגילה את האפשרויות הגלומות ב"ג'ק הקדוש", מנצל אותן לרומאן בנוי היטב, שיסודו הפורנוגראפי מוסתר היטב בפסאודו־פילוסופיה של הפשע. "ג'ק הקדוש" הוא סיפור עלייתו ונפילתו של סרסור וזונות בסינגפור, בעל אימפריה קטנה בתחומו, הנופל קורבן בידי רשעים, המשפילים ומורששים אותו ומטביעים בו אות קין, בצורת כתובת קעקע על גרונו שאין דרך להיפטר ממנה. ג'ק מוצג כבעל אידיאל ויעוד, השם לעצמו למטרה לכבד חיילים אמריקאים הנסים בסינגפור בדרכם לווייטנאם ומשם. ספרו הקודם של תרו שתורגם לעברית היה פורנוגראפי יותר וחכם פחות. ב"ג'ק הקדוש" מתהפך הגלגל, לצערם של המחפשים גירויים ארוטיים־מרי בספר.

שירה

משך הזמן, שירים
מאת דן עומר
ספרי סימן קריאה, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1986. 88 ע'

"משך הזמן" עומד בסימנו של ניסיון לפרוץ את מגבלות השיר הלירי הקצר, אל עבר ארכיטקטורות נועזות ושאפתניות. התוו הבולט ביותר בקובץ השירים הוא אבן אורכים, או שמא רצוי לומר מתיחתם לאורך, בניסיון לייצבם [illegible] בעזרת מבנה פואטי [illegible] עומר המשורר חושש שהשיר, כשיר, איבר את משמעותו והשיבותו בעולם, והמסגרת, מלאכותית ככל שתהיה, תבן עליו מכליה. "אבנה לי בעז מה, מקדש מעט", הוא כותב בשיר "אדריכלות" (ע' 74) החותם את הספר. וגם אם הדיון בסוף השיר הוא של הדבק בית, דורש עומר כי התבנית צריכה היתה להתקיים, ולא כדי שתיהרס ובמקומה תצמח השלמה האמנותית עם הטבע הגדול.

שלוש פואמות (או פסאודו־פואמות) החומות את הספר הראשונה, "מלח הדיבור" מונה 11 פרקים והיא המאנייריסטית ביותר בלשונה ובמבנה. השנייה, "שירי אלון בכות", כוללת פרולוג ועשרה פרקים, והשלישית — "אדריכלות", המונה ארבעה פרקים, כתובה כעין סיכום של ה"אינס פואטיקה" של עומר, האם עדישת הארכיטקטורות הגדולות הללו על־פני השירים הליריים הקצרים שבחלקו הראשון של הספר הדוש הוא שוק נכתב בראש וראשונה כתוצאת ההכרה השתייכות לחוג מאסי מסוים, הרואה מהמשורר הגנה של כושר מילולי, ולא על חשבון הזיוף באומת הצניעות. גם בנושאיהן מלמדות הפואמות הארוכות הללו על חיקוי מסוים של "בנך מוך" רוחו: נוסטאלגיה לילדות בתל־אביב, לנראות של התפודרות עירונית (כמו בשיר על הטיילת, המוקדש ליוסף שריג) ולימים שהעיר היתה עדיין חלק מן הטבע הסביבה, ולא רמסה אותם כמו היום.

כנגד המבנים השיריים המסובכים הללו, יש יופי טאמן בשירים הליריים המשושים שבחלקו הראשון של הספר, המתארים מראות של עזובה ושל זמן שנעצר מלכת, בלי לעסוק בעקישות צורניות מרשימות, כגון עגלת ילדים חלודה בפרדס, שטביביה צומחים עליה, חורבה פרוצה בלישנא שעץ חרוב צומח בתוכה, או שלדה חלודה של מכונית שאורנית צומחת בה. ויש שירים אחרים, המודרים בנימה אלתרמנית חגרת יומרות, כגון בשיר "עולם תל־אביב" (ע' 29).

יומן

בן — יומנו של אבא
מאת מאיר ויקס
הוצאת קבוצת "יוסף חיים", ירושלים, 148 עמ'

זהו יומנו של אב שכול, הרושם את רחשי־לבו ואת הגותו אותו במעקב כשנה אחת למן הימים הראשונים לאחר מות הבן. הבן, נפל כבן 18 בגיזרה באואם־דרכים קסלנית והוא עדיין תלמיד בישיבה תיכונית מקצועית.

בבד־רישום של אירועי יומיום, העוסקים באופן מהולט בכל האבל, עוסק היומן שב ושב בשאלה הנוגעת של ההתמודדות עם האסון וההסתגלות לחיים בלעדיו. "חלפו כבר כשטה שבועות, הדבר עדיין לא נקלט, ידעתי הכל והכל יודע, אך השכל לא תופס ולא מבין, ואולי זה טוב שאיני מבין תופס, וכי כיצד יכולתי להמשיך ולעשות דבר מה, בהבינו מה קרה..."

הבגר סיפור ההתמודדות וההסתגלות עוסק היומן באופן אנכסטיבי גם בשאלות פילוסופיות והוויות: "הכר־אלות לא נתגנת מצות, מה זה מותו מה זה חייו מה מטרת החיים... מדוע רק צריך להיראות העולם?" השאלה הנוקבת המרכזית: "מדוע כך מנהיג הקדוש־ברוך־הוא את עולמו, למה, למה איני מבין..." אף־על־פי כן [illegible] "יותר תפילות, יותר לימוד תורה ויותר מצוות". ועם זאת הוא שואל את עצמו: "האם איני מתמטמט?"

בתמורה, ניתן לתאר את היומן הזה כמעין אבטוביה של אבל השכול כמצב אובייקטיבי, שהמייחד אותו בבקיפה שלפניו, זו חובת המיוחדת המתגלגלת בחלקו של אדם דתי במצבו בה קימעי אין הוא בונה על־ידי חברי הקהילה שאליה הוא משתייך. מה שיש בו כדי להקל בעת, כהיכם זה של הקהילה הדואגת לו ומקיפה אותו ומובילת אותו בין הבירורות. גם ניתן להבין את הדחף לפרסם מסמך כה אישי, כדוגמה שיש להציע מבצה לקדום והביטוי של תביעה למלחמת תורמה נגד הקבל בדרכים.

גבריאלה דורון

מעולם הספרות והאמנות

מזרח גרמניה — פריחה ספרותית

הפעילות בעולם הספרותי הגרמני מתרחשת בבירור מעבר למסך הברזל. בניגוד לקשיים כמו צנזורה חמורה והתביעה המתמדת לנאמנות מצד אינטלקטואלים, קיימת כיום במזרח־גרמניה ספרות הרגשית האיכותית, אשר לא רק עולה על זו הנוצרת במערב־גרמניה, אלא אף מתחרה בכל ספרות אחרת.

שני סופרים מזרח־גרמניים, כריסטה וולף והיינר מילר, נחשבים כמועמדים לפרס נובל. סופרים אחרים, כשהם במספר, ניצבים בשורה הראשונה של הסופרים כותבי גרמנית בכלל, ודור חדש של סופרים בשנות העשרים והשלושים לחייהם אוצרים הבטחה של חיזוק המסורת רמה־העצמה הזאת.

כריסטה וולף

"כל מי שעורך רשימה של עשרים הסופרים הגרמניים הטובים כיום", אומר ברנרד אנגלמן נשיא אגודת הסופרים המערב־גרמנית, "יהיה חייב לכלול ברשימה רבים של סופרים מן המזרח". פריץ ראדאץ, המבקר הספרותי של השבועון המשפיע "די צייט", מתאר את הספרות המזרח־גרמנית "כחזקה ורבת עוצמה" ואומר שהמזרח־גרמנים "הם בעלי השפעה ניכרת על סופרינו במערב". ספר חדש מאת סופר בולט, כמו ספרו האחרון של פולקר בראון, נעשה מיד לאירוע ספרותי ממדרגה ראשונה במערב־גרמניה.

חלק מן הסופרים במזרח־גרמניה אויב למשטר, האחרים כמו מן הסופרים החשובים התחרו בכול־רוחם, ויש שפשוט היגרו למערב. אבל יש בהם גם קומוניסטים נאמנים ויש אף כאלה שהם חברים בעילית המזרח־גרמנית. כריסטה וולף, למשל, שתרגומים רבים שלה תורגמו ללשונות אחרות במערב, היא חברה במועצה המרכזית של המפלגה. הרמן קאנט, שספרו "האודיטוריום", הוא אחד הספרים הקלאסיים של מזרח־גרמניה, מחזיק במשרה רגישה מבחינה פוליטית: נשיא אגודת הסופרים המזרח־גרמנית.

בין אם הם מורדים בגלוי ובין אם הם תומכים ביקורתיים, מעורבים סופרים אלה עמוקות בבעיותיה של מזרח־גרמניה ובתולדותיה. "הסיבה לכך שיש לנו כל־כך הרבה סופרים טובים" אומר סטפאן היים, סופר מזרח־גרמני המוכר גם אצלנו [illegible] שתורגמו לעברית בידי גילי מירסקי (עם עובד ספרייה לעם), "היא השיטה עצמה, הקונפליקטים שאנו שרויים בהם כאן. השיטה היא כמו משטח הצגתה של קופסת גפרורים. הסופר הוא הגפרור, וכאשר הוא מתחכך בקופסה, מופיעה להבה".

כריסטה וולף בת 57, היא הסופרת הידועה ביותר של ארצה וגם בעין מאראיגמה של תולדות הספרות במזרח־גרמניה. ספרה הראשון והבולט ביותר "רקיע חצוי", מספר על פרשת אהבה בין כימאי חשוב לאשה צעירה משכלת העובדת באומן ומני בבית־חרושת לחשמליות. על־פני השטח הספר דומה לשורה ארוכה של ספרים שנכתבו אחרי המלחמה בגוש המזרחי בסגנון הריאליזם הסוציאליסטי. אבל סיפורה של וולף מפליג אל ים הפוליטיקה הגועש, כשאהובה של הגיבורה עורק למערב ברלין, והיא חייבת לבחור בין רגשותיה לבין נאמנותה למולדתה. למן 1963, לאחר פרסום הרומאן הראשון שלה, הלכה ונעשתה יצירתה של וולף אישית וא־פוליטית. ספרה, "החיפוש אחר כריסטה ט." מ־1968 הוא בבחינת מאמץ מכאיב לשחזר את חייה של חברת ילדות שמתה מסרטן דם. ב"ילדות למופת" היא חוזרת אל העיר המזרח־פרוסית, שבה נולדה וחיה מחדש את התקופה הנאצית של נעוריה, כשהיא מודה שכילדה תמכה בהתלהבות בחלום הכיבושים של היטלר. יצירתה האחרונה ואולי החשובה ביותר "קסנדרה", עוסקת במעמד הנשים תוך שימוש במיתוס היווני בדבר הנביאה שגורלה הוא לנבא את האמת, כשאף פעם אין מאמינים לה.

כמו וולף גם המחזאי היינר מילר בן החמישים ושבע, החל דרכו ב[illegible] הריאליזם הסוציאליסטי, ומחזותיו הראשונים תיארו פועלים־גיבורים שהתאמצו לבנות את ארצם וכיוצא בזה.

היינר מילר

אבל שלא כמורים הוא גם תיאר פועלים ומנהלים שקשרו יותר לחייהם את ספריהם ואף בנו בתים שהתמוטטו והרגו את תושביהם. ב־15 השנים האחרונות קנה לעצמו מילר פרסום במערב בשורה של מחזות שהם עיבודים של טקסטים קלאסיים למן "פילוקטט" של סופוקלס ועד ל"טיטוס אנדרוניקוס" של שייקספיר. ההפקות רבות התחבולה של עשיריות בסצנות עירום ואלימות, הוצגנות לעתים קרובות במערב־גרמניה הבדרפת.

סטפאן היים מופיע כפאראדוכס בנוף המזרח־גרמני. הסופר המסאי בן ה־73 שנמלט מגרמניה של היטלר, הצטרף לצבא האמריקאי והיה לאזרח אמריקאי שכתב את ספריו הראשונים באנגלית, שב למזרח גרמניה ב־1952 במחאה נגד מלחמת קוריאה והמקארתיזם. תמיד לה התקבל כבן אבדה. אבל ירח הדבש היה קצר. לאחר שהאוכלוסיה במזרח ברלין התקוממה נגד המשטר הקומוניסטי ב־17 ביוני 1953, כתב היים רו"ח ריאליסטי וחסר־רחמים על ההתקוממות בשם "חמשה ימים ביוני". מאז התעלמו ממנו. הרומאנים שלו העוסקים בחיי יומיום במזרח־גרמניה בצורה ביקורתית, אינם יוצאים שם לאור.

פולקר בראון, בן ה־47, הצליח להתגבר כלפי המשטר בשירה, מחזות ורומאנים, ובכל זאת לא סר [illegible]. הרומאן של "סיפור בלתי שלם" (1975) הוא מן הגינויים הבוטים ביותר של ביורוקראטיה שנכתבו אי־פעם. הוא מתאר את מאמציו של פקיד מפלגה קטן להרוס את רומנה של בתו עם אהובה ללא כל סיבה. המזרח־גרמנים הכירו מיד שכאן תיאור של פקידים השולטים בחיי היומיום שלהם. הרומאן החדש של בראון "רומאן על ראובן ושמעון", מנתח את הקיפאון הגרמני בן זמננו, ומגנו בנושאי היחסים בין קצין ביטחון לבין נהגו המסור.

רשימת הסופרים הבולטים במזרח־גרמניה היא ארוכה ומגוונת. אירמטרוד מורגנר היא פמיניסטית קיצונית, שכתבה טרילוגיה קומית, המקיפה את ההיסטוריה למן יוון העתיקה ועד ללייפציג בת זמננו. הרמן קאנט בן ה־60 וסטפאן הרמלין בן ה־71, עמודי התווך של המשטר התרבותי המזרח־גרמני, כתבו רומאנים, שירים ומסות המקובלים בשתי הגרמניות. גינטר קונארט הוא מן המשוררים הליריים הטובים ביותר של הלשון הגרמנית כיום.

אנתולוגיה חדשה מרהיבה בשם "מבט הוא רק תנופה שולית", כוללת פרוזה ושירה מאת 30 מזרח־גרמנים צעירים ולא ידועים. יש כאן צליל חדש להרהים. סופרים אלה אינם נלחמים בשיטה. הם מתעלמים ממנה. לשונם מורכבת ומעוותת. השראתם אינה באה ממארקס או מברכט, אלא מהסימבוליסטים והסוריאליסטים הצרפתיים. אכספרימנטאליסטים־אלה דוחים את התכנים הפוליטיים של ארצם והם יוצאים להרוס את הקלישאות, שהן אחד המלים של המשטר הקומוניסטי. שיריהם וסיפוריהם מלאים מלים אנגליות, הלקוחות בחלקן הגדול מתוך שירי פופ. הם משתמשים בחזרות ובמשחקי מלים כדי להדגיש נקודות מאוד פרטיות. בדרכם זו הם בהחלט עשויים לחולל מהפכה בנוף התרבותי של מזרח גרמניה. עד כה שיחקו סופרי המדינה משחק מורכב עם השלטונות. הם הצהירו על עצמם כעל סוציאליסטים או לפחות כעל אוהדי המארכסיזם וחיפשו דרכים לספר את האמת שלהם, כך שיתקבלו על

סטפאן היים

דעת השלטונות. אומר מתם אומר, "השיטה היא התבלנית לאין שיעור. אפשר לדרוש ממך לשנות שמונה שורות בספר בן 300 עמודים. אפשר להחרים את ספרך ולא לפרסמו כלל. הם גם יכולים להוציא ספר במהדורה של חמש מאות עותקים ולומר שהדפיסו את עבודתך אף־על־פי שלמעשה לא פורסמה כלל".

אלה ששיחקו את המשחק היטב זכו לפרסים משמעותיים. הם יוצאים לחוץ לארץ, הם מלמדים באוניברסיטאות זרות, עורכים מחקרים ארוכים במקומות נחמדים, ויש אף כאלה ששוהים תקופות ארוכות במערב־ברלין. אפילו הפחות מהוללים שבהם זוכים לתשלום נכבד ולמקום־מגורים, ויש להם יתרון עצום על חבריהם במערב־גרמניה, כי מתייחסים אליהם ברצינות. התיאטראות במזרח־ברלין מלאים לילה לילה, ומהדורות ספרי השירה נמכרות בתוך שבוע. אפשר באמת שהסיבה לפריחה הלא רגילה הזאת היא שגם המשטר וגם התושבים מתייחסים לספרות ברצינות רבה. מיד בתום מלחמת העולם השנייה עשתה הממשלה הקומוניסטית כל מה שביכולתה כדי למשוך הביתה סופרים גולים מפורסמים כברכט ואנה זגרס. מחזות ושירה נקראו

פולקר בראון

בבתי־חרושת ובחוות. גם אם רוב הכתיבה החדשה של שנות החמישים היתה סטאליניסטית, קיבלו סופרים את הרושם שליצירתם יש השפעה. יש הסבורים שהפריחה היא בשיאה ומכאן ואילך תחול הידרדרות. מכל מקום, אם פעם אמרו שיש שתי ספרויות גרמניות, כיום שוב אין אומרים כך, ואין להתכחש לכך, שלפחות מאז מותו של היינריך בל, מזרח־גרמניה מוציאה מתוכה את הסופרים הטובים ביותר בלשון הגרמנית. ("טיים")

מלים, מלים, מלים

איש לא כתב מזה זמן רב מחדש את "פינגאנס וייק" של ג'ויס באופן יותר פרודוקטיבי מאנתוני בארג'ס. ספרו החדש "נגני הפסנתר" הוא מעין "פוסט־ג'ויק" מבריק של משחקי לשון, היסטוריה, דת, אמנות ומין. המספרת היא אלן האגשו, המסתכלת לתוך מיקרופון של רשמקול של עיתונאי נודד לענייני מוסיקה. היא יצאה לגמלאות, חיה בצרפת וידועה כמי שיסדה בתי־ספר לאהבה, שלימדו את הגברים כיצד לענג את הנשים וכיצד לעשות דברים בסגנון האמלט למיתרי לבן, כאילו היו כלי־נגינה.

את המפתח לשימוש בשיעורי מוסיקה כבסיס להוראת מעשה־האהבה ירשה מאביה, פסנתרן, מלווה סרטים אילמים, מלחין ומעבד, שלימד את בתו לנגן בפסנתר באפס ומן המצוא [illegible] ילדים.

האב, בילי האגשו, הוא סוג התודעה הקרוב ביותר לבארג'ס: תודעה גמישה שיכולה לספוג כל מה שמתבגרה יכול להורים אל תוכה — בדיחות, חיבות, שנאות, עובדות, פילולוגיות, ידע מכל סוג שהוא, ציטטות מ"לים, משחקי לשון ועוד. האגשו הוא מוסיקאי מעודד והוא רודף נשים, וירטואוז בעל פרודוקטיביות יוצאת דופן ורב־גוניות. הוא מסוגל ללוות כל סרט על־פי כל מפתח וכל סולם. הוא מסוגל ליצור כל אפקט שמתבקש ממנו. כשלרשותו עומדים פעמונים, סיטאר וכיוצא באלה כלים כמו בקבוקים, ואפילו חוטמו היודע להפיק צלילים. נוסף על כך הוא מאראתוניסט, ובמהלך המאראתון לפסנתר של בלאקפול שהורג אותו, הוא מבצע אופרה ועשר סימפוניות. כמו כן, הוא וירטואוז במלים, שמוצא עצמו מובטל מרגע שהקולנוע מתחיל לדבר. כבוה, הוא מייצר צברי מלים ועוד מלים על מלים. "השפה, ילדתי, השפה", אלה הן המלים האחרונות שהוא אומר לבתו. קודם שהוא נופל על הפסנתר שיכור עד מוות.

אנתוני בארג'ס

כמו אביה הרומאן הכולל את שיחתה, מה שעומד בראש מעייניה של אלן האגשו, זו השפה. התוצאה היא ספר מהנה, פארסה קומית [illegible] מפתיע ומפתחות "משלי המינים", מתגבשים ברעשנות על הבמה הציבורית ומחוץ לה.

הוראה ושיעורים, זה התוכן של הסיפור. האב, בילי, מלמד פסנתר אטימולוגיות. ואלן מלמדת סקס. אבל בעיקרו של דבר, בילי, אלן ואנתוני בורג'ס משנסים כוחות פדאגוגיים, כדי להראות כיצד עורכים מאראתונים מילוליים. לפיכך, יש בספר דפים שלמים של רשימות המונות שמות, שמות סרטים, או שמות של יצירות מוסיקאליות. בורג'ס מבגיו כאן בעיקר את כוחם של השמות, ויהא אשר יהא מעמדם, ההיסטורי, הבין־סקסואלי, המדויק, המוטעה, המציאותי, או הבלתי מציאותי, אשר בהם אמור הכוח לגלם עולמות. (מ.ל.ס.)

The Pianoplayers
by Anthony Burgess
Hutchinson, 8.95

המלהב"ה: רות אלמוג

תערוכות

שני קטבים

יוסף הלוי, בגלריה "מבמב", גורדון 31, תל־אביב.

מאת נסים מבורך

"הבורא מתגבא כדי שהאדם יחפש אחריו". דברי אלה של ר' נחמן מברסלב עשויים לעלות על הדעת בקשר לאותם "סימנים וסמלים" שמציג יוסף הלוי, לאמור: מהות מטאפיזיקאלית של צייר זה עומדת כאן על הפרק, והפעולה היא מבטה בשאלת השאלה אם אמנם־מצא את אשר חיפש.

הלוי מציג כרים גדולים בעלי־ממדים אחידים. מופיעים בהם משטחים־בתוך־משטחים, או מסגרות בתוך מסגרות, בצבעים אחידותיים המזכירים את רוח "הרמזויות התגיגיות", שאותן נהג לצייר קודם שעקר להולנד. אלה אינם. אמנם, אותם צבעים הבהים אשר בטיקם ניסו האמנים ההולנדיים הבארוקיים ליצור אטמוספירות לחוץ הסטרייף השולט בארצם. אבל משהו מבך מצוי בהם. במסגרות אלה מופיעים שרבוטים כודרים, לעתים עם גוילות, בווצאיות־כלשהו, שהינם, מן הסתם, עיקרם של אותם "סימנים וסמלים". לא ברור כלל אם זהו הדרך שאמורה היתה איזו ישות עליונה לבחור לצורך העברת־מסרים אל המציג, או שמא אלה איתותים, אשר הוא, המציג, משלח אל אותה ישות תוך ניסיון ליצור עמה קשרים מטריים. ברם, מעבר לכל אלה חשוב יהיה להתלים בשישור העקרוני אם האמנויות בכלל והאמנות החזותית בפרט מסוגלות להמקד כאמצעי ליצירת־קשרים כאלה. הנה המסמר כי אל בכוח־ביאליק דיבור האלוהים מן הקמה, כשם ש[illegible] הנאגד העסיק עצמו בליהודי בשיחות עם בורא באמצעות ציורים, זהו תוך הנחה מפורשת שאלמלא־כן לא היה מסוגל ליצור כלל. על כן בהסתמך על אילנות גדולים תהיה התשובה ויזואלית תוך הסתייעות המתייחסת לאיכותו של הקשר שנוצר. בנקודה זו ממלאים תפקיד מרכזי הן רמתו החזותית של הצייר הן כישוריו הטכניים. כמו־כן מעורבת בזה מידת־הקומוניקאטיביות של העבודות העומדות לבחינה, וזה מתוך הנחה שעצם־הצגתן ברבים הושמת שאיפה לכך.

כך־אי־כך ניתן לאתר בעבודותיו של הלוי ערכים פלאסטיים מסוימים, בצבעים, בצורות, ובתוך אותה

יוסף הלוי: סימנים וסמלים

מעין־קאליגראפיה, אישית במידה חלקית, אשר בה אמורים להמתרר האותות והסמלים". עם זאת, השאלות שהצגנו בראשית הדברים הללה נותרות, כנראה, ללא מענה לפחות בנקודת־ראותו של הצופה. על כן, אם אמנם נשענות העבודות האלה על ציר המתוח בין שני קטבים: הווזי והנשאי. ייתכן כי ציר זה אינו יציב. וזה בגלל חיבור רופף או אולי אפילו כלא־קיים אל הקוטב התמאמי. הגדרה שזות במכאוסטית של העבר רות שלא היתה יוצרת רמה מסויימת של ציפיות עשויה היתה למנוע מכשלה זו, לפחות באופן חלקי.

זה עתה הופיע הספר

השיפוט האמנותי

מאת ד"ר **גבריאל מוקד**

ספרו של ד"ר גבריאל מוקד על השיפוט האמנותי בא להשיב על השאלה המרכזית בתחום האסתטיקה והחינוך לאמנות:

האם אפשר להגיע לשיפוט אובייקטיבי בתחום המכונה "אמנות"? המחבר מפתח גישה אנטי־רלאטיביסטית ואובייקטיביסטית מתונה, אשר על־פיה אפשר להגיע במקרים רבים מאוד לקביעה אובייקטיבית בדבר טיבן של היצירות, מתוך פנייה לבדיקה של התכונות התחשיות והסמאנטיות, הז'אנרים והמדיה, ומתוך בוחן היחסים בין **יפה לחשוב**, ומבלי להסתמך יתר־על־המידה על מושג האמנות.

הספר **"השיפוט האמנותי"**, על 29 פרקיו האנאליטיים והמגנוון הזהרות הנילוות, הלוקח בחשבון את כל המיגוון של תולדות האסתטיקה ופילוסופיית־האמנות העכשווית, הוא ספר חובה למורים ולתלמידים של אמנות לענפיה, וכן לכל מי שמעוניין בבעיית ערכן האובייקטיבי של היצירות.

יצא־לאור בהוצאת אגודת הסופרים העברים סידרת מקור־מחקר.

★

הספר מצוי בכל חנויות הספרים המרכזיות.
הזמנות מתקבלות באגודת הסופרים העברים, רח' קפלן 6 ת"א או בת"ד 3421 ת"א.

זמורה ביתן מוציאים לאור · דביר

ספרים טובים

ארץ טרופית יפה / ז'ורז'י אמאדו

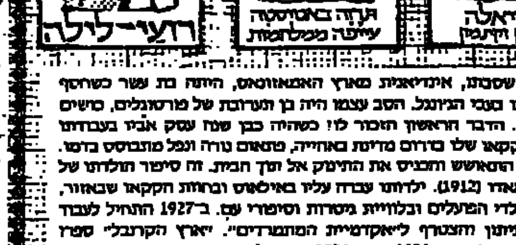

ספרים שסבתו, אינדיאנית מארץ האמאזונאס, היתה בת עשר כשרוקפ אותה סבו בעבי העינכל. הסב עצמו היה בן תערובת של פורטוגלים, כושים והולנדים. הדבר הראשון הזכור לו כשהיה כבן שנה עסק אביו בעבודתו ברחוות הקקאו שלו בדרום מדינת באהייה, פתאום נורה ונפל מתבוסס בדמו. בכל זאת הפאאשש והכניס את התינוק אל [illegible]. זה סיפור הולדתו של ז'ורז'י אמאדו (1912). ילדותו עברה עליו באילאוס וברחוות הקקאו שבאזור, בחברת ילדי הפועלים ובלוויית מסורות וסיפורי עם. ב־1927 התחיל לעבוד ככתב בעיתון והצטרף לאקדמיית המתמרדים". "ארץ הקרנבל" ספרו הראשון התפרסם ב־1931, ועד 1936 יצאו לאור ארבעה ספרים נוספים. באותה שנה נאסר בעקבות התקוממות מזויינת, ושוחרר לאחר זמן קצר. ב־1937 החרימו את ספריו ושרפו אותם בכיכר מרכזית בבאהייה. ז'ורז'י אמאדו הוא יוצרו של טיפוס חדש של רומן נאטוראליסטי, רומן שבו העם מדבר מגרונו של הסופר, והשמעים ממנו הדים לשיחות הסיפור שבעל־פה: "גיבורי הם בני עמי", אומר אמאדו, "מציאות חייהם ותקוותיהם, השמחה, הכאב, הרעב, הדיכוי והמאבק לחרות."

זה חמישים שנה משמיע ז'ורז'י אמאדו את קול עמו במצוקתו אך גם בשמחתו. ועוד ידו נטויה.

עד כה יצאו לאור בתרגומיה החדשים מפורטוגלית של מרים טבעון

- דונה פלור ושני בעליה
- מותו ומותו של קינקאס־שואג־מים
- גבריאלה, ציפורן וקינמון
- תרזה בטיסטה עייפה ממלחמות
- רועי־לילה

השבוע הופיע הספר
האוטוביוגרפיה של אליס ב. טוקלאס
מאת גרטרוד סטיין

עיריית תל־אביב־יפו/מינהל החינוך, הנוער והתרבות
ספריית שער ציון בית אריאלה
שד' שאול המלך 25, תל־אביב

ספריית שער־ציון בית אריאלה תקיים סדנאות כתיבה בשנת תשמ"ז.

1. סדנא לפרוזה — מיועדת לבוגרים המתחבים או נוטים לכתוב פרוזה [illegible]
2. סדנא לשירה — מיועדת לבוגרים הכותבים או נוטים לכתוב שירה [illegible]
3. סדנא לתרגום אמנותי [illegible]

[illegible]

אוניברסיטת תל-אביב

המרכז לפיתוח על־שם פנחס ספיר
ליד אוניברסיטת תל־אביב

הננו מזכירים לציבור שהמרכז מעונין לקבל

הצעות מחקר

בתחומי הפיתוח החברתי, הכלכלי, המדעי והטכנולוגי בישראל

המרכז מעודד עבודות־מחקר בנושאים הקשורים בפיתוח. ההצעה תוגש על־ידי חוקר אחד או קבוצת חוקרים, חברי סגל במוסד אקדמי מוכר או בעלי מעמד מקביל.

הצעות למחקרים שיתבצעו בשנה שתתחיל באחד בינואר 1987 יש להגיש עד סוף חודש ספטמבר 1986, בכתובת המופיעה בדף ההנחיות אותו ניתן לקבל במרכז לפיתוח על־שם פנחס ספיר, בנין נפתלי, חדר 720, אוניברסיטת תל־אביב רמת אביב.

פרטים נוספים ניתן לקבל בטלפון 420712 (03)

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושם

חלטורה במשקפים

דן: התיזה השרונית

אורי דן חובש לאפו את משקפי־הקריאה שלו וקורא מן הכתוב. ברוחב לב הוא אף מוכן להגיש לנחום ברנע — שעמו אין הוא מדבר, דן מרגלית, משמש מתווך בין השניים ב"ערב חדש" (יום א') — לא רק משקפיים, אלא אפילו זכוכית מגדלת. כל זאת, כדי לעיין בשבועות שרון, ולהיווכח לדעת ששרון לא אמר מה שמייחסים לו. במשקפיים שמוטים על חוטמו, ובעיניים מורות אימה, קורא דן רק את השורה האחרונה של שרון, שבה הוא מדבר על השמדת בסיסי המחבלים במצרים, ירדן וסוריה, שבלעדיה אסור שתתקיים פסגה.

אין ספק שאורי דן יודע בדי־דיוק, ואפילו בעל־פה, מה אמר שרון. להוכחה ולעדות — רשימה שפירסם הוא עצמו ב"ידיעות" (מיום 9.9) ובה הוא מצטט את דברי שרון במלואם, ומבהיר שהוא חותם על כל מלה ואינו חוזר בו מן הדברים. הרי בגללו לא תיפול הממשלה. כל זה כמובן בשמץ אירוניה נוסח דן. ברוח זו ממש, יש לקבל את ההשוואה ב"ערב חדש". יש לו ממי ללמוד איך אומרים דברי אמת.

כתום ברנע והמבוהה־והמראיין דן מרגלית אכן היו זקוקים למשקפיים. ולשווא היה אפשר לצפות מהם שגם הם יבואו לאולפן מצוידים בנוסח המלא והשלם של הצהרת שרון. מתברר שהשניים לא ידעו מה בדיוק נאמר בה, בהצהרה המפורסמת, וכך לא היו מסוגלים לצטט מדברי שרון ולהפריך אחד לאחד את דבריו של אורי דן. כך נותרה כל הבימה לרשותו הבלעדית של דן, כדי שיוכל להביא ציטוטים סלקטיביים, ומדי פעם בפעם, בנוח עליו הרוח, יוכל גם להשתולל.

ברנע ומרגלית לא הפריכו איפוא את דברי דן, ולעומת השטף שלו, נשמעו מגומגמים. אם ממכר השניים על ריכוזם — מתברר שאין די בריכוז. למזלם, נחשף אורי דן בסיום הדברים. ברנע טוען כי חיסול בסיסי המחבלים, המטרה שלמענה יצאו למלחמת לבנון, לא הביא לחיסול הטרור. משום כך אין היגיון בדרישתו של שרון. בתשובה, מאשים דן את ברנע, בשפתי קצף, שהוא ושכמותו הם שהכשילו את מלחמת לבנון, ומשום כך, הדם שנשפך באיסטנבול הוא על ראשם. שוב אנו שומעים את התזה השרונית. אפילו יכחישו אותה שרון ודן לצרכים מיידיים, היא חוזרת ומבצבצת מכל מלה שלהם. קשה לי להבין מדוע טרח אורי דן לבוא לאולפן, כדי להכחיש תזה זו. אבל זה אינו מצדיק גישה חלטוריסטית, ועימות ללא מסמכים. הדברים חשובים מכדי שאורי דן ייצא ידו על העליונה.

מסמך מחייב

פרץ: כולו מחמדים

הפישפוק, נשכח כמרומה במציאות שבה אירוע רודף אירוע, ואף הלחות מפילה חללים. אבל ב"מוקד" של יום רביעי שעבר, דנו בו בכובד ראש, כאילו על פיו יקום או יפול דבר. בצדו האחד של המנחה, דן רביב, יושב הרב פרץ. מצדו האחר, השר יעקב צור. ובאולפן בתל־אביב, מזכיר הקיבוץ גיר־אליהו, שמר־אל איל, הנה הרעיון המקורי, הרב מנחם הכהן, שהוציא את חברי־הכנסת נגד חילול שבת זה. מה כבר אפשר לצפות מדיון אשר כוהו הרי כל אחד מהמשתתפים הוא אינטרסנט בדרכו, איש לא ישכנע את חברו, וגם הצופים כבר משוכנעים. מתברר שיש הפתעות.

כך מתגלה לנו הרב פרץ, איש ש"ס, כמבין הנאמן של התנועה הקיבוצית, מקנא לדרכה הערכית ותובע את עלבונה מצד האיל, אנשי התק"ם. הרב פרץ, כולו מחמדים, מרעיף עלינו דברי נועם, בשפה נקייה ובמאור פנים חסוד. הוא עלול להוליך שולל את התמימים. הרי הרב פרץ הוא בין החרדים שאף אינם מוכנים להכיר במדינה, ובוודאי אינם נלהבים לישראל של טרום־משיח. הנה, דווקא הוא, הדואג על ערכי יסוד וערכי לאום ההולכים ונשחקים, מעלה על נס את השבת כערך הבינלאומי־סוציאלי. והוא מוצא לו תנא דמסייע, לאו דווקא בין רבנים וגדולי תורה, אלא בבן־גוריון. האם לא די לנו בכל הנועם הזה. בא הרב פרץ ומבהיר שהוא אינו חסיד של חקיקה דתית, אלא הוא מצדד בחקיקה שקולה, בעלת הישגים משמעותיים, שאין בה חדירה לרשות הפרט.

אילו היו עוד חשיבות למילים אצלנו, היה אפשר להציג לפני הרב פרץ הכרזה זו, כמסמך־מחייב.

אסור להחמיץ

כאשר צילצל אלי ידידי, אמנון רובינשטיין, ביום ראשון בערב, התביישתי ולא ידעתי כיצד אומר לו, שאם השיחה בינינו תימשך, אחמיץ את "דינסטי" — עניין שאיני מסוגלת לעמוד בו. אבל רובינשטיין עצמו הפסיק לפתע את השיחה, והודיע לי כי אינו מחמיץ את "דינסטי" בכל מחיר. ורובינשטיין, לכל הדיעות, הוא איש רציני. "דינסטי" אמר לי, היא בשבילו "בחזקת האליטה". לאחר מרדות היום: "זה כל־כך אבסורדי", אמר, "שזה ממש נפלא". עכשיו אני משוכנעת, עוד יותר מאשר קודם־לכן: של התקשורת הוא אבן ארם כלבבי. מי שמחמיץ את "דינסטי", אינו יודע מה הוא מפסיד. אני נזכרת בגעגועים בתופעה האחרונה שלי בניו־יורק, כאשר הייתי מטורפת, כל עוד נפשי בי, למלון, כדי לצפות בשידור חוזר של "דינסטי" מדי ערב בשעה 11.30 בלילה, בערוץ חמש. אף גיליתי שיש ל"דינסטי" קרובה עשירה פירכמה ממנה, ושמה "קולבי", ובה מתחופפים אנשים עשירים יותר והאומללים יותר — ממש חגיגה של עושר ואומללות, שחברו יחדיו, הם משכיחים מן הלב את כל צרות העולם.

פורמאליזם מרתק

ב"סוף ציטוט" (יום א'), תפנית אקטואלית מאוד ברוח הימים. ירון לונדון מביא לאולפן מטמר ניכר של ספרים חדשים — שיצאו לאור לאחרונה, בענייני דין ומשפט. ספרים אלה פופולאריים מאוד באחרונה. וכך אנו זונחים את הספרות והשירה ולהפתעתי, אני מגלה שהתענוג הליגאליסטי דווקא עשוי להלהיב. יש בזה להזין את המחשבה פי־כמה מיופרות ריקות. ספרותיות האחרות, והביאוריבים למיניהם, בחודשי הקיץ והלוהטים והלוחים נאמר עלי התרבות והספרות; ליתר דיוק: נאמר עלי הדברים בשמן, הרואים עצמם נציגים נאמנים של ענייני הרוח. המשפטנים שבאולפן — הפרופ' רות גביזון, משה נגבי, הד"ר זאב סגל, הפרופ' שמעון שטרית — הם אנשים רציניים, בקיאים בתחומם, ויודעים על מה הם מדברים. והנה דווקא בכבש הפורמאליזם של החוק יש השראה רוחנית. אני אוהבת להקשיב לניסוחים המדוייקים של המשפטנים, המצליחים להובים סוד במחשבה המעורפלת. יש שהדברים בדיון גלשו לפורמאליזם, אבל זה טוב מ"פריחות" למיניהם.

גם ירון לונדון נראה נרגש מן התגליות. הוא מבטיח ניסוח של עבנות קפיצית לדברים, אבל לא לאורך זמן. מתגלה ניגוד השקפות בין המשפטנים: האם על החוק לשקף הסכמה חברתית רחבה, או להיות מעין חלוץ לפני המחנה? האם עדיפה חברה עם פחות חוקים או יותר חוקים? האם על החוק לאכוף גם נורמות מוסריות? ככל שהבנתי, המשפטנים נוטים לצדד בעמדה, שנורמות חברתיות מוטב שלא יוכפו לנורמות חוקיות. ענין החקיקה המשפטית מרתק הב־וודאי יש כיום משבה־חוקי לסמכויותיו ולהיקף פעילותו של בג"ץ — באפשרות הניתנת לכל אורח, להוכיח בערכאות גבוהות, שהוא נפגע. פה ושם היה קשה להתרכז, במיוחד למי שאינו מורגל במחשבה ליגאליסטית, אבל על רקע ההליכים שאנו עדים להם באחרונה "סוף ציטוט" היה דבר בעתו, ואפילו דבר מרתק.

החיוך של שרון

על אף ההכחשות וההתנצלויות, שאיש כבר אינו מתייחס אליהן, ואף שהרב פרץ, ברוח של פיוס, מנסה ללמד זכות על שרון, בטענה שאין אדם נתפס על צערו — אנו צופים (ב"מבט"), בשר התנעשייה בבואתו מישיבת הממשלה שלא התקיימה ביום ראשון, ולעומת השרים האחרים, המשפילים את מבטם והבעת פניהם קודרת — על פרצופו של שרון, שנזעק לשמע הנרצחים בבית־הכנסת באיסטנבול — פרוח חיוך רחב, מאוזן לאוזן, כאילו הוא נהנה מכל הסיפור. ממש איש שמח וטוב לב, שדבר אינו סודר את מנוחתו. מה משמח את לבו ביום שכזה? כיצד עלינו לפרש את החיוך שעל פניו?

עדויות קשות כנורות אדומות

דוד פרי: עדות

"זה "הומר", הפעם (יום ב') בסימן עדויות קשות האווירה פסימית. מריאנה זילברמן היא עולה מצ'ילי, שהגיעה לישראל, עם שלושת בניה. בעלה המוכרם, שהיה חבר המפלגה הקומוניסטית בצ'ילי, בימי איינדה, נעצר שם לפני 13 שנים. לאחר מאסר ועינויים קשים, נעלם. הוא בחזקת נעדר עד עצם היום הזה. מריאנה זילברמן היא אשה חזקה ומרשימה. היא מרשימה פי־כמה, מפני שאינה מרשה לעצמה אפילו רגע של רחמים עצמיים. היא מספרת את סיפורה ללא התפרצויות רגשיות. דומה שהסכימה להופיע בתכנית עם עדות קשה זו, כדי לעורר תשומת־לב למצב הנמשך בצ'ילי ולפעילותה של "אמנסטי אינטרנשונאל".

הגב' זילברמן אף מודה כי היא מקווה שבעלה כבר אינו בחיים. אין היא יכולה לשאת את המחשבה הנוראה, על סבלו האיום במשך שנים רבות. הגב' זילברמן אינה יהודיה. היא קיבלה את ההחלטה הגורלית, לעזוב את צ'ילי ואת בני־משפחתה שם, כדי שילדיה יחיו בישראל כיהודים — מתוך תחושת שייכות. בנה דניאל, עלם חמודות שהופיע עמה באולפן, משרת עתה בצה"ל. הסתקרנתי לדעת כיצד נקלטה הגב' זילברמן בישראל. מה היא עושה, מה היא חושבת על חייה כאן. אבל שאלותיו של רם עברון לא סייעו לספק את סקרנותי זו.

מחורות דרכי הגורל. באולפן נמצא העיתונאי דידי מנוסי, שבא לספר על רשמי חוויותיו מצ'ילי, שבה ביקר באחרונה. מתברר שיש לו ד"ש בשביל הגב' זילברמן, והוא אף לא ידע שהיא האשה היושבת באולפן.

עדות קשה יש גם בפיו של דוד פרי, שהיה מפקד כלא רמלה, עבר עינויי־דין במשך שלוש שנים, וספרו, "יומן רמלה", הופיע בימים אלה. בעיני מצטייר פרי כאיש מר־נפש, שעבר חוויות קשות, שהטביעו בו את חותמם. הוא עצמו מודה שהשתנה שינוי קיצוני ביחסו לאנשים ולסביבה. את כלא רמלה הוא מתאר כגיהנום, קרצירות, מאורת נחשים, שבן תרבות אינו יכול לדמיין לעצמו שכמותו. אילו נגזר עליו לשהות בכלא זה, כך הוא מבהיר, היה שם קץ לחייו. אלה דברים שצריכים להדליק נורה אדומה. אבל אצלנו נורות אדומות כבות ודולקות, והאיש אינו מתרגש. במקרה הטוב, הן בגדר סנסציה ותו לא.

דיוקן

פניה ארצי — אשה מקסימה

דן מרגלית מתוודה ואומר לפניה ארצי: "את אשה מקסימה". אין הוא מגזים כלל. מרגלית אף אינו מסתיר תחושת מבוכתו: למרות שמונים שנותיה, ועל־אף היחס במקומותינו לאנשים בגילה — כאילו היו בנים או ילדים מפגרים הזקוקים להרעפת חיבה ולהבנה מפרגנת — פניה ארצי אינה נותנת למנחים ולצופים שום סיבה שיתייחסו אליה ברחמים, בהבנה מרומזת, או בחיבה יתרה.

פניה ארצי, מוותיקות דגניה א', היא אשה בעלת נוכחות מרשימה. בימי חייה עברה טראגדיות, שאולי היו מכריעות אשה אחרת. לפני שלושים וארבע שנים, נרצחה בתה מידה ארצי, בידי ידידה הקרוב, חיים שמחון, בטבריה. פרשה זו זיעזעה בזמנה את ישראל, שבה הכל הכירו זה את זה. בנה — טייס בחיל האוויר — נהרג בקרבות במפרץ סואץ. פניה ידעה עוד אסונות, כאשר בעלה ושתי אחיותיה מתו בסמיכות זמנים, ואמה התאבדה. ובכל זאת, היא מעידה על עצמה, ומשכנעת אותנו, כי היא אדם מאושר.

למרות האסונות הקשים, רצתה להישאר בחיים, "בצמרה לדברים הזוהרים". בגיל שבעים חזרה לאדמה ו"האהבה תוביל למקצוע".

בעברית נפלאה, שבה היא כבר שייכת לנציגות אחרת — שפה צלולה ובהירה, ללא כל העמדת פנים, עונה פניה ארצי אותה לאמת, על שאלותיו של מרגלית. אין היא נרתעת. גם כיום אין היא מצטערת על הדרך שבה הלכו חלוצי דגניה, "אנשים צנועים ועמלים". הדרך היתה נכונה, היא קובעת בפסקנות, ו"ללא קנאות, לא היה קיים מה שקם".

רק בעניין אחד מתגוננת לדבריה גישת ביקורת. היא מאשימה את החברה הקיבוצית כי חשבה על הכל, ורק לא על הזיקנה. הזיקנה, לדבריה, "תפסה אותנו ללא הכנה". וכך היה על כל אחד להתמודד עם הזיקנה בדרכו. היא עשתה זאת, אם אינני טועה, בהצלחה.

אולם החיים כנראה אינם מכינים איש להתמודדות עם הזקנה. אין מנוס מפני קללה זו. אנו מרחיקים את המחשבה עליה: אינו מסוגלים לחשוב על עצמנו כזקנים, אלא רק על אחרים.

דברים היוצאים מן הלב, דברים אמיתיים מאוד, משמיעה ארצי כשנרצחה בתה. אין היא כועסת על שמחון, "בחור נהדר", שהיה קרוב מאוד אליה. אין היא מבקשת נקם. היא אף מנסה להבין את מניעיו. לשם כך היא נדרשת אל הספרות, אל שייקספיר ("אותלו"); הנה, היא אומרת, אותלו טיפוס אבירי כל־כך, והוא רצח את אשתו. אולי זו היתה התקפה של יצרים. אבל הסימפאטיה שלנו נתונה לאותלו.

האם היא חשה סימפאטיה מסותרת לשמחון? היא מודה שמחון לא היה מתקבל באותם ימים בדגניה. שלא כחיים, לא היה שם גם או אף אחד מבני עדות המזרח, והוא לא היה מוצא את מקומו בתוכה. זורק לה דן מרגלית, אתגר ופתיון קשים: האם תהיה מוכנה לפגוש בשמחון שהשתחרר, לאחר כל השנים האלה?

פניה ארצי: "אני מסכימה, אני מסוגלת גם להתמודדות זו".

אפשר להאמין לה.

מכתבים למערכת "הארץ"

אסיר ציון, פרופסור אורח

שצ'רנסקי: טעם לפגם

נתן שצ'רנסקי ייסע בקרוב עם משפחתו לישיבה יוניברסיטי בניו יורק. שצ'רנסקי הוזמן לקתדרה של פרופסורים אורחים מישראל.

אם מי שעלה לארץ לפני חודשים ספורים בלבד אמנם ממלא את הכישורים של פרופסור ישראלי, הוא עניינה של האוניברסיטה המזמינה. אך דומני שהתביעה משלטונות ברית המועצות לפתוח את שעריה ולאפשר ליהודים לעלות ארצה לא תשאב עידוד מכך שאסיר ציון מפורסם מעדיף להתגורר בארה"ב ולוא לתקופה מוגבלת.

מיכאל י' ברנר
ירושלים

עסקת הנפוליונים במגרש הרוסים

במכתבו של הד"ר ראובן סיוון "מגרש הרוסים, פרט אוטוביוגרפי" ("הארץ" 12.8) נאמר שסבי, חיים אהרן ולירו, מכר את מגרש הרוסים בארבע מאות מג'ידות. לפרט הזה אין כל סימוכין בספרות העוסקת בתולדות הישוב בירושלים במאה הי"ט.

ב"זיכרונות לבן ירושלים" (תרפ"ד) מספר דוד ילין על אביו, יהושע, שבנסיון לקנות מגרש מחוץ לחומה, הכיר באמצעות הקונסול הבריטי אז, מר פין, מצרי ערבי ושמו מוסה טנוס, שהיה רוכש לו מהפלחים מגרשים רבים מחוץ לחומה. יהושע בא בדברים אתו, וטנוס הציע לו "מגרש בשטח של 20 אלף אמות מבין מגרשיו, שגבולו ממזרח בדרך המלך המובילה ליפו ומצפון בדרך המובילה לכפרים — כיום הדרך למאה שערים".

מכירה זו לא יצאה אל הפועל בסופו של דבר, על אף שסוכם כבר שהמחיר יהיה 100 נפוליון (עשרים פרנק הנפוליון), ויהושע גם קיבל כבר תגה לשיון ומבין.

אחרי חודשים אחדים, מוסיף הכותב, "מכר טנוס את המגרש הזה ועוד שלושה מגרשים כמוהו הסמוכים לו — להרוסים בסך אלפיים נפוליון; ועל המגרש הנמכר עומדת עתה הכנסיה שלהם".

הטכניון, חיפה פרופ' א. ולירו

מדיטציה: אין מקום לספק

בכתבה על קיבוץ המודטים "יהד" ("הארץ" 5.9) הביעה הפסיכיאטרית רוחמה מרטון ספיקות בדבר השפעת המדיטציה הטרנסצנדנטלית על בריאות הנפש.

כיום שוב אין צורך להתמקד על השערות בנושא זה. כ־400 מחקרים מדעיים, שנערכו בכ־160 אוניברסיטאות ומכוני־מחקר עצמאיים ב־27 מדינות, מראים חד־משמעית שתרגול סדיר של טכניקת המדיטציה מחולל שינויים גדולים בבריאות הגוף והנפש ובהתנהגות החברתית.

להלן שתי דוגמאות:

ד"ר סמרובל וד"ר גליק ערכו ב"מכון החיים" שבקונטיקט, ארה"ב, מחקר מקיף שהראה שמטופלים, שלמדו ותרגלו טכניקה זאת הפגינו בעת שחרורם מבית החולים שיפורים גדולים יותר מן מקבוצת ביקורת הדומה בכמה נתונים הן מקבוצות שלמדו הרפיה אוטוגנית ושימוש במשוב של גלי אלפא.

מחקר אחר נערך על ידי המכון הצבאי השוודי. בעקבות הנהגת מבדק מבוקן המגנה בחיל האוויר השוודי, המבדק מאתר חרדה ואי־יכולת להתפקד ביעילות בתנאי לחץ, בכמות ההפגבת טייס למועמד לגבירת תאונות אוויריות. הוכח שתוצאות המבדק הן הפיכות. טייסים שקודקעו בגלל כישלונם במבדק למדו מדיטציה טרנסצנדנטלית, וכעבור שנה ניגשו שוב למבדק, הצליחו וחזרו לטוס בחיל האוויר.

שלום ושרה שרהא
תל אביב

המבצע שיחסל את המחסור במשקאות קלים

משפחתי
קנה סודהסטרים במשביר לצרכן וקח "סודנית" חינם!

סודנית!
צידנית ל־3 בקבוקי ליטר של סודהסטרים.
חדש!

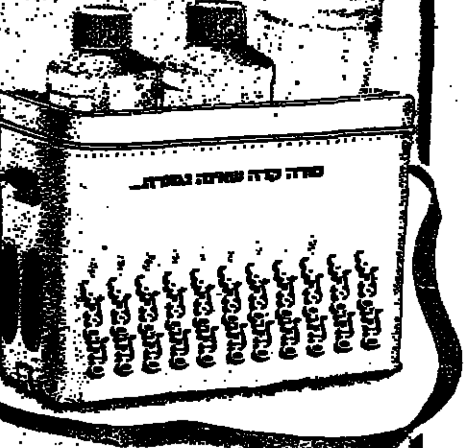

היום באמת אין עוד צורך להסתובב עם בקבוקי משקה קל מהחנות. אתה מכין סודה במכשיר הסודהסטרים המשפחתי שלך, שולף שקית "דל־קל" מן הקופסא, מוסיף אותה לבקבוק הליטר של סודהסטרים, ויש לך משקה קל, תוסס ודל קלוריות בכל טעם שתבחר: קולה, לימון, ביטר לימון, תפוזים, תפוחים, תותי בר ודובדבנים.
ועכשיו - אתה מכניס שלושה בקבוקי ליטר ב"סודנית" והמשקה הקל שלך ישאר קר תוסס ומרענן במכונית, בחוף הים, בפיקניק ובכל מקום!
קנה סודהסטרים עכשיו וקבל "סודנית" חינם, במבצע היכרות חד־פעמי עד גמר המלאי!

תמורת 80.30 ש"ח בלבד אתה מקבל:

עכשיו חינם!

1 מכשיר סודהסטרים משפחתי של 1 ליטר
1 מיכל "סודהבל" בפקדון + גז
4 בקבוקים 1 ליטר + פקקים
2 קופסאות "דל־קל" להכנת משקה דל קלוריות בטעמים נפלאים
1 "סודנית" - צידנית לנשיאת 3 בקבוקי סודהסטרים של 1 ליטר.

...ואתה חוסך!
כשאתה מכין בבית סודהסטרים עם "דל־קל" אתה נהנה משפע של משקאות קלים, במגוון טעמים שאין לו תחרות ובמחיר נמוך מכל משקה קל אחר בבקבוק או בפחית. ליטר שלם של משקה קל סודהסטרים עולה רק 50 אגו' כל משקה מוכן אפילו בבקבוקי הפלסטיק ב"סופר" עולה לפחות 50% יותר. בקיוסקים ובחוף הים אתה עלול לשלם פי 6 ויותר!

המבצע מתקיים בחנויות המשביר לצרכן הרשומות מטה:

סודהסטרים®

תל־אביב אלנבי 115 • דיזנגוף סנטר ירושלים המלך ג'ורג' 20 חיפה יונה 1 אשקלון הרצל 27 אשדוד מרכז מסחרי א' אילת רח' התמרים 5 באר־שבע קק"ל 140 הרצליה לב העיר רח' סוקולוב חדרה ויצמן 33 טבריה לב הגליל רח' הבנים נהריה שד' הגעתון 22 נצרת פאולוס 6 נתניה שד' ויצמן 33 פתח־תקוה חיים עוזר 11 קרית שמונה שד' תל־חי ראשון־לציון רוטשילד 26 רחובות יעקב 3 רעננה אחוזה 142.